

Svenska lagar om straffskärpning, vilkorlig frigifning och vilkorlig dom*).

Några belysande ord.

Med strafflagen den 16 Februari 1864 intog Sverige i straffrättsligt hänseende en på sin tid ganska framskjuten ståndpunkt, synnerligast i betraktande däraf att enligt 1857 års verkställighetslag kortare tids frihetsstraff, nämligen alla fängelsestraff och straffarbete på två år eller därunder, skulle aftjänas i enrum. Cellstraffets tillämpning utsträcktes småningom allt mera, så att från och med år 1893 straffarbetsfångarna först efter treårig vistelse i cell öfverföras i gemensamhetsfängelse, där stafftidens längd sådant föranleder.

De straffrättsliga principerna kvarstodo däremot i lagen under lång tid utan egentlig utveckling. Dock skedde år 1884 den ingripande förändring, att den till böter dömde, som saknade tillgång till deras gäldande, i stället för att aftjäna bötesbeloppet vid vatten och bröd, skulle hållas till enkelt fängelse. Denna eftergift för tidens humanitetssträfvanden visade sig snart mindre tillfredsställande. Den medellöse förlorade respekten för bötesstraffet, som för honom blott medförde några dagars hvila i den jämförelsevis behagliga fängelsecellen vid god kost och en lätt sysselsättning, som tjänade till timmarnas fördrifvande. De många

*) Tidsskr. 1906 p. 283 ff.

tusenden, som årligen på detta sätt fingo insikt om förvandlingsstraffets oskyldiga art, spridde kring landet en allmän missaktning ej blott för detta straff utan äfven för det ännu lindrigare enkla fängelsestraffet. Och då bötesfängen icke kunde undgå att iakttaga huru straffarbetet verkställdes, fann han också detta afklädt de fruktansvärda egenskaper, som kunde verka hotande och såsom sådana af honom skildras för de hemmavarande.

Där celstraffet, vare sig fängelse eller straffarbete, icke var nog långvarigt för att redan genom sin tidslängd verka, fanns detsamma icke kunna utöfva tillräckligt intryck på en brottsling, hvars sinne var af naturen hårdt och för hvilken lefnadsvilkoren i det fria samhället ofta medfört större umbäranden än dem, som frihetsstraffet innebar. Det visade sig ock, att de brott, som känneteckna det rårare sinnet, allt mera tilltogo i antal. Främst gällde detta misshandelsbrott och dylika, i hvilka under tiden från 1880 talets första hälft inträdt en ökning af i det närmaste 70 procent.

Dessa omständigheter påkallade lagstiftarens ingripande. Riksdagen hemställde år 1898 till Konungens öfvervägande, huruvida i de fall, där enligt gällande lag fängelse antingen ådömdes omedelbart på kortare tid eller sattes i stället för bötesstraff, andra mera affliktiva straff borde komma till användning, vare sig såsom allmän regel eller då domstol därom förordnade, och huruvida sådana eller andra affliktiva straff borde särskildt stadgas för brott mot person, vid iteration eller eljest försvårande omständigheter, när straffarbete likväl icke ansågs böra följa å brottet.

Konungen uppdrog i anledning häraf åt en komité att utarbета förslag om skärpning af förvandlingsstraffen och de på kort tid ådömda frihetsstraffen.

De nya principer på strafflagsstiftningens område i öfrigt, hvilka under senare årtionden i flera kulturländer vunnit beaktande, hade äfven här med intresse uppmärksamats. I den mån fängelsesystemet utvecklades och un-

danröjde de för individ och samhälle nedbrytande farorna af det gamla gemensamhetsfängelset, som ju ända till år 1893 hade jämförelsevis stor användning, fann man dock icke lika nödvändigt som i andra länder med sämre fångvårdsinrättningar att upptaga de ny ideerna, innan de hunnit tillförlitgen prövas. Dessa idéer gingo till stor del ut på att möjliggöra en inskränkning af frihetsstraffets användning och att vid sidan af den brottsliga handlingen låta lagöfverträdarens person mera än tillföre vinna afseende vid straffens bestämmande. Man ville något mera från de teoretiska fordringarna för att låta blicken ledas af praktiska önskemål. Omsorgen om ungdomen och samhällets plikt att uppbära ansvaret för denna gjorde sig kraftigt gällande.

Samtidigt därmed att de brukliga straffen funnos för vissa fall för litet verksamma, stärktes uppfattningen, att straffen i andra fall för individen medförde ett indirekt lidande ojämförligt större än brottet påkallat. Med tanken härpå följde våra myndigheter uppmärksamt verkningarna af, bland annat, de nya rättsinstitut, som under namn af »vilkorlig frigifning» eller »vilkorlig benådning» samt »vilkorlig dom» i utlandet tillämpades. Redan 1894 års Riksdag begärde utredning i fråga om införandet af vilkorlig frigifning, och förslag om vilkorlig straffdom framkom vid 1898 års Riksdag. Äfven dessa frågars behandling uppdrogs åt förenämnda komité.

Det förslag, som af denna uppgjordes till skärpande af förvandlingsstraffet för böter, afsåg fängelse vid inskränkt kost, d. v. s. att fångens kost skulle vara på det sätt inskränkt, att honom tilldelades utom vatten till dryck allenast bröd jämte salt samt därtill dagligen efter förloppet af fem dagar en enda hvarje dag lika anrättning, hvari skulle ingå animalisk ägghvita och fettämne. Af sakkunnige hade vitsordats, att den fånge, som under föreslagen tid underkastades en sådan mathållning, icke däraf kunde taga skada. Men regeringen fann likväl betänkligheter

härvid, och förvandlingsstraffet fick förblifva det betydelselösa enkla fängelse,, som allt fortfarande med sin hvilosamma ro omhuldar den bötesdömde fylleristen, slagskämpan eller fridsstöraren, där han ej orkar betala. Frågan om en ny ordning härutinnan är dock väckt och kann ej helt falla. Möjligen kan såsom en verkställighets form för böter upptagas en för äldre svensk rätt känd anordning med böters aftjänande genom allmänt arbete, såsom och Komitén öfvervägt. Men då icke kan påräknas, att den bötesdömde alltid skall vilja frivilligt utföra ett arbete, som kanske inbringar mindre än hans vanligen utöfvade, måste en sådan anordning förutsätta tvångsmedel, som närmar arbetsgården till tvångsarbetsanstalten eller fängelset; och i så fall synes ej mycket vara vunnet. I hvarje fall torde åtgärder, som tillåta den bötesdömde att under någon viss längre tidsperiod göra partiella afbetalningar å bötesbeloppet, kunna vidtagas, äfven innan något nytt sätt för bötesförvandling utformats.

Komiténs förslag till skärpning af de korta frihetsstraffen ligger i allt hufvudsakligt till grund för den i ämnet utfärdade lag af den 22 Juni 1906, som redan är denna tidsskrifts läsare bekant.

Vid öfvervägande af lämpligaste skärpningsmedlet hade komitén att i främsta rummet taga i betraktande, huruvida prygelstraffet här borde tagas i användning. Fångvårdsstyrelsen, inom hvars centrala anstalter denna bestraffningsform i nödfall användes såsom ett extra judiciellt medel mot uppstudsiga — särskildt yngre — fångar, som icke på annat sätt kunna bringas till ordningen, hade ställt sig afvisande mot användningen af prygel såsom ett af domstolen ådömdt straff; och det var ej förgätet, hurusom den under tidigare delen af 1800talet arbetande lagkomitén kraftigt uttalat sig mot denna straffform. Sålunda heter det:

»De kroppsliga straff, som förnedra människan däri- genom, att man vid deras användande åsidosätter allt af- seende å hennes förnuftiga natur och behandlar henne lika med oskäligen djur, dem man genom smärtan af fy- siskt ondt, som omedelbart tillfogas kroppen, söker göra sin vilja undergifna, anser komitén såsom straffmedel för- kastliga. Sådana äro spö- och risstraffen. För den redan moraliskt fördärfvade äro dessa mindre afskräckande än andra straffarter, emedan de äro hastigt öfvergående och lämna brottslingen tillfälle att snart fortsätta en lastbar lefnad. Hos den åter, hvars känsla af människovärde ej förut är kväfd, skola dessa förnedrande straff undertrycka de i människans moraliska natur grundade anlag till för- bättring: de skola bringa honom till förtviflan eller göra honom till en afsvuren fiende af det samhälle, hvars lagar försatt honom i ett sådant förnedringstillstånd, att hoppet och möjligheten att sig därutur lyfta blifvit honom betagna, alla vägar till utkomst och återvinnande af förtroende och aktning af medmänniskor för honom stängda.«

Detta vittnesbörd om prygelstraffets verkningar gafs på en tid, då detsamma i stor utsträckning tillämpades. Hvad erfarenheten sålunda förkunnade har icke den nutida lagstiftaren tillåtit sig att på grund af egna spekulationer jäfva.

Ett folk såsom det svenska, hvilket aldrig känt lif- egenskapen eller uppgifvit den personliga själfkänslan, skulle ovilkorligen i prygelstraffet, tillämpadt på grund af en offentligt afkunnad dom, se något med individens men- niskovärde oförenligt. Om sådant var förhållandet i förra tider, måste det än mer blifva fallet nu, då upplysningen äfven i de bredaste lagren betydligt stigit. Härtill kommer att prygel för att tjäna till rättelse måste tilldelas omedel- bart efter förbrytelsen, såsom vid brott mot fängelseord- ningen sker, och sålunda få formen af aga. Men ådömdt af domstolen kan ej straffet verkställas, innan domen vunnit laga kraft; och den jämförelsevis långa tid, som för rann-

sakningen åtgår, blir härigenom ytterligare förlängd innan domen fullbordas.

Ett annat skärpningsmedel måste alltså väljas. I fångvårdsanstalterna anlitas såsom extra judiciell bestraffning för disciplinära förseelser i de flesta fall »minskning af bekvämlighet«, såsom reglementet säger, i den form, att fången för natthvilan beröfvas sina sängkläder. Något men här af har aldrig visat sig. Straffet är dock synnerligen kännbart, så vida det utsträcker under någon längre tid och med stränghet tillämpas. Denna bestraffningsform har nu under benämning »hårt nattläger« upptagits i den nya lagen, som medger dess ådömande för minst fyra högst trettio dagar antingen enbart eller i förening, under högst sex dagar, med mörkt enrum, då straffarbete ålägges, samt för minst två högst tjugu dagar, då domen lyder å fängelse. Skärpning får ej åläggas, då straffarbete ådömes på längre tid än två år. Utsträcker det därutöver, anses nämligen straffarbetet i sig själf vara nog verksamt och skärpningen obehöflig. Vidare stadgas att skärpning får ådömas allenast för uppsåtligt brott, där synnerlig råhet och ondska ådagalagts och brottet tillhör någon af de i lagen närmare angifna kategorier, hufvudsakligen misshandels-, hemfrids- och skadegörelsebrott. Efter hvar tionde dag skall i skärpningen göras tio dagars afbrott.

Genom en kungl. kungörelse den 31 Dec. 1906 ha föreskrifter utfärdats rörande verkställighet af straffskärpning. Enligt dessa föreskrifter tillkommer det fängelseföreståndaren att efter inhämtande af fängelseläkarens utlåtande bestämma när afbrott skall ske och när skärpningen åter skall vidtaga. Fängelseläkaren har att noggrant iakttaga fångens hälsotillstånd och att omedelbart vid strafftidens början afge betyg, huruvida skärpningen kan verkställas eller om hinder i fångens hälsotillstånd därför möter. I senare fallet skall nytt betyg afgifvas hvarje vecka tills hindret upphört. Till kontroll skola anteckningar härom göras fängelsets stamrulla.

För åstadkommande af likhet i tillämpningen stadgas slutligen, att i cell, där fånge undergår straffskärpning genom hårdt nattläger, må icke utöfver hvad till fångens dagbeklädnad hörer och, under arbetstid, hvad för hans arbete erfordras, finnas något föremål, som kan användas för vinnande af bekvämlighet under hvila.

Jämte det försvårande af straffet, som denna skärpning är ämnad att för vissa fall medföra, har den nya lagstiftningen velat åstadkomma någon ökning i allmänhet af det strafflidande, som bör vara förenadt med såväl straffarbete som med fängelsestraff. Hvad härutinnan åstadkommits är dock i vissa delar icke allt för betydande.

Märkligast är bortfallandet af det hitintills medgifna afdraget å strafftiden af en tredjedel af den tid, straffarbete aftjänas i cell. Detta afdrag hade kvarlevat sedan en tid, då cellstraffet betraktades såsom så mycket strängare än straffet i gemensamhet och det befarades, att tillfälle på grund af bristande utrymme i cellfängelserna icke skulle finnas att låta alla därtill i lagen bestämda fångar undergå straffet i enrum. Genom afdraget menade man att åstadkomma jämnvikt i strafflidandet så att af två till lika lång tids straffarbete dömda fångar den, som underkastades behandling i cell, skulle tidigare vinna frihet än den, som åtnjöt gemensamhetsfångens drägligare tillvaro.

Dessa skäl hafva redan från början bortfallit, då ju här i landet föreskrifterna om straffarbets och fängelsestraffs aftjänande i enrum genast följdes af upplåtandet af tillräckligt rymliga cellfängelser, och bestämmelserna således icke allenast blefvo en vacker bokstaf såsom i vissa länder, där de faktiska framstegen hålla sig långt bakefter de moderna lagar, med hvilka man söker att lysa.

Såsom enrumsstraffet numera tillämpas kan det samma knappast betraktas såsom svårare än straffet i gemensamhet, men är däremot för fången af en ojämförlig fördel. Genom straffafdragets bortfallande torde åstadkommas en förlängning af fångarnas vistelse i straffanstalten

och sålunda en skärpning af straffen, som kan synas väl stor; men det motses, att domstolarna skola utmäta straffen med hänsyn till de nya förhållandena och i viss grad minska straffmåten. Det är i sådant ändamål den nya lagen bestämmer, att hvad i tidigare lag stadgats om afdrag i strafftid fortfarande skall tillämpas vid verkställighet af straffarbete, som blifvit ådömdt i mål, däri första domstol gifvit slutligt utslag före utgången af år 1906. En skärping af viss betydelse följer af bestämmelsen, att straffängens icke under de tre första månaderna får mottaga besök af anhörige eller andra personer utom fängelsepersonalens krets, så vida icke omständigheter af särskild vikt föranleda undantag.

I fråga om fängelsestraffet är den nya bestämmelse af ingripande art, att fängelsefängen är underkastad skyldighet att arbeta, om ock med rätt att, där han så kan, själf förskaffa sig sin sysselsättning, hvaraf han i sådant fall äger njuta hela inkomsten. Vidare inskränkes fängelsefängens gamla rätt att skaffa sig underhåll och bekvämlighet utöfver hvad i fängelset består, genom det tillägg, att sådant får ske endast i den mån det är förenligt med måttlighet och enkelhet. Ordalagen äro ganska obestämda och komma möjligen att af Kungl. majt. närmare kompletteras. I allt fall torde de böra folkas såsom ett förbud för fängelsefängen att omgifva sig med lyxföremål och låta till sig i fängelset införa exempelvis alkoholhaltiga drycker, afsedda såsom njutningsmedel. Huruvida äfven allt bruk af tobak skall komma att honom på grund af stadgandet förvägras, är ovisst, om ock ur fängelseordningens synpunkt sådant vore att önska.

Vid sidan af nu omhandlade lagbestämmelser, som ha till syfte att i straffet inlägga en kraftigare verkan, hafva under samma dag den 22 Juni 1906 utfärdats tvänne andra

lager med ändamål att från fortsättningen af ådömdt straff befria den, å hvilken straffet före den bestämda tidens utgång synes hafva medfört åsyftad verkan, lagen angående vilkorlig frigifning, samt att från inträdet i fängelse förskona den, som synes kunna rättas utan undergående af straff, lagen om vilkorlig dom.

Principerna för vilkorlig frigifning torde vara tidskriftens läsare allmänt bekanta. De innebära att den, som undergår frihetsstraff, må efter aftjänande af en del af straffet före dess slut frigifvas utan att friheten blifver fullständig. Den sålunda frigifne underkastas under en viss prøfvotid tillsyn med inskränkning i rätten att själf välja vistelseort. Han utsätter sig för risken att fortsätta sitt straff, om han under prøfvotiden uppför sig illa och ej efterkommer gifna ordningsföreskrifter. Den vilkorliga frigifningen innebär icke, att straffet efterskänkes, utan betyder snarare en ändring i sättet för dess verkställande. Under prøfvotiden står således den dömde fortfarande under en art straffbehandling, som afser att verka ledande och stödjande med tillhjälp af den lydnadsplikt, den frigifne är underkastad. Tydligt är att vid en längre strafftid, särdeles i cell, fången i viss mån förlorar sin förmåga af initiatif och själfständig verksamhet. Han lefver fri från de frestelser, som ute i samhället omgifva honom; och de prof på stadga och ändrad sinnesriktning, som han inom fängelset kan gifva, borga icke med visshet för, att han skall kunna efter återvunnen fullständig frihet motstå onda kamraters lockelser och äldre brottsliga vanor. Om han vilkorligen frigifves, utgör redan hotet om straffets fortsättning en hjälp mot den egna svagheten; och med hopp om framgång skall den person, som är satt att honom öfvervaka, kunna ingripa till hans vägledning, förmående honom att kvarstanna i fast arbete och undvika de sällskap, där dryckenskap och osed bedrifvas.

Huru resultaten af den vilkorliga frigifningen utfalla, är ju på mycket beroende.

Främst måste iakttagas noggrann pröfning, att endast den kommer däraf i åtnjutande, som äger förutsättningar att ej missbruka den gifna förmånen. Föreskrifter i detta syfte lämnas i lagens 5 §.

Vidare måste sörjas för att den frigifne mötes af gynn samma förhållanden, då han lämnar fängelset. Härutinnan är af största vikt, att tillsynen öfver honom utöfvas af en person, som med insikt om sin uppgifts menniskovänliga kraf, bemödar sig af varmt hjärta att bereda skyddslingens väl. I lagen har tillsynen såsom regel öfverlämnats åt polismyndigheterna. Detta måste anses såsom en nödfallsutväg, då det varit af vikt att i hvarje fall någon finnes, som är pliktig att öfvertage tillsynen. Men tydligen skall det försvåra den frigifnes ställning att på detta sätt stå under »polisuppsikt». Förhållandet måste lätt bli känt och draga med sig misstro mot den frigifne, som kommer att betraktas såsom en fallen, en ur samhället utstött. Exempler från utlandet ha på ett sorgligt sätt ådagalagt denna följd af polistillsynen. Skall ett godt resultat vara att vänta, måste således i hvarje fall bemödanden göras att, i enlighet med hvad i 8 § medgifves, erhålla annan lämplig person till utöfvare af tillsyningsmannaskapet. Från Centralföreningen till stöd för frigifne har i sådant syfte utgått en anmaning till samtliga fångvårdssällskap i landet med hemställan, huruvida de ville vidga sin verksamhet i sådan riktning att, när villkorlig frigifning af fånge ifrågakomme, sällskapet i den ort, han tillhör, ville afgifva förslag å lämplig person bland sina medlemmar eller annan, som kunde med sällskapets stöd påtaga sig tillsynen öfver den frigifne. I allmänhet ställa sig sällskapen mot denna hemställan välvilliga.

Vid utarbetandet af förslag till föreliggande lag hade komitén föreslagit att Fångvårdsstyrelsen skulle, då fråga väckes om villkorlig frigifning, ega pröfningen, huruvida skäl vore till hemställan hos Konungen. Funne Styrelsen icke sådant skäl, skulle frågan vara förfallen och således icke

komma under Konungens afgörande. Detta motiverades därmed, att frågan, huruvida ett ådömdt straff borde tjänligast verkställas på det ena eller andra af de i lag medgifna sätt, vore att betrakta såsom en egentlig fångvårds angelägenhet, däri Fångvårdsstyrelsens hämställan borde ligga till grund för Konungens beslut.

Enligt den sedermera antagna lagen ligger afgörandet, såsom komitén föreslagit, i Konungens hand; men Fångvårdsstyrelsen är pliktig till hans pröfning hänskjuta inkomna framställningar om vilkorlig frigifning, äfven då Styrelsen finner dem icke böra bifallas.

Af ordalagen i 6 § framgår, att ej fången själf kan söka att vilkorligen frigifvas. Där talas nämligen icke om ansökning eller böneskrift utan om »framställning«, hvilket enligt språkbruket snarare betecknar en tjänstemyndighets förslag hos en annan myndighet, än en enskilds begäran hos en sådan. Viktigt är, att denna tolkning upprätthålles, så att allenast fängelsemännen få bli förslagsställare, då i annat fall en allt för stor ström af ogrundade ansökningar är att motse.

Afgörandet af frågor om återkallelse af vilkorligt medgifven frihet hade Komitén ansett böra ske genom en och samma myndighet, för att största möjliga jämnhet vid pröfningen måtte kunna göra sig gällande; och hade kemitén ansett afgörandet böra öfverlämnas åt Fångvårdsstyrelsen såsom den myndighet, som icke allenast utöfvar den allmänna tillsynen öfver fångvården utan ock i första hand har att utlåta sig i frågor om vilkorlig frigifning.

Från högsta domstolen torde härleda sig, att i lagens bestämmelser detta förslag icke upptogs, utan att återkallelse af vilkorligt beviljad frihet skall ske genom beslut af Konungens befallingshafvande, som eger varna eller till straffanstalten införpassa den under uppsikt stående frigifne i analogi med hvad som är stadgadt beträffande lösdrifvare. Genom denna efter mycket att döma ödesdiga bestämmelse har den vilkorligt frigifne i själfva verket fått en

ställning, som beröfvar honom fördelarna af det stöd, Fångvårdsstyrelsens intresse och ekonomiska hjälpmedel i för-
ening med dess tidigare kännedom om honom skulle kun-
nat på ett verksammare sätt bereda. Omöjligt kan begäras,
att länsstyrelserna med deras skiftande göromål skola åt
denna mer eller mindre främmande detalj af deras upp-
gifter kunna ägna det personliga arbete och den omtanke,
som erfordras för att ej den vilkorliga frigifningen skall i
sin tillämping nedsjunka till ett institut, där formerna hafva
mera att betyda än människokärleken.

För att icke den frigifne skall ställas alldeles främ-
mande för fångvården, har Styrelsen föreslagit, at rapporter
om honom skola månatligen till Styrelsen insändas, så
länge prøfvotiden varar.

Härom har dock ännu icke blifvit af Konungen be-
stämdt. Ej heller äro öfriga föreskrifter gifna, som till
komplettering af lagen förutsättas.

Såsom af lagtexten inhemtas kan endast den blifva
föremål för vilkorlig frigifning, som utstått två tredjedelar
af straffet och minst två år aftjänat detsamma. Således
fordras att fången faktiskt undergått straff i två år. Är
han såsom dömd af första instans före ingången af år
1907 berättigad att åtnjuta afdrag å tiden för i cell verkställt
straffarbete, måste han således hafva blifvit dömd till
straffarbete i mer än två år åtta månader för att den
faktiska fängelsevistelsen skall öfverskjuta två år och vil-
korlig frigifning kunna ifrågakomma.

För den, som är dömd till straffarbete på listiden, är
vilkorlig frigifning icke i lagen medgifven. Då den vilkor-
liga frigifningen är en öfvergångsform, afsedd att under en
viss prøfvotid bereda till fullständig frihet, kan den ej
såsom en i lag bestämd förmån ställas i utsikt för den,
öfver hvilken lagen afkunnat en dom, som utesluter hvarje
löfte om frihetens återvinnande. Endast benådning kan
afbryta listidsstraffet; och det ligger i Konungens hand
att om han så finner för godt göra denna benådning vil-

korlig efter regler, som i tillämpliga delar öfverensstämma med de i lagen om vilkorlig frigifning lämnade. Att ifrågasvara förman icke tillerkännts fångar dömda till straff på kort tid, har sin gifna grund däri att vid sådant straff anordningen vore mindre af behovet påkallad, i det att fången under den korta vistelsen i fängelset icke kan ha förlorat sin tidigare vana vid det fria arbetet eller förmågan att taga sig fram i lifvet. Och ej heller kunna fängelsetjänstemännen under den korta tiden hinna förskaffa sig den kännedom om fången, som erfordras för att en framställning om hans frigifvande skall kunna vara verkligen grundad. Exempelvis i Norge kan ju fången frigifvas redan efter sex månader. Men hela anordningen är där ställd på annan fot, i det att den vilkorliga frigifningen utgör ett regelbundet led i straffverkställigheten och alltid tillämpas, så vida ej undantag af omständigheterna påkallas. Den utgör således därstädes en rätt, som kan förloras, icke en gunst, som kan vinnas.

I fråga om de speciellare bestämmelserna hänvisas till lagtexten.

Den vilkorliga domens ändamål är såsom ofvan angifvits att från inträdet i fängelse befria den, som begått ett brott, men som synes utan undergående af straffet kunna till rätta vägar återbringas. Hur mången har ej af tillfälligheten förledts att öfverträda samhällets lag utan att därför vara till sinnelaget sämre än de flesta? Kanske dref honom nöden, en lätt förklarlig uppbrusning, grundad snarare i en berömvärd än i en ond känsla. Den unges oerfarenhet och oförstånd har kommit honom att inlåta sig i företag, som från oskyldig förströelse omärkligt ledt öfver till en straffbelagd gärning. Samhällets rättfärdighetskraf får icke åsidosättas och icke brottet lämnas helt obeifradt. Men häraf följer icke nödvändigheten att genom den brottsliga inspärrande i fängelse låta straffets brännmärkande hand fälla honom ned. Är förbrytelsen ej af svårare art och är den brottslige icke förhärdad, må rätt-

färdighetskrafvet vara tilfredsställdt genom att lagöfverträdaren inför domstolen ser sin handling blottad och hör det straff, han förskyllt och som skall gå i fullbordan, om han för framtiden icke följer det rättas ledning.

Han dömes, men domens verkställande göres vilkorlig, göres beroende af den dömdes framtida förhållande. Liksom den vilkorligt frigifne genom hotet af ett ådömdt men icke tillfullo utståndet straff skall afhållas från förbjudna vägar, så skall ock den vilkorligt dömd genom det klart uttalade beskedet om det straff, som väntar vid förnyad lagöfverträdelse, därifrån afhållas.

De båda rättsinstituterna suppleras hvarandra. Den vilkorliga frigifningen ger åt den på längre tid dömd i möjlig mån hvad den vilkorliga domen ger den, som dömes på kort tid.

I den nyantagna lagen om vilkorlig dom medgifves sådan, där någon dömes till straffarbete, ej öfver tre månader, eller fängelse, ej öfver sex månader dock endast när giltiga skäl finnas.

En granskning af de omständigheter, som vid pröfningen häraf skola komma i betraktande, gifva vid handen, att i främsta rummet den brottslige ungdom och möjligheten att bereda honom tillfälle till uppfostran och handledning äro af betydelse. Föreligger en sådan möjlighet, finnes ju uppenbarligen grundad förhoppning, att han skall utan straffets undergående låta sig rättas, äfven om hans tidigare vandel icke varit den bästa.

Bland omständigheter i öfrigt, som i lagen framhållas såsom tecken på att den brottslige eger ett sådant sinne-lag, att vilkorlig dom för honom kan vara lämplig, nämnas hans beredvillighet att erkänna öfverträdelsen och villighet att godtgöra genom brottet orsakad skada. Af praktiska skäl och för att ej straffets utkräfvande skall onödigtvis drabba de oskyldiga, som af den brottslige äro ekonomiskt beroende, upptages äfven såsom en grund för vilkorlig dom att med anledning af den tilltalades försörjningsplikt straffet skulle medföra särskildt menliga påföljder.

Ofvan har antydts, att ändamålet med den vilkorliga domen är att befria den dömde från fängelset. Anledning finnes ej att eftergifva böter, som den dömde har förmåga att betala. Men är han fattig och således måste i fängelset aftjäna böterna, föreligger samma skäl till verkställighetens undanskjutande, som om fängelse eller straffarbete direkt ådömts. Med hänsyn härtill hafva lagens 2 och 3 §§ affattats.

Det anstånd med domens verkställighet, som medgifves, öfvergår till fullständigt efterskänkande däraf, om den dömde icke under de närmaste tre åren begår brott af den svåra beskaffenhet att han dömes till fängelse eller straffarbete. Dock kan anståndet förklaras förverkadt äfven om brottet endast medför böter, nämligen för så vidt detsamma genom sin likhet eller sitt samband med det brott, som följts af vilkorlig dom, utvisar att brottslingen fortfarande har ett oändradt sinne, hvilket icke kunnat rättas utan straffets utkräfvande.

Från vilkorlig dom äro undantagna tjänstebrott af embetsmän, hvilka ju intaga den ställning och böra äga de förutsättningar, att någon eftergift gent emot dem icke är på sin plats. Ej heller kunna de i grundlag med straff belagda tryckfrihetsbrotten göras till föremål för vilkorlig dom.

Genom de nu omhandlade lagarna, hvilka samtliga tillämpas från och med innevarande år, jämte lagarna den 27 Juni 1902 om tvångsuppfostran för unga brottslingar samt den 17 Mars 1905 om ändring i vissa af strafflagens bestämmelser angående förlust af medborgerligt förtroende, hvilken straffpåföljd därigenom borttagits för andra än dem, som dömts till straffarbete i minst sex månader, har den svenska strafflagen väsendtligen förnygrats. Det sålunda började reformarbetet skall förvisso med kraft fortgå, om ock besinningsfullt.

Viktor Almquist.

Tvangsarbeidsvæsenets omordning i Norge.

I aarene 1735—1789 oprettedes de fire tugthuse i Trondhjem, Kristiania, Bergen og Kristiansand. De havde oprindelig karakteren af tvangsarbeidshuse, idet de optog løsgjængere og betlere. De gik imidlertid mere og mere over til strafanstalter, efterhaanden som tugthusarbeidet blev anvendt som straf, særlig for tyveri og hæleri. Egentlige tvangsarbeidshuse traadte imidlertid ikke i stedet, før den til minde om prins Christian August oprettede arbeidsanstalt i Kristiania efter mange vanskeligheder kunde begynde sin virksomhed i 1819. Her indsatte politiet — uden lovhjemmel — personer, som var hengivne til ørkesløshed eller drukkenskap.

Lovbestemmelser om tvangsarbeidsvæsenet blev først givet ved fattiglovene af 1845, der gav kommunerne tilladelse til at oprette tvangsarbeidshuse og gav hjemmel til at inddømme betlere og til ved politiforanstaltning at indsætte ørkesløse og drukkenbolte. De herigjennem fastsatte regler om tvangsarbeidsvæsenet blev ikke i væsentlig grad ændret ved fattiglovene af 1863. Disse udvidede imidlertid adgangen til indsættelse i tvangsarbeidshus, bl. a. ved at optage bestemmelser om anvendelse af tvangsarbeide paa landstrygere af fantefolket (omstreifere). En væsentlig udvidelse af tvangsarbeidets anvendelse skede gennem lovene om underholdningsbidrag af 1892, der bl. a. satte tvangsarbeide istedetfor det fra gammel tid anvendte kronarbeide

i fæstningerne. Ved begyndelsen af aaret 1907 fandtes 5 kommunale tvangsarbeidshuse. I femaaret 1901—1905 havde disse et dagligt middeltal af 241 mandlige og 84 kvindelige tvangsarbeidere, ialt 325. Heraf faldt paa anstalten i Kristiania henholdsvis 178,⁶⁴ og 242. De övrige havde et gjennemsnittsbelæg af 43 og derunder.

Den her kortelig antydede ordning er imidlertid lidet tilfredsstillende. Blandt de opgaver, som blev optaget af den i 1885 nedsatte straffelovkommission, var derfor ogsaa forslag til en tidsmæssig organisation af tvangsarbeidsvæsenet. De af kommissionen udarbejdede regler herom optoges i loven om fængselsvæsenet og om tvangsarbeide af 31. mai 1900 og i dennes afløser af 12. december 1903. Om disse love og om grundene til, at forskrifterne om tvangsarbeide ikke har kunnet sættes i kraft, henvises til ekspeditionschef Fr. Woxens fremstillinger i dette tidsskrift XXIV s. 39 ff. og XXVIII s. 82 ff. Efter senere trufne afgjørelser vil fængselslovens afsnit om tvangsarbeide sandsynligvis blive gjort gjældende i løbet af sommeren 1907. Samtidig tænkes sat i kraft loven om løsgjængerer, betleri og drukenskab af 31. mai 1900. Denne lov, hvortil der paa mange hold haves store forventninger, har det hidtil ikke ladet sig gjøre at føre ud i livet, blandt andet fordi den staar i nær forbindelse med fængselslovens bestemmelser om tvangsarbeide. En oversigt over denne lov er givet af forstander Arne Omsted i tidsskriftet XXIV s. 181 ff., hvortil henvises.

Naar bestemmelserne om tvangsarbeide nu sættes i kraft, vil dette alene kunne ske som en midlertidig ordning, hvorunder nogle af de kommunale tvangsarbeidshuse fremdeles benyttes, i strid med loven af 1903. Hertil er der aabnet adgang gennem en liden lov af 26. mars 1907, der overlader til kongen at gjøre de lempninger i lovens tvangsarbeidskapitel som findes fornødne, indtil de der givne regler fuldt ud kan gennemføres. Dette vil først

kunne ske, naar staten har skaffet tilveie tilstrækkelige anstalter.

Da disses ordning fremkalder mange vigtige og vanskelige spøragsmaal, som kræver en indgaaende og alsidig drøftelse, nedsatte justisdepartementet høsten 1905 en komite med det opdrag at afgive forslag om istandbringelse af nye tvangsarbeidshuse.

Komiteen, hvis formand har været ekspeditionschefen for fængselsvæsenet, Fr. Woxen, afgav sin indstilling 21. mars 1907. Denne falder i to dele, nemlig en flertalsindstilling fra 5 af komiteens medlemmer (formanden samt inspektør ved Bergens fattigvæsen Knudsen, lensmand i Höiland paa Jæderen Lima, forstander for Kristiania tvangsarbeidsanstalt Omsted og direktör for Akerhus landsfængsel Smedal) og et særvotum fra komiteens 6te medlem, fhv. sognepræst, generalsekretær i foreningen til modarbeidelse af omstrefervæsenet Walnum.

Flertallet finder ikke at kunne opgjøre noget sikkert overslag over hvilket antal tvangsarbeidere, der maa skaffes plads til. For dog at faa noget holdepunkt, har det ladet udarbeide endel statistiske opgaver vedkommende tvangsarbeiderne i 1901—1905. Heraf fremgaar, at der, forsaavidt mænd angaar, i dette tidsrum har været indsat ialt 3708 eller gennemsnitlig aarlig 742 betlere, ørkesløse og drukkenbolte. Disse tal angaar imidlertid alene 1589 forskjellige personer (43 % af indsættelserne). Heraf havde 824 været i tvangsarbeide för femaarets begyndelse, saaledes at der i dette tidsrum indsattes 765 mænd, som ikke tidligere havde været i tvangsarbeidshus. Dette giver en aarlig tilgang af 153 nye mænd. Efter at have gennemgaaet forskjellige forhold, som synes at betinge dels høiere, dels lavere antal tvangsarbeidere end under de nuværende forhold, finder flertallet, at det ikke vil være raadeligt at tilveiebringe plads for mere end et gennemsnitsbelæg af

450—500 mandlige tvangsarbeidere, førend erfaring maatte vise, at denne plads er for liden.

Af kvinder indsattes i aarene 1901—1905 ialt 1313 eller gennemsnitlig aarlig 262. Antallet af forskellige personer har været 562 eller ogsaa for kvindernes vedkommende 43 % af indsættelserne. Af disse 562 havde 263 allerede været i tvangsarbeide før femaarsperiodens begyndelse, saaledes at der i disse aar var en samlet tilgang af 299 og en gennemsnitlig aarlig tilgang af 60 nye kvinder. Disse tal giver dog af forskellige grunde ikke noget rigtigt udtryk for det antal kvinder, hvormed der fremtidig maa regnes. Flertallet finder det imidlertid ikke nødvendigt at gaa nærmere ind herpaa. Det vil nemlig foreslaa, at endel overflødige bygninger i det til det nuværende landsfængsel for kvinder hørende kompleks, hvor der under den midlertidige ordning vil blive indrettet en afdeling for tvangsarbeidersker, ogsaa under den endelige ordning optager disse. Her vil man utvivlsomt kunne finde plads for de kvinder, for hvem der behøves rum. I saa henseende bemærker flertallet, at de kvinder, som nu sættes i tvangsarbeide, omtrent uden undtagelse er prostituerede kvinder, som har vakt særlig forargelse, og at disse visselig ogsaa for fremtiden vil danne flertallet af kvindelige løsgjængere. For en stor del af disse vil det vel være tilstrækkeligt istedetfor tvangsarbeide at anvende fængsel (jfr. straffelovens § 378).

Med hensyn til ordningen af anstalterne tager flertallet sit udgangspunkt i den betragtning, at deres øiemed er at søge at bringe flest muligt af de indsatte til et ordentligt og arbejdsomt levnet og for deres vedkommende, som ikke kan bringes hertil, ialfald at holde dem borte fra det frie samfund en kortere eller længere tid. Skal man opnaa dette, er det navnlig fornødent, at anstalterne giver adgang til hensigtsmæssig gruppering af de indsatte, først og fremst under hensyn til deres individualitet, men dernæst ogsaa til deres sysselsættelse paa tjenligste maade.

Videre er det nødvendigt, at anstalterne indrettes saaledes, at forvaringen af og opsynet med de indsatte kan udføres uden vanskelighed.

Idet flertallet derefter tager op spørgsmaalet om mand-anstalterne, undersøger det først, hvorledes man bør indrette sig med hensyn til unge tvangsarbeidere. Det er i saa henseende af den mening, at personer, som endnu er i den første ungdoms aar, bør udsondres fra de ældre tvangsarbeidere i en eller flere særskilte grupper. Disse personers karakter er endnu ikke fæstnet og deres sind er endnu forholdsvis modtageligt for paavirkning. Og lykkes det at bringe dem paa bedre veie, vil man undgaa at maatte behandle dem senere, ofte gang paa gang og med mindre haab. Der er derfor al grund til paa dem at anvende en særlig, mere energisk og for hver enkelt mere afpasset behandling, end der er anledning eller grund til at bruge ligeoverfor de ældre. Denne behandling maa i fremtrædende grad være af opdragende natur og gaa ud paa at give tvangsarbejderne bedre moralske begreber, at styrke deres karakter, at udvikle arbejdskraft og arbejdslyst hos dem og at give dem en fagkundskab, som de efter løsladelsen kan nyttiggjøre sig og videre udvikle og som kan give dem deres levebrød fremover i livet. Dette øiemed maa søges naaet bl. a. ved hensigtsmæssigt legemligt arbejde. Hertil faar man, mener flertallet med undtagelse af inspektør Knudsen, som i dette punkt har afgivet et særskilt votum, benytte indearbejde eller udearbejde, eftersom det i de forskjellige tilfælde bedst kan føre til maalet. Der bør derfor i anstalten være adgang til oplærelse i forskjellige haandværk eller andre haandgjerningsarbejder, saaledes at de indsatte, som før indsættelsen maatte have begyndt at lære et af disse, eller som har anlæg derfor, kan faa saa grundig veiledning deri, som forholdene tillader. Ved siden af indearbejde antages havebrug at ville være en god beskæftigelse for de unge. Dette arbejde forbinder nemlig i sjelden grad forskjellige egenskaber, som her bør

kræves. Ligesom almindeligt jordarbejde foregaar det i fri luft og er tilstrækkelig anstrengende til at udvikle fangerens legemskræfter. Men det har flere fortrin for almindeligt gaardsarbejde, bl. a. deri at det foregaar paa et begrænset felt og tillader et stadigt tilsyn med fangerne, saa man let kan kontrollere, at de ikke hengiver sig til dovenskab. Oplærelse i jordbrugsarbejde kan dog være heldig for nogle, navnlig tvangsarbejdere fra landdistrikterne. Men personer fra byerne kan ligesaa lidt i Norge som i andre lande ventes i nogen større udstrækning at ville tage blivende ophold paa landet, saa opøvelse i jordbrugsarbejde vil blive af liden umiddelbar nytte for deres fremtid. At lægge an paa saavidt muligt at undgaa andet arbejde end jordbrugsarbejde antages derfor at ville være u hensigtsmæssigt, ligesom det ogsaa strider mod lovens bestemmelser om arbejdets ordning i anstalterne. For i størst mulig udstrækning at opnaa øiemedet med behandlingen antages de unge mænd at burde hensættes i en anstalt for sig selv. Man vil derved bedre opnaa at give anstalten det præg af et slags skolehjem for ældre, som den bør have. En saadan anstalt antages at burde indrettes for 60 à 80 personer. Der bør tilveiebringes enrum for de indsatte, saaledes at disse om natten og i fornøden udstrækning ogsaa om dagen kan holdes for sig selv. Bokser finder flertallet i saa henseende ikke tilstrækkelige. En anstalt af denne art vil blive forholdsvis kostbarere end andre. Men det maa antages, at de øgede udgifter, som anvendes paa de unge, vil være særdeles vel anvendte penge. Den maade, hvorpaa de unge tvangsarbejdere saaledes tænkes behandlet, stemmer med de principer, som anvendes ligeoverfor personer, som indsættes i skolehjem, ligesom den ogsaa stemmer med, hvad der i mange udtalelser fra fremmede lande er anbefalet.

Medens det saaledes er fundet nødvendigt at tage særligt hensyn til de unge tvangsarbejdere, finder komiteens flertal, at man ikke behøver at gjøre store ofre paa

de tvangsarbeidere, som er sædvansmæssige forbrydere, løsgængere eller drukkenbolte. Disse er det saa lidet haab om ved nogen særlig behandling at bringe paa bedre veie, at hovedøiemedet maa blive at forvare dem, saa samfundet for kortere eller længere tid bliver fri for dem.

Større omsorg finder komiteflertallet derimod at burde vie den klasse, som ligger mellem de nævnte ydergrupper, navnlig de første gang indsatte, som er over de første ungdomsaar. Behandlingen maa anlægges med det haab for øie, at mange af dem vil kunne bringes paa fode igjen, særlig ved at gives om ikke arbejdslyst saa ialfald arbejdsvane. Til haandverk bør bruges de, som kan et saadant eller som det forøvrigt kan være hensigtsmæssigt at sysselsætte dermed. Forøvrigt antages hovedbeskæftigelsen for denne mellemklasse at burde blive jordbrugsarbejde, navnlig rydningsarbejde.

Under forhandlinger i stortinget er der pegt paa, at tidligere distriktsfængsler, som er nedlagt eller kan nedlægges, maatte kunne tages til tvangsarbeidshuse. I den hensigt at søge anstaltordningen iverksat paa den mindst bekostelige maade, søger ogsaa komiteen i størst mulig udstrækning at benytte fængselsbygninger, som maatte kunne afgives. Af forskjellige grunde — væsentlig fængslernes ubetydelige størrelse — antager dog komiteen, at distriktsfængslerne ikke hensigtsmæssig kan finde nogen direkte anvendelse i dette øiemed. En undtagelse herfra gjør dog de fleste af komiteens medlemmer for Sems hjælpefængsel i Jarlsberg. Her antages det at kunne skaffes en forholdsvis billig, men dog tilfredsstillende anstalt for omkring 80 unge tvangsarbeidere af mandkjøn. Fængslet har nu 30 maal*) og vil kunne skaffes yderligere jord til have dyrkning. Skedsmos distriktsfængsel vil indirekte yde hjælp, idet det vil optage endel af de straf-

*) 1 maal jord = 10 ar (1000 m² eller 2500 kvadratalen). Der gaar saaledes lidt over 5¹/₂ maal paa 1 tønne land (dansk).

fanger, som bliver at fjerne fra Trondhjems landsfængsel. Dette landsfængsel antages nemlig at maatte kunne anvendes som tvangsarbeidsanstalt for mænd, fortrinsvis for den ovennævnte klasse af sædvansmæssige løsgjængere. Fængslets beliggenhed og indretning er vistnok ikke saadan, at en varig benyttelse af det som tvangsarbeidshus kan anses for særlig hensigtsmæssig. Men da det kan indrettes til tvangsarbeidshus for en forholdsvis billig pris og drives med rimelige udgifter, faar det, mener komiteen, benyttes i nævnte øiemed. Anstalten bør dog udvides til at optage omtrent det dobbelte af det fangetal, som den nu kan tage (udvides fra 130 til 260). Tvangsarbejderne vil her væsentlig blive beskæftiget med arbeide indenfor anstaltens enemerker. Men ved at indkjøbe Mæresmyren i Sparbu (Nordre Trondhjems amt) og der oprette et anneks til anstalten i Trondhjem, vil et større antal af tvangsarbejderne kunne skaffes beskæftigelse med jorddyrkning en større del af aaret.

Efter saaledes at have fundet plads i Sems fængsel for et middeltal af 70 (høieste belæg 80) og i Trondhjems landsfængsel for et middeltal af 230 (høieste belæg 260), antager flertallet, at der fra først af yderligere bør tilveiebringes plads for et middeltal af 150—200 (høieste belæg 170—220). Alle komiteens medlemmer er enige om, at det gjenstaaende antal tvangsarbeidere bør anbringes paa landet og sysselsættes med jordarbeide, navnlig rydningsarbeide. Med hensyn til spørgsmaalet om en eller flere anstalter til optagelse af disse fanger er komiteen af den opfatning, at der ikke bør tænkes paa mange smaa anstalter, f. eks. paa en 40—50 mand, spredt rundt om i landet, en tanke, som har været reist paa forskjellige hold udenfor komiteen. Saa smaa anstalter falder nemlig uforholdsmæssig kostbare baade i anlæg og i drift og vil fremforalt ikke kunne indrettes paa en saadan maade, at de svarer til sit øiemed. I denne forbindelse har komiteens medlem lensmand Lima udviklet, hvorfor han, der

oprindelig holdt paa de ovennævnte ganske smaa anstalter, har fundet at maatte slutte sig til komiteens flertal, hvis forslag han finder giver anvisning paa den efter omstændighederne hensigtsmæssigste og billigste løsning.

Flertallet finder nemlig, at det ved siden af de før nævnte anstalter i Sem og Trondhjem ubetinget vil være det hensigtsmæssigste foreløbig alene at anlægge én ny anstalt, beregnet paa et gjennemsnittsbelæg af 150 mand og paa at optage den tidligere nævnte mellemklasse.

Intet har voldt komiteen saa meget arbeide som det at finde en eiendom af tilstrækkelig størrelse, skikket for anlæg af en saadan, særlig paa udearbeide beregnet anstalt for et større antal tvangsarbeidere. Gjennem amtmændene i det sydlige Norge har den fra lensmænd, amtsagronomer, landbrugsingeniører m. fl. modtaget oplysninger om eiendomme, som der kunde være spøragsmaal om at bruge til anlæg af tvangsarbeidshuse. De allerfleste af disse var imidlertid utjenlige for komiteens øiemed. Nogle af dem kunde der dog være tale om at bringe i forslag. Disse har da komiteen befaret og ladet undersøge ved lokalkjendte og sagkyndige mænd.

Blandt disse eiendomme er der atter igjen fire, som dels komiteen i sin helhed, dels dens flertal og dels dens mindretal foreslaar indkjøbt. Samtlige medlemmer er enige om ønskeligheden af at erhverve den allerede nævnte Mæresmyr i Sparbu. I lange tider har det været paa tale at faa opdyrket denne myr, et arbeide, som har været anset for meget fordelagtigt og af stor betydning for distriktet. Der er ogsaa planlagt en udtapning af myren, hvortil stortinget har hevilget en tredjedel af omkostningerne. Myren gjennemskjæres af Hell-Sunnan-jernbanen. Den del af den, som der nærmest er tale om at erhverve, udgjør noget over 2100 maal. Ved at indkjøbe tre til myren stødende eiendomme kan erhverves et areal paa omtrent 4100 maal, hvoraf omtrent 700 maal er dyrket og 3000 maal udyrket, men dyrkbart. Myren ansees for meget

velskikket til dyrkning. I dens nærhed findes marmor-, serpentin- og kleberstenleier, der vil kunne skaffe arbeide for adskillige mænd. Om den anvendelse af myren, som komiteen har tænkt sig, henvises til det foregaaende.

Komiteen er endvidere enig om at foreslaa erhvervet det saakaldte Opstadfelt paa Jæderen. Til orientering for tidsskriftets læsere udenfor Norge bør det kanske oplyses, at Jæderen er Norges største sletteland. Som en smal strimmel af indtil 10 à 12 km.s bredde strækker den sig langs kysten fra Stavanger af sydover i en længde af omtrent 55 km. Den bestaar af store flader med betydelige myrstrækninger, hvorimellem gaardene ligger i klynger. Den væsentligste del af Jæderen er ikke lagt under plojen. Den er imidlertid i meget stor udstrækning udmerket vel egnet til opdyrkning, hvorfor et energisk rydningsarbeide paagaar med stedse stigende fart. I de senere aars drøftelse af spørgsmaalet om straffangers og tvangsarbeideres anvendelse til udearbeide har det ogsaa været meget almindeligt at pege paa Jæderen som det sted, hvor saadant arbeide fortrinsvis burde sættes igang. Hertil bidrager ikke alene de ovennævnte forhold, men ogsaa klimamet, der paa Jæderen som paa Vestlandet i det hele er meget mildt og derfor tillader udearbeide i en væsentlig større del af aaret, end det er muligt paa Østlandet med dets lange og haarde vintre. Overensstemmende hermed har landbrugsdirektøren i en paa foranledning af komiteen afgivet erklæring udtalt, at det neppe kan være tvivlsomt, at Jæderen er den del af landet, som er bedst skikket for oprettelsen af en tvangsarbeidsanstalt, beregnet væsentlig paa udearbeide for et større antal arbeidere. De store strækninger af godt dyrkningsland og plantningsmark i forbindelse med et klima, som tillader markarbeidet ogsaa i en stor del af vintermaanederne, samt ordnede, gode kommunikationsforholde er tilsammentaget fordele, som intet andet distrikt i landet kan opvise.

Omtrent midt paa Jædersletten ligger Opstadfeltet, der

bestaar af flere gaarde med en samlet størrelse af 3700 maal, hvoraf 300 maal er dyrket, medens resten for den aller væsentligste del er godt dyrkningsland. Her anbefaler komiteens flertal lagt den tidligere nævnte anstalt for indtil 170 tvangsarbeidere af mellemklassen. Da der af et middeltal paa 150 ialfald antages at blive 50 mand, som maa sysselsættes med andet end rydningsarbeide (haandverksarbeide, husgjerning), og da hver tvangsarbeider forudsættes at rydde høist 2 maal om aaret, — hvorved er gaaet ud fra, at der sandsynligvis kræves $2\frac{1}{2}$ tvangsarbeider til at opveie 1 fri mand —, kommer flertallet ved en ligefrem beregning til det resultat, at der ikke vil blive nogen mangel paa udearbeide. Og selv om anstalten maatte indrettes for 220, vil man ikke komme i forlegenhed for udearbeide. Hvis det skulde findes hensigtsmæssig — f. eks. under en endnu større udvidelse af fangetallet —, vil man ogsaa kunne skaffe tvangsarbeiderne sysselsættelse ved arbeide for andre (opdyknings- og kanaliseringsarbeide, skogplantning). Paa denne maade vil det ikke blive vanskeligt at finde rigelig sysselsættelse selv for adskillig flere tvangsarbeidere for al den fremtid, hvortil det nu kan være rimeligt at tage hensyn. Flertallet tænker sig forøvrigt eiendommen afhændet i passende dele, efterhaanden som den dyrkes op, og nyt land erhvervet i stedet. Det anser nemlig almindeligt jordbrug i flere henseender mindre hensigtsmæssigt for en tvangsarbeidsanstalt end rydningsarbeide.

Ligesom flertallet foreslaar ogsaa mindretallet, Walnum, Opstadfeltet erhvervet. Men af forskellige grunde, bl. a. fordi han har noget større tro paa tvangsarbeidernes arbeidsydelse end flertallet, finder han feltet alene passende for en anstalt paa 120 mand.

Af flertallets medlemmer foreslaar Knudsen yderligere erhvervet en eiendom af betydelig udstrækning i Frænen i Romsdals amt. Han tænker sig her anlagt en anstalt for unge mænd, idet han ikke har sluttet sig til det øvrige

flertal med hensyn til benyttelsen af Sems fængsel. I denne plan finder han støtte hos sognepræst Walnum.

Denne sidste gaar ud fra et høiere fangetal end flertallet, idet han finder at burde bygge sine beregninger for mænds vedkommende paa et antal af 550. Heraf tænker han 260 anbragt i Trondhjems landsfængsel, i hvis benyttelse og udvidelse han i det væsentlige er enig med flertallet, 120 paa Opstadfeltet og 50 i Frænen. Der staar saaledes tilbage for ham at skaffe plads for yderligere 120 mand. Disse tænker han sig anbragt i en anstalt paa eiendommen Storfosen i Ørlandet i Søndre Trondhjems amt, som han derfor foreslaar indkjøbt. Denne eiendom bestaar af et par øer paa tilsammen næsten 11 km.s størrelse, hvoraf henimod 2500 maal er dyrket og 3000 maal dyrkbar jord. Resten er særlig torvmyr, snauffjeld og fjeldlændte havnegange. Af forskellige grunde finder komiteens flertal ikke denne eiendom tjenlig til anlæg af tvangsarbeidsanstalt. Mindretallet finder den derimod vel skikket dertil og sætter den endog foran Opstadfeltet, saafremt alene én eiendom bliver at erhverve.

Med hensyn til tvangsarbeidshusenes indretning hævdes i flertalsindstillingen den grundbetragtning, at de bør bygges saa enkelt og billigt, som hensynet til opnaaelsen af deres formaal og til en hensigtsmæssig drift tillader. Enhver anstalt bør have et nogenlunde høit antal celler. De til ophold for tvangsarbejderne bestemte huse maa af hensyn til ildsfaren blive at opføre af mur. Opvarmningen bør i de samme huse ske ved centralopvarmning. Et system med ovne og ilæg rundt om i lokalerne skaffer nemlig erfaringsmæssig store ulemper i disciplinær henseende og medfører ildsfare. For at undgaa lamper og lys i anstalten bør denne saavidt muligt forsynes med elektrisk lys. Opførelsen af anstalterne tænkes i størst mulig udstrækning udført ved fanger.

Efter de af flertallet gjorde overslag skulde udvidelsen af Trondhjems landsfængsel komme paa kr. 150,000, udvidelsen af Sems fængsel paa kr. 60,000, nyanlægget paa Opstad (eiendom og bygninger) paa kr. 420,000—kr. 460,000. Tilsammen skulde der saaledes skaffes plads for 510 mand for en pris af kr. 630,000—670,000 eller for kr. 1235—1314 pr. mand. Heri er ikke medregnet indkjøb af Mæresmyren, idet dette spørgsmaal tænkes skudt noget ud. De nævnte overslag kan dog, siger flertallet, ikke gjøre krav paa nogen nøiagtighed.

I forbindelse hermed har flertallet — med alt forbehold — gjort op et driftsoverslag, som det imidlertid vilde føre for langt her at gaa nærmere ind paa. Det skal blot meddeles, at statstilskuddet pr. tvangsarbeider er beregnet at blive

i Trondhjem...	kr. 340,00	pr. aar,	kr. 0,93	pr. dag
i Sem	- 503,00	- —,	- 1,38	- —
paa Opstad....	- 396,00	- —,	- 1,08	- —

eller for 450 mand underet kr. 384,00 pr. aar, kr. 1,05 pr. dag.

Kvindelige tvangsarbeidere tænker komiteen sig, som foran nævnt, anbragt i en egen afdeling i det nuværende landsfængsel for kvinder. Herimod kan der, siger komiteen, visselig gjøres veltige indvendinger. Fængslets beliggenhed — midt i hovedstaden — er ikke heldig, og bygningerne ligger saa spredt, at driften bliver tungvindt og i flere henseender kostbar. En varigere forbindelse af fængsel og tvangsarbeidsanstalt i ét kompleks er i og for sig lidet tiltalende. Det er endelig ikke uden betænkelighed at samle alle til tvangsarbeide dømte kvinder fra det hele land i en anstalt i hovedstaden. Komiteen finder alligevel at kunne anbefale den nævnte ordning, bl. a. fordi anstalten med de mangler, den har, dog ikke er saadan, at den ikke skulde kunne bruges. Under disse omstændigheder finder den, at økonomiske hensyn tilsiger,

ialfald indtil videre, at benytte de store og i flere henseender gode bygninger i fængslet.

Til komiteens indstilling er knyttet tre bilag. Det første af disse gjengiver de nu gjældende lovbestemmelser om tvangsarbeide. Dette vil blive et godt hjælpemiddel for dem, der faar med disse ting at gjøre, idet nemlig fængselslovens kapitel om tvangsarbeide i stor udstrækning henviser til bestemmelserne i lovens kapitler om fængsler og om fuldbyrdelsen af fængselsstraf, saaledes at kapitlet er lidet oversigtligt.

Som bilag 2 er indtaget de statistiske oplysninger, som kortelig er nævnt i det foregaaende. Her findes for første gang offentliggjort en tilbagefaldsstatistik for tvangsarbeidere, idet en række tabeller oplyser om de i 1901 indsatte tvangsarbeideres tilbagefald til tvangsarbeide inden 31. december 1905.

Som et tredje bilag er meddelt en del erfaringer fra andre lande — bl. a. fra Sverige, Finland og Danmark — forsaavidt angaar forhold, som kan have betydning for anstaltens anlæg, størrelse og indretning.

Den af tvangsarbeidskomiteens flertal foreslaaede ordning har i det væsentlige vundet justitsdepartementets bifald. Som en begyndelse til den foreslaaede ordnings gennemførelse er der nu overensstemmende med departementets indstilling fremsat kgl. proposition for stortinget om kjøb af Opstadfeltet paa Jæderen.

Hartvig Nissen.

Hvorfor stjæler man?

Den forhutlede Stakkel fra Romanerne, der ikke kan faa Arbejde og derfor stjæler det tørre Brød for at mætte sig selv og sine Børn, er endnu i mange Folks Øjne den egentlige Type paa Tyven, medens enhver praktisk Kriminalist véd, at den, i alt Fald i de nordiske Lande, i det virkelige Liv er saa sjælden, at der ikke vilde være stort at risikere ved at bringe Straffeloven i Overensstemmelse med almindelig, menneskelig Følelse gennem en Bestemmelse om Straffrihed for den, der stjæler af bevislig uforskyldt og paatrængende Nød for de uundværligste Livsfornødenheder.

Dette lader sig næppe nogensinde fuldt bevise, men det gælder her som ved saa mange af den Slags Spørgsmaal, at selv en lille, men omhyggelig Statistik kan give et Fingerpeg og en Støtte for den umiddelbare Erfaring, og jeg har derfor til Belysning af dette Forhold fra 600 i Aaret 1904 i København for Ejendomsforbrydelser dømte Mænd personlig indsamlet Besvarelser af nogle dertil sigtende Spørgsmaal, som nærmere vil fremgaa af omstaaende skematiske Oversigt.

For at give et Grundlag til Bedømmelse af Besvarelsernes Paalidelighed og Vægt maa jeg dog gøre lidt Rede for den anvendte Fremgangsmaade.

Hovedinddelingen af Materialet er, som det vil ses, baseret paa, om Vedkommende i Gerningsøjeblikket var i Nød eller ikke. Ved Nød har jeg forstaaet paatrængende Forlegenhed for de uundværligste Livsfornødenheder: Føde,

		Forbrydelsens Genstand																							
Arbejdsforhold paa Gerningstiden		Havde Arbejde		Havde ikke Arbejde		Fødevarer		Beklædningsgenstande		Penge		Drikkevarer		Cykler		Andre eller forskellige Ting									
Gerningsmændene		Bersede	Ikke bersede	Bersede	Ikke bersede	Bersede	Ikke bersede	Bersede	Ikke bersede	Bersede	Ikke bersede	Bersede	Ikke bersede	Bersede	Ikke bersede	Bersede	Ikke bersede								
		Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt	Talt							
I Nød: 199		10	22	32	75	92	167	4	2	6	26	33	59	13	23	36	1	1	4	16	20	38	39	77	
Ikke i Nød: 401		125	73	198	121	82	203	8	8	8	62	36	98	43	44	87	2	2	14	20	13	33	101	60	161
Ialt: 600		135	95	230	196	174	370	12	2	14	88	69	157	56	67	123	12	3	15	24	29	53	139	99	238

Klæder, Bolig, og jeg har, naar Svaret blot gik ud paa, at han var i saadan Nød, taget dette for gode Varer uden nogensomhelst nærmere Undersøgelse af dets Rigtighed og da navnlig ogsaa fuldstændig afholdt mig fra det for mig

Gerningsmændene	Arbejdsforhold paa Gerningstiden			Udbyttets Anvendelse																				
	Havde Arbejde			Havde ikke Arbejde			Livsforøgdenheder			Drik			Andre Forbrydelser			Andre eller forskellige Ting			Greben før Genstandens Om-sætning eller Anvendelse			Uoplyst		
	Berusede	Ikke berusede	Ialt	Berusede	Ikke berusede	Ialt	Berusede	Ikke berusede	Ialt	Berusede	Ikke berusede	Ialt	Berusede	Ikke berusede	Ialt	Berusede	Ikke berusede	Ialt	Berusede	Ikke berusede	Ialt	Berusede	Ikke berusede	Ialt
I Nød: 199	10	22	32	75	92	167	37	81	118	12	2	14	»	1	1	»	3	3	32	22	54	4	5	9
Ikke i Nød: 401	125	73	198	121	82	203	30	34	64	90	14	104	3	25	28	21	27	48	90	30	120	12	25	37
Ialt: 600	135	95	230	196	174	370	67	115	182	102	16	118	3	26	29	21	30	51*	122	52	174	16	30	46

* 4 af disse har skænket det stjaalne bort, 4 bortkastet det og 1 har mistet det ved Tyveri.

haabløse Forsøg paa at skelne imellem forskyldt og ufor-skyldt Nød. Eksempelvis er saaledes under Rubriken Nød opført 5 Alfonsoer, der angav at være i Nød, fordi deres Kærester laa paa Hospitalet, og adskillige unge Mennesker,

hvis Nød kun skyldtes, at de ikke havde Lyst til at bo hjemme hos deres Forældre, eller at de havde forladt deres Arbejde, fordi de fandt Lønnen for ringe. Derimod har jeg ladet mig det være magtpaaliggende af alle, der angav ikke at have været i Nød, at erholde bestemt Oplysning om deres Forsørgelseskilde, og jeg mener ved denne Fremgangsmaade at have sikret mig, at der i alt Fald ikke er opført for mange som ikke havende været i Nød, saa meget mere som den almindelige, menneskelige Tilbøjelighed til at stille sig selv i det gunstigste Lys snarest maatte føre de Paagældende til om mulig at angive Nød som Motivet.

En lignende Betragtning fører til, at man ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet, om de havde Arbejde paa Gerningstiden, og om Udbyttets Anvendelse tør gaa ud fra, at snarest flere end færre med Urette har angivet sig arbejdsløse, og snarest flere end færre urigtig har forklaret at have anvendt Udbyttet til Livsfornødenheder (Føde, Klæder, Bolig); stjaalne Fødevarer og Klæder ere derhos uden videre regnede for anvendte til Livsfornødenheder, naar de ikke strax har været omsatte i Penge. De stjaalne Genstandes Art har iøvrigt kunnet kontrolleres ved de afsagte Domme.

Kun med Hensyn til Spørgsmaalet, om Vedkommende var beruset paa Gerningstiden eller ej, kan Ønsket om at stille sig selv i det forholdsvis smukkeste Lys baade have ført til mod Sandheden at angive Beruselse og til at nægte denne, alt efter den forskellige Opfattelse af Rusens moralske Forsvarlighed og dens deraf afhængende større eller mindre Egnethed til at danne en rimelig Undskyldning, men det er dog ikke sandsynligt, at Angivelserne om dette Punkt derved i det hele taget skulde være blevne meget afvigende fra Sandheden.

Endelig maa med Hensyn til Besvarelserne overhovedet bemærkes, at disse først ere givne, efterat Sagerne vare sluttede, saa der ikke har været det ringeste reelle Udbytte at haabe ved at sige Usandhed.

Hovedresultatet af de 600 Besvarelser er da dette, at 199

eller paa det nærmeste $\frac{1}{3}$ har angivet at have været i Nød, 401 eller $\frac{2}{3}$ ikke i Nød, samt at de 331 eller 55 % har været berusede, 269 eller 45 % ikke berusede.*)

Til nærmere Belysning af de begaaede Forbrydelsers sande Aarsag skal nu undersøges de Paagældendes Arbejdsforhold paa Gerningstiden og i store Træk gøres Rede for, hvad de har tilvendt sig, og hvorledes de har anvendt dette, under stadigt Hensyn til den mulige Betydning, som Beruselsen paa Gerningstiden maatte have haft.

Arbejdsforhold.

Af alle de 600 havde kun 38 %**) Arbejde, af dem, der var i Nød, 16 %, af dem, der ikke var i Nød, 49 %.

Af dem, der havde Arbejde, var derhos kun 14 % i Nød, medens 45 % var i Nød af dem, der ikke havde Arbejde.

At Arbejdsløsheden har spillet en Rolle for Nødens Opstaaen, er derfor utvivlsomt; men at Beruselse ogsaa har spillet en Rolle derved, sandsynliggøres, naar det ses, at 43 % af dem, der var i Nød, var berusede. Man vilde maaske paa Forhaand være tilbøjelig til at tro, at det særlig er Nøden, der driver Folk til at drikke. Dette modsiges imidlertid af det Faktum, at endnu langt flere, nemlig 61 %, var berusede af dem, der ikke var i Nød. Heller ikke Arbejdsløsheden synes at have været den særlige Grund til Beruselse, da kun 53 % af de arbejdsløse men 59 % af dem, der havde Arbejde, var berusede. Men er det da ikke Nød og Arbejdsløshed i Forening, der særlig giver Anledning til Beruselse? Nej, heller ikke! af denne Klasse var kun 45 % berusede, hvorimod Beruselsen just var hyppigst, nemlig 63 %, blandt de allerheldigst stillede, som baade havde Arbejde og ikke var i Nød. Beruselses-

*) Jfr. A. Schou i Ugeskrift for Retsvæsen 1903 Side 356 ff., hvor Beruselses-Procenten for Tyve angives til c. 60.

**) Decimaler ere kun undtagelsesvis medtagne.

skalaen efter alle Kombinationer af Nød og Arbejde tager sig i sin Helhed saaledes ud:

Ej Nød, Arbejde:	63 %	berusede
Ej Nød, ej Arbejde:	60 %	—
Nød, ej Arbejde:	45 %	—
Nød, Arbejde:	31 %	—

Det er herefter navnlig ogsaa klart, at Beruselsen maa antages at spille en betydelig større Rolle som Motiv til at stjæle blandt dem, der ikke ere i Nød, end blandt dem, der ere i Nød.

At paa den anden Side Nøden hyppigere maa anses for Motivet blandt dem, der ikke ere berusede, end blandt de berusede, vil ses af følgende Oversigt:

	Af de 269 ej berusede	Af de 331 berusede
Nød, Arbejde	8 %	3 %
Nød, ej Arbejde	34 %	23 %
Ej Nød, ej Arbejde	31 %	36½ %
Ej Nød, Arbejde	27 %	37½ %

Af de ikke-berusede, der stjal, var altsaa de 42 %, af de berusede kun de 26 % i Nød.

Forbrydelsens Genstand.

I denne Henseende synes det i det væsentlige at være ligegyldigt, om de Vedkommende ere i Nød eller ej, hvilket jo ogsaa er ret naturligt, da al Nød kan afhjælpes ved Penge, og alle Genstande kan omsættes i Penge.

Dog synes Tilbøjeligheden til at tilvende sig umiddelbart anvendelige Livsfornødenheder at være lidt større hos dem, der ere i Nød, end hos de andre, idet 33 % af de første mod 26 % af de sidste har stjaalet saadanne, og at dette ikke er ganske tilfældigt, synes noget bestyrket ved, at Forholdet er omvendt med Hensyn til Penge, som ere stjaalne af 22 % af dem, der ikke var i Nød, men kun af 18 % af dem, der var i Nød. Det nævntes ovenfor, at de fleste berusede fandtes mellem dem, der ikke var i Nød; det viser sig her, at Tilbøjeligheden hos disse til at stjæle Drikkevarer — efter de rigtignok faa Tilfælde af slige

Tyverier at dømme — ogsaa er 8 Gange saa stor (4 %) som hos dem, der ere i Nød (1/2 %).

Beruselsen synes iøvrigt at have en noget mere bestemt Indflydelse end Nøden paa, hvilke Genstande der stjæles.

	Føde og Klæder	Penge	Drikkevarer	Cykler	Andet ell. forskelligt
Af de berusede stjal . .	30 %	17 %	4 %	7 %	42 %
Af de ikke-berusede stjal	26 %	25 %	1 %	11 %	37 %

Mest iøjnefaldende er det, at 4 Gange saa mange af de berusede som af de ædru stjal Drikkevarer, ligesom de første ere noget mere tilbøjelige end de sidste til at stjæle Føde og Klæder. Hvad Penge og Cykler angaar, har derimod de ikke-berusede Fortrinet.

Udbyttets Anvendelse.

Oplysning om dette Punkt synes vel skikket til at kaste Lys over Gerningsmandens egentlige Motiv og derunder navnlig ogsaa til at give nogen Vejledning med Hensyn til den Vægt, man kan tillægge Angivelsen af at have været i Nød, da den, der stjæler, fordi han virkelig er i Nød, selvfølgelig fortrinsvis vil anvende Udbyttet til Nødens Afhjælpning. Dette Ræsonnements Holdbarhed bekræftes da ogsaa betydelig ved Betragtning af nedenstaaende to Oversigter, hvori Indflydelsen af Faktorerne Nød og Beruselse, hver for sig og i Forening, giver sig meget tydelige Udslag:

Udbyttets Anvendelse . . .	I Nød	Ikke i Nød
Livsfor nødenheder	59 1/2 %, deraf berus. 31 %	16 %, deraf berus. 47 %
Drik	7 %, deraf berus. 86 %	26 %, deraf berus. 86 %
Andre Forlystelser . . .	1/2 %, deraf berus. 0	7 %, deraf berus. 11 %
Andre ell. forskellige Ting	1 1/2 %, deraf berus. 0	12 %, deraf berus. 44 %
Ej anvendt eller omsat . . .	27 %, deraf berus. 59 %	30 %, deraf berus. 75 %
Uoplyst	4 1/2 %, deraf berus. 44 %	9 %, deraf berus. 32 %

Som det ses, har de, der vare i Nød, anvendt Udbyttet forholdsvis langt fornuftigere end de, der ikke var i Nød. De har saaledes omtrent 4 Gange saa ofte som de ikke nødlidende anvendt det til Livsfornødenheder og omvendt omtrent 4 Gange saa sjelden til Drik, 14 Gange saa sjelden til andre Forlystelser og 8 Gange saa sjelden til andre Ting, og de har kun halvt saa hyppig været ude af Stand til overhovedet at gøre Rede for Anvendelsen; i disse Resultater gør det ikke nogen principiel Forandring, om man ved Beregningen ganske ser bort fra de Tilfælde, hvor Genstanden ej er omsat eller anvendt, eller Oplysning om Anvendelsen ikke har kunnet skaffes.

At det navnlig er Beruselsen, der fører til den uheldige Anvendelse af Udbyttet, findes allerede stærkt antydnet ved den sidste talmæssige Oversigt; endnu utvivlsommere bliver det dog, naar man ser, at af alle de berusede og alle de ikke-berusede anvendtes Udbyttet paa følgende Maade:

	Livsfornødenheder	Drik	Andre Forlystelser	Andre eller skellige Ting	Ej anvendt eller omsat	Ej oplyst
Af de berusede	20 %	31 %	1 %	6 %	37 %	5 %
Af de ikke-berusede .	43 %	6 %	10 %	11 %	19 %	11 %

De berusede anvende saaledes kun halvt saa ofte som de ædru Udbyttet til Livsfornødenheder og 5 Gange saa ofte til Drik, medens de karakteristisk nok kun har meget ringe Lyst til andre Forlystelser, hvoraf de ikke-berusede 10 Gange saa hyppig lade sig friste. Ikke uden Interesse er det ogsaa at se, at de berusede har dobbelt saa stor Chance som de ikke-berusede for at blive grebne, før de har naaet at anvende eller omsætte Udbyttet.

Vil man herefter paa det nu vundne yderligere Grundlag søge et paalideligere Svar paa Spørgsmaalet om Nødens Indflydelse, bliver Resultatet ikke lidet forskelligt fra det umiddelbart af de modtagne Besvarelser ovenfor (Side 31—32) uddragne. Efter disse havde $\frac{1}{3}$ af Gerningsmændene været

i Nød. Hvis man imidlertid ikke anerkender Nødsangivelsens Berettigelse for deres Vedkommende, der ikke har anvendt Udbyttet til Livsfornödenheder, indskrænkes deres Antal, der har stjaalet af Nød, til 118 eller $19\frac{2}{3}$ %^{*)} og dersom man af disse yderligere udskiller dem, der var berusede ved Gerningen, og hvis Nød derfor altid stiller sig noget tvivlsom, bliver der kun tilbage 81 eller $13\frac{1}{2}$ % af hele Antallet, som kan antages at have stjaalet af virkelig Nød — om uforskyldt eller ikke, faar endda staa hen.

Tilbage bliver altsaa 519, som ikke var i Nød, men hvoraf de 347 eller 67 %^{**)} vare berusede eller anvendte Udbyttet til Drikkeri, medens Motivet for de endnu resterende 172 eller $28\frac{2}{3}$ % af hele det behandlede Antal hverken kan paavises at staa i Forbindelse med Nød eller Drikkeri.^{***)}

Det turde efter det udviklede være klart, at Nøden i Virkeligheden kun spiller en ringe Rolle som medvirkende Aarsag til Ejendomsforbrydelser, men Drikkeriet en overordentlig stor, og at Vejen ikke er denne: Nød — Drikkeri — Tyveri, men som Regel den: Ikke-Nød — Drikkeri — Tyveri eller: Ikke-Nød — Tyveri — Drikkeri.

Naar tillige tages i Betragtning den Indflydelse, Drikkeriet har ved andre Forbrydelser, navnlig Vold, Sædelighedsforbrydelser, Betleri og Brandstiftelse, er det ikke for meget sagt, at Alkoholismens Udryddelse vilde bringe Kriminaliteten til at synke til et saadant Minimum, at den ikke

^{*)} Smlgn. hermed Geill: Kriminalanthropologiske Studier, 1906, Side 252, hvor Trang opgives som Motiv i 19 % af de i Aarene 1899—1901 undersøgte 633 Tilfælde.

^{**)} $57\frac{5}{6}$ % af hele Antallet.

^{***)} 2 af disse angav iøvrigt som det egentlige Motiv at ville hævne sig paa Bestjaalne, 1 at ville „gøre Politiet ked af det“, saa at det hjalp ham til Amerika, 1 at komme i Forbedringshuset, da han ikke kunde udholde at være ude i Livet, fordi hans Kæreste havde svigtet ham, og 1 at komme under Behandling for Syfilis paa Fængslets i Stedet for paa Ladegaardens Sygehus.

vilde have større social Interesse end mange andre smaa Abnormiteter, som Farveblindhed, Kejthaandethed og lignende, og at man derfor i Kampen mod Forbrydelsen først og fremmest maa tage Sigte paa Alkoholismen, naar man vil gribe Ondet ved Roden.

S. Grundtvig.

Lönereglering för den svenska fångvårdsstaten.

Innevarande års riksdag har godkänt ett af regeringen framlagdt förslag till ny lönestat för direktörerna och predikanterna vid fängelserna å Härlanda och i Härnösand, för assistenter vid vissa fångvårdsanstalter samt för de betjante vid rikets fångvårdsanstalter, hvilkas aflöning utgår af bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, att tillämpas från och med år 1908.

Beträffande de förstnämnda ter sig förslaget sålunda:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Skrifvarearfvode	Arfvode	Summa	Ålderstillägg	
						efter 5 år	efter 10 år
för direktören vid centralfängelset och det därmed förenade länsfängelset å Härlanda.	2,200	1,300	500	—	4,000	500	500
- predikanten vid samma fängelse	—	—	—	1,700	1,700	500	—
- direktören vid centralfängelset och det därmed förenade länsfängelset i Härnösand	2,200	1,300	500	—	4,000	500	500
- predikanten vid samma fängelse.....	—	—	—	1,700	1,700	500	—
Summa kronor ...					11,400		

hvarvid tillika förklarats,

ej mindre att med afseende å aflöningsstaten för nämnde direktörer skola gälla enahanda villkor som i fråga om den år 1903 antagna aflöningsstat för föreståndarne vid läns- och kronocellfängelserna i riket, dock med tillägg, att ifrågasvarande direktörer skola vara skyldiga, att, mot ersättning för minskade aflöningsförmåner och flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till annan fångvårdsanstalt,

än äfven att för åtnjutande af den för predikanterna bestämda aflöning skall, i stället för de genom Kungl. brefvet den 5 juni 1874 meddelade bestämmelser gälla:

att med befattningen icke må ytterligare förenas annan syssla;

att en fjärdedel af arfvodet skall anses utgöra tjänstgöringspengar, som under tjänstledighet icke må tillgodokomma tjänstnehafvaren;

att tjänstnehafvare, som transporterats till annan predikantsbefattning vid fångvårdsanstalt, för hvilken ålders- tillägg är å stat uppfördt, må för erhållande af ålderstillägg å den nya befattningen räkna sig tillgodo tjänstetiden jämväl å den förra;

att i afseende å tillträde till ålderstillägg skall iakttagas, att tjänstetiden beräknas från början af kalenderåret näst efter det, hvarunder utnämning till tjänsten ägt rum;

att tjänstnehafvare skall under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för rätt till ålderstillägget, hafva med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan tjänst i fångvården samt att tjänstnehafvare må tillgodoräkna sig den tid, som före den nya lönestatens utfärdande förflutit från hans utnämning till tjänsten;

att tjänstnehafvare skall vara skyldig att, mot ersättning för minskade aflöningsförmåner och flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till annan fångvårdsanstalt;

att tjänstnehafvare skall vara skyldig att därjämte mot arfvode, som Kungl. Majt. af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll anvisar, bestrida befattning såsom

skollärare vid den fångvårdsanstalt, där han såsom predikant anstälts;

samt att predikanten vid fängelset å Härlanda ytterligare skall vara skyldig att, så länge centralfängelset för kvinnor i Göteborg kommer att behållas, utan särskild ersättning bestrida predikantsgöromålen jämväl vid detta fängelse.

Vidare har riksdagen, såsom ofvan nämnts, medgifvit anställandet af assistenter vid vissa fångvårdsanstalter. Till en början skola dessa till antalet blifva fyra d. v. s. vid de största af de fängelser, där arbetsdrift för statens räkning i större skala äger rum. Dessa fängelser äro: de å Härlanda, i Härnösand, Jönköping och Linköping. Men dessutom har riksdagen beslutat, att i de fall, då vid annat än nu nämnda fängelser inrättande af assistentbefattning finnes nödig, anmälan därom må för aflöningsstaternas ändring göras till riksdagen.

För assistenterna har lönestaten erhållit följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
1 assistent	1,200	900	2,100	200	200
3 assistenter	3,600	2,700	6,300	200	200
Summa kronor...	4,800	3,600	8,400	—	—

hvertill kommer fri bostad med vedbrand eller ersättning därför.

Slutligen har riksdagen för de betjante vid rikets fångvårdsanstalter, hvilkas aflöning utgår af bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, godkänt följande aflöningsstat:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
1 fanjunkare	800	600	1,400	100	100
3 do.	2,400	1,800	4,200	100	100
1 vaktmästare	800	600	1,400	100	100
16 do.	12,800	9,600	22,400	100	100
1 underofficer l. förste vaktkonstapel.....	700	550	1,250	100	100
44 underofficerare eller förste vaktkonstaplar	30,800	24,200	55,000	100	100
1 vaktkonstapel.....	600	500	1,100	100	100
385 vaktkonstaplar.....	231,000	192,500	423,500	100	100
1 vaktfru.....	500	400	900	75	75
3 vaktfruar.....	1,500	1,200	2,700	75	75
1 vaktvinna vid de centrala fångvårdsanstalterna för kvinnor	450	350	800	75	75
17 vaktkvinnor vid do.	7,650	5,950	13,600	75	75
1 första vaktvinna vid läns- och kronocellfängelserna.....	450	350	800	75	75
1 vaktvinna vid do...	400	300	700	75	75
34 vaktkvinnor vid do..	13,600	10,200	23,800	75	75
Summa kronor...	304,450	249,100	553,550	—	—

Härtill kommer för vaktbetjante fri bostad med vedbrand eller ersättning därför samt för manliga vaktbetjante dessutom beklädnadsersättning, 100 kronor.

I afseende å de båda sistnämnda nya aflöningsstaterna har riksdagen

dels medgifvit

att till en hvar å den nya staten för vaktbetjante uppförd vaktkonstapel, förste vaktkonstapel, underofficer, vaktmästare och fanjunkare må af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå beklädnadsersättning efter 100 kronor för år;

att assistenterna bestås fri bostad och vedbrand eller ersättning för dessa förmåner;

att till en hvar af de å den nya staten uppförda vaktbetjante, som är gift eller efter anställandet i tjänsten ingått äktenskap, ehuru detta sedermera på grund af dödsfall eller af annan anledning upplösts, och som icke på kronans bekostnad åtnjuter förmånen af fri bostad och vedbrand, må årligen, intill dess han af sådan förmån kan komma i åtnjutande, af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå hyresersättning och anslag till inköp af 15 kubikmeter barrved; dock med iakttagande, att hyresersättnings högsta årliga belopp icke får annat än i sådana fall, då synnerliga förhållanden därtill föranleda, öfverstiga 250 kronor, samt att hyresersättningarna och vedanslagen skola efter de å olika orter gällande hyror å bostadslägenheter och pris å ved bestämmas;

att extra vaktbetjänt, som efter ett års fortsatt förordnande innehar nytt förordnande såsom sådan, må tillåtas, vid tjänstledighet för styrkt sjukdom under det nya förordnandet, intill högst den tid af 45 dagar, som det vid dylika fall är ordinarie vaktbetjänt medgifvet att behålla hela aflöningen, af arvodet såsom extra vaktbetjänt behålla så stor del, som motsvarar lönen i den ordinarie vaktbetjäntsaflöningen;

samt att, så länge ordinarie fånggevaldiger, som ej transporterats till vaktkonstapel, kvarstår i tjänst, aflöning till sådan gevaldiger enligt hittills gällande stat skall utgå af de i den nya staten för vaktbetjante uppförda vaktkonstapelslönemedlen;

dels stadgat

att i öfrigt nu gällande villkor för aflönings åtnjutande å de af riksdagen antagna stater för tjänstemän och betjante vid fångvårdsanstalterna skola äga tillämpning; dock att assistent skall vara skyldig att, mot ersättning för flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till assistentbefattning vid annat fängelse, samt att jämväl för kvinnliga vaktbetjante skall iakttagas, att i afseende å

rätten till ålderstillägg tjänsttiden räknas särskildt för hvarje tjänstegrad;

dels ytterligare medgifvit att, där vaktbetjänt, som vunnit befordran från lägre till högre grad i betjäntsklassen, i sin förra tjänst på grund af intjänade ålderstillägg uppburit aflöning till större belopp än honom vid den nya befattningen tillkommer, han må äga att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll uppbära skillnaden mellan dessa belopp såsom personligt aflöningstillägg, intill dess aflöningen i den nya befattningen motsvarar hvad han i den tidigare tjänsten uppbar.

Det torde måhända icke sakna intresse att här anföra något ur vederbörande ministers yttrande till statsrådsprotokollet beträffande assistentfrågan.

Vi anföra:

»Det i alla afseenden lyckliga uppslag, som gafs genom anordningen att tillgodogöra sig fångarnes arbetskraft för statens räkning, samtidigt med att de fostras till dugliga arbetare, bör på allt sätt utnyttjas och fullföljas, så att det ej af brist på uppmuntran stannar i växten. Den betydande industriella verksamhet, som anordningen medför och som i annat sammanhang kommer att närmare belysas, erfordrar helt naturligt en kraftig, insiktsfull och intresserad ledning, om den ej skall förfela sitt ändamål. Men en sådan ledning kan ej utövas af den, hvars hufvudsakliga uppgift är att öfva tillsyn öfver fångarna och handhafva förvaltningen af fängelsets ekonomi, eller af en underordnad, som närmast har att svara för bevakningstjänstens rätta fullgörande samt utöfva därmed förenad kontroll. Vid fängelse, där industrien nått en större utveckling, måste därför, såvida ej antingen fångvården eller arbetsdriften skall blifva lidande, fängelseföreståndaren erhålla hjälp af fullt lämplig person, som kan lämna honom erforderligt biträde såväl vid själfva arbetsdriften i dess

olika former som vid den besvärliga administration, hvilken af det hopade antalet fångar vid sådant fängelse föranledes. Så som det nu är, har fångvårdsstyrelsen själf måst påtaga sig göromål, som bort kunna lika väl utföras i orterna. Men utan egentlig hjälp därifrån skall vid en fortsatt utveckling af den industriella verksamheten styrelsen snart komma till korta i detta sitt arbete. Det är mig af föregående framställningar från styrelsens sida rörande detta ämne väl bekant, huru mångskiftande de anspråk äro, som i detta hänseende redan nu ställts på styrelsens omdömes- och arbetsförmåga, och om än styrelsen hittills kunnat utföra de ökade göromålen, kan dock gränsen, där det omöjliga vidtager, snart tänkas uppnådd. Skall denna industri blifva, hvad den är tillämnad, böra därför enligt min tanke genast från början tillräckliga arbetskrafter ställas till styrelsens förfogande. Och om än utgifterna härför drabba fångvårdens stat, utan att denna kan tillgodoräkna sig de med arbetsdriften förenade inkomster, komma ju dessa i annan form statsverket till godo.

Med Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län är jag således ense därom, att vid de fängelser, där persedel tillverkning i utsträckt skala drifves, böra anställas särskilda tjänstemän, som kunna verksamt biträda med de göromål, som omedelbart och medelbart föranledas af denna arbetsdrift. Men på de skäl, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län anförts, anser jag tillika, att denne tjänsteman bör så aflönas, att man kan dels vara försvarad med att åt honom anförtro kassa och penningeuppbörd och dels äga grundad förhoppning att erhålla för befattningarna fullt dugliga personer. Enligt hvad från fångvårdsstyrelsens sida meddelats, skulle anställandet af sådana tjänstemän vid vissa fängelser medföra äfven den fördel, att unga män med bildning och duglighet lättare kunna intresseras för fångvårdsbanan, där de sedermera efter förvärfvad utbildning kunna vinna befordran inom föreståndarekåren, hvilken därigenom skall lättare

kunna på tillfredsställande sätt rekryteras. Dock synes mig den föreslagna nya befattningen ej böra förbehållas allenast åt personer utom vaktbetjäntes klass. Utan hvarhelst inom denna klass finnas för tjänsten fullt dugliga personer, böra de ock enligt min mening därtill befordras. Varder denna grundsats klokt tillämpad, skall assistentinstitutionen utan tvifvel blifva en uppmuntran för den uppåtsträfvande förmågan äfven på denna bana att genom egen kraft skapa sig en ljusare framtid«.

Dessutom meddelas till jämförelse den aflöningsstat för fångvårdsbetjante, som hittills varit gällande:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
1 fanjunkare	650	550	1,200	100	100
4 do.	2,600	2,200	4,800	100	100
1 vaktmästare	550	550	1,100	100	100
19 do.	10,450	10,450	20,900	100	100
1 underofficer	550	400	950	100	100
29 do.	15,950	11,600	27,550	100	100
1 förste vaktkonstapel	550	400	950	75	75
12 do. do.	6,600	4,800	11,400	75	75
1 vaktkonstapel	450	350	800	75	75
349 do.	157,050	122,150	279,200	75	75
1 fånggevaldiger	500	—	500	—	—
57 do.	28,500	—	28,500	—	—
1 vaktfru	400	300	700	75	75
3 do.	1,200	900	2,100	75	75
1 vaktvinna vid de centrala fångvårdsanstalterna för kvinnor	350	250	600	75	75
17 do. vid do.	5,950	4,250	10,200	75	75
1 första vaktvinna vid läns- och kronocellfängelserna	350	250	600	75	75
1 vaktvinna vid do. do.	300	200	500	75	75
34 do. vid do. do.	10,200	6,800	17,000	75	75
Summa kronor...	—	—	409,550	—	—

Det är, som synes, en storartad ökning i aflöningsförmåner, som genom detta riksdagsbeslut kommit den svenska fångbevakningskåren till del, och är det att hoppas, att sedan utsikterna på denna bana numera blifvit jämngoda med dem annat arbete bjuder, duglighetsnivån för de nyanställda skall höjas och lättandet af det ekonomiska betrycket skall hos kårens medlemmar höja intresset för deras grannliga värf till båtnad för dem själfva och för fångvården.

19 ²⁵/₃ 07.

Eg.

Sveriges fångvård 1905.

Af fångvårdsstyrelsens officiella berättelse för år 1905 framgår, att antalet straffanstalter i riket äfven under nämnda år utgjorde 54. Af dessa voro 45 enrumsfängelser (med sammanlagdt 2,596 ljusa och 98 mörka celler), 3 centralfängelser för män, ett centralfängelse för kvinnor, 3 centrala arbetsanstalter för män och 2 centrala arbetsanstalter för kvinnor.

Antalet fångar utgjorde vid årets början 2,909 och vid dess slut 3,038; tillkomne under året voro 28,248 och afgångne 28,121. Af de vid årets slut kvarvarande voro 309 tilltalade för brott, 1,336 voro straffarbetsfångar, 246 dömda till urbota fängelsestraff, 375 till fängelsestraff i saknad af tillgång till böter, 43 häktade för lösdrifveri och 727 hållne till tvångsarbete.

Bland straffarbetsfångarne voro vid årets slut kvarvarande 96 lifstidsfångar, och af de återstående voro 477 dömda öfver två år och 763 till två år och därunder. De senaste tio åren förete fortfarande en ej obetydlig minskning i straffarbetsfångarnes antal. Under senaste tioårsperioden 1896—1905 minskades antalet fångar af nämnde slag med 304, däraf 66 på lifstiden och 238 på viss tid dömda.

Procenten af återfall i förhållande till antalet nykomne straffarbetsfångar utgjorde för berättelseåret 35,1 % samt för tioårsperioden 1896—1905 33,9. Särskildt af dem,

som undergått straffarbete för stöld, återfölo år 1905 38,5 % män och 22,5 % kvinnor.

Tidslängden af de straff, som blefvo ådömda de år 1905 nykomna straffarbetsfångarna på viss tid, voro: från 2 månader till och med 2 år 1,801 (1,652 m., 149 kv.), från 2 till och med 4 år 110 (93 m., 17 kv.), från 4 till och med 10 år 29 (26 m., 3 kv.) och öfver 10 år 1 man.

Af lifstidsfångarne voro under året nykomne 3 kvinnor, och af de vid årets slut kvarvarande 96 (76 m., 20 kv.) förvarades 13 (8 m., 5 kv.) i enrum enligt lagen angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum den 29 Juli 1892.

Hela antalet gemensamhetsfångar i rikets straff-fängelser utgjorde vid 1905 års utgång 176 (153 m., 23 kv.).

Antalet fängelsefångar utgjorde under år 1905 19,286 (18,344 m., 942 kv.), däraf 1,439 (1,366 m., 73 kv.) undergingo urbota bestraffning och 17,847 (16,978 m., 869 kv.) förvandlingsstraff i saknad af tillgång till gäldande af ådömda böter. Nykomne urbota fängelsefångar voro 1,198 (1,141 m., 57 kv.) och bötesfångar 17,476 (16,614 m., 862 kv.). Den förstnämnda kategorien har således sedan 1904 minskats med 39 och den sistnämnda har ökats med 1,618.

För sysslolöst kringstrykande och bettlande häktades under året 2,457 personer, af hvilka 1,364 kommo på Stockholms stad och 1,093 på rikets öfriga delar.

Antalet tvångsarbetsfångar uppgick vid 1905 års slut till 727 (572 m., 215 kv.). Under året nykomna voro 1,104 (703 m., 401 kv.), af hvilka 1,019 (624 m., 395 kv.) voro dömda enligt lösdrifverilagen och 25 (19 m., 6 kv.) enligt fattigvårdsförordningen.

Af nykomne straffarbetsfångar i förhållande till folk-mängden kommo 1896 36 på 100,000 inv, och år 1905 35 på 100,000 inv. Beträffande nykomne tvångsarbets-fångar var samma förhållande år 1896 23 på 100,000 inv.

och år 1905 21 på 100,000 inv. Af de under året nykomne straffarbetsfångar voro 14 (12 m., 2 kv.) ådömde förlust af medborgerligt förtroende för alltid och 795 (750 m. 45 kv.) på viss tid. Bland de brott, för hvilka de under året intagne personer blifvit dömda till straffarbete, märkas 1,381 fall af stöld, 81 af mened och förfalskningsbrott, 45 af barnamord, 12 af dråp, 17 af eldskada och annan skadegörelse å egendom, 37 af äktenskaps- och sedlighetsbrött och 5 af mord. De för undergående af urbota fängelsestraff insatte personer voro bland annat dömda för misshandel (327 fall), brott mot offentlig myndighet (202), snatteri (89), stöld (143) samt bedrägeri och annan oredlighet (94). Af yngre ålder än 20 år voro vid årets slut kvarvarande 119 (107 m., 12 kv.) straffarbetsfångar och 30 (19 m. 11 kv.) tvångsarbetsfångar.

Såväl de nya fängelsebyggnaderna å Stora Härlanda vid Göteborg som ändrings- och nybyggnadsarbetena vid länsfängelset i Härnösand bedrefvos under berättelseåret med all kraft för att kunna fullbordas till den 1 Maj 1907, då de af fångvården innehafde delar af Nya Varvet skola afträdas till kustartilleriet.

Beträffande ordningen och disciplinen vid straffanstalterna uppgick antalet extra judiciella bestraffningar, som ålades fångpersonalen vid läns- och kronocellfängelserna, till 94, af hvilka 11 bestodo uti inneslutning uti mörk cell och 83 uti mistning af sängkläder. De flesta af dessa bestraffningar voro ålagda för trots, våldsamt och oskickligt uppförande (11), skadegörelse å eller missvård af fängelsets tillhörigheter (31), brefväxling, knackning och olofligt meddelande med medfänge (42) samt brott mot fängelsets ordning i öfrigt (6). De straffades antal utgjorde 5,8 % af det i dessa fängelser förvarade medeltalet fångar. Något brott af den svåra art, att åtal vid domstol däraf föranleddes, förekom icke vid dessa fängelser. Tvänne rymningar ägde dock rum, bägge från allmänt sjukhus, där fångarna intagits för erhållande af lasarettsvård. En

af dessa fångar, en å länsfängelset i Uppsala intagen kvinna, dömd för andra resan stöld med inbrott till fyra års straffarbete, blef för benröta öfverflyttad till akademiska sjukhuset, där hon inrymdes inom isoleringspaviljongens enskilda rum. Här beredde hon sig efter några dagar tillfälle att rymma genom fönstret. Iklädd sjukhusets kläder begaf hon sig i en båt, den hon olofligen åtkommit, utåt Mälaren, vid hvar stränden hon föröfvade flere tillgrepp, innan hon häktades för att åter införpassas till fängelset. Under vägen dit sjöledes kastade hon sig genom fönstret i bekvämlighetshytten i sjön och omkom.

Själfmord föröfvades under året, förutom af nyssnämnda kvinna, af två manliga fångar, den ena i Jönköpings länsfängelse under transport från länsfängelset i Kristianstad för att fortsätta bestraffningen i gemensamhet, den andra i Malmö länsfängelse, där han var intagen som rannsakningsfånge, tilltalad för mord å hustru och minderårig son. Denne, som tidigare gjort själfmordsförsök, stod under särskild observation, men lyckades dock medelst fönstersnöret oförmärkt strypa sig.

Själfmordsförsök gjordes vid länsfängelserna i Kristianstad och Härnösand af en man och en kvinna samt vid kronohäktet i Norrtälje af en man.

Vid straffängelserna för män ålades fångpersonalen 48 bestraffningar, hvaraf 6 bestodo uti prygel, 1 i mörk cell, 3 i mörk cell i förening med ljus cell, 4 i ljus cell med arbete, 2 i ljus cell utan arbete och 36 i ljus cell i förening med mistning af sängkläder. De vanligaste anledningarne till bestraffningarne voro lättja i arbete (5), innehavande af förbjudet gods (7), opassande uppförande mot bevakning (7), oskickligt uppförande, trots och olydnad (11), kommunikation med medfånge (11). Procenten af antalet straffade i förhållande till medeltalet fångar utgjorde 7,5. Någon förseelse af svårare art förekom icke, ej heller vare sig rymning eller försök därtill eller själfmord eller själfmordsförsök.

Vid straffängelset för kvinnor i Göteborg blef allenast 1 extra judiciell bestraffning ålagd, nämligen ljus cell utan arbete för olydnad och störande af ordningen i arbetslokalen. I öfrigt ägde rymning, eller självmord eller försök därtill icke rum vid ifrågavarande fängelse.

Antalet bestraffningar vid arbetsanstalterna för män var 105 eller 18,5 % af medeltalet fångar. Bland dessa märkas mörk cell (1), ljus cell med arbete (1), ljus cell utan arbete (1), ljus cell i förening med mistning af sängkläder (89). Bestraffningarna voro bland andra ålagda för lättja (10), förseelser mot bevakning eller befäl (13), trots samt olydnad och oskickligt uppförande (56) samt våldsamt uppförande, kif och slagsmål med medfånge (12). Ej heller vid dessa anstalten ägde någon förbrytelse af svårare beskaffenhet, rymning, rymningsförsök, självmord eller försök därtill rum.

Vid arbetsanstalterna för kvinnor fingo under året 73 personer eller 50,8 % af medeltalet fångar vidkännas 98 bestraffningar, hvaraf 6 bestodo i ljus cell med arbete, 1 i mörk cell, 17 i ljus cell utan arbete och 73 i ljus cell i förening med mistning af sängkläder. Förseelserna voro bland andra: störande af ordningen (18), gräl med och våld å medfånge (35), lättja och arbetsvägran (5), förseelser mot bevakning (30). Förbrytelse af svårare beskaffenhet, rymning, rymningsförsök, självmord eller försök därtill ägde icke rum.

Vid de centrala straffanstalterna utgjordes under året sammanlagdt 434,651 dagsverken, däraf med inkomst 254,528 och utan inkomst 89,776. Hindrade voro 90,347 dagsverken. De manliga fångarne sysselsattes förnämligast med väfnad, stenhuggeri, skrädleri, skomakeri, snickeri, korgmakeri, förfärdigande af papperspåsar, smidesarbeten, borstbinderi och bokbinderi; de kvinnliga med sömnad, strumpstickning, tillverkning af trikåarbeten, borstbinderi och tvätt.

Vid läns- och kronohäkterna utgjordes under berättelse-

året tillsammans 358,050 dagsverken; icke utgjorda dagsverken uppgingo till 186,480. De flesta utgjorda dagsverken kommo på förfärdigande af tändstickslådor, skrädderi- och sömnadsarbeten, skomakeriarbeten, korgmakeriarbeten, fjäder- och dunspritning, rensning af säd, bönor m. m., strumpstickning, borstbinderi, drefredning samt förfärdigande af papperspåsar.

Beträffande religions- och skolundervisningen vid rikets fängelser gjordes allenast i ett fall anmälan därom, att fånge saknat all kunskap i innanläsning. Nämnede fånge, en till straffarbete för stöld dömd tjuguårig yngling, intagen å länsfängelset i Falun, hade med sin moder fört ett kringstrykande lif och icke varit någonstädes kyrkskrifven på annat sätt, än att han upptagits i boken öfver de obefintliga. Efter vederbörande domkapitels hörande fann styrelsen icke vara annat att i saken vidtaga, än att medel beviljades för fångens undervisning i fängelset. Kristendomskunskapen var i öfrigt hos den vid årets slut kvarvarande, af predikanterna redovisade personalen god hos 17,3 %, försvarlig hos 66,9 %, ringa hos 15 % och saknades hos 0,7 %, i sista siffran inberäknade icke kristna trosbekännare och en del utlänningar.

Vid sidan af predikanternas verksamhet pågick i likhet med hvad förut ägt rum frivillig religiös verksamhet, öfver hvilken predikanterna haft inseende.

Fångpredikanternas årsberättelser handla bland annat om, att en del minderåriga förbrytare dömts till fängelse, då de rätteligen bort af domstolarne dömas till tvångsuppfostran å Bona. Den stora frekvensen af olofligt tillgrepp anser en predikant bero därpå, att rättsbegreppet i fråga om mitt och ditt börjar allt mer förslappas, förgätas och förvridas. Redan hos flera af dem, som för första gången blifvit straffade för stöld, finner man en förvånande brist på uppfattning af skillnaden mellan rätt och orätt. Vidare klagas som vanligt öfver de fördärliga följderna af förlusten af medborgerligt förtroende, nämligen med afseende på svå-

righeten för den, som har ett fläckadt prästbetyg, att få arbete till ärlig försörjning. En del predikanter anser, att den närmaste orsaken till brottslighet i många fall är dagdrifveri, lättja och njutningslystnad. Knappt i något enda fall kan uppvisas, att anledningen till brottet varit verklig nöd. En predikant klagar öfver, att antalet unga brottslingar årligen ökats och anser orsaken därtill vara slapp eller ingen tukt i hemmen, hvartill kommer kamratlifvet på fabriker och andra arbetsplatser utan ansvars känsla och moralisk halt, men med ständiga lockelser till nöjen af långt ifrån oskyldig art. »Den njutningslystnad, säger han, »som är utbredd bland de s. k. högre klasserna af vårt folk, tränger sig allt mer och mer ned till arbetsklassen, och för att tillfredsställa den frestas mången att beträda brottets bana«. Och en annan iakttagelse, som gjorts af mer än en, är den, att storindustrien med de stora fabriker och de stora människohoparna, sammanträngda inom ett litet område, verkar i hög grad demoraliserande på våra kvinnor. Industrialismen, som är egendomlig för den nyare tiden, har faktiskt fört det med sig, att våra kvinnor mera allmänt förr och tidigare än förr lära sig röka, supa och lefva i otukt.

Af de vid årets slut kvarvarande fångar hade enligt inkomna uppgiften 71,4 % manliga och 7,4 % kvinnliga straffarbetsfångar samt 81,1 % manliga och 16,6 % kvinnliga fängelsefångar begått sitt brott i rusigt tillstånd eller före begåendet varit begifna på dryckenskap.

Under året erhöles 1,227 från fångvårdsanstalterna frigifna personer understöd af fångvårdsföreningar, fängelseförvaltningen och kommunen eller enskilde.

Besparingskassornas behållningar vid rikets samtliga fångvårdsanstalter utgjorde vid 1905 års utgång 391,181 kronor 9 öre. Af dessa medel utgick till åkerbrukskolonien Hall ett bidrag af 50 öre för dag för hvar och en gosse till ett antal af 175. Antalet underhållsdagar för dessa barn uppgick till 31,588, utvisande ett medeltal af 87, och

utgjorde beloppet af de från besparingskassorna utgående bidraget sålunda 15,794 kronor.

Sammanlagda beloppet af de under året frigifnes vid frigifningen i postsparbanken innestående premiemedel utgjorde 22,581 kronor 17 öre. Af dessa medel förverkades genom återfall 512 kronor 29 öre, som tillföllu anslaget till fångars vård och underhåll.

Beträffande helsotillståndet vid rikets fångelser var det samma mycket tillfredsställande vid samtliga anstalter, och visade år 1905 en sjukprocent af 2,95 mot 3,64 under tioårsperioden 1895—1904. Med undantag af influensa förekommo infektionssjukdomar endast i spridda fall. För sinnessjukdomar vårdades 52 individer. Dödlighetsprocenten af fångarnes medeltal var 0,78. År 1904 uppgick den till 0,63 och under tioårsperioden 1895—1904 till 0,95.

Fångvårdens utgifter belöpte sig år 1905 till 1,902,889 kronor 85 öre, hvilken summa öfverstiger den från föregående år med 90,164 kronor 86 öre.

Arbetsinkomsten uppgick år 1905 till 172,545 kronor 61 öre (mot 153,702 kronor år 1904).

Beträffande i öfrigt arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna är härom att för år 1905 meddela.

Sedan fångarbetet, där det lämpligen kunde ske, öfvertagits af kronan för statsverkets behof, framskred denna reform redan under det första året (1905) så långt, att vid nämnda års slut vid två centralfångelser (Långholmen och Nya Varfvet) två tvångsarbetsanstalter (Landskrona och Norrköping) samt fem länsfångelser (Stockholm, Linköping, Jönköping, Växjö och Vänersborg) öfver 400 fångar voro sysselsatta med skomakeri, skrädleri- och sömnads- samt snickeri- m. fl. arbeten för förfärdigande af de för armén, flottan, och kustartilleriet, statens järnvägar, postverket, telegrafverket och medicinalstyrelsen med underlydande statsinrättningar erforderliga persedlar.

Albert Montgomery.

Litteratur og Statistik.

Overlæge C. Geill: Kriminalantropologiske
Studier over danske Forbrydere.
København 1906. 352 S.

Dette betydelige Arbejde hviler paa Undersøgelser, som Forf. har anstillet paa Fanger i Københavns civile Fængsler i Aarene 1899—1901. Nærmere bestemt drejer det sig om alle de voksne, mandlige Individder, som i de tre Aar blev dømt for egentlige Forbrydelser. De var alle danske af Fødsel, i alt 1845 i Antal, hvoraf 38 under 18 Aar.

Forf. gør selv opmærksom paa, at der for at drage Slutninger af hans Resultater fordres en Sammenligning med Undersøgelsesresultater hos normale Mænd (af lignende Aldre og Samfundsklasser), som han ikke har kunnet skaffe. For at faa et Skøn over Betydningen af de forefundne Abnormiteter har Forf. derfor sammenstillet sine Resultater med dem, udenlandske Undersøgere har fundet, og han har delt sit Materiale i to Dele: 1) de »en Gang straffede« (A) og Recidivisterne (B), idet man jo maa antage, at Degenerationstegn etc. forekommer hyppigere hos Vaneforbrydere. Til Recidivisterne har han regnet dem, der senere (efter Undersøgelsen) indtil 1902 inkl. er bleven straffet, og han mener derved at have faaet de fleste med, og at Gruppen B. hovedsagelig bestaar af Vaneforbrydere, medens A. i alt Fald for en stor Del bestaar af Lejligheds-

forbrydere. Forf. er dog ikke blind for, at de Slutninger, der kan drages af hans Sammenstillinger, kun har begrænset Paalidelighed.

Til Klasse A. hører 633, til B. 1212.

Om de 1845 Personer oplyser Forf. nu:

Alderen, gennemsnitlig 26,8 Aar (A. 26,76, B. 26,81). Fødested: 56,8 % født i København; blandt Recidivisterne og navnlig de tidligt straffede endnu større Overvægt af Københavnerne. Ægte eller uægte Fødsel, med det maaske tilfældige Resultat, at blandt Københavnerne var meget færre, blandt de i Provinserne fødte flere uægte fødte blandt Forbryderne end blandt Befolkningen i det hele. Blandt Recidivisterne var der flere uægte fødte end blandt de én Gang (ø: 1ste Gang) straffede. Livsstilling for de ægtefødtes Forældre, hvor det findes, at ca. $\frac{1}{4}$ af de ægtefødte var udgaaet fra økonomisk vel situerede Hjem (lidt flere, 28,67 % i A. end i B., 23,23 %). Egen Livsstilling: 63 % havde ikke nogen ordenlig Livsstilling (Gruppe A. 53,4 %, B. 68,32). Ægteskab, Børn, viser, som rimeligt, at der er betydelig færre gifte og flere skilte end blandt den øvrige Befolkning og især blandt Recidivisterne og dem, der er kommen tidligt ind paa Forbryderbanen. Børnenes Antal pr. Ægteskab er A. 3,18, B. 3,11, af disse dog 27,51 % døde (23,65 A., 30,61 B.).

De begaaede Forbrydelser, overstaaede Straffe. Det viser sig umnlgt at klassificere Forbryderne efter deres Forbrydelser, idet de dels samtidigt, dels til forskellige Tider har begaaet forskellige Arter af Forbrydelser. Forf. søger at udsondre en lille Gruppe af professionelle Forbrydere mod Ejendomsretten 198 i Tal. Af de Recidivister, der er straffet før det 18de Aar, hørte 30 % til de professionelle Forbrydere, medens kun 8 % af de efter 18 Aar straffede hører hertil. Dette støtter Forf.s ellers noget dristige Paa-stand, at de fleste professionelle Ejendomsforbrydere er kommen ind paa den Bane ved at blive straffede som Dreng i Stedet for at opdrages. Skøndt Anm. naturligvis

finder det rigtigt, at Opdragelse træder i Stedet for Straf over for meget unge Forbrydere, saa tror jeg, at Forf. undervurderer det medfødte Anlægs Betydning, og at han ogsaa i Fremtiden vil kunne finde mange af de tidligt begyndte Tyve paa de professionelle Tyves Bane.

Forf. gaar i det følgende Kapitel over til de antropologiske Maal. Af disse har han taget Legemshøjden. De københavnske Forbrydere synes at være højere end Gennemsnitshøjden ved Sessionerne for danske Værnepligtige, (men Københavnerne er vist i det Hele højere end Provinsbefolkningen). Hovedomfanget er noget mindre i Gruppe B. (55,69 Ctm.) end i Gruppe A. (55,92). De udenlandske Kraniemaal, som Forf. anfører til Sammenligning, varierer en Del (Brocas 52,56 Ctm. maa vel gælde det skeletterede Kranium).

Forreste og bageste Omkres. Her fandtes i 87,83 % større forreste Omfang og ingen væsentlig Forskel mellem A. og B. Hovedlængden var 19,13 Ctm. for A., 19,17 Ctm. for B. Hovedbredden 15,38 Ctm. for A., 15,31 Ctm. for B.; altsaa beror A.'s Overvægt i Hovedomfanget især paa den lidt større Bredde. Disse Tal er i det Hele nærved de normale Gennemsnitstal, dog lidt for smaa.

Ved Udregning af Index fandtes Brakyccephali lidt sjældnere i Gruppe B. end i Gruppe A. (49,25 % mod 53,25 %). Aurikulærhøjden var 14 Ctm. (A. 14,1, B. 13,9). Pandehøjden 5,92 Ctm. (A. 5,95, B. 5,90). Pandens mindste Bredde 11,71 (A. 11,75, B. 11,67), altsaa ikke saa helt lille en Forskel. Tallene er i det Hele ret store, sammenlignet med Udlændets, dog med Undtagelse af Heger og Dallemagnes Maaling hos Forbrydere, 13,8 Ctm. Ansigtshøjden 12,14 Ctm. (A. 12,16, B. 12,14), Ansigtbredde 13,9 (A. 13,96, B. 13,88), omtrent normale Tal. Underkæbebredden fandtes i Gennemsnit 10,89 Ctm. (A. 10,80, B. 10,90), temmelig høje Maal.

I det følgende Kapitel om Afstamningen fremhæver Forf. ogsaa selv Vanskelighederne ved at faa paalidelige

Oplysninger og Manglen af Materiale til at sammenligne Resultaterne med. Han fandt: Alkoholisme hos Forældrene i 18,33 % af Gruppe A., 29,77 % af Gruppe B. Tallene er uden Tvivl for lave, men Forskellen er betydelig. Sinds- og Nervesygdomme hos Ascenderterne fandtes i 14,17 % af Gruppe A., 15,94 % af B. Forskellen er altsaa ubetydelig. Tuberkulose i 15,5 % af A., 16,73 % af B. Forbrydelse i 2,00 % (A.) og 2,80 % (B.), paafaldende smaa Tal i Sammenligning med andre Statistiker. Det eneste Resultat er Alkoholismens Betydning for arveligt Anlæg til Forbrydelse, men Betydningen svækkes, som Forf. fremhæver, derved, at Alkoholismen ogsaa disponerer til Forbrydelse paa anden Maade (daarligt Hjem, slet Exempel).

I det 4de Kapitel, om den psykiske Tilstand, gennemgaas de almindeligste sjælelige Abnormiteter, som spiller en større Rolle for Forbrydelser. Først gives en Skildring af de egenlige Vaneforbrydere. Forf. vil af en eller anden Grund ikke anerkende dem som en Type — delinquenti nati — skøndt han dog selv hævder deres medfødte Mangel paa moralsk Følelse og betegner dem som Stansningsdannelse. Indrømmer man saa meget, kan man ligesaa gerne tage Navnet med, noget hvortil Anm. ogsaa er særdeles villig.

De omtalte Abnormiteter er nu — fraset de egentlige Sindssygdomme:

1) Imbecillitet. Her er det Vanskeligheden at fastsætte Grænsen opadtil. Naar Forf. kun faar 3 % i A. og 2,89 % i B., maa han sætte Grænsen ret lavt; i alt Fald betydelig lavere end Bruce Thomson, der mellem 943 Straffefanger fandt 23,10 % imbecille, og flere andre Forff., der har fundet $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ af alle Forbryderne imbecille. I de meddelte Sygehistorier gøres der ikke nærmere Rede for Intelligentstandpunktet.

2) Epilepsi fandtes i 2,44 % af Tilfældene (1,58 i A., 2,89 i B.). Ogsaa her gives nogle Sygehistorier, nemlig de

Tilfælde, hvor der i Dommen var taget Hensyn til den Epilepsien ledsagende aandelige Svækkelse.

3) Hysteri. Af denne Sygdom led kun meget faa (0,79 i A., 0,33 i B.). Ligesom i de foregaaende Klasser optraadte endvidere Alkoholismen som Komplikation.

4) Neurastheni spiller heller ikke nogen videre Rolle i Forf.'s Statistik. (3,32 % i A., 1,81 i B.), men Grænsen for, hvad der her skal medregnes, er ogsaa meget flydende. Forf. medtager Personer, der akkurat lige saa godt kunde betegnes som »Degenererede«, »Alkoholister« eller »Traumatikere«. Neurastheniens Betydning er aabenbart meget ringe.

5) Medfødt simpel Degeneration. Her har Forf. Tallene 4,77 % (1,74 % i A., 6,35 i B.), altsaa en meget betydelig Forskel i den relative Hyppighed, men desværre svækkes Betydningen ved de smaa absolute Tal, hvorom det her drejer sig (11 i A., 77 i B.). Under dette Afsnit omhandles Selvmordstrusler og Selvmordsforsøg, og Forf. fremhæver med Rette Selvmordsforsøgenes Sammenhæng med psykiske Abnormiteter i det Hele. Det samme gælder de simulerede Selvmordsforsøg ligesom Simulation overhovedet. Ogsaa forbigaaende Anfald af Sindssygdom i Arresten forekommer især hos degenererede, og Forf. anfører flere Sygehistorier af denne Art.

Kuriøst nok, staar der i de to første intet om, at Personen var sindssyg i Arresten. Disse Sygehistorier er rigtignok ogsaa kun paa en halv Snes Linier hver. Sygehistorierne er ikke alle lige værdifulde, i adskillige mangler Oplysninger, som man gerne vilde have, og som Forf. nok maatte kunne skaffe. Dette gælder bl. a. Iagttagelsen og Bedømmelsen af Personerne paa Kommunehospitalet, hvor de fleste har været indlagt til Observation, og for fleres Vedkommende deres senere Skæbne for Retten.

6) Erhvervet psykisk Degeneration, Dements. Disse to Begreber dækker vel ikke helt hinanden. Iøvrigt

har Forf. kun under denne Kategori 16, hvoraf de 10 er kroniske Alkoholister.

Derved kommer Forf. ind paa de kroniske Alkoholister, som nok havde fortjent en mere indgaaende Behandling. Forf. regner i alt 693 (37 %) af sine Forbrydere til de kroniske Alkoholister. Iøvrigt tjener til Forf.'s Undskyldning, at de kroniske Alkoholister ikke frembyder fremtrædende Symptomer i Fængslet, ligesom, at han senere kommer ind paa Alkoholens Betydning for Forbrydelser. Forf. gennemgaar for de enkelte Abnormiteters Vedkommende sit Materiale med Hensyn til Afstamning, Degenerationstegn m. m.

Mod Slutningen af Kapitlet diskuterer Forf. sine Tal. Han mener at kunne paavise større Familiedisposition hos de psykisk abnorme Forbrydere end hos de andre, navnlig gælder dette den alkoholiske Disposition. Ogsaa kronisk Alkoholisme hos Forbryderne selv var hyppigere hos de psykisk abnorme.

Legemlige Degenerationstegn var hyppigere hos de imbecille, degenererede og især epileptiske end hos de (meget faa) neurastheniske. Hovedomfanget var mindst hos de imbecille. Differencerne i Tallene er dog for største Delen ikke store.

I det 5te Kapitel om den legemlige Tilstand gennemgaas: 1) Degenerationstegn, 2) Fysiognomiske Ejendommeligheder og Væsensmærker, 3) Helbredstilstand og 4) Sociale Ejendommeligheder.

Hvad Degenerationstegnene angaar, finder Forf. noget flere i Klasse B. end i A., lidt flere hos psykisk abnorme Forbrydere end hos de andre, men Forskellen er i Virkeligheden ikke stor.

I det andet Afsnit er det mest Regnbuehindens Farve, der er gjort til Genstand for Undersøgelse.

Med Hensyn til Helbredstilstanden mener Forf. at mange er svagelige, skøndt der oftest ikke er mange syge af akute Sygdomme i Fængslerne. Han anfører meget ud-

førligt baade de tidligere Sygdomme, som Fangerne angav at have havt, og dem, hvoraf de led ved Undersøgelsen. Særlig Opmærksomhed helliges Lungetuberkulosen og den kroniske Alkoholisme. 37,6 % af Forbryderne var Alkoholister. Dog maa bemærkes, at denne Afgørelse ikke er truffet efter objektive Tegn, men efter Fangernes egne upaalidelige Angivelse af deres Spiritusforbrug. Forf. angiver ikke udtrykkeligt, hvor stort dagligt Forbrug han har fordret, for at regne Personen til Alkoholisterne. Han siger kun, at han ikke har regnet dem, der angav 3—4 Bajere daglig, med. Han mener aabenbart selv at have sat Grænsen højt, andre vilde maaske mene det modsatte. Da Giften jo virker i forskellig Grad paa de forskellige Individuer, og da Opgivelserne er upaalidelige, kan man vel ikke tillægge disse Tal stor Værdi.

Blandt de sociale Ejendommeligheder omtales Argot, Litteratur og Tatovering, især den sidste.

I de sidste to Kapitler omtales Forbrydelsens »Patogenese og Behandling«. Forf. indrømmer atter, at hans Materiale ikke beviser meget, men han er tilbøjelig til at tillægge Degenerationen en ikke ringe Betydning for Forbrydelsen. Her drejer det sig ikke altid om medfødt, ofte om erhvervet Degeneration. Disse kan ikke altid holdes skarpt ude fra hinanden. Værre er det, at Forf. heller ikke kan holde ude fra hinanden de sygeligt betingede Afvigelser fra Normen og dem, der skyldes Milieu'et (eller Millieu'et, som Forf. skriver). Han taler om Forbrydelsen som Resultat af en »medfødt og erhvervet, nervøs-etisk-social Degeneration«.

Forf. giver en livlig Skildring af, hvorledes Forbryderens Liv udvikler sig, som imidlertid ikke indeholder noget nyt. Om Alkoholens Betydning har Forf. samlet en Del Tal, hvoraf vi kun kan gengive enkelte. 25,85 % angaves at være berusede »i Gerningens Øjeblik« (32,23 % i A., 22,52 % i B.). Medtages de kroniske Alkoholister, kommer Forf. til det Resultat, at i henimod Halvdelen af Forbrydelser spiller

Alkoholen en væsenlig Rolle, Tal, der stemmer godt med Opgivelser fra andre Sider.

Med Hensyn til Behandlingen slutter Forf. sig til den Udtalelse, at »enhver Forbryder er moralsk syg, og at Fængslet bør være et Hospital til Helbredelse af Kriminaliteten, og at Forbryderen ikke bør sendes derhen for en bestemt Periode«. Forf. hævder endvidere den nu vel anerkendte Sætning, at der bør individualiseres ved Behandlingen. Endvidere, at Dommeren bør søge Bistand til Bedømmelsen baade hos Fængselsmænd, Læger, Pædagoger og Sociologer.

Forf. gennemgaar Profylaksen — den forebyggende Behandling. Her lægger han naturligvis Hovedvægten paa at modarbejde Alkoholismen og de andre sociale Aarsager. For sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge ønsker han et Kriminalasyl, som han synes at anbefale anvendt i en Udstrækning, der ikke er uden Betænkelighed.

Overfor de psykiske Undermaalere holder Forf. selvfølgelig paa en anden Form af Straf (eller Forholdsregler Ref.) et »Invalidefængsel«, som kunde knyttes til Kriminalasylet.

Endvidere hævder han Nødvendigheden af sagkyndigt Lægetilsyn med Fangerne i Undersøgelsesfængslet og af nøje Samarbejde mellem Dommeren og Lægen. For Børn bør naturligvis Opdragelse træde i Stedet for Straf, for Alkoholister trænges der til Helbredelses- og Interneringsanstalter etc. Ogsaa om betingede Straffedomme, Livsstraf, ubestemte Straffedomme m. m. udtaler Forf. sig paa en Maade, der svarer til Nutidens mere fremskredne Synspunkter.

Til Slut giver Forf. Resultatet af den antropologiske Undersøgelse af danske Sædelighedsforbrydere og nogle Forbrydere af fremmede Nationaliteter.

Forf. har ved sit Værk opnaaet, hvad han har tilsigtet, at der ogsaa fra dansk Side foreligger et Bidrag til Studiet af Forbryderne fra det antropologisk-medicinske Stand-

punkt. Det maa i høj Grad paaskønnes, at han har paa-
taget sig dette store og brydsomme Arbejde.

Bogen er, som man vilde vente, godt skrevet paa godt Sprog og i en flot Stil. Undertiden er det næsten, som om Stilen løb løbsk med Forf., saa at Meningen af de velklingende Sætninger ikke er let at fatte. Som Ex. p. 105: »Den psykiske Degeneration er imidlertid hos disse Forbrydere (Vaneforbryderne) ligesom tilsat med visse Ejendommeligheder, som maa tilskrives sociale Degenerationsmomenter; de psykiske Særmærker er prægede af Anti-socialitet«, eller samme Side: »Hysterien er jævnlig den inderste Kærne i de videstgaaende Fantasterier«. Det er en Selvfølge, at der kan være mange af Forf.'s Bemærkninger, som man kunde have noget at indvende imod. Jeg skal blot nævne en, p. 22, at det degenererede Individ's Særkende er hans Hjernes store Modtagelighed. Det drejer sig imidlertid mest om Bagateller; i det Hele og Store maa Forf.'s Fremstilling og Betragtninger siges at svare til Videnskabens nuværende Standpunkt.

A. Friedenreich.

Svensk Fångvårdstidskrift.

Bland bevakningspersonalen vid Sveriges fängelser har under förra året bildats en sammanslutning, benämnd »Sveriges Fångvårdsmannaförbund«, med ändamål bland annat att verka för personalens höjande i moraliskt, intellektuellt och ekonomiskt hänseende. Såsom organ för denna sammanslutning framträdde med årets början »Svensk Fångvårdstidskrift«, hvars andra nummer nu utkommit.

Illa aflönad, som den svenska bevakningskåren alltid varit, är det ju helt naturligt, att lönefrågan skulle blifva den första, som skulle taga förbundets krafter i anspråk, och äfven i början hufvudsakligen lägga beslag på tidskriftens utrymma, men af anmälan framgår, att tidskriften är afsedd att blifva icke blott ett förbundsorgan, utan en källa till kunskap och bildning, som kraftigt skall bidraga till förbundets sträfvan att höja kåren i alla afseenden.

Med startandet af denna tidskrift är utan tvifvel ett steg taget i rätt riktning, då därtill kommer, att den, vi skola hoppas, med framgång, vädjar till alla framstående förmågor inom tjänstemannakåren att genom dess spalter dela med sig af sina kunskaper och erfarenheter i tjänsten och äfven lyckats att i spetsen för redaktionen vinna en tjänsteman, som redan förut gjort sig känd och erkänd såsom stilist af rang.

Vi önska tidskriften all lycka.

Eg.

Forskellige Meddelelser

Tyske Fængsler. I den preussiske Rigsdags Møde den 7. Februar d. A. blev det under Behandlingen af Indenrigsministeriets Budget fastslaaet, at Direktørstillingerne ved Strafanstalterne Moabit, Kassel, Wohlau og Düsseldorf-Derendorf fremtidig skal være forbeholdte akademisk uddannede Mænd.

Hermed har endelig ogsaa Preussen gjort et Skridt i den Retning, som Udviklingen i de andre tyske Forbundsstater alt i nogen Tid har fulgt, saa at det kan ventes, at man efterhaanden helt vil komme bort fra at betragte Direktørstillingerne ved Strafanstalterne som Retræte-Poster for afskedigede Officerer.

Græske Fængsler. Efter Hjemkomsten fra en Rejse i Europa for at studere Fængselsforhold har Privatdocent i Strafferet ved Universitetet i Athen, Demetrios E. Castorkis, holdt et interessant, i Blätter für Gefängnisskunde *) gengivet Foredrag om Forholdene saavel i Udlandet som i Grækenland.

Til at karakterisere disse sidste benytter han og maa derved antages at have anerkendt som rigtige forskellige Citater af fremmede Forfattere, af hvilke skal anføres følgende:

„Fængslerne i Grækenland ere i Almindelighed i en saa grupvækkende Tilstand og saa frygtede af Befolkningen, at Flugt og frivillig Expatriering hører til Dagens Orden, og Mængden af Domme in contumaciam er meget betydelig. Varetægtsfængslerne kappes med dem i Tyrkiet i Henseende til Snavs og demoraliserende Indflydelse. Om en regelbunden Straffuldbyrkelse kan der slet ikke være Tale“.

De græske Fængsler, citerer han videre, betegnes af den bekendte Franskmand Rivière, der personlig har set en Del af dem for et Par siden, som „en Slags Bjørnegrave“, „Personalet er absolut utilstrækkeligt og rekruteret ved tilfældige, politiske Ind-

*) Bind 40, Side 262 ff.

flydelser“ og al Alvor i Straffens Fuldbyrkelse er ganske udelukket ogsaa paa Grund af Reglementernes eller deres Anvendelses Gemytlighed. — Tilstanden er værre end i Tyrkiet“.

I dette mørke Billede kan Foredragsholderen kun nævne 2 Lyspunkter, nemlig Kvindefængslet og Fængslet for unge Mennesker i Athen, der begge imidlertid skyldte den ved Foredraget nærværende, græske Dronnings og ikke Regeringens Omsorg deres Tilblivelse.

Om Befolkningen i de græske Strafanstalter erfarer man, at den i 1902 udgjorde 6000 Personer, hvoraf henimod Halvdelen vare dømt for Mord, Drab etc., nemlig for:

Giftblanderi.....	6
Barnemord	8
Uagtsomt Manddrab	29
Mordforsøg	53
Mord	393
Drabsforsøg.....	445
Drab	1886

I alt... 2820

Han maner sluttelig sit Folk alvorlig til at gøre sig de herhen hørende Spørgsmaals store social-politiske Betydning klar og ikke at slaa sig til Ro med, at der ikke er noget at gøre ved den herskende Tilstand: „where is a will, there is a way!“

S. G.

Borstal - Systemet.

I Rochester, en halv Snes Mile fra Englands Hovedstad, ligger Borstal Fængslet, en ny, moderne indrettet Bygning. Dette Fængsel er af en særlig Art og fortjener nærmere Omtale, navnlig ogsaa fordi der ved dets Opretelse er lagt Vægt paa en Samvirken mellem offentlig Straffevirksomhed og privat Arbejde til Gjenoprejsning af de dømte, som i hvert Fald i det foreliggende Omfang neppe er gennemført andetsteds.

I Aaret 1894 nedsattes en Kommission til Undersøgelse af Fængselsadministrationen i Almindelighed. Denne Kommission udtalte i sin Beretning bl. a. følgende:

- 1) at omtrent 16,000 unge Mennesker i Alderen 16 til 21 Aar aarlig gaar gennem de engelske Fængsler,
- 2) at under det bestaaende System talrige unge Fanger komme ud fra Fængslet i en ligesaa ringe eller snarere i en værre Forfatning, end de var i ved Indsættelsen, og
- 3) at den Alder, i hvilken Størsteparten af Vaneforbryderne bliver til, ligger mellem 16 og 21 Aar.

Fængselsautoriteterne var ganske enige i denne Opfattelse og i, at det gjaldt om at finde Midler til at standse disse Begyndere i deres Virksomhed og ved Tvangsmidler og rationel Behandling at forhindre dem i at rekrutere den egentlige Forbryderklasse. Man tænkte sig nærmest at kunne naa et Resultat ved en særlig Behandling i Fængselstiden og ved Tilsyn efter Løsladelsen.

Efter dette Program blev Borstal-Fængslet indrettet. Det var beregnet paa 220 Fanger, og Fængselskommissionen udvalgte fra alle Fængsler i England og Wales unge Mennesker, der var egnede til Behandling efter det nye Princip. Oprindelig tog man kun unge Mennesker, der var domfældte for et Tidsrum af et Aar eller derover, idet man gik ud fra, at det i Almindelighed ikke var muligt at naa noget gunstigt Resultat, naar Straffetiden var kortere. Samtidig sørgede man dog for at paavirke de unge Mennesker i Alderen 16 til 21 Aar, som man lod blive i de Fængsler, i hvilke de oprindelig var indsatte, efter de samme Principer, som fulgtes i Borstal-Fængslet, saavidt dette lod sig gøre. I 1906 blev imidlertid Borstal-Systemet udvidet til alle Fanger i 16 til 21 Aars Alderen, ligegyldigt i hvilket Fængsel de befandt sig, saaledes at særlige Komitéer ved hvert enkelt Fængsel skulde tage sig af disse unge Forbrydere, forsaavidt der da ikke var Tale om saa kortvarige Straffe, at Principets Anvendelse herved umuliggjordes. Systemet er herefter gennemført i 51 af 54 Fængsler. Paa samme Tid blev der truffet Foranstaltninger til, at Borstal og det efter samme Princip oprettede Dartmoor-Fængsel kunde antage sig mere end dobbelt saa mange Fanger som tidligere. Arbejdet fordeles saaledes, at Fængselmyndighederne søge at styrke Fangernes Karakter og Sundhedstilstand, medens Komitéerne, der bestaa af frivillige Kræfter og nærmest svarer til vore Fængselselskaber, sørge for, at de ved Løsladelsen komme paa rette Vej. I Henhold til et af vedkommende Ministerium til alle Dommere udsendt Cirkulære er det nu almindeligt, at unge Forbrydere af Domstolene dømmes til Behandling efter Borstal-Systemet.

Dette Systems mest fremtrædende Træk er følgende:

- 1) Der sørges for speciel Uddannelse i Haandværk som Bygningsvæsenet, Tømrerfaget, Grovsmedevirksomheden, Bageriet, Havebruget og Landbruget; i Dartmoor gives der endvidere Undervisning i Blikkenslageri, Indlæg-

ning af Vand og Gas, Kurvemageri og Skomageri m. m. En Afdeling paa 20 Fanger er stadig i Virksomhed med at bygge Huse til Funktionærerne, forsyne Husene med Gulve, Døre og Vinduer, indlægge Vand og Gas, tække Huset, brolægge Gaardene etc., alt naturligvis under sagkyndig Ledelse.

- 2) Særlig Vægt lægges der paa Fangernes Opdragelse og Undervisning; i de to underste Klasser undervises to Timer daglig i Elementærfag, i de følgende Klasser indtil Klasse 5 gives der yderligere speciel Undervisning overensstemmende med hver enkelts Individualitet. Hver Fange opfordres til at benytte den omhyggelig valgte Litteratur i Bibliotheket, og der føres nærmere Tilsyn med Læsningen.
- 3) Der sørges for Gymnastikundervisning, forsaavidt Fangens Sundhedstilstand tillader det.
- 4) Det danske System, hvorefter Fangers Fortjeneste kan anvendes til Extraforplejning, er ukendt. Derimod har man et Mærkesystem. Der findes 3 Grader, almindelig, særlig og »Straffegrad«. Enhver begynder med den almindelige Grad. Naar han er flittig og opfører sig godt, forfremmes han til den særlige Grad, ved ilde Opførsel synker han ned i Straffegraden. De »Mærker«, en Fange kan tjene, er følgende: Indtil 12 Points om Ugen for Arbejdsflid, yderligere 12 for god Opførsel, og indtil 6 om Ugen for »speciel Fortjeneste« (ø: god Opførsel i Forbindelse med Opmærksomhed og Redebonhed overfor de Anstrengelser, der gøres af Hensyn til hans Velfærd). De Begunstigelser, der knyttes til den særlige Grad, bestaa i bedre Møblement i Cellen (særlig bedre Sengested), Tæppe, Spejl, Billeder og lignende anbragte sammesteds, Lys i Cellen en halv Time længere end i Almindelighed tilstaaet samt, hvad i Almindelighed paaskønnes ganske særligt, Ophold sammen med andre i Læsestuen i en Time efter Arbejdstidens Slutning under Fængsels-

præstens Tilsyn, hvor da Skakspil, Læsning af illustrerede Blade og Konversation er tilladt.

Medens Grad- eller Klasseinddelingen jo ikke er ukendt hos os, vilde man vel nok nære en Del Betænkelighed ved den sidst omtalte Begunstigelse for Fangerne (selv om man ogsaa paa dette Punkt synes at nærme sig dette System for de Tugthusfangers Vedkommende, der arbejde i Straffekolonierne paa Heden ved Gjedhus). Fortsat god Opførsel i over 1 Aar kan bevirke, at en Fange faar Lov til at arbejde udenfor Murene paa private Bygninger.

Man vil erindre, at der i England haves et bestemt System for Behandling af saakaldte »vanskelige Børn«, at Børn, der skulke, henvises til særlige Skulkeskoler, Børn, der tigge eller gøre sig skyldige i mindre Tyverier og lignende, henvises til Dagarbejdsskoler, hvor de den halve Dag beskæftiges med Undervisning i Skolefagene, den anden halve Dag med at oplæres i et Haandværk, medens de tilbringe Natten i Hjemmet, at Børn, der ikke passer deres Skolegang i disse Dagarbejdsskoler, henvises til »Residential Schools«, hvor de ikke blot bespises om Dagen, men ogsaa have Natteleje, at der endelig for de egentlig forbryderske Børn haves Opdragelsesanstalter, saakaldte »Reformatories«, hvor Børnenes Karakter yderligere søges udviklet i heldig Retning. Det ser jo udmærket ud paa Papiret, men hvor betryggende Kontrollen er, kan der maaske være Tvivl om. I hvert Fald hedder det i Beretningen fra Borstal, at mange af de Fanger, hvormed man her faar at gøre, er Børn, der kun nominelt have været under Skoletvang og som med det fyldte 14de Aar staa udenfor enhver Kontrol samt derefter gaa fra Arbejde til Arbejde uden at vise Stadighed i noget Tilfælde. Ofte kunne de fremvise en lang Liste over tidligere korte Domfældelser, som hverken har forskrækket dem eller forbedret dem, inden de opnaa at blive dømt til en Straf saa lang, at det bliver muligt virkelig at paavirke dem. Det anses nu for heldigst kun at overføre unge Fanger til Borstal

(eller Lincoln), naar de er idømte Straffe paa et Aar eller derover.

Følgende Klasser anses ikke for egnede til Overførelse til de nævnte Fængsler:

- a) Unge Personer, hvis tidligere Karakter har været god, og som kunde tage Skade af Samvær med Recidivister.
- b) Personer, hvis Sundhedstilstand er en saadan, at de ikke egne sig til haardt Arbejde eller Gymnastik,
- c) Unge Personer, som i en Reformatory-School eller under et tidligere Ophold i Borstal eller Lincoln have haft en Adgang til Forbedring, som de ikke have benyttet.

Som et ganske uundværligt Supplement til den penitentiære Behandling af unge Forbrydere, udkræves dernæst virksomme Midler i Retning af Tilsyn og Rehabilitation af disse, naar de løslades fra Fængslet. Indenfor Borstal-Systemet sørges der herfor ved et frivilligt Selskab ved Navn »the Borstal Association«, bestaaende af Mænd, boende indenfor Hovedstadens Distrikt, bistaaede af betalte Hjælpere, som anvende meget Arbejde og megen Omhu paa de unge Fanger, idet de besøge dem i Fængslet sørge for passende Anbringelse af dem ved deres Løsladelse, hjælper dem med Raad og Vejledning og paa enhver Maade opfordrer dem til at indtage en hæderlig Plads i Samfundet. Enhver Fange fra Dartmoor eller Borstal overgaar ved sin Løsladelse til Borstal Association. Denne Forenings Arbejde begynder imidlertid (ligesom Fængsels-selskabernes) nogen Tid, før Fangen kommer ud. Han besøges af Associationens Folk i Fængslet og opfordres til at udtale sig om sine Udsigter og sit Haab for Fremtiden. Ved Korrespondance med Venner og tidligere Principaler sørger Selskabet for, at han saasnart som muligt, helst strax ved Løsladelsen, kan komme i Arbejde, ligesom den sørger for foreløbigt Logis og Tilsyn i den vanskelige Overgangstid fra Fængsel til Frihed, saaledes at det gaar

op for den løsladte, at han staar sig bedst ved i enhver Vanskelighed at henvende sig til Selskabet.

I Tilslutning til Borstal-Associationen er der ved næsten hvert Fængsel i England og Wales oprettet en Borstal-Komité, bestaaende af Fængselsinspektør og Fængselspræst, Medlemmer af den tilsynshavende Dommerkomité, og det lokale Fængselsselskab. Alle disse Personer ere Æresmedlemmer af Borstal-Associationen, til hvilken de i ethvert Tilfælde kunne henvende sig om Raad og Bistand. Blandt Associationens Patroner er Ærkebiskoppen af Canterbury, Biskoppen af London og »the Lord Chief Justice of England«.

De hidtil opnaaede Resultater synes at være gode. I stort Omfang sørger man for at hjælpe de domfældte til at emigrere. I Tilfælde af uforskyldt Arbejdsløshed og anden Nød hjælper Selskabet de domfældte. Højest interessant er det at erfare, at man indtrængende henstiller til Domstolene at idømme forholdsvis lange Frihedsstraffe, for at Paavirkningen af de unge kan blive af varigere Betydning, og at man anbefaler, at Løsladelse kun maa finde Sted paa Betingelse af god Opførsel, saaledes at Fangen ved at opføre sig slet efter Løsladelsen risikerer Indsættelse paany. For det kommende Aar har Regeringen lovet Selskabet et Tilskud af indtil 500 £ paa Betingelse af, at et lignende Beløb tilvejebringes ved private Tilskud.

De ovenstaaende Oplysninger ville være af Interesse til Sammenligning med danske Forhold.

C. E. Cold.

Om Forholdet mellem Betaling og Afsoning af Bøder før og efter Lov 1. April 1905.

Det maa siges at høre til Sjældenhederne, at man ved Tal kan udtrykke Virkningen af en ny Lov, saaledes som man kan det med Hensyn til § 14 i den midlertidige Straffelov af 1. April 1905. I hvilken Retning Loven maatte virke, var der ved dens Ikrafttræden næppe nogen Tvivl om; idet den afskaffede den kortvarige Afsoning af Bøder med Fængsel paa Vand og Brød og i Stedet satte den meget mere langvarige Afsoning paa simpelt Fængsel, var det at vente, at langt flere Bøder vilde blive betalt, og at langt færre vilde melde sig til Afsoning, end før var sket. Men at man allerede efter noget over et Aars Forløb ved Tal kunde konstatere, at disse Forventninger vare opfyldte, det maa, som sagt, betegnes som noget af en Sjældenhed.

Om en stor Part af dem, der faar Bøder, kan det vel siges, at de ere ude af Stand til at betale en Bøde, hvor stor eller hvor lille den end er, og for disse betyder det at faa en Bøde, derfor altid det samme: et kortere eller længere Ophold paa Vestre Fængsel. — Om en forholdsvis mindre Portion gælder det, at de ifølge hele deres økonomiske og sociale Stilling i alle Tilfælde vil betale; det er jo dog ikke enhver, der bryder sig om, at det skal hedde i hans Kreds, at han har siddet i Brummen, selv om Aarsagen var en saa forholdsvis uskyldig som at have kørt

paa Cycle uden Lygte og selv om Afsoneren vilde erhverve sig et overmaade pikant Konversationsemne til Vinterens Baller. — Men for de allerfleste stiller Forholdet sig som et Valg eller snarere som et simpelt Regnestykke: tjener jeg mest ved at blive i mit Arbejde og med lidt Henstand faa Bøden afbetalt, eller staar jeg mig bedre ved at faa den ud af Verden med et Par Dages Fængselsophold? At dette Regnestykke, dette kategoriske: Pengene eller Livet, i langt flere Tilfælde end tidligere vil falde ud til Betaling, siger sig selv, naar man betænker, hvor betydelig en Stigning i Afsoningstiden, den nye Lov har medført.

For de mindre Bøder, indtil 12 Kroner, er Tidsforholdet ganske vist det samme nu som før, idet Afsoningen kun varer 2 Dage paa simpelt Fængsel. Men her begynder den nye Afsoningsskala allerede at stige, saaledes at man, medens der tidligere kun medgik 2 Dage til Afsoning af Bøder lige til 70 Kroner, nu allerede ved 20 Kroner er oppe paa 5 Dage, ved 40 Kroner paa 10 og ved 70 paa 15 Dage. Bøder fra 70 til 110 Kroner afsonedes tidligere med 3 Dages Fængsel, medens der nu medgaar fra 15 til 20 Dage; ved Bøder paa 200 Kroner er Forholdet mellem før og nu som 5 til 30, altsaa 6 Gange saa lang Tid nu som tidligere o. s. v.

Man tænke sig nu, at en Arbejdsmand, der tjener 4 Kroner om Dagen, faar en Bøde paa 20 Kroner. Under den tidligere Afsoningsmaade kunde han afsone den paa 2 Dage, hvortil svarer en Arbejdsfortjeneste paa 8 Kroner; nu bruger han nøjagtig det samme Antal Dage, nemlig 5, til Afsoningen, som til at indtjene de 20 Kroner ved at blive i sit Arbejde. Følgelig staar han sig nu absolut bedre ved at gøre Udvej for Pengene, fremfor at afsone og maaske samtidig miste et godt fast Arbejde.

Det kan efter det anførte ikke undre, at der har fundet en endog temmelig betydelig Nedgang Sted i Tallet paa afsonede Bøder.

I Beretningen om Københavns Politi for 1906 findes den hosfølgende Oversigt, hvoraf det antydede Forhold frem-

De faldne Bøder	Forgæves eftersøgte eller af andre Grunde udgaaede				Betalte				Afsøede				Ialt	
	1904		1906		1904		1906		1904		1906		1904	1906
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	Antal
Under 4 Kr.	15	0,55	13	0,62	2677	98,75	2073	98,71	19	0,70	14	0,67	2711	2100
å 4 Kr.	25	0,93	14	1,02	2604	96,55	1320	96,35	68	2,52	36	2,63	2697	1370
å 5 Kr.	9	2,05	15	2,38	400	90,91	590	93,65	31	7,04	25	3,97	440	630
5-10 Kr. incl.	147	2,66	87	1,89	2794	50,57	3735	81,11	2584	46,77	783	17,00	5525	4605
10-15 - -	96	4,84	76	3,97	880	44,33	986	39,84	1007	50,78	1413	57,99	1983	2475
15-20 - -	57	3,63	93	5,14	587	37,39	988	54,59	926	58,98	729	40,27	1570	1810
20-25 - -	14	4,96	35	5,56	102	36,17	356	56,60	166	58,87	238	37,84	282	629
25-30 - -	13	3,69	25	7,19	62	17,62	176	50,57	277	78,69	147	42,24	352	348
30-40 - -	36	6,22	41	6,88	105	18,17	275	46,14	437	75,61	280	46,98	578	596
40-50 - -	•	•	11	7,01	41	41,41	81	51,59	58	58,19	65	41,40	99	157
50-75 - -	2	1,20	11	8,93	3	1,79	39	28,47	162	97,01	87	63,50	167	137
75-100 - -	4	2,11	11	4,83	35	18,42	76	33,33	151	79,47	141	61,84	190	228
100-150 - -	•	•	•	•	6	19,35	10	47,62	25	80,65	11	52,38	31	21
150-200 - -	3	3,41	2	6,06	10	11,36	10	30,31	75	85,23	21	63,63	88	33
Over 200 Kr.	3	5,36	•	•	5	8,93	9	60,00	48	85,71	6	40,00	56	15
Ialt	424	2,53	434	2,89	10,311	61,49	10,724	70,77	6034	35,98	3996	26,37	16,769	15,154

gaar. Den foretagne Optælling omfatter alle de Bøder, der ere faldne ved Kriminal- og Politiretten i Aarene 1904 og 1906, saavel ved den offentlige Politiret som ved Kriminalkamrene og saavel idømte som vedtagne Bøder. At man har valgt Aarene 1904 og 1906 er begrundet i, at de ere henholdsvis det sidste og det første Aar, hvori den gamle og den nye Afsoningsmaade har virket rent.

Ved Sammenligningen mellem de to Aar kan man ganske se bort fra de Bøder, som ere udgaaede paa Grund af forgæves Eftersøgning, Eftergivelse o. l.; de udgøre i begge Aar noget over 2 % af alle de faldne Bøder.

Med Hensyn til Forholdet mellem Betaling og Afsoning viser det sig da, at af 16,769 Bøder i 1904 afsonedes 6,034 eller 35,98 % mod 3,996 af 15,154 eller 26,37 % i 1906. Omvendt er der en Stigning af betalte Bøder fra 61,49 % til 70,77 %. Eller med andre Ord, Virkningen af Lovens § 14 kan udtrykkes saaledes, at der nu afsones næsten 10 % færre og betales næsten 10 % flere Bøder end tidligere.

Spørger man nu videre, hvilke Bøder det er, inddelte i Klasser efter Størrelsen, der fortrinsvis betales og hvilke der afsones, samt om mulig den nye Lov har haft nogen Indflydelse paa dette Forhold, saa giver den meddelte Oversigt ogsaa et Svar herpaa.

Man kan imidlertid ikke her nøjes med at sammenligne Procenttallene for de to Aar indenfor de enkelte Grupper i Oversigten. Thi dels er Antallet af de i hver Gruppe opførte Bøder ved den stærke Detaillering ofte blevet for lille, til at man tør slutte noget bestemt af dem, hvad der navnlig gælder for de større Bøders Vedkommende, og dels frembyder Oversigten indenfor en enkelt Gruppe et af den Slags tilsyneladende uforklarlige Resultater, som aflokker Dilettanten profane Bemærkninger om den statistiske Videnskab. Skønt det nemlig gælder for alle Bøder indtil 12 Kroner, at Afsoningstiden nu som før var to Dage, viser Gruppen 5—10 Kroner, hvori bl. a.

indeholdes de saa hyppige 10-Kroners Bøder, at der er betalt 30 % flere i 1906 end i 1904. Da Afsoningstiden, som sagt, er den samme, bliver det vanskeligt at finde nogen Grund til dette Forhold — medmindre det da skulde være den, at der i den almindelige Bevidsthed har dæmret noget om, at det nu i det hele taget var blevet en langvarig Historie at afsone en Bøde, og at det derfor under alle Omstændigheder gjaldt om at faa Pengene skrabet sammen og Bøden betalt. Forklaringen er slet ikke saa usandsynlig, naar man véd, hvor stort Gny der har staaet af denne Lov og hvor meget Støv der er hvirvlet op om den — f. Eks. Lovens § 4, 1. Stk. — i »interesserede« Kredse.

Deler man imidlertid Bøderne, som naturligt er, i de smaa Bøder paa 5 Kroner og derunder, i store Bøder over 50 Kroner og »den mellemste Slags« mellem 5 og 50 Kroner, kommer man til det Resultat, som vises paa hosstaaende Skema. Fra de forgæves eftersøgte kan man stadig se bort.

De faldne Bøder	Forgæves eftersøgte m. m.		Betalte		Afsonede	
	1904	1906	1904	1906	1904	1906
Indtil 5 Kr. incl.	0,84 %	1,02 %	97,14 %	97,15 %	2,02 %	1,83 %
5—50 Kr.	3,40 %	3,46 %	44,00 %	62,12 %	52,51 %	34,42 %
Over 50 Kr.	2,26 %	5,35 %	11,99 %	33,18 %	86,65 %	61,29 %

For Smaabødernes Vedkommende kan det da siges, at Tendensen langt overvejende gaar i Retning af Betaling, og at den nye Lov, da Afsoningstiden er den samme, ikke

har medført nogen Forandring heri (97,14 % i 1904 og 97,15 % i 1906).

Med Hensyn til de store Bøder gælder det omvendt, at langt de fleste afsones, men de forandrede Afsoningsregler synes dog at have medført en Nedgang i Afsoningerne. Efter Skemaet er denne ikke mindre end 25 %, men da Tallene her ere forholdsvis smaa, tør man neppe betragte dette Resultat som ganske sikkert. Paa Forhaand skulde det synes, som om det altid vilde blive det overvejende almindelige, at de større Bøder afsonedes, fordi Hovedparten af Restanter alligevel ikke kan skaffe saa store Beløb.

Er dette sidste rigtigt, bliver det indenfor den mellemste Gruppe af Bøder, at Loven af 1905 faar sit egentlige forum. I ethvert Tilfælde vise Tallene her aldeles sikkert den ingenlunde ubetydelige Stigning af betalte Bøder og samtidig Nedgang i de afsonede paa 18 %.

G. Brøchner Mortensen.

Hvad Nævningeinstitutionen er og hvad den burde være.

Bemærkninger og Overvejelser af en Nævning.

Under ovenstaaende Titel har en fransk Forfatter, Henri Berr, skrevet en Afhandling i Septemberhæftet af »Revue Politique et Parlementaire«, som vel kan fortjene Paaagtning herhjemme, hvor vi stadig staar overfor Spørgsmaalet om Indførelse af en Retsreform, som bl. a. vil faa sin Farve ved Tilkaldelsen af Nævninger i a) Misgernings-sager, b) Sager, der rejse sig af politiske Lovovertrædelser, c) Sager angaaende Anvendelse af Straffelovens § 299, d) Sager, hvor legemlig Revselse maa antages at være forskyldt som Tillægsstraf, e) betingelsesvis i Sager, som ikke falder ind under de fornævnte Rubrikker, naar Straf-arbejde eller Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret maa antages at være forskyldt, f) betingelsesvis i Sager om Erstatning for uforskyldt Varetægtsarrest eller for uforskyldt Udstaaelse af Straf m. m. (Se det sidste Regeringsforslag § 665).

Særlig Interesse maa Afhandlingen siges at have, fordi den fremkommer ikke fra en Forfatter, der rent theoretisk beskæftiger sig med det saa stærkt omdebatterede Spørgsmaal om Nævningernes Nytte, men fra en Person, der som Nævning har staaet midt i Arbejdet og derfor kan udtale sig med den praktiske Erfarings Vægt, og som paa Forhaand i sin Egenskab af Nævning maa antages at ville

stille sig ikke køligt, overlegent, men interesseret og sympathetisk overfor Institutionen. En kort Redegørelse for Afhandlingens Hovedindhold vil formentlig interessere danske Læsere.

Forfatteren begynder med at omtale de meget blandede Følelser, hvormed han første Gang modtog Tilsigelse til at møde i Egenskab af Nævning: Overraskelse, — thi det drejer sig om noget nyt og ukendt, — Ærgrelse, — thi Arbejdet vilde foraarsage Tilsidesættelse af egne Forretninger, — Ængstelse, — thi her var Tale om et Ansvar, til hvilket den fornødne Forberedelse manglede, — og Tilfredsstillelse, — thi det Ukendte har ogsaa sin Tiltrækning! Han erklærer, at den Følelse, som efterhaanden i Løbet af Sessionen («Thinget»), beherskede ham, var en reel Interesse, — der stadig blev mere levende og til Slutning næsten var lidenskabelig, — for alt hvad han saa, hørte og iagttog under sin Virksomhed i Domhuset.

Denne Følelse var efter Forfatterens Mening ogsaa den almindelige mellem Nævningerne. I Begyndelsen beklagede de sig over Ulejligheden, men senere blev de ivrige, og Antallet voxede efterhaanden paa de Nævninger, der, fordi Loddet ikke traf dem, gjorde Brug af den Tribune, der er forbeholdt Nævninger, som ikke ere i Funktion. Samtalerne i den Sal, hvor Nævningerne samles inden Retsforhandlingen, og hvor senere 12*) af dem skal træffe Afgørelsen uden at have Forbindelse med Omverdenen, hvor de skal skrive det »Ja«, som kan bevirke, at et Hoved falder, eller det »Nej«, som aabner Fængslets Udgangsdør, blev for hver Dag, der gik, mere livlige. Isen var brudt, disse Personer, som i Begyndelsen ikke bekymrede sig om hverandre, var komne i Forbindelse, havde grupperet sig og gav sig med voxende Iver til at drøfte Kendsgjerninger, Domme, undertiden endog Theorier. Mellem flere af dem var der knyttet et Baand, og det fejler ikke, at mange af

*) Jfr. Regeringsforslaget § 94.

dem, naar de vendte tilbage til deres sædvanlige Beskæftigelse, savnede noget.

Forfatteren undersøger Grundene til den Tiltrækning, som Assiseretten («Landsretten») udøver. Der er noget besnærende ved at følge Dramaets Gang, se det leve op i den Anklagedes og Vidnernes Forklaringer, Forhøret og Sagførernes Foredrag, indtil det Tidspunkt kommer, da Nævningerne skulle udtale det afgørende Ord, som bliver Slutstenen i Bygningen. Nævningerne føler det samme som Tilhørerne, der tildels kommer for at nyde lignende Glæder, som de har af at læse deres Feuilletonroman, men de føler yderligere en kildrende Tilfredsstillelse ved at vide, at det er dem, der skal sige det sidste Ord. Nogen Forfængelighed kan vel ogsaa komme med i Spillet, — det er interessant at lægge Mærke til den grundforskellige Maade, hvorpaa Nævningerne aflægge Eden*), — men hos Hovedparten af Nævningerne er den Følelse, der efterhaanden faar Overtaget, Følelsen af at varetage et vigtigt og nyttigt Hverv, bære et menneskeligt og socialt Ansvar som, hvor tungt det end kan være, dog har noget tilfredsstillende ved sig, noget, hvoraf man kan være stolt.

Forfatteren er, siger han, ikke bange for at give sit Besyv med angaaende Spørgsmaalet om Nævningernes Nytte, selv om man vil bebrejde ham, at han ikke ved sine Iagttagelser har opdaget nyt Land. Spørgsmaalet fortjener Belysning fra alle Sider, navnlig paa Grund af den stadig voxende Kriminalitet, ganske særlig i Voldssager. I Tyverisager er Tallene omtrent de samme Aar for Aar, men Bedragerisagerens Antal voxer. Og Tilbagefaldsforbrydelserne, hvis Antal var sunket efter Indførelsen af betinget Domfældelse, er pludselig atter stegne i Antal. Dette viser, at de bestaaende Institutioner til Bekæmpelse af Forbrydelser ikke slaa til. Men Grunden ligger endnu dybere. Der foreligger ganske sikkert en Krise i den of-

*) Jfr. Regeringsforslaget § 829.

fentlige Moral, hvis Aarsager er mangfoldige, og som Justitsvæsenet maaske ikke tilstrækkelig methodisk og energisk søger at raade Bod paa. Her spiller Spørgsmaalet om Domsmagtens Organisation ind, og derfor er det af Vigtighed at se, hvad Juryen er, og hvad den burde være.

Forfatteren kritiserer derefter det teatrale Apparatur, som sættes i Scene ved Assiseretten i Frankrig, den ständige Appel til Nævningernes moralske Overbevisning, den Række Ceremonier, der endnu ere i Brug og som oprindeligt have haft en mystisk Betydning, men er udartede til nu kun at være tomme, barnagtige Formalismer. Den røde Kaabe forhindrer ikke Assessorerne i af og til at døse under Forhandlingerne, Formlerne mumles frem, Vidnernes Arme sænkes eller løftes paa Betjentens Vink med mekanisk Regelmæssighed. Og Dørvogteren i sin sorte Kappe læser sin Avis, naar han ikke netop er i Funktion. Der kommer ved hele dette Apparatur en stødende Mangel paa Oprigtighed ind i Rettens Arbejde, noget i Retning af et Skuespil. Men Skuespillet har sit Publikum bestaaende af Folk, der for én Gangs Skyld ville se Assiseretten, af Nævningernes Paarørende, af Stamgæster, gamle Herrer og smukke Damer, hvis mere eller mindre sygelige Nysgerrighed, hvis halvt ængstelige, halvt tilfredse Miner kun kunne frembringe et pinligt Indtryk, og saa længere tilbage den Anklagedes Kammerater, uhyggelige eller uværdige Tilskuere, som opfriske tidligere Erindringer eller øve sig i deres fremtidige Rolle. Skuespillets Pomp tiltrækker dette Publikum, men Publikum reagerer snart ved direkte Ytringer, snart ved mindre tydelige Tilkendegivelser og i hvert Fald ved sin blotte Nærværelse paa Hovedpersonerne i Skuespillet. Baade Rettens Formand, Anklager og Forsvarer kunne ved denne Indflydelse paavirkes til at gaa ud af deres egentlige Rolle, navnlig Forsvareren forsmaar sjældent at paakalde Auditoriets Sympathi for den Anklagede selv ved mindre tiltalende oratoriske Vendinger, og Publikum stiver ham af.

Saaledes er altsaa den Atmosfære, i hvilken Juryen skal forberedes til sit Hverv. Der lægges Vægt mere paa, hvad der kan tale til Følelsen, end hvad der kun kan naas gjennem den forstandsmæssige, rolige og omhyggelige Vurdering i Arbejdet for at finde Sandheden. Men er Juryen istand til, saaledes som den er organiseret, at yde Modvægt mod denne alt for stærke Fremhævelse af Følelsesmomentet, eller er Forholdet ikke det, at Juryen overhovedet kun kan dømme efter sit »Indtryk«, og at den ved denne saa at sige medfødte Fejl yderligere forøger Svaghederne ved den alt for theatraliske Procedure?

Forfatteren anser det for givet, at Juryen altid søger at være retfærdig og altid tager sit Hverv alvorligt. Men dette Hverv, hvortil den ikke har nogen Fordannelse, er i sig selv overordentlig vanskeligt. Maaske er Juryen paa det rene med Vanskeligheden, maaske ikke, det er umuligt at sige, hvilken af disse Eventualiteter, der er den farligste.

Selv i de mindst udviklede Sager kan det være særdeles svært at komme paa det rene med, hvorledes Sagens Omstændigheder i Virkeligheden forholder sig. Den sigtede nægter næsten altid og fortæller mere eller mindre sandsynlige Historier, som kunne bidrage til hans Frifindelse eller i hvert Fald indeholde formildende Omstændigheder. Vidnerne ere ofte partiske enten for Tiltalte eller imod ham, eller de er ængstelige eller mangle Iagttagelsesævne og Hukommelse, eller de have Lyst til at spille en Rolle og indlade sig paa at forklare mere, end de i Virkeligheden véd. Ikke blot kunne de enkelte Udsagn fra forskellige Personer være i Modstrid med hverandre, men undertiden kunne den enkelte Persons forskellige Udsagn være indbyrdes afvigende. De mindst paalidelige Udsagn, de som er mest forandrede paa Grund af den Tid, der er hengaaet siden Iagttagelsen — og det er jævnlig en 3-4 Maaneder her er Tale om —, Vidnesbyrd, som ofte gøre Indtryk af at være lærte udenad, det er maaske dem, der gøre det stærkeste Indtryk.

Men selv forudsat, at Faktum foreligger klart oplyst f. Ex. ved egen Tilstaaelse, er Juryens Hverv ingenlunde let. Vi staa saa overfor Spørgsmaalet, Ansvarligheden. Domstolen skal beskytte Samfundet. Straffen skal hjælpe til at undertrykke den Samfundsfare, for hvilken den foreliggende Forbrydelse er Udtrykket. Men det Spørgsmaal, om den enkelte Tiltalte i sig selv betegner en saadan Fare eller i hvilken Grad, er meget vanskeligt og forudsætter Kjendskab baade til den almindelige Psykologi og den pathologiske Psykologi. Heller ikke er den enkeltes Forbrydelse et isoleret Fænomen, den staar i større eller mindre Grad i Forbindelse med sygelige Tilstande i Samfundslegemet og kræver til sin Bedømmelse sociologiske Forudsætninger. Er nu Juryen efter sin hele Sammensætning tilstrækkelig forberedt til sit vanskelige Hverv?

I Frankrig er det herskende Element blandt Nævningerne de smaa Næringsdrivende. (Det er noget særligt for Frankrig, at »Arbejdere« ere udelukkede fra at blive Nævninger, og at der ikke gives Diæter til Nævningerne).

Man tør vel herefter ikke paaregne en særligt højt kultiveret Intelligens. Men dertil kommer Spørgsmaalet, om de paagældende ved deres Livsførelse eller deres sædvanlige Beskæftigelse ere uddannede til flere Timer itræk, undertiden fra Kl. 12 Middag til Kl. 7—8 Eftermiddag, og det maaske flere Dage efter hverandre, at vedligeholde en anspændt Opmærksomhed. Det kan være svært nok ikke blot at forstaa, men blot at paahøre en endog kun lidet indviklet Retssag uden at trættes, naar man da ikke særlig har uddannet sin Opmærksomhed i saa Henseende. Nævningerne have Ret til at gøre Notater, men benytter sig næsten aldrig af denne Ret. Og nu det vanskelige Tilregnelighedsspørgsmaal, hvordan er de forberedte til at tage Stilling hertil? I Almindelighed have de slet ingen Forstaaelse deraf eller blive overhovedet ikke opmærksomme derpaa.

Efter Oplæsningen af en sjælden klar Lægeerklæring,

der betegnede den Tiltalte som lidende af »moral insanity« som Følge af Degeneration, og endte med at udtale en Beklagelse af, at der ikke eksisterede Kriminalasyler, hørte Forfatteren en Nævning udtale: »Denne Mand er altsaa uskyldig, fordi hans Forældre var Sødskendebørn!« Man har talt om, at der i Almindelighed blandt Nævningerne findes en eller anden udpræget Personlighed, som let bliver de andres Fører; ja saadanne findes, der er dør som andensteds Handelsrejsende, som véd alt, som forstaar at »placere« deres Varer eller deres Mening. Men forøvrigt have de allerfleste Nævninger strax deres personlige Mening færdig, naar Overvejelserne skulle til at begynde. Rets-sagens Karakter, den anklagedes eller Ofrets Udseende bestemmer deres Dom. Juryen har Mistillid baade til Retsformanden, til Anklageren og til Defensor. Det gælder om at vinde den, og der anvendes i dette Øjemed alle Slags Finesser, som ikke alle ere »syede med hvid Traad«. Det gjælder for Advokaterne om at faa Nævningerne til at blive paa det rene med Tendenser, som de have, eller som Advokaterne nok saa ofte suggererer dem til at tro, at de have. Derfor hedder det: »Den parisiske Jury er human, den domfælder ikke i et Tilfælde som det foreliggende o. s. v.«

Nævningen bliver i de fleste Tilfælde slaaet af et enkelt Moment eller af flere Kendsgjæringer, der ligesom fremtræder i Relief paa Baggrund af Sagens øvrige Omstændigheder. Han ser ikke paa mindre fremtrædende Enkeltheder, indlader sig ikke paa at finde ud af de komplicerede Forhold eller paa at trænge ind i de Anklagedes Sjæleliv. Han venter i Almindelighed ganske passivt paa at faa sit Indtryk af Sagen. Kun sjældent indlader han sig paa at stille Spørgsmaal*). Ofte er han ikke istand dertil, ofte uvant med at tale, eller han er bange for Publikum, Retsformanden eller sine Kolleger. Naar Spørgs-

*) Ret hertil indrømmes ogsaa i det danske Forslag (§ 831).

maal stilles, ere de ofte ubehjælpsomt affattede og blive ikke vel optagne. En Dag, da en Nævning havde stillet forskellige, iøvrigt særdeles fornuftige Spørgsmaal, hørte Forfatteren en anden Nævning mumle: »Hvorfor vil han blande sig i det? Det kommer jo ikke ham ved!«

I Mangel af objektive Overvejelser vil det afgørende Indtryk jævnlig fremkomme under Paavirkning af Fordomme eller, ganske ubevidst, af personlig Interesse. Naar man kjender Omstændighederne ved en bestemt Retssag, kan man ofte med temmelig stor Sikkerhed forudsige, hvad Nævningernes Kendelse vil gaa ud paa. Man kender Juryens Stilling overfor Skinsygedramaer. Det paastaas, at den er mere overbærende mod den Ægteemand, der stikker Elskeren ned, end mod den Kvinde, der kaster Vitriol i Ansigtet paa sin Medbejlerske. Lad os gaa ud fra, at det er en Bagvadskelse, og at den er lige overbærende mod Mænd og Kvinder, der se rødt. En Ting er sikker: Juryen tænker ikke over, hvorvidt ikke disse stadige Frifindelser ere ligesaa mange Opmuntringer til fornærmede Ægtefæller om at hævne sig. Det er i Virkeligheden Lynchjustitsen, som Nævningerne i dette Tilfælde skærme med deres Autoritet. Til Gjengjæld ere Nævningerne haarde mod Tyve og Drabsmænd. Disse Forbrydere have bestjaalet eller dræbt en Nabo, de true ogsaa Nævningernes egen Sikkerhed! Det gør Indtryk. Her maa statueres et Exempel.

I mange Tilfælde — hvis Sagen har dramatiske Momenter, hvis Publikum ved »Bevægelse«, »Mumlen«, Bifald eller blot ved dyb Opmærksomhed eller Stilhed giver sine Følelser Udslag, danner der sig mellem Nævninger og Tilhørere en næsten uimodstaaelig Vexelvirkning. I denne Sal have Nævningerne Slægtninge og Venner og ofte modtage de ikke blot Indtrykket af en opstaaet Stemning, de opsøge det. Loven forbyder dem at have Forbindelse med nogen, og Defensor kan paaberaabe sig den Omstændighed, at der er vexlet nogle Ord mellem en Nævning og en

Tilstedeværende, som Grund til at fordre den afsagte Dom omstødt. Men ikke destomindre er der en stadig Forbindelse mellem Nævningerne og Publikum, forsaavidt som Nævningernes hele Sindstilstand er en saadan, at den ikke kan undgaa den offentlige Menings smittende Indflydelse. Og hvad skal man sige, naar Sagen staar paa i flere Dage, og naar Aviserne give sig til at drøfte den. — Det anførte gælder ikke blot Pariserjuryen, men ogsaa Juryerne i Provindserne. Noget spiller hver enkelt Egnis Sæd og Skik ind. Gennemgaaende viser det sig dog, at der tages forholdsvis mildt paa Voldsforbrydelser, men at Forbrydelser mod Ejendomsretten straffes ubønhørligt.

Naar nu det Øjeblik kommer, da Juryen trækker sig tilbage for at overveje, gør den da et alvorligt Forsøg paa virkelig at diskutere det foreliggende Spørgsmaal? I Almindelighed ikke. Dens Ordfører, som vælges ved Lodtrækning*), er jævnlig heller ikke i Stand til at lede en Diskussion. De »intelligente«, som mulig er med blandt Nævningerne, har man jævnlig ikke rigtig Tillid til, de gøre saa mange Bemærkninger og Sondringer, som bringer de erhvervede »Indtryks« Klarhed til at tormørkes. Der opstaar derhos en ny Vanskelighed. Juryen vil gerne have Indflydelse paa den Straf, der kan blive Tale om, hvis den Tiltalte dømmes. Ganske vist indskærper Loven, at Juryen udelukkende skal beskæftige sig med Skyldspørgsmaalet, og Dommerne have et vist Spillerum ved Fastsættelsen af Straffen for den, som Juryen har erklæret skyldig. Men Juryen ønsker, at dens Indflydelse strækker sig saa vidt som muligt. Naar den derfor frygter, at Retten vil gaa strengt frem, indrømmer den formildende Omstændigheder, ofte i højere Grad end berettiget. Eller den frifinder rent og kort. Derfor kan følgende Forhold komme til at foreligge: Der rettes det Spørgsmaal til Juryen: »Har

*) Efter det danske Forslag vælge Nævningerne selv deres Ordfører (§ 831), som leder Nævningernes Forhandlinger (§ 858).

Tiltalte slaaet N. N.« Hvis nu Offeret ikke interesserer Nævningerne, medens de derimod have Sympathi for den Tiltalte, saa svare de, — selv om de Slag, N. N. har faaet, have medført Døden, — »Nej«. Nej, dette Offer; som er død, af N. N.'s Slag, er ikke bleven slaaet! Dette ganske meningsløse Svar opstaar af Frygt for Dommernes Bestemmers Rækkevidde. Maaske vil Retten ikke nedsætte Straffen til Minimum, maaske vil den ikke anvende betinget Dom! Ganske vist har Juryen Ret til at tilkalde Retsformanden, medens den overvejer. Principielt kun for at udbede sig Oplysninger om Betydningen af de stillede Spørgsmaal o. lign.*), men den spørger faktisk om den eventuelle Straf, faar undertiden endog et halvt Løfte om Anvendelse af betinget Dom. Dette er naturligvis ikke korrekt, og i Almindelighed foretrækker Juryen ogsaa at svare uden forudgaaet Konference med Rettens Formand. Men denne Afbrydelse i Kontinuiteten mellem Juryens og Rettens Roller er upraktisk og uheldig og fører ofte til urimelige Konsekvenser.

De foranførte Bemærkninger ere formentlig den interessanteste Del af den paagjældende Afhandling. De indeholder en Række ikke særlig flatterende Iagttagelser angaaende Nævningeinstitutionen, som i meget falder sammen med Prof., Dr. Hans Gross's Kritik angaaende Nævningeinstitutionens Virksomhed paa tysk Retsomraade, og om hvis Rigtighed der neppe kan være nogen berettiget Tvivl. De anførte Betragtninger kunne nok fremkalde nogen Betænkelighed ved det Brud med det herhjemme bestaaende System, som Retsreformen vil medføre. Som det vil fremgaa af det nedenanførte, vil Forfatteren dog ikke anbefale en Afskaffelse af Lægdommerinstitutionen, men tager Ordet for Anvendelse af Meddomsmænd i Stedet for egentlige Nævninger. Han har, siger han, bestræbt sig for at kontrollere sine egne Indtryk ved Samtaler med andre; det er

*) Jfr. dansk Forslag § 861.

givet, at Juryinstitutionen har strenge Modstandere og brændende Forsvarere. Hvor den engang er indført, kan den ikke paany afskaffes, thi den betragtes som en Erobring for Demokratiet, uagtet enkelte ville hævde, at den i Virkeligheden virker anti-demokratisk. Den har i hvert Fald det Fortrin at bringe et Moment af Friskhed ind i det embedsmæssige Apparat, og er derved egnet til at lade Dommeren føle sit Hvervs hele Betydning, Storhed og Vanskelighed. Selv om man jævnlig ser Retsformænd og Anklagere, der lægge mere Vægt paa at faa Sandheden frem, end paa at gennemføre Straffesagen, er det dog utvivlsomt, at Juryen kan virke som en Slags offentlig Samvittighed, at den kan give nyttige Vink om Beskaffenheden af det Samfundslag, det gælder at bedømme, og at den abstrakte Lovregel levendegøres ved Berøring med Mennesker, der staa midt i Livet, som det leves. Men dernæst er Juryinstitutionen lige saa vel som den almindelige Værnepligt en meget lærerig Skole, et virksomt Middel til national Opdragelse. Nævningen bliver Vidne til megen menneskelig Elendighed, kommer til at tænke over Aarsagerne hertil og Midlerne derimod og tvinges ind paa selv at være med i Arbejdet for at oprejse de faldne, disse Ofre for nedarvet Sygelighed, daarlig Opdragelse, uheldige Exempler, øjeblikkelige Forvildelser, Ofre for Skæbnen og Uheldet, — Piger paa 15 Aar, som ere nedsunkne i den dybeste Usædelighed, Personer hærgede af Alkoholmisbrug eller Spillelidenskab, allesammen levende Udtryk for uheldigt ordnede Samfundsforhold!

Altsaa Nævningeinstitutionen er behæftet med alvorlige Fejl, samtidig med at den frembyder virkelige Fortrin.

Det gælder om at raadé Bod paa Manglerne og udvikle Fortrinene. Først og fremmest maa Assiserettens Karakter ændres. En ædruelig Alvor bør træde i Stedet for den teatralske Iscenesættelse. Den offentlige Anklager bør træde mere i Forgrunden, saaledes at Retsformanden mere end hidtil kan overtage den Stilling, som naturlig

tilkommer ham: at være den upartiske Dommer mellem Anklagens og Forsvarets modstaaende Interesser. Retsformanden bør derfor ikke lede Forhøret eller Bevisførelsen, men overlade dette til Anklageren *) og kun af og til gribe ind ved at stille enkelte Spørgsmaal og nærmere fastslaa Enkeltheder af Betydning **). Naar Anklagerens Stilling bliver saaledes, behøves ikke nogen lang Fremstilling, men kun et kort Foredrag fra hans Side, inden Forsvareren faar Ordet.

Denne Retsformand, som ene og alene skal virke til den virkelige Sandheds Oplysning, burde derhos have som Bisiddere (Assessorer) ikke to ***) passive og undertiden søvnige Dommere, men selve Jurymedlemmerne; disse, der som han selv, ved passende Spørgsmaal kunne bidrage til Sandhedens Oplysning, ere hans naturlige Medarbejdere, han er deres Formand ex officio. Lægdommere og Fagdommere bør arbejde sammen. Den umiddelbare Retfærdighed og Loven maa ikke blive fremmede for hinanden.

Forfatterens nærmere Udvikling af, hvorledes han tænker sig Forholdene ordnede, er ret svævende og har nærmest Interesse for franske Læsere. Det skal kun fremhæves, at han mener, at det under Hensyn til de indviklede Spørgsmaal, Nævningerne kunne faa at løse, vilde være heldigt, om der udkrævedes visse nærmere Kvalifikationer for at blive Nævning, og at man bestræbte sig for saavidt muligt at faa alle de forskellige Befolkningsklasser repræsenterede i Juryen, samtidig med at man forlod det nuværende System med Grundlister, Aarslister etc., som volde megen Besvær uden tilsvarende Udbytte. Forfatterens egne Forslag: Halvdelen af Nævningerne vælges i lokale Kredse af det almindelige Vælgerkorps, Halvdelen af en nærmere betegnet Kommission, ere dog maaske nok saa vanskelige

*) Se Regeringsforslaget § 835: Anklageren afhører de af ham fremstillede Vidnor.

***) = § 836.

****) = § 6.

at gennemføre med Held. Interessant er det, at han tager kraftigt til Orde for Meddomsmandsinstitutionen, som jo med Held er indført i Norge i de Sager, hvor Tilkaldelse af egentlige Nævninger ikke udkræves, og at han udtrykkelig fremhæver, at denne Meddomsmandsinstitution burde indføres i saadanne Sager, hvorhos han for sit Vedkommende samtidig holder paa, at Meddomsmændene helt skulle afløse Nævningerne i egentlig Forstand.

C. E. Cold.

Belgiens Fængselsvæsen.

- I. Institutions relatives aux service des prisons, 1906 (140 Sider).
 - II. Règlement général des prisons, 1905 (144 Sider).
-

Disse af det belgiske Justitsministerium udgivne Samlinger give i Forening et fuldstændigt Overblik over det belgiske Fængselsvæsens Organisation i alle Retninger, og man faar derigennem et levende Indtryk af, at denne ikke er af ny Dato, men skyldes en igennem mange Aar af fremragende og alvorlig interesserede Mænd ledet Udvikling, et Indtryk, der ogsaa paatrænger sig Enhver ved personligt Besøg i belgiske Fængsler.

Det første af de nævnte Værker omhandler væsentlig de almindelige Regler om Fængslernes forskellige Bestemmelse og Fangernes Fordeling i disse samt om Fængslernes Personale, medens det andet Værk væsentlig omhandler alt, hvad der vedrører Fangernes Behandling og den daglige Tjeneste i Fængslerne, men det egentlig ledende Princip for de forskellige Reglers Optagelse i den ene eller den anden Samling er ikke let at faa fat paa og kan jo iøvrigt ogsaa være ret ligegyldigt for nærværende Redegørelse.

Samtlige 25 belgiske Fængsler ere inddelte i 4 Klasser efter deres forholdsvis Størrelse og Betydning; til 1ste Klasse hører saaledes de store Fængsler i Gand og Louvain, der optage alle de i hele Landet til Strafarbejde over 5 Aar dømte Personer (prisons centrales), medens de andre

23 Fængsler (prisons secondaires) optage Personer dømte til Straf under 5 Aar og iøvrigt har deres Omraade lokalt bestemt efter Domsstedet. ligesom de ogsaa give Plads for Varetægtsfanger m. fl.

Til Centralfængslet i Gand hører derhos en særlig Afdeling for Fanger under 18 Aar. For slige unge Mennesker gælder iøvrigt den Regel, at de kan dømmes til efter udstaaet Straf at stilles til Regeringens Disposition, indtil de med det 21de Aar har opnaaet Myndighedsalder, og de kan i saa Tilfælde tilbageholdes i Fængslets Afdeling for unge Mennesker indtil dette Tidspunkt.

Domme lydende paa, at Vedkommende stilles til Regeringens Disposition indtil opnaaet Myndighedsalder, kan forøvrigt ogsaa afsiges uden Forbindelse med Straf, nemlig for Personer under 18 Aar, der ere overbeviste om vane-mæssigt Betleri eller Løsgænger, og for Personer under 16 Aar, som har gjort sig skyldige i mindre Forseelser. I saadanne Tilfælde anbringes de Paagældende imidlertid først i Opdragelsesanstalter og overflyttes kun til den omtalte Ynglinge-Afdeling af Fængslet i Gand, naar de opføre sig særlig slet i Opdragelsesanstalterne.

En anden ejendommelig Anvendelse af Fængslerne skyldes den belgiske Lovgivnings Regler om, at en Fader uden videre kan fordre sine Børn under 16 Aar indsatte i disse indtil 1 Maaned (détention par la correction paternelle), og, hvis hans Andragende derom efter Domstolens Prøvelse findes beføjet, ogsaa faa Børn fra 16—18 Aar indsatte indtil 6 Maaneder, uden at de behøve at have begaaet nogen strafbar Handling. Indsættelsen betragtes derfor heller ikke som Straf, og Barnets Navn eller Motiverne til dets Indsættelse maa ikke opføres i Fængslets Protokoller. Faderen kan derhos selv forkorte Fængselsopholdet og maa selv betale Omkostningerne derved, forsaavidt han ikke kan godtgøre helt eller delvis at være ude af Stand dertil.

Til de Personer, der skal kunne ansættes i Fængsels-

væsenet, stilles der bestemte Fordringer. Foruden at være indfødte, af ulasteligt Levnet og legemlig sunde, maa de — afset fra Kontorister — være fyldt 25 Aar og ikke over 37 Aar, medmindre de alt ere ansatte i en pensionsberettiget Stilling, og ved det fyldte 67 Aar gaa de ubetinget af. De kvindelige Opsyn ere alle Nonner, og Betjentene skal enten være fuldt uddannede i et Haandværk eller være Underofficerer med 8 Aars aktiv Tjeneste. Alle maa de derhos fra øverst til nederst underkaste sig en særlig Examen, i de lavere Grader kun omfattende almindelig Skrive-, Læse- og Regnefærdighed, men iøvrigt stigende i Vanskelighed for hver Grad, der skal kunne naas. De erholde derhos alle en særlig Karakter for det Indtryk, deres ydre Menneske gør (apparence physique), hvilken Karakter der er tillagt en vis forholdsvis Værdi, og ingen maa være mindre end 1,65 Meter (= 63") høj; kun Kontoristerne, men ikke Direktørerne kan nøjes med 1,60 Meter. Direktør-Examen bestaar eksempelvis i:

- 1) Skriftlig Bøsvarelse af et penitentiært Spørgsmaal (6 Timer),
40 Points.
- 2) Mundtlig Prøve i:
 - a) de gældende Love og Reglementer, som berøre Straffe- og Fængselsvæsen ($\frac{1}{2}$ Time),
 - b) de forskellige Straffesystemer i Belgien og Udlandet ($\frac{1}{2}$ Time),
 - c) Arbejdsorganisation og Fængselshygiejne ($\frac{1}{2}$ Time),
- 3) Ydre Fremtræden 20 Points

} 40 Points

og til denne Examen kan kun den indstille sig, som i mindst 2 Aar har været ansat som 1ste Assistent. Examinerne afholdes af en af Justitsministeriet udnævnt Kommission i Bryssel, for de underordnede Funktionærers Vedkommende efter en foreløbig Prøve for vedkommende Fængselsdirektør, hvormed det formodentlig er Meningen at standse de ubetinget umulige Aspiranter. Den største Del af Personalet maa derhos forinden Ansættelse eller Avancement gøre $\frac{1}{2}$ Aars praktisk Prøvetjeneste i vedkommende Stilling.

Til disse Bestræbelser for at sikre Uddannelse og

Duelighed kommer derhos en ret streng Disciplin med Hensyn til Funktionærernes hele Forhold i og udenfor Tjenesten. De maa saaledes ikke uden Ministeriets særlige Tilladelse under eget eller Hustrus eller anden Mellemmands Navn drive nogensomhelst anden lønnet Beskæftigelse, Handel eller deslige, og de maa ikke under nogen Form være økonomisk interesserede i Leverancer til Fængslerne, ja end ikke handle privat med Fængslets Leverandører. De maa ikke deltage i politisk Agitation og ikke søge eller uden Ministeriets Tilladelse lade sig vælge til nogetsomhelst Hverv, ligesom de kun ad embedsmæssig Vej tør søge Lønningsforbedring etc., ja endog til at indsamle Bidrag for at give Hædersgaver til Kolleger eller Overordnede kræves Ministeriets Sanktion. Det er dem endelig forbudt at indføre spirituøse Drikke i Fængslet og at snuse, skraa eller ryge Tobak i Fangernes Nærværelse ligesom naturligvis at anvende Fanger eller underordnede Funktionærer til private Tjenester og at meddele Udenforstaaende nogensomhelst Oplysninger fra Fængslet eller Fangerne noget fra Omverdenen.

Iøvrigt findes nøjagtige Forskrifter om hver enkelt Funktionærs Pligter lige fra Betjent til Direktør; den sidste maa saaledes aldrig være borte fra Fængslet samtidig med sin Assistent og skal være personlig ansvarlig for Fængslets Sikkerhed og Orden i alle Maader, og der gives ham adskillige nyttige Anvisninger i saa Henseende, f. Ex. om at paase, at intet Træ faar Lov at gro op ad Ringmuren, og at intet Værktøj, Stige eller lignende Genstande lades ude i Terrænet om Natten. Det paalægges ham at sørge for hyppig Cellevisitation og at lade Klæderne fratage de farlige Fanger om Natten, ligesom det indskærpes, at Fangerne trænge til særlig omhyggeligt Tilsyn i den første Tid efter deres Arrestation og efter deres Fremstillinger for Retten; der er kort sagt en Mængde nyttige Vink for den praktiske Fængselsmand, som naturligvis ikke her alle lade sig opregne.

Man skulde tro, at der til de strenge Fordringer med Hensyn til Personalets almindelige og specielle Uddannelse svarede gode Lønninger. Dette er imidlertid saa langt fra Tilfældet, at disse tværtimod selv efter nordiske Forhold ere ret tarvelige, end sige da efter Priserne paa Livsfor-nødenheder i et Land som Belgien. Hele Personalet er inddelt i som Regel 3 Lønningsklasser indenfor hver Grad, saaledes 3 Klasser af Betjente og Overbetjente, 4 Klasser af Direktører osv. Betjentenes Lønninger ere fra 1150—1300 Kr., Overbetjentenes 1950—2400 Kr. og Direktørernes 2800—5400 Kr., heri medregnet Bolig og alle Emolumenter samt Alderstillæg.

Iøvrigt indeholder det første af de ovennævnte Værker nøjagtige Forskrifter om Personalets Uniformering og Udrustning, om Fangernes Forplejning, Beklædning og Sengetøj, om Cellernes Inventarium og om de Bøger, der skal anvendes ved Fangernes Uundervisning m. m., samt sluttelig 50 Sider med Regler for Fængslernes Kasse- og Regnskabsvæsen, hvilket naturligvis ikke i Enkelthederne har almindelig Interesse udover den, der knytter sig til at se alt sligt ensartet og omsigtsfuldt ordnet og Bestemmelserne samlede paa et Sted, saaledes at alle og enhver og ikke kun nogle faa indviede har Adgang til at lære dem at kende.

Den daglige Bestyrelse af Fængslerne tilkommer naturligvis Direktøren, men over ham staar Generalinspektøren for Fængselsvæsenet og Justitsministeriet, hvorhos der tillige findes et borgerligt Tilsynsraad. Dette vælges af Kongen paa 6 Aar og bestaar af 3, 6 eller 9 Medlemmer efter Fængslets Størrelse foruden af nogle lokale Embedsmænd som fødte Medlemmer. Tilsynsraadet skal ved et eller flere af sine Medlemmer under Ledsagelse af en af Fængslets Embedsmænd inspicere det vedkommende Fængsel mindst 1 Gang ugentlig og holder regelmæssige Møder ved Centralfængslerne 2 Gange, ved de andre Fængsler 1 Gang om Maaneden og iøvrigt saa ofte, som Omstændighederne

gør det ønskeligt. Det fører Tilsyn med hele Styrelsen af Fængslet i alle Henseender undtagen Kasse- og Regnskabsvæsenet. Til Støtte for sin Virksomhed modtager det daglige Rapporter over Bevægelserne i Fangetallet og alle indtrufne særlige Begivenheder, saasom Ulykkestilfælde, forsøgte eller fuldbyrdede Undvigelser og Selvmord, Tilfælde af Sindssyge, ikendte Disciplinærstraffe, Sygdomme eller Forseelser blandt Personalet m. m., og det kan indenfor sit Omraade gøre Indberetninger og Forslag direkte til Ministeriet, til hvem det derhos hvert 3die Aar afgiver en almindelig Oversigt over Fængslets Tilstand og Forhold i den forløbne Tid. Endelig kan Tilsynsraadet — jævnsides med Direktørerne — gøre Indstilling om Benaadning og betinget Løsladelse.

Hvad Fangebehandlingen angaar, da er der tidligere i dette Tidsskrift *) gjort saa udførlig Rede for Varetægtsfangernes Vedkommende, at dette Punkt her skal forbigaaes og nogle Bemærkninger kun gøres om de Regler, der gælde for Straffefangerne.

Fælles for disse er, at de alle udstaa Straffen i Enkeltcelle indtil 10 Aar, forsaavidt deres legemlige eller sjælelige Helbredstilstand ikke gør Behandling i Fællesskab mere hensigtsmæssig. Efter 10 Aars Ophold i Celle stilles der Valget imellem Fortsættelse i Celle eller Overgang til Fællesskab, hvoraf Resultatet fra 1870—98 har været, at de 74 % har valgt at forblive i Celle.

Alle Straffanger paa over 7 Dage undtagen politiske Forbrydere have derhos Arbejdspligt; Arbejdet drives væsentlig for Statens Regning og bestaar først og fremmest i Udførelse af Tjeneste til Fængslets daglige Drift eller Fortærdigelse af Genstande til Fængslerne eller andre Statsinstitutioners Brug; om fornødent maa dog ogsaa Fangernes Arbejdskraft overdrages til Entreprenører til saadanne Priser, at Varerne dog kun kan fremstilles saa

*) Bd. 21, S. 281 ff.

meget billigere end det tilsvarende Produkt i det fri Liv, som det altid noget ringere Fængselsarbejde gør berettiget. Af den Betaling, der ydes for Arbejdet, tilfalder $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{5}$ eller $\frac{3}{10}$ Fangen, eftersom han er dømt henholdsvis til emprisonnement correctionnel (8 Dage — 5 Aar), réclusion (5—10 Aar) eller travaux forcés (10 Aar indtil Livstid), medens Resten tilfalder Statskassen. Den ene Halvdel af den Fangen tilfaldne Arbejdsfortjeneste opbevares til hans Løsladelse, da der udbetales ham højst 50 Francs, medens den mulige Rest indsættes paa en Sparekassebog for ham til successive Forbrug, hvorimod han alt i Fængslet kan bruge den anden Halvdel til Indkøb af Levnetsmidler og enkelte andre Ting, sjældnere eller hyppigere efter Straffartens Strenghed, dog aldrig i de første 3 Maaneder af Straffetiden og ikke i det første Aar, hvis han tidligere en eller flere Gange er straffet med mindst 3 Maaneders Fængsel. Blandt de Genstande, der kan købes, findes ogsaa Røgtobak, som det er tilladt at nyde under Gaardturene, medens Skraatobak er ubetinget forbudt; her i Landet og saa godt som alle andre Steder er dette jo ganske omvendt; det er maaske tvivlsomt, om ikke Belgien har truffet det rette, da de der gældende Regler dog muliggør en tidsmæssig Begrænsning i Nydelsen af Tobak, som ikke lader sig gennemføre, naar Brugen af Skraatobak er tilladt.

Undervisning er obligatorisk for alle Fanger under 18 Aar uden Hensyn til Straffetidens Længde og for alle Fanger under 40 Aar paa mindst 6 Maaneders Straffetid; den omfatter ordinært Læsning, Skrivning og Regning samt Begyndelsesgrundene af Grammatik og af Fædrelandets Historie og Geografi, men den kan efter Omstændighederne udvides til andre Fag. Det indskærpes, at Undervisningens Formaal foruden den intellektuelle Paavirkning tillige er at bibringe Fangerne Forstaaelse af deres sociale Pligter, hvorfor Læreren hver Undervisningsdag skal holde en moralsk Forelæsning for hver Klasse. Undervisningen fore-

gaar i et særligt Skolelokale, men Lærerne besøge tillige Fangerne i Cellerne for at vejlede og kontrollere deres Selvarbejde og Forberedelse til Skolen. Der holdes ved Begyndelsen og ved Slutningen af Straffetiden Examen over hver Fange, som har besøgt Skolen, foruden Opryknings-examina ved Klasseforandring, og Skolerne ere underkastede den almindelige Inspektion af Skoleautoriteterne for Begynderskoler.

Bibliotheket bestyres af Lærerne, idet dog baade Direktøren, Præsten og Lægen deltage i Valget af Bøger, som yderligere maa approberes af Justitsministeriet, og Fangerne ere som Regel indskrænkede til disse Bøger; Direktøren kan dog tillade udenlandske Fanger at benytte Bøger paa deres eget Sprog og Fanger med højere Dannelse at studere videnskabelige Værker, medens Aviser naturligvis ere ubetinget banlyste.

Den religiøse Paavirkning udøves af det anerkendte Trossamfunds Præster, hvortil Fangen hører, medmindre han udtrykkelig begærer sig fritaget for gejstlige Besøg, og Kirkegangen er da naturligvis heller ikke tvungen. Det tillades ikke en Fange at faa Besøg af Præsten for et Trossamfund, hvortil han ikke før har hørt, uden under ganske særlige Omstændigheder og med Justitsministeriets Billigelse.

Meget nøjagtige Regler gives ogsaa til Opretholdelse af Fangernes Sundhed.

En speciel Sindssygelæge er saaledes knyttet til ethvert Fængsel og skal af Direktøren tilkaldes i ethvert mistænkeligt Tilfælde uden Hensyn til, om den ordinære Fængselslæge finder det nødvendigt eller ej, og naar en Fange paa Grund af Sindssyge flyttes til et Sindssygehospital, skal hans Familie saavidt mulig underrettes derom, selv om denne er bosat i Udlandet. — Hver Uge faar Fangerne Fodbad og hver Maaned helt Bad, og det Stykke Sæbe, en Fange har brugt, maa ikke gives til en ny, medmindre

der haves Sikkerhed for, at den første ikke led af nogen smitsom Sygdom.

Alle Fanger paa over 3 Maaneder skal bære Fange-
dragt, medens de paa kortere Tid ikke ere forpligtede, men dog berettigede dertil, hvis de ønske at spare deres egne Klæder. Barbering og kort klippet Haar er ogsaa kun paabudt for Fanger med over 3 Maaneders Straffetid, medmindre Renlighedshensyn kræver det.

Den egentlige Forskel mellem de forskellige ovennævnte Strafarter træder saaledes — afset fra Straffetidens Længde og den dermed sammenhængende Fordeling i forskellige Fængsler — egentlig kun frem med Hensyn til den mere eller mindre hyppige Adgang til Korrespondance, Besøg og Indkøb af Extraforplejning. Om Korrespondancen er det iøvrigt udtrykkelig foreskrevet, at denne kun maa omhandle private Anliggender, men Kontrollen skal da ogsaa have en rent fængselsmæssig Karakter, og det er Direktøren forbudt at benytte sin derved erhvervede Kundskab til Meddelelser til retslige Autoriteter eller andre.

Naar Embedsmænd aflægge Cellebesøg hos kvindelige Fanger, skal det altid foregaa for aaben Celledør og under Ledsagelse af et kvindeligt Opsyn, som skal holde sig i en saadan Afstand, at hun kan se, men ikke høre, hvad der foregaar.

Hvad endelig Disciplinærstraffene angaar, da ere disse følgende:

- 1) Nægtelse af Arbejde, Læsning, Skolegang, Besøg, Korrespondance, Adgang til Extraforplejning eller andre tilstaaede Begunstigelser.
- 2) Kostens Indskrænkning til Vand og Brød indtil 9 Dage med 1 Dags Afbrydelse hver 3die Dag.
- 3) Hensættelse i mørk eller lys Strafcelle med haardt Natteleje indtil 9 Dage med Adgang til Forlængelse i Tilfælde af nye Forseelser under Disciplinærstraffens Forløb, i saa Tilfælde dog med 1 Dags Mellemløb.

De forskellige Straffe kan kombineres og kan jo derved blive ret kraftige.

Til de her omhandlede Regulativer slutter sig endelig et 759 Sider stort Bind med Formularer til Fængslernes Protokoller og embedsmæssige Udfærdigelser af enhver tænkelig Art.

Det almindelige Indtryk, som man faar ved det nærmere Studium af de omtalte Værker og forhaabentlig ogsaa af nærværende Uddrag, er det, at man i Belgien i alle Henseender overlader overordentlig lidt til Fængselsdirektørernes Skøn og Konduite. Man kan naturligvis disputere om, hvor vidt man i denne Retning bør gaa, men der er næppe Tvivl om, at det under vore Dages store Mistænksomhed overfor alle offentlige og ikke mindst Fængsels-Autoriteter, er en Støtte for disse i deres daglige Virksomhed, at de Regler, der hævdes, ikke kan faa Skinnet af personlig Vilkaarlighed, men hvile paa en bredere, af dem uafhængig Basis, og der kan næppe heller tvistes om, at de hér anmeldte Værker har gennemført den dem stillede Opgave paa en mønstergyldig Maade.

S. Grundtvig.

Lovforslaget om Børn, fødte udenfor Ægteskab, og deres Forældre*).

Foredrag, holdt d. 29. Oktober 1907 i Juridisk Forening.

Sammenligner man det Regeringsforslag, der nu er forelagt i Landstinget, med den gældende Rets Bestemmelser om uægte Børn, vil man finde en Række vidtgaaende, tildels ligefrem radikale Forandringer — Forandringer, man næsten forbavses over, naar man betænker, at det kun er ganske faa Aar siden, det hele Emne sidst blev behandlet i Rigsdagen — og at disse faa Aar har været nok til at gøre alle disse Reformers saa vidt modne til Gennemførelse, at et enslydende Forslag forrige Aar naaede at blive vedtaget i Folkethinget. Vi plejer jo ikke her hjemme at fare frem i Automobilfart.

Hvad der i saa Henseende har været af stor Betydning, er, at man nu til en vis Grad ser det hele Emne under en anden Synsvinkel end før. — Det er ligesom stillet paa en ny Basis, og den hele Bygning bliver derfor en anden end den gamle.

*) Under Hensyn til den store Betydning, som Erfaringen viser, at netop uægte Fødsel har for Kriminaliteten, har Red. ment, at det ogsaa for dette Tidsskrifts Læsere kunde have Interesse at blive bekendt med de Bestræbelser, der for Tiden er oppe til Forbedring af de uægte Børn sociale Vilkaar.

Den ældre Tendens og den nye kan i faa Ord beskrives som Barmhjærtighed ctr. Retfærdighed. Tidligere saas Sagen fra Moderens Synspunkt: det var hende man vilde hjælpe trods hendes »Synd og Skrøbelighed« — og man naaede i sin Barmhjærtighed under stadig Modstand fra dem, der mente, at man var ved at gaa for vidt, at man gav Synden Puder under Armene osv., til Loven $\frac{3}{4}$ 1900, der vel omtrent betegner Maximum af, hvad man ad den Vej kan vente at naa.

Nu er det ikke Barmhjærtighed, men Retfærdighed — social Retfærdighed, det gælder. Var Moderen før Hovedpersonen, Barnet Bipersonen — saa er Moderen nu bleven Bipersonen, Hovedpersonen — det er Barnet, og det er Barnet, Retfærdighedskravet gælder. Hvor tilsyneladende ringe end denne Forskydning i Grundsynet kan synes at være, saa er den dog nok til at sætte Sagen i et ganske andet Lys.

Idet Moderen skydes ud eller tilbage, forstummer den for Spørgsmaalets retlige Løsning saa forvirrende Tale om hendes »Skyld og Brøde« — den faar slet ingen Betydning mere for Sagen selv — derom maa enhver dømme, som hans Samvittighed byder. — Og idet man fæster sit Blik paa det uægte Barn selv, føler vi os alle, nu i Barnets Aarhundrede, paa vort rette Felt, paa et Felt, hvor vort Ansvar og vor Sympathi er i fuld Kraft — hvor vi tror at kunne gøre noget, og hvor vi gjerne vil gøre noget, hvis det tiltrænges. Og at det tiltrænges, det er let at se. De uægte Børn er baade som Børn og Voxne en elendig stillet Klasse i Samfundet — en Klasse, som Samfundet gennem Aarhundreder ganske har forsømt og som det ikke kan forsømme længere. Gennem Statistikken har man erfaret, hvor enorm Dødelighedsprocenten er blandt de uægte Børn som smaa — og hvorledes de, der bliver tilbage, fylder op baade blandt de straffede Mænd og blandt de prostituerede Kvinder. Og ved saaledes at kaste Lyset ned paa Samfundets Bund

har man faaet Øje for, at det overhovedet er dèr, man skal søge de voxne, uægte Børn, blandt Drankerne, Vagabonderne, Fattiglemmerne — til Bunds er de sunkne, den langt overvejende Majoritet — det er kun Enere, dem, hvem det er lykkedes at krybe lidt op ad Samfundsstigen.

Og da det nu ligger lige saa nær for Nutidsmennesket at spørge efter Aarsagerne, som det laa for vore Fædre i Ydmyghed at folde Hænderne, saa spørger man efter Grunden til al denne Elendighed — og den ligger da lige for. Man er klar over, at man kan slet ikke vente andet, saa længe de uægte Børns Underhold og Opdragelse i det væsentligste uden Kontrol er lagt paa den økonomisk svageste, ofte den moralsk mindst vederhæftige Del af Folket: ubefæstede og letsindige Kvinder, eller Kvinder, hvis Arbejde hører til det slettest betalte i hele Landet, hvis Arbejdstid er den længste, og hvis Arbejdsfelt, for en stor Del ligger udenfor Hjemmet, medens al den Bistand, de faar til denne Opdragelse fra den anden Part i Forholdet er halv Forsørgelse indtil det 14. Aar, saavidt Nødtørftighed tilsiger — ikke som overfor andre Børns Opdragelse fuld Forsørgelse indtil det 18. Aar, saavidt Forsvarlighed rækker.

Der er herefter ikke længere Tale om at tage lidt mere eller mindre fra den ene Synder og give til den anden — men om det sociale Retfærdighedskrav, at rejse en hel stor Klasse Mennesker fra deres Fornedrelsestilstand, og derved tillige rense Samfundet for en stor Del unyttige og skadelige Elementer. Og Midlet hertil maa selvfølgelig bestaa i, at skaffe alle disse Børn, strax fra deres Fødsel, ind under bedre, gunstigere og sikrere Livsforhold, og i det hele raade Bod paa den forladte og isolerede Tilstand, hvori de nu befinder sig. Om det betimelige og forsvarlige i dette Arbejde vil der ikke fra nogen Side rejses synderlig Modstand eller Tvivl, thi derom bør vi jo alle kunne blive enige: Børnene er alle lige uskyldige, hvad end deres Forældre har forbrudt.

Det er dette sociale Synspunkt, vi møder i det nye Udkast.

Det har derved gjort Front baade mod dem, der altid vil skyde alle Reforme ud under Henvisning til, at Samfundsmedlemmernes hele moralske Tankegang overfor de uægte Børn først maa forandre sig — en saadan Forandring er selvfølgelig ikke foregaaet fra 1900—1907 — og mod dem, der ud fra abstrakte Idealer om, at alle Børn er lige og derfor ogsaa i Lovgivningen bør stilles lige, kommer paa Kant med den prosaiske Virkelighed, som viser, at der mellem ægte og uægte Børns Livsforhold er faktiske Forskelligheder, som ingen Lovgivning bør overse. Idet Udkastet holder sig til det praktisk opnaaelige, en Forbedring af de uægte Børns hele sociale Stilling, bliver dets Reformforslag maaske ikke saa straalende og lysende, som Idealet kræver — men saa fornuftige og opnaaelige, som Virkeligheden kræver. Og idet Udkastet giver de uægte Børn visse Betingelser for at naa op og frem i Samfundet, aabner det dem Muligheder, som, hvis de benyttes, er i Stand til at skabe dem den Respekt og Agtelse i Samfundet, der er den nødvendige Forudsætning for, at den Ringeagt, som navnlig i de brede Lag faktisk findes imod dem, kan tabe sig; og Samfundsopinionen derved lidt efter lidt blive en anden.

Men hvor fortjenstfuldt Udkastet end er i denne Henseende — baade som Reform i sig selv og som Grundlag for fremtidige Reforme — saa er dog dermed ikke sagt, at det ikke i forskellige Retninger giver Anledning til Kritik.

Thi — det maa man vel forstaa — hvor præget Udkastet end er af det nye Synspunkt, Barnets Ret og Interesser, saa er det dog i mangt og meget stadig paavirket af det gamle Synspunkt, Hensynet til Moderen. Gammelt og nyt brydes i det, det er et Slags Overgangsstadium, vi finder i Udkastet. Der er Omraader, der ganske beherskes af Principet: Barnets Ret — der er andre, hvor Hensynet

til Moderen endnu er det overvejende — og der er Punkter, hvor begge Hensyn krydses og brydes paa en højst ejendommelig Maade.

Jeg skal søge at paavise dette lidt nærmere paa de 3 Omraader, der udgør Udkastets Hovedindhold — medens jeg naturligvis maa lade Detailler ligge — nemlig:

1. Barnets Underholdskrav overfor Forældrene og Samfundet.
2. Paternitetsspørgsmaalet og
3. Arveretten,

idet jeg bemærker, at Underholdskravet i Udkastet helt er behersket af Hensynet til Barnet, Paternitetsspørgsmaalet helt af Hensynet til Moderen, medens Arveretten staar midt imellem.

For Underholdets Vedkommende fastslaar Udkastet, at Forsørgelsen skal ske efter Moderens Livsforhold, men opstiller i saa Henseende Forsvarlighedsprincippet som Kriterium og har dermed kastet det gamle Nødtørfthedsprincip over Bord — dette Princip, som naturnødvendig tvang Barnet ned i Samfundets allerlaveste Lag — ja som næsten kan kaldes Uforsvarlighedsprincippet. Thi Nødtørfthedsprincippet spørger jo kun om, hvorledes Barnet billigst mulig kan forsørges, og da uægte Børns Forsørgelse i saa stort Omfang maa ske i Plejehjem, kommer det til at rette sig efter de billigste Plejhjems Pris, og de daarligste Plejhjems Pris. Nu har imidlertid det offentlige Plejetilsyn ryddet saa godt op i de daarlige Plejehjem, at de autoriserede Plejehjem alle er taalelig gode, men til Gengæld ogsaa forholdsvis dyre. Der er derfor ikke længere synderlig Tale om gode og daarlige autoriserede Plejehjem, men om autoriserede Plejehjem, som alle er ret gode, men dyre, og uautoriserede, ulovlige Plejehjem, der alle er meget daarlige, men billige — og til disse ulovlige, daarlige Plejehjem har Nødtørfthedsprincippet i stort Omfang tvunget de ugifte Mødre til at tage deres Tilflugt. Saa det er ingen blot Talemaade at kalde dette Princip

for et Uforsvarlighedsprincip. I Modsætning hertil foreskriver Udkastet, at Underholdsbidraget skal rette sig efter og ikke maa være ringere end i Forhold til de gode Plejehjems Pris paa den Egn, hvor Barnet forsørges — lægger altsaa Vægten der, hvor *Loven* selvfølgelig bør lægge den, nemlig paa, hvad de *lovlige*, autoriserede Plejehjem maa have — ikke paa, hvad de *ulovlige*, uautoriserede Plejehjem kan drives ned til. Maximum sættes ved almindelige gode Middelskandskaar.

Hertil søjer saa Udkastet den meget vigtige Regel, at Fordelingen mellem Forældrene ikke som nu bør bestaa i, at Bidraget halveres; men at Forsørgelsesbyrden skal fordeles mellem Forældrene *efter deres økonomiske Evne*. Havde Lovudkastet beholdt Halveringsprincippet, saa havde det ikke alene opretholdt den store Uret mod Moderen, Lovgivningen nu indeholder, at hun forholdsvis bærer en langt mere tyngende Del af Forsørgelsen end Faderen, fordi hun normalt er langt slettere økonomisk stillet end han — det vilde heller ikke have sikret, at Barnet virkelig kunde anbringes i de gode Plejehjem, nemlig hvis Moderen slet ikke kunde tilskyde den anden Halvdel. Efter Udkastet vil derimod den Fader, som er dobbelt saa godt stillet som Moderen, komme til at bære, ikke $\frac{1}{2}$, men $\frac{2}{3}$ af Forsørgelsesbyrden — er han 3 Gange saa velstillet de $\frac{3}{4}$ osv. — og den Del, der falder paa Moderen, er da ikke mere, end hvad hun virkelig kan bære, og som stemmer med hendes økonomiske Forhold. Naar man tænker paa, hvad Mænd i de brede Lag, hvor jo de fleste uægte Børn findes, i vore Dage tjener, og hvad Lønnen for Kvindearbejde i Modsætning hertil andrager, maa man erkende, at et saadant Fordelingsprincip er aldeles rimeligt og selvfølgelig — og vil vist i Praxis med lidt god Vilje vise sig ret let at praktisere.

Som Vejledning har Udkastet opstillet den Regel, at Mandens Bidrag normalt skal være $\frac{3}{5}$ af hele Bidraget, et sikkert meget moderat Udtryk for den normale Forskel

mellem Mandens og Kvindens Indtægt. Er derimod særlige Forhold tilstede, og Misforholdet mellem Forældrenes Kaar er uforholdsmæssigt, kan Bidraget helt lægges paa den bedststillede — efter Omstændighederne Kvinden, men naturligvis i Reglen Manden — en Regel, som jo ganske stemmer med det opstillede Fordelingsprincip.

En anden betydningsfuld Bestemmelse i Udkastet er Udtryk for den nye Tanke, at den Fader, som har Evne dertil, slet ikke mere har Lov til at trykke sit uægte Barn ned i det absolute Lavmaal af Kundskaber og Uddannelse, men *skal* sørge for, at det faar Mulighed for at indtage en sømmelig Plads i Samfundet. Der kan nemlig paalægges en saadan Fader et efter hans Forhold afpasset Bidrag til Barnets Skolegang og faglige Uddannelse. Det uægte Barns Ret til, hvor Forholdene gør det muligt, at komme op og tilvejs i Samfundet ligesaa vel som det ægte, er dermed klart anerkendt.

Og hertil føjes saa en Række andre Bestemmelser om Barnets Ret overfor Faderen til, hvis Faderen har Evne, at faa Tilskud til Daab og Konfirmation samt til Pleje i Tilfælde af Sygdom, ligesom Moderen faar Ret til af Faderen at kræve Tilskud ikke blot som nu til sin Barselfærd, men ogsaa til sit Underhold en Maaned før og en Maaned efter Fødslen — denne for mange ugifte Mødre saa tunge, arbejdsløse Tid, hvor fortvivlede Tanker saa let faa Raaderum. Endelig kan hun ogsaa af Faderen kræve Tilskud i Tilfælde af Barnets Død.

Særdeles praktisk vigtig er Reglerne om, at Faderens Bidrag til Barnet skal sættes højere for de 2 første af Barnets Leveaar — idet Plejelønnen i disse spæde Aar er særlig høj — og Bestemmelsen om, at alle Bidrag forfalder strax ved Terminens Begyndelse, medens de nu forfalder ved dens Slutning — til Skade for Moderen, der saaledes maa staa i Forskud for Faderen ofte i lange Tider — og derved ogsaa til Skade for Barnet.

Endelig hjemler Udkastet, at Underholdspligten først

definitivt ophører ved Barnets 18. Aar, men kan helt eller delvist bortfalde efter det 14. Aar, hvis det bliver ufor-
nødent. Overfor Faderens Dødsbo har Barnet efter Ud-
kastet Ret til at fordre det kapitaliserede Bidrag udbetalt,
i det væsentlige efter samme Regler som i den gældende
Ret.

For at sikre Barnet, at de Goder, Udkastet hjemler
det, ikke tilintetgøres ved de bekendte Affindessummer,
er det foreskrevet, at ingen saadan Aftale er bindende
hverken for Barnet, dets Forsørger eller det Offentlige,
med mindre Overenskomsten er stadfæstet af Overøvrig-
heden, som skal nægte sin Godkendelse, hvis de Regler,
jeg har udviklet, er i væsentlig Grad fravegne. Pengene
maa dernæst ikke gives Forsørgeren i Hænde, men skal
som Regel indsættes i Overformynderiet eller anvendes til
en Livrente for Barnet. Om Overenskomsten er sluttet med
Moderen eller Plejeforældre, Adoptivforældre eller andre
er uden Forskel. — Dette med Hensyn til Forholdet til
Faderen.

Hvad angaar Barnets Forhold til dets Moder, saa har
man naturligvis bibeholdt hendes Forsørgelsespligt overfor
Barnet og hendes Forældremagt over det forud for Faderen,
der kun kan fordre Barnet overgivet til sig paa Betingelse
af 1) at Moderen er død eller berøvet Forældremagten,
2) at der stilles Krav til Barnets Forsørgelse til ham, og
3) at Værgeraadet finder denne Anbringelse stemmende
med Barnets Tarv. Ellers er Moderen den, der sørger for
Barnet. Men man har atter ud fra det sociale Synspunkt,
jeg nævnte før, indført en ret vidtgaaende Samfundskontrol
med den Opdragelse, hun lader Barnet blive til Del, og
den Maade, hvorpaa hun anvender det fra Faderen kom-
mende Bidrag. Grunden hertil er naturligvis dels den ringe
Garanti, som Moderens Person ofte yder for en forsvarlig
Opdragelse, dels Hensynet til, at det maa sikres, at de be-
tydelig forøgede Bidrag, Udkastet paalægger Faderen, til
forsvarligt Underhold, Skolegang osv. virkelig kommer

Barnet til Gode og ikke af Moderen anvendes til ganske andre Formaal. Det foreskrives derfor for det første, at Plejetilsynet for Fremtiden skal omfatte alle uægte Børn, uanset om de virkelig sættes i Pleje, opdrages hos Moderen eller hos hendes Slægt, og dernæst, at Værgeraadet til enhver Tid kan bestemme, at Barnet skal have en Værge beskikket af Øvrigheden. Hertil har Moderens Slægt ingen Fortrinsret og Kvinder kan beskikkes. Værge vil altid være at beskikke, naar 1) Moderen ikke anvender Faderens Bidrag fuldt ud til Barnets Bedste, eller 2) hun ikke selv yder passende Bidrag til det eller 3) uden Grund vil fjærne Barnet fra et godt Plejehjem, — men kan altsaa ogsaa beskikkes i andre Tilfælde f. Ex. hvis hun uden Grund undlader at søge Faderen til Bidrags Idømmelse, skønt der er Trang dertil. Værge har saa Forældremagt over Barnet og kan gøre dets Ret gældende i alle Retninger (undtagen i én — Arveretten — som jeg senere skal omtale). Denne Ordning er formentlig et ganske uundværligt Supplement til Underholdsbestemmelserne, ja vistnok det, der har muliggjort disse nye vidtgaaende Regler. Derimod kan der maaske nok rejses Tvivl, om det er hensigtsmæssig først at afsætte Moderen og beskikke Værge, naar det viser sig, at hun forsømmer Barnet, eller om man ikke — som i Tyskland — hellere altid strax bør beskikke Barnet en Værge og hertil kan tage Moderen, hvis hun er kvalificeret dertil — men det skal jeg ikke her komme nærmere ind paa.

Barnets Ret overfor det Offentlige konkretiseres jo væsentlig i dets Krav paa Normalbidrag, naar Faderen ikke betaler. Her har Udkastet bibeholdt den gældende Ordning, men tilføjet den betydningsfulde Bestemmelse, at Faderens Udvandring eller Død ikke som nu vil berøve Barnet Adgang til at faa Normalbidraget af det Offentlige. Hvis det er rigtigt, som man har sagt, at de nye Forskrifter om Underholdsbidraget vil bringe endnu flere Barnefædre til at udvandre end nu — hvad jeg for Resten ikke tror —

saa kan man trøste sig med, at Barnet dog ikke derved som nu vil blive prisgivet den største Nød og Elendighed. En anden for Barnet ikke uvigtig Forskrift er, at Normalbidraget udbetales Plejeforældrene, naar Barnet er sat i Pleje, og kun gives til Moderen, hvis hun godtgør, at al forfalden Plejeløn er betalt, eller at Plejeforældrene giver deres Samtykke. Om Normalbidragets Størrelse er ingen positiv Bestemmelse given, men da Bidraget fra Faderen fremtidig ikke maa sættes lavere end efter gode Plejihjems Pris, og da Normalbidraget jo skal ansættes, efter hvad uformuende Fædre plejer at betale, vil den Stigning af Alimentsbidraget, som vil blive Følgen af Loven for Faderens Vedkommende, jo ogsaa vise sine Virkninger paa Normalbidraget og ligeledes føre det op til Forsvarlighedsgrænsen. Derimod er det meget beklageligt, at Sogneinteresserne sejrede i Folkethinget ifjor saa vidt, at man forkastede Forslaget om, at ogsaa Normalbidraget »normalt« skulde udgøre $\frac{3}{5}$ af det hele Bidrag, saaledes, at det ligesom nu kun bliver halvt Bidrag. Naar Retfærdighed kræver, at Moderen efter sine økonomiske Forhold kun skal bære $\frac{2}{5}$ af Byrden, kan det aldrig blive retfærdigt at lade hende bære $\frac{1}{2}$, blot fordi det er Kommunen og ikke Faderen, der skal erlægge det øvrige, saa vist som Moderen ikke bliver rigere af den Grund, og Kommunens Penge ikke fylder mere end Faderens. En anden Sag er det naturligvis, hvis hun er under Fattigforsørgelse tilligemed Barnet. Saa bør de 2 Kommuner naturligvis dele lige.

Saa vidt Underholdspligten. Som man vil have set, er det her Barnets Ret og Interesser, som har sejret over hele Linjen.

Anderledes naar vi gaar over til Paternitetsspørgsmaalet. Medens man har sørget for, at Materniteten altid bliver Barnet bekendt, idet Fødselsstiftelsens Privilegium foreslaas ophævet, gælder noget ganske andet med Hensyn til Paterniteten, Barnets Ret til at blive bekendt med, hvem dets Fader er, (eller maaske rettere,

dets Ret til at faa at vide, hvem det er, hos hvem det i paakommende Tilfælde skal søge Bidrag til sit Underhold). I den gældende Ret har Barnet ikke Ret til at faa Kundskab herom*), og det har det heller ikke efter Udkastet, med mindre der beskikkes Barnet en Værge, eller der søges Hjælp til det af det Offentlige. Herved opnaas ganske vist, at de vanrøgtede, forsømte eller fattige uægte Børn som Regel vil blive bekendt med, hvem deres Fader er — men det forekommer mig besynderligt, at man er bleven staaende herved. Barnets Ret til at vide sin Fader er jo ikke blot en ideel Ret, der ikke bør kunne nægtes nogen — den er ogsaa af stor praktisk Betydning, saa vist som det er Betingelsen for, at Udkastets humane og rigtige Bestemmelser om Underholdsbidraget kan komme til deres Ret. De vidtgaaende Subsidier, Barnet efter Udkastet har Ret til overfor Faderen, gaar jo saa overordentlig langt videre end dets Ret overfor det Offentlige rækker — de kan aabne Barnet Chancer i Livet, som ellers er det ganske afskaarne — men hvad nytter det altsammen, naar man ikke først og fremst sikrer Barnet Oplysning om, hvem det er, det skal søge sine Chancer hos. Følgen er, at hele det Apparat, Loven med saa stor Omhu stiller op til Fordel for Barnet, kan omstyrtes naarsomhelst, hvis blot en samvittighedsløs Fader kan faa en ligesaa samvittighedsløs Moder til at fortie hans Navn. Og man borer saaledes et Hul i Loven, igennem hvilket alle Barnets Beneficier ganske rolig kan tappes ud og forsvinde i Moderens Lomme — et Hul, hvorigennem, som vi skal se, ogsaa Barnets Arveret med Lethed kan forsvinde. Jeg kan ikke se, at der er nogensomhelst Grund til at holde sin Haand over Transaktioner af den Art. Og det bliver praktisk talt netop dem, man kommer til at beskytte. De allerfleste Fædres Navne kommer jo frem under Alimentationsprocessen —

*) I Modsætning f. Ex. til norsk Ret og ældre dansk Ret (se Bentzon: Uægte Børn p. 99 flg.).

dertil kommer efter Udkastet alle de forsømte og vanrøgtede Børns Fædre — og endelig er der jo mange Mødre, der uden mindste Betænkelighed baade sent og tidlig plaprer ud med Faderens Navn. Tilbage bliver altsaa væsentlig kun dem, der er villige til at lade sig købe til Tavshed, og som saa ogsaa holder Ord — hvad jo ikke er ganske det samme. Men at Hensynet til dem skal kunne forsvare at give Loven en Læk af saa skæbnsvanger Natur, det har jeg svært ved at forstaa.

Det blev i Folkethinget udtalt, at det kunde jo være, at flere kunde være Fader til Barnet, og saa gik det ikke an, enten at forlange, at de alle skulde angives, eller tillade Moderen at udvælge en enkelt. Men for det første kan man jo meget godt fordre dem alle opgivne; hvis man synes det er rigtigt — og for det andet gaar Loven meget bestemt ud fra, at Moderen har Lov til blandt de flere at indstævne, hvem hun vil, som Fader eller Bidragspligtig — hvad man nu vil kalde det — og den samme Ret maa hun da naturligvis ogsaa have ved Anmeldelsen til Kirkebogen.

Den virkelige Grund, til at man vil redde Hemmelighedsretten er nu vistnok slet ikke Hensynet til disse Kvinder med de flere Fædre, som da heller ikke som Regel fortjener en saa overordentlig Delikatesse. Jeg vil da i det mindste foretrække at tro, at det netop er de gode Mødre, hvis Følelser man vil skaane, og Ræsonnementet maa vel saa lyde omtrent saaledes: Moderen maa have Ret til, hvis hun vil, at holde skjult, hvem det er, hun har hengivet sig til. Det lyder meget smukt, og denne Ret bør selvfølgelig ogsaa respekteres, saa længe Hengivelsen ingen Følger har haft. Men er det Tilfældet, saa stiller Sagen sig anderledes: der er da opstaaet et nyt Retssubjekt, hvis Ret er uforenelig med Moderens modsatte Ret. Vil man da i det hele bygge en Lovgivning paa den sidst ankomnes Ret, maa Moderens vige, saa vist som man ellers kommer til at skrive hele sin Lovgivning i Sand.

For Resten kom det angivne Ræsonnement slét ikke frem paa Rigsdagen. Der var i det hele taget den Mærkelighed, at hele Spørgsmaalet om Retten til at faa Kundskab om Faderens Navn næsten blev begravet under Spørgsmaalet om Barnets Ret til at bære Faderens Navn, som mange Talere tog kraftig til Orde for. Det er imidlertid klart, at de to Ting ikke har noget med hinanden at gøre. Jeg er for mit Vedkommende en lige saa bestemt Tilhænger af, hvad man kan kalde Kundskabsretten, som jeg er en Modstander af Navneretten. Det er ganske vist, at den Omstændighed, at Barnet bærer Faderens Navn i visse Tilfælde kan give Faderen en Følelse af Ansvar overfor Barnet, og at denne Følelse kan faa stor social Betydning, idet den vil bevirke, at Faderen ogsaa drager Omsorg for Barnet. Men jeg tror: at alene den Omstændighed, at Faderen véd, at ved alle de Lejligheder, hvor Daabsattesten kommer paa Bordet, dér er han med det samme kendt, det vil have ganske den samme Evne til at faa ham interesseret i, at disse Lejligheder bliver saa faa og saa lidet kompromitterende som mulig. Han vil ikke gjerne vide Barnet straffet, prostitueret, indskrevet som Fattiglem osv., for saa véd han, at det ogsaa vides, at han er dette Barns Fader. Jeg tror derfor Kundskabsretten her kan udrette omtrent det samme som Navneretten, og jeg ser netop heri et nyt og meget vægtigt Argument til Fordel for den. Men Navneretten har derimod, som det ogsaa blev udtalt i Folkethinget, den meget store Mangel i Forhold til Kundskabsretten, at den ligefrem giver Barnet en Attest paa Panden for, at det er uægte, i alle de Tilfælde, hvor Barnet opdrages hos Moderen og bærer et fra hendes forskelligt Navn — hvilket jo vil være det almindelige —, og den Attest skal nok blive læst og flittig kommenteret af alle Barnets Omgivelser baade i Skole og Værksted. Jeg kan meget godt tænke mig, at denne Velsignelse med Navnet kan blive til en ulidelig Pine og Forbandelse for det arme Barn, og i Virkeligheden kun duer til det ene:

at sætte et Skel mellem de ægte og uægte Børn, ganske anderledes officielt og blivende end det gamle Skel, at uægte Børn skulde døbes for sig selv. Og det forekommer mig mærkeligt, at man i en Tid, hvor man netop bestræber sig for at slette alle meningsløse Skel mellem ægte og uægte Børn, finder paa et nyt, mod hvilket det gamle Skel var for ingenting at regne. Jeg er derfor meget vel tilfreds med, at der ikke i Loven er optaget nogen Bestemmelse om Navneretten. En hel anden Sag er det naturligvis, naar Barnet opdrages hos Faderen.

For Paternitetsprocessens Vedkommende henholder Udkastet sig i det hele til de gældende Regler, dog med et Par vigtige Tilføjelser.

Af stor praktisk Betydning er Forskriften om, at Faderens Død, Udvandring eller Borteværen ikke længere skal være til Hinder for at anlægge Paternitetssag ved hans sidste Værnething her i Landet. Under denne Sag kan da Moderen stedes til at bekræfte Sigtelsen ved sin Ed, naar den findes i passende Grad bestyrket. Bestemmelsen er vigtig, fordi Dommen i en saadan Sag vil redde Normalbidraget for Moderen og Barnet, medens dette gaar tabt i de tilsvarende Tilfælde nu, da ingen kan indstævnes under Paternitetssagen, og Paternitetsspørgsmaalet saaledes ikke kan afgøres. I Parentes bemærket gør denne Regel de meget omdebatterede og bestridte Bestemmelser i Udkastet om Moderens Ret til at belægge en sigtet Fader, der staar i Begreb med at udvandre, med Gælds fængsel, nogenlunde overflødige — eftersom Udvandringen nu er et for Moderen ret irrelevant Moment, der hverken berøver hende Adgang til at anlægge Paternitetssag eller Retten til Normalbidrag, naar Paternitetsspørgsmaalet er afgjort. Gælds fængslet vil følgelig kun faa Betydning for de Beløb, hvorved Faderens Underhold overstiger Normalbidraget — men slige Fædre, der rejser til Amerika for at undgaa at betale et Alimentsbidrag, hører sikkert ikke til dem, der kan be-

tale mere end Alimentationsbidragets Minimum 3: Normalbidraget.

Der er endvidere givet en Række interessante Bestemmelser, der hjemler den under Ed besvangrede Kvinde Ret til strax efter Besvangrelsen at anlægge Sag imod den formentlige Besvangerer til Afgørelse af Kausaliteten. I Henhold til en saadan Dom kan ligeledes Bidrag indkræves af Faderen, eller Normalbidrag hæves hos det Offentlige, efterhaanden som det forfalder — det forfalder jo, som før sagt, efter Udkastet altid forud — og Kvinden kan saaledes faa sine Bidrag strax ved Fødslen, medens hun nu oftest maa vente i lange Tider efter Fødslen paa, at 1) Alimentationssagen skal blive endt, 2) Bidraget forfalde, og 3) saa blive betalt. Der er herved aabnet Moderen en Adgang til at betrygge de Omstændigheder, hvorunder Fødslen foregaar, en Adgang, som kan tænkes at blive af stor Betydning, naar man erindrer, at den hjælpeløse Tilstand, hvori Moderen nu saa ofte befinder sig ved Fødslen, netop er en af Hovedaarsagerne til Barnemord. Om Bestemmelsen har synderlig Udsigt til at blive stærkt benyttet i Praxis, er ganske vist et andet Spørgsmaal, som jeg dog her ikke skal komme nærmere ind paa.

Mindre heldig forekommer mig derimod en anden Forskrift, der hjemler den indklagede Fader og Fattigvæsnet Ret til under Paternitetsprocessen at fordre indkaldt enhver, der efter det oplyste kan være Barnets Fader foruden Indklagede. Disse »flere Fædre« skal saa alle idømmes fuldt Bidrag, men har Regres indbyrdes, naar en af dem har betalt. Jeg tror, at denne Bestemmelse er uheldig, fordi den aabner Plads for ondartede Chikanerier overfor Moderen, saa meget mere som Spørgsmaalet, naar det engang er rejst, efter Udkastet endog kan fordres oplyst ved en offentlig Politiundersøgelse. Og disse Chikanerier vil ikke alene let forvandle vore Alimentationsprocesser til en Tumbleplads for alle slette Instinkter, som Dommeren vil være nødt til at tage Hensyn til — de vil

ogsaa gøre den Skade, at alene Frygten for at skulle inkrimineres paa den Maade, vil afholde netop de hæderlige Mødre fra overhovedet at anlægge Sag imod Faderen; hellere døje alt, end udsætte sig for slige Skandaler — det vil blive en almindelig Tanke hos alle ikke ganske frække og ligeglade Mødre til uægte Børn — og derved vil der ske stor Skade for Børnene, der saaledes udsættes for at miste den Støtte, som Faderens Bidrag skulde skaffe dem. Og skal Bestemmelsen oven i Købet forstaas saaledes, at de »flere Fædre« ikke blot overfor det Offentlige, men ogsaa overfor Moderen har fuldt solidarisk Ansvar, saa er den jo ligefrem umoralsk — saa sætter den jo bogstavelig en Præmie paa Usædeligheden. Jeg vilde derfor meget anbefale at blive staaende ved den gældende Praxis, hvorefter *exceptio plurium* som Regel slet ikke kommer i Betragtning, naar det dog er givet, at ogsaa Indklagede kan være Fader. Det Offentlige maa saa ligesom nu nøjes med den udpegede Person, og de flere Fædre maa henvises til at ordne deres indbyrdes Regreskrav ved almindelig civilt Søgmaal. Hvor uheldig Bestemmelsen er for selve Barnet, det fremgaar ogsaa af selve Udkastet, idet det foreskrives, at et Barn »med flere Fædre« ikke maa sættes i Pleje paa et Sted, hvor Omgivelserne »kender dets Forhold«. Men hvis Udkastet tror, at det Ukendskab under vore smaa Forhold vil vare lang Tid, efterat Barnet er kommen i Huset, tager det vist fejl.

Jeg skal saa gaa over til det uægte Barns Arveret efter Fader.

Jeg skal ikke her fordybe mig i theoretiske Betragtninger over, om det uægte Barn bør have Arveret efter Fader. Derom maa jeg henvise til Bentzons Bog om uægte Børn. Jeg erkender, at selv om jeg er Tilhænger af Arveretten, saa er dog Arveretten for mig meget langt fra at være et Hovedpunkt. Den sociale Opgave overfor de uægte Børn: at bistaa dem til at blive nyttige Samfundsmedlemmer, kan løses uden at give dem Arveret, der jo

i det hele kun vil faa Betydning for nogle ganske faa. Paa den anden Side forekommer det mig ikke afgørende, naar det siges mod Arveretten, at den kun er naturlig for de Efterlevende, naar et Samliv opløses ved Arveladerens Død, men mellem det uægte Barn og dets Fader er der normalt intet Samliv. Det uægte Barns Arveret efter Fader bør formentlig netop støttes paa, at det ideelle Krav til den, der har avlet et uægte Barn, er, hvis han er ugift, at han etablerer dette Samliv ved at gifte sig med Moderen og tage Barnet til sig, og at han ikke ved at undlade at opfylde dette Krav bør kunne stille Barnet daarligere, end det vilde være blevet, hvis han opfyldte det. Og hvis han er gift, bør han i hvert Fald holde Barnet pekuniært skadesløst for den Uret, han har begaaet imod det, ved at sætte det ind i Verden under Forhold, hvor det ideelle Samlivs Krav paa Forhaand er udelukket.

Holder man sig til denne Motivering — og jeg tror ikke, man kan finde nogen anden — er den for Arveretten retsstiftende Kendsgerning Barnets Slægtskab med Faderen — den Omstændighed, at dette Barn har denne Fader. Der er slet ikke Tale om, at Moderen ved sin Kønsforbindelse med Faderen har erhvervet noget Krav — det er Barnet alene, om hvis Ret der er Tale. Paa den anden Side er det ogsaa en selvstændig Ret for Barnet, uafhængig af enhver Anerkendelse fra Faderens Side: kan blot Slægtskabet bevises, er Arveretten der med det samme, og maa naturligvis i saa Fald, som Livsarvingers Arveret overhovedet, være en Tvangsarveret, ens for hans uægte, som for hans ægte Børn.

Den Arveret, Udkastet hjemler det uægte Barn, er imidlertid ikke tegnet med de Linjer, jeg her har optrukket. Den er et højst mærkeligt Resultat af de mest forskelligartede Betragtninger, og giver som Følge deraf Anledning til megen Kritik.

Jeg skal nu ikke opholde mig videre ved de Begrænsninger, hvortil Arveretten er knyttet i Henseende til, hvilke

uægte Børn den kan tilfalde. Uægte Barns Arveret efter Fader er jo overhovedet en saa indgribende Forandring i den bestaaende Ret, at der ikke er stort at sige til, om man slaar af paa Konsekvenserne og lader sig nøje med at søge den gennemført dér, hvor den kan forventes at vilde vække mindst Modstand. Jeg skal derfor blot nævne, at Arveret kun have paa Betingelse af:

- 1) at Moderen ikke tidligere udenfor Ægteskab har avlet Barn med nogen anden end den nu udlagte Fader,
- 2) at Barnet ikke er avlet ved Faderens Ægteskabsbrud, og
- 3) at Faderen ikke efterlader Ægtebarn, der er ældre end det uægte, om hvis Arveret der er Tale.

Det maa dernæst vistnok ganske billiges, at Udkastet knytter Arveretten til den Betingelse, at det efter de foreliggende Omstændigheder maa antages tilstrækkelig godtgjort, ikke blot at den udlagte Fader *kan* være Barnets Fader, men at han ogsaa virkelig er det, og at derfor ethvert Bevis for, at Moderen i Undfangelsestiden har haft Samleje med andre end den nu udlagte Mand afskærer Barnet fra Arveret. Thi medens Underholdspligten maa kunne paalægges enhver, som overhovedet kan være Barnets Fader, fordi den, der kan være dette, i hvert Fald er nærmere til at bære Forsørgelsesbyrden end Samfundet — saa kan Arveretten kun begrundes paa Slægtskabet mellem Fader og Barn, og bør derfor kun anerkendes, hvor det efter al menneskelig Sandsynlighed maa antages, at ingen anden kan være Barnets Fader.

Endelig maa det naturligvis ganske billiges, at uægte Barn, naar det arver, har fuld Arveret efter Fader som ægte Barn — at det altsaa er Tvangsarving, naar dets Arveret først er anerkendt.

I alle de nævnte Retninger synes Udkastet mig at være »for Tiden« ret uangribeligt. Men Betingelserne for Barnets Arveret er ikke udtømt med dem, jeg har omtalt — der er flere, og i saa Henseende er det, at Udkastet synes mig mindre heldigt.

For det første maa man erindre, hvad jeg før sagde, at det uægte Barn ingen Ret har til overhovedet at faa at vide, hvem dets Fader er. Der er derved aabnet en faktisk Mulighed for at holde skjult for Barnet, at der tilkommer det Arveret — og da de, der efterlader sig Arv, netop ogsaa er dem, der i paakommende Tilfælde har Evnen til at købe sig Tavshed af Moderen, er det allerede et væsentligt »Men« for Barnets Arveret.

Men det er ikke det eneste. Var det endda saaledes, at alle dertil berettigede Børn, naar de overhovedet fik at vide og kunde bevise deres Slægtskab med Arveladeren — foruden naturligvis de øvrige Arveretsbetingelser — saa ogsaa kunde sætte deres Arvekrav igennem. Men saaledes er det ikke. Som Udkastet er, er der ikke det mindste til Hinder for, at et Barn endog nyder Alimentationsbidrag i fuldt Omfang fra sin Fader, og at det er in confesso fra alle Sider, baade at han er den virkelige Fader, og at alle andre Arveretsbetingelser er tilstede — uden at det dog faar mindste Del af Arven.

Det er nemlig umuligt at sætte Arvekravet igennem, hvis Moderen ikke ønsker det.

Moderen kan ikke alene forholde Barnet Kundskab om, hvem dets Fader er. Selv om dette vides, kan Arveprocessen — som er en ganske selvstændig Sag, selv om den kan forenes med Alimentationsprocessen — ikke anlægges af andre end hende og dernæst skal Beviset føres under denne Proces paa en ganske bestemt Maade, som gør det umuligt, at undvære hendes Bistand. Kun Moderen kan anlægge det særlige Søgmaal, hvorunder Arveretten indtales. Det er udtrykkelig udtalt, at en for Barnet beskikket Værge ikke kan anlægge denne Sag, skønt han i alle andre Retninger kan gøre Barnets Rettigheder gældende, og Beviset skal under Sagen føres ved Moderens inden Retten aflagde Ed paa, at hun ikke paa Undfangelsestiden har haft Samleje med andre end Faderen, og denne Ed skal hun endda af Dommeren, efter at Sagens

samlige Oplysninger ere undersøgte, kendes særlig berettiget til at aflægge.

Ja selv om Faderen for sit Vedkommende uden Proces skulde være villig til højtidelig at vedkende sig Faderskabet, kommer man ikke udenom Moderen; hans Vedkendelse er nemlig uden Betydning, hvis den ikke er ledsaget af en Erklæring fra Moderen om, at han ogsaa kan være Faderen, — og den kan hun jo nægte at afgive.

Der bliver herefter ikke meget tilbage af den Arveret, som § 9 højtidelig erklærer tilkommer Barnet. Det er vel i det hele taget et stort Spørgsmaal, om man kan tale om en »Ret«, naar denne »Ret« ganske er afhængig af en andens Forgødtbefindende. Og det er Arveretten. Vil Moderen sælge sit Barns Førstefødselsret for en Ret Linser (eller andre Valuta), kan hun gøre det. Ingen menneskelig Magt kan tvinge hende til at rejse Arvespørgsmaalet, selv om det aldrig saa meget er notorisk, hvem Faderen er. Og hvis enten Moderen eller Faderen dør, før Spørgsmaalet er afgjort, er Arveretten uigenkaldelig tabt — for Moderens Vedkommende fordi der da ingen actor competens findes, for Faderens, fordi Spørgsmaalet om Arvebeføjelsen ikke kan rejses i hans Bo men kun mod ham selv personlig.

Maaske man vil trøste sig med, at Udkastet jo dog erklærer, at Arveretten tilkommer Barnet og altsaa i hvert Fald ogsaa maa kunne gøres gældende af det, naar det voxer til — selv om det behøver Moderens Bistand til Bevisførelsen. Men det er en Misforstaaelse. Arveretten skal gøres gældende senest 2 Aar efter Barnets Fødsel. Ellers er den bortfaldet. Men i en saa spæd Alder *kan* selvfølgelig Barnet ikke gøre den gældende, den for Barnet eventuelt beskikkede Værge *maa* ikke gøre den gældende, og Moderen *vil* ikke gøre den gældende. Arveretten for Barnet kan umulig komme udenom Moderen.

Maaske man vilde forsvare dette under Henvisning til de praktiske Vanskeligheder, det kan have at føre Beviset for Arveretten uden eller endog mod Moderen. At saadanne

praktiske Vanskeligheder er tilstede, maa naturligvis indrømmes, men det er jo ikke det, det drejer sig om. Kan Betingelserne ikke bevises, bliver der ingen Arveret. Men at afskære selve Muligheden for Bevis, selv om Vanskelighederne kan overvindes, blot under Henvisning til, at Moderen ikke ønsker Arveretten ført igennem — det er det, der forekommer mig urimeligt og ujuridisk, da det dog er Barnets og ikke Moderens Ret, det drejer sig om.

Paa Rigsdagen er det heller slet ikke de praktiske Vanskeligheder, der har været anførte. Det er vistnok atter Hensynet til Moderen og det, at hun ikke skal tvinges ind i en Proces, der kan skandalisere hende derved, at det oplyses, at hun har haft Samleje med flere, som maa antages at have været afgørende. Men selvfølgelig er der ingen Mennesker og navnlig ingen Værge, der under de Omstændigheder, hvor Moderen i Forvejen i Fortrolighed fortæller, at Arveretsbetingelserne mangler, fordi Faderskabet ikke er sikkert, vil tvinge hende ind i en saa haabløs Proces. Og desuden ser denne Omsorg for Moderen lidt underlig ud netop her; naar man, som jeg nævnte før, ikke er bange for at »skandalisere« Moder under Alimentationsprocessen ved dér at rejse Spørgsmaalet om de flere Fædre — bl. a. navnlig for at sikre Sognets Refusionskrav — hvorfor bliver man saa pludselig her saa omsorgsfuld, hvor det kan dreje sig om en Formue for Barnet?

Hvad særlig den 2 Aars Præskriptionsfrist angaar, saa var det meget interessant at se den Begrundelse, der paa Rigsdagen blev givet. Den var indført, blev der sagt, for at Faderen ikke skulde udsættes for Pengeafpresning og saaledes stadig have et Damoklessværd over sit Hoved. Udtalelsen er af Interesse, fordi den illustrerer, hvor skævt man kommer til at se paa hele Spørgsmaalet, naar man blander Moders og Barns Retsstilling ind i hinanden. Saa længe Arveretten for Barnet er en actio hereditatis i Moderens Haand, som hun efter Behag kan gøre gældende

eller lade ligge, saa længe er hele Arveretten netop væsentlig kun et Pengeafpresningsmiddel i Moderens Haand — og ikke stort andet.

Men det bør den ikke være, og det behøver den ikke at blive. I samme Øjeblik man gør sig klart, at Arveretten, naar Betingelserne er til Stede, bør være en Ret for Barnet lige fra dets Fødsel og til dets Død, — en Ret, som naturligvis paa Grund af den menneskelige Videns Begrænsning maa bevises, men som i og for sig er den samme Ret, før den bliver bevist som efter, og uanset paa hvilken Maade og ved hvilke Midler Beviset føres — saa svinder Vanskelighederne ind.

Moderens Aftaler og Transaktioner med Faderen er da Barnet ganske uvedkommende, og vil følgelig heller ikke blive forsøgte — akkurat som tilsvarende Aftaler om Underholdsbidraget er uforbindende for det. Gør Moderen Arvekravet gældende mod Faderen er det ikke paa egne Vegne, men som Barnets Værge, og vil hun ikke gøre den gældende eller søger hun at udnytte den til egen Fordel, maa Samfundet tage Sagen i sin Haand og ved at beskikke Barnet en Værge sørge for, at dets Ret bliver anerkendt og respekteret. Og denne Proces maa kunne anlægges, saa længe der overhovedet er Mulighed for at faa den gennemført, om saa skal være efterat Arven er delt mellem de ægte Børn, hvis Pligt det er at tilbagebetale, hvad de har faaet for meget, saa snart det uægte Barns Ret er bevist. Og dette Bevis maa endelig kunne føres frit paa alle lovlige Maader — ikke udelukkende ved Moderens Ed. Tværtimod bør Moderens Ed her som ellers overalt i Loven i det højeste være et rent subsidiært Bevismiddel, der kan anvendes, hvor alt andet er forsøgt og glippet, og som hun saa ikke er »berettiget«, men forpligtet til aflægge, hvis hun med god Samvittighed kan gøre det. Men forinden bør alt andet være forsøgt — derunder efter Omstændighederne en offentlig Politundersøgelse eller kriminel Undersøgelse, hvad man vil kalde det. Der er noget un-

derligt i, at en saadan Undersøgelse er hjemlet i Udkastet under Alimentationsprocessen, for at faa oplyst Spørgsmaalet om de flere Fædre, skønt dette Punkt dør slet ikke spiller nogen Rolle for Sagens Udfald, da den indklagede Mand alligevel er fuldt alimentationspligtig. Men her under Arveprocessen, hvor Spørgsmaalet om de flere Fædre netop er Generalincidenspunktet, hvor alle Hensyn til at skaane Kvinden maa vige for det langt vigtigere Punkt, om Slægtskabet kan anses for bevist eller ikke — dør er der ikke hjemlet nogen Politiundersøgelse — dør er det Moderens Ed, det i første Række kommer an, trods alle de Skrøbeligheder, en saadan Ed under saadanne Forhold maa være behæftet med.

At ogsaa en saadan offentlig Undersøgelse kan have sine Vanskeligheder i Betragtning af, at det drejer sig om det negative Faktum, at Kvinden ikke har haft med andre at gøre i det kritiske Tidsrum, maa naturligvis indrømmes. Men jeg tror ikke, Vanskelighederne vilde vise sig uovervindelige, navnlig ikke, naar Kvinden under den offentlige Sag skiftede fra Part til Vidne. Det er i hvert Fald en Undersøgelse, som ikke er væsensforskellig fra den, Domstolene saa ofte maa foretage, f. Ex. i Voldtægtssager, naar det gælder om at bevise, om Kvinden er uberygtet eller ikke — og her oven i Købet med den væsentlige Lettelse, at der kun spørges om hendes relative »Uberygthed« i et vist bestemt Tidsrum. Navnlig hvis man i Loven optog en Passus om, at ikke blot, hvor det blev bevist, at hun havde haft Omgang med andre i det kritiske Tidsrum, men ogsaa hvor hendes Uangribelighed paa denne Tid var gjort objektiv tvivlsom — dør maatte Faderen frifindes, saa tror jeg, at en saadan offentlig Undersøgelse i Reglen vilde være i Stand til at skaffe alle fornødne Oplysninger. Og en saadan Forskrift vilde netop være en rigtig Anvendelse af Grundsætningen: *in dubio pro reo*. Thi reus er her Faderen, ikke Moderen — og

er hans Slægtskab med Barnet blot tvivlsomt, bør han naturligvis frifindes.

Med den Ordning, jeg her har skizzeret, forekommer det mig, at det hele Spørgsmaal var bragt til en Løsning, som gav Barnet den Arveret, der tilkommer det; Moderen var henvist til sin rette Plads som Barnets naturlige Værge, men ikke Rettighedens Indehaver — og Faderen havde faaet saa gode Garantier, som det overhovedet var muligt at skaffe for, at ingen uberettiget skulde anerkendes som hans Barn.

Medens jeg ikke kan tilbageholde en Frygt for, at den Arveret, som nu foreslaas, kun i meget ringe Grad vil blive til Gavn, men i ikke ringe Grad kan komme til at gøre Fortræd — endog rent bortset fra alle principielle Indvendinger.

Men om end Udkastet saaledes paa enkelte Omraader opfordrer til en Del Kredit, saa er det dog paa den anden Side klart, at det paa saa mange Maader vil gavne de uægte Børn og derigennem hele Samfundet, at man kun maa haabe, at det snarest mulig — maaske med nogle Ændringer — maa blive Lov. Er først Barnets Ret klart og utvetydig anerkendt paa nogle Punkter som det, der bør være afgørende ved Bestemmelsen af de uægte Børns Retsforhold, saa vil den ogsaa nok bane sig Vej videre frem.

Aug. Goll.

Litteratur og Statistik.

Knud Pontoppidan: Retsmedicinske Forelæsninger og Studier. Første Række. København 1907. 210 Sider.

Dette Værk, der selvfølgelig i første Række er bestemt for Læger og lægevidenskabelige Studerende, behandler en Række ogsaa for Jurister saa interessante og praktisk vigtige Spørgsmaal, at det allerede af den Grund er naturligt at henlede den juridiske Verdens og ganske særlig alle strafferetligt Interesseredes Opmærksomhed paa dette. Der er saa meget mere Anledning hertil, som Forfatteren ikke blot er en kyndig Vejleder i sit Fag, men tillige med stor Grundighed og en hos Læger sjælden Evne til at gribe netop det i juridisk Henseende afgørende behandler ogsaa de Juristerne interesserede Sider af en Række retsmedicinske Spørgsmaal.

Som allerede i Titelen antydtes, er det foreliggende Arbejde kun første Afdeling af et større Hele. Medens Forf. her efter en kortere Indledning behandler dels den retslige Psykiatri, dels Forhold vedrørende Kønslivet, Svangerskabet, Fødselen samt Forbrydelser mod Fosteret og det nyfødte Barn, agter han i 2den Række at behandle Læren om de voldsomme Dødsmaader og de voldelige Legemsbeskadigelser samt Læren om Døden og Dødstegnene, og endelig i 3die Række Læren om Livsforsikring og Ulyk-

kesforsikring samt en Række mindre Emner — Identificering, Lægens Tavshedspligt, Kunstfejl etc.

I Indledningen kommer Forf. — foruden at gøre Rede for Arbejdets Plan og Rammer — særlig ind paa Spørgsmaalet om Forholdet mellem Rettens og Retslægens Competence, med andre Ord det Spørgsmaal: Hvad skal Retslægen afgøre og hvorvidt er hans Afgørelse bindende? Forf. gennemfører her konsekvent det særlig i den moderne Retspsykiatri som Regel hævdede Standpunkt, at Lægen skal holde sig paa sit eget Fags Enemærker. Han er den tilkaldte Sagkyndige, der, saa langt hans Viden rækker, paapeger bestemte Kendsgerninger, idet han saa vidt muligt og nødvendigt skønner over, hvad der ved hans Iagttagelser er konstateret, men overlader til Retten at drage de juridiske Følgeslutninger. Han bør derfor, som det bl. a. senere udvikles i Afsnittet om »den retslige Psykiatri«, ikke af Dommerens ofte for vidtrækkende Spørgsmaalsstilling lade sig friste til at fuske i Jurisprudensen ved at udtale sig om noget, der ligger udenfor hans Fag, f. Ex. om en bestemt Person er tilregnelig, eller i hvilken Grad han er det. Dette er det Rettens Sag at afgøre, og de Vanskeligheder, som en uheldig affattet Lovs Fortolkning kan afføde, skal Lægen ikke lade sig forlede til at tage paa sig. Men paa det rent tekniske Omraade, som det er Lægens Opgave at udtale sig om, maa paa den anden Side det sagkyndige Lægesyn være bindende, for saa vidt det ikke paavises, at han har bygget sin Bedømmelse paa Kendsgerninger, hvis Rigtighed ikke er tilstrækkelig oplyst.

Dette Standpunkt er sikkert ialtfald for Tiden o: saaledes som vor Lovgivning nu engang er, det eneste holdbare. Fra anden Side er det ganske vist hævdet, at denne Bestemmelse af Lægens Opgave er altfor snever. Særlig paa Tilregnelighedsomraadet lægger den hverken Afgørelsen eller Ansvarret der, hvor dette bør hvile, nemlig hos Sagkundskaben. Denne har paa det psykiatriske Om-

raade kun Lægen; derfor bør denne have baade Afgørelsen og Ansvar, derfor bør Lægeskønnet ikke blot afgøre de psykiatriske Kendsgerninger, men ogsaa »disses retslige Konsekvenser«. — Dette er dog i bedste Fald en Forvexling af jus quod est, med jus quod fieri debet. Det er muligt, at Tilregnelighedsparagraferne i en fremtidig Straffelov faa en saadan Affattelse, at Lægens Udtalelse om den skyldiges mentale Tilstand om ikke formelt saa dog faktisk bliver en for Tilregnelighedsspørgsmaalets Besvarelse bindende Afgørelse, ialtfald i en stor Række Tilfælde. Jeg skulde kun hilse en saadan Ordning med Glæde som et stort Fremskridt. Men, saa længe Loven, saaledes som vor og de fleste Straffelove, bygger sine Tilregnelighedsregler paa rent psykologisk eller metafysisk — ikke paa naturvidenskabeligt — Grundlag, er det førstnævnte Standpunkt det eneste rigtige. Det er galt nok, at Dommeren tvinges til paa et uvidenskabeligt Grundlag at fuske paa Omraader, hvor han mangler Sagkundskab. Det kan kun gøre Ondt værre, naar Retslægen skal tvinges til det samme.

Endnu skal bemærkes, at Forf. indprenter Retslægen den gyldne Regel, at han skal udtale sig let og forstaaeligt med Undgaaelse af alle tekniske Termini, der ikke kunne forudsættes bekendte. Det vilde være ønskeligt, om Lægerne ogsaa andetsteds — i deres litterære Virksomhed — vilde lægge sig efter saa vidt muligt kun at anvende tekniske, for Ikke-Læger i Reglen uforstaaelige, Fremmedord, hvor brugbare danske Betegnelser mangle. Den gængse Ødslen med saadanne Fremmedord, som heller ikke Forfatteren kan siges helt fri for, er ofte en næsten uovervindelig Hindring for Juristers og andres Studium af saadanne lægevidenskabelige Spørgsmaal, hvis Forstaaelse er det bedste Middel til Fremme af det i saa høj Grad ønskelige Samarbejde mellem Læger og Jurister, ganske særlig paa det strafferetlige Omraade.

Værkets første Afsnit: Den retslige Psykiatri, falder i to Afdelinger, »Tilregnelighedslæren« og »De psykisk-abnormes

civilretlige Stilling«. Angaaende det faktiske Grundlag for Tilregnelighedslæren henvises ganske naturligt til Psykiatrien. Her gøres kun Rede for de almindelige Begrebsbestemmelser og de særlige retsmedicinske Overvejelser, der knytte sig til Spørgsmaalet. Hvad Forf. herom udvikler, falder — med den Forskel der nødvendigvis er imellem en lægevidenskabelig og en juridisk Behandling af Spørgsmaalet — paa det nærmeste sammen med de Anskuelser, jeg andetsteds har gjort gældende, men netop den forskellige — her medicinske — Farvning gør Læsningen af Forf.'s Fremstilling lærerig ogsaa for Jurister. — I den anden Afdeling giver Forf. en Oversigt over psykiske Abnormiteters Betydning for den paagældendes civilretlige Stilling. Særlig dvæler han ved de retsmedicinske Afgørelser, der knytte sig til Spørgsmaalet om Umyndiggørelse paa Grund af Sindssygdом, Aandssvagbed o. l.; ligeledes berøres disse Tilstandes Betydning for Testationshabiliteten, Ægteskabsstiftelse og Skilsmisse. Endelig maa i denne Sammenhæng fremhæves, at Forf. ved Omtalen af Reglerne om Sindsyges Indlæggelse paa Sindssygehospitalet tager Ordet for, at Afgørelsen af, om denne Frihedsberøvelse skal finde Sted, henlægges til en Domstol, og i det hele anerkender det rigtige i Fordringen om, at denne Afgørelse omgærdes med alle fornødne Garantier, og at der skal beskikkes de indlagte en Værgе ad hoc. Dette kan kun vinde fuldt Bifald fra juridisk Side, og Indførelsen af saadanne Garantier vil ganske sikkert ogsaa vise sig at være en stor Fordel for Anstaltslægerne ved at fjerne enhver Anledning til de nu ret hyppige, ganske grundløse Forsøg paa Mistænkeliggørelse af deres Handlemaade.

Andet Afsnit: »De retsmedicinske Undersøgelser, der have Hensyn til Kønslivet, Svangerskabet, Fødslen samt til Forbrydelser mod Fosteret og mod det nyfødte Barn« er det i Omfang langt betydeligste, men rummer ogsaa ikke mindre end 9 Afdelinger. I det følgende skal ved Omtalen deraf særlig dvæles ved saadanne Punkter, hvor

Forf. berører strafferetlige Emner. I Kapitlet om »Avledygtighed« kommer Forf. efter en kortere Omtale af de ejendommelige Fænomener, der betegnes som Sadisme*), Masochisme og Fetischisme, nærmere ind paa Spørgsmaalet om Homosexualiteten og dennes Betydning. Om denne Perversitets Udspring eller Aarsag synes Forf.'s Udtalelser ikke ganske klare, idet han først (S. 55) siger, at den oftest fremtræder som en oprindelig Afvigelse i Forbindelse med andre Tegn til et sygeligt Anlæg, men siden (S. 57 o. fl. St.) hævder, at Perversiteten vistnok oftere er erhvervet og kunstig opdyrket, betinget af særlige Omstændigheder, hvorfor det ogsaa senere siges, at det maa anses for tvivlsomt, om der med Rette kan tales om en antropologisk egenartet homoseksuel Menneske-Typus. Om hele dette Spørgsmaal ere Meningerne blandt de særlig sagkyn- dige som bekendt meget delte; og er det for Fagmænd vanskeligt, er det naturligvis for en Ikke-Fagmand ganske umuligt at fælde en begrundet Dom i denne Strid. Jeg har dog det bestemte Indtryk, at Flertallet af de betyde- ligere og anerkendte Forfattere paa dette Omraade frem- deles hævder, at ægte Homosexualitet ialtfald som Regel forudsætter særlige, oprindelige Anlæg, om det end ikke nægtes, at disses Udvikling ofte i større eller mindre Grad er betinget af ydre Omstændigheder, med andre Ord der tillægges de endogene Aarsager overvejende, om end ikke udelukkende Betydning. — En noget lignende Ubestemthed som den, der findes i Bedømmelsen af Udgangspunktet, præger ogsaa Forf.'s Udtalelser om Homosexualitetens Strafbarhed. Medens han S. 63—64 udtaler, at der ud fra den af ham hævdede Opfattelse ikke synes tilstrækkelig Grund for Lovgivningen til at fravige de hidtil fastslaaede Normer for Kønndriftens Ytringsmaader, og at der overfor visse moderne Strømninger er Grund til at være forsigtig

*) I en Note S. 54 er ved en Trykfejl citeret Strfl.s § 177 i Stedet for § 173.

i sine Indrømmelser, dog med Anerkendelse af, at en virkelig Psychopathia sexualis kan foreligge, der under Omstændigheder kan føre til at anerkende fuld Uansvarlighed, udtaler han senere i den Afdeling, der overskrives »Sædelighedsforbrydelser« (S. 103—4) ved Omtalen af Strfl.s § 177, en vis Sympati med den moderne Tilbøjelighed til kun at straffe dette Forhold i visse kvalificerede Undtagelsestilfælde — Misbrug af mindreaarige, Tvang, offentlig Forargelse. Denne Ubestemthed har vistnok sin Grund i, at Forf. — i sin Egenskab af Læge ganske naturligt — væsentlig retter sin Opmærksomhed paa den ene Side af Problemet, disse Perversiteters Genesis og de Slutninger, som derfra kunne drages angaaende de paagældende Personers Tilregnelighed. Ud fra Forf.'s Syn herpaa, ere Udtalelserne S. 63—64 ganske konsekvente, medens Udtalelserne S. 103—4 maa antages foranledigede ved en Tvivl overfor et Problem af nærmest juridisk Natur. Dette, det egentlige Hovedproblem i denne Materie, om homoseksuelle Akter som saadanne o: bortset fra alle særlig kvalificerende Momenter, overhovedet bør anses som straffbare, eller om ikke den Afgrænsning mellem Rettens og Moralens Omraade, som den moderne Retsopfattelse ellers fastholder, maa føre til at betragte disse Handlinger som noget Strafferetten uvedkommende — dette Problem strejfer Forf. vel, men gør ikke noget Forsøg paa dets Løsning. Dette kan efter hele Værkets Anlæg og Formaal paa ingen Maade bebrejdes Forf. Det maa blot fremhæves, at der her er et uløst, men ganske vist ogsaa nærmest juridisk Problem.

Ved Kapitlet om Sædelighedsforbrydelser er der endnu Anledning til den Bemærkning, at det sikkert ikke er rigtigt, naar Forf. S. 84 siger, at det i Strfl.s § 176 omtalte »uterlige Forhold« forudsætter en Kvinde, der bliver Genstand for mandlige Kønsakter. Strfl.s § 176 rammer utvivlsomt ogsaa det Tilfælde, at en Moder, Svigermoder eller Søster udviser uterligt Forhold overfor en Søn, Svigersøn eller Broder, altsaa hvor Kvinden er den aggressive Part,

medens Manden forholder sig passiv eller afværgende. Men Forf. synes ganske vist til Støtte for sin Anskuelse at kunne paaberaabe sig Udtalelser fra vor største straffetretlige Autoritet*). Heller ikke er det lykkedes for Forf. (S. 100 flg.) skarpt at afgrænse Omraadet for Strfl.s § 176 overfor § 185, men denne rent juridiske Operation frembyder ogsaa selv for den særligt strafferetskyndige betydelige Vanskeligheder. Og iøvrigt indeholde de her omhandlede Kapitler lige saa vel som de følgende en Fylde af interessante, ogsaa for Jurister i høj Grad lærerige og om en udviklet Sans for det juridisk væsentlige vidnende Undersøgelser.

I Kapitlet om Svangerskabets Varighed rejser Forf. et Spørgsmaal, som jeg, skøndt det ikke egentlig vedrører Strafferetten, finder at burde berøre. Under Henvisning til, at det medicinske Grundlag for Afgørelsen af Pater-nitetssager — Spørgsmaalet om Svangerskabets Varighed — er højst usikkert, og at det faktiske Grundlag for Afgørelsen ofte bestaar i ret løse Angivelser, fremhæver han, at det maaske vilde være det retteste, at Loven fastslog en Undfangelsestid med absolutte, men meget vide Grænser, saaledes, at der ikke blev taget Hensyn til Barnets Udviklingsgrad i det konkrete Tilfælde. Han henviser i saa Henseende til tysk Bürgerl. Gesetzbuch § 1717, der er slaaet ind paa denne Vej. Men han foreslaar at udelade en Tilføjelse til Hovedreglen, som findes i denne, hvorefter et Samleje dog ikke kommer i Betragtning, naar det efter Omstændighederne er umuligt, at Moderen kan have undfanget Barnet ved dette Samleje — fordi hele Lovbestemmelsen herved bliver betydningsløs. Det maa nu vistnok

*) Jfr. Goos: Strafferettens spec. Del I. S. 377. Udtalelserne her ere ganske almindelige; men dels paa Grund af den Sammenhæng, hvori de forekomme, dels paa Grund af mere forbeholdne Udtalelser andetsteds, f. Ex. anf. V. S. 297 og 371 tør det dog betvivles, at de have været ment saa almindelige som de lyde.

indrømmes, at Reformens Betydning svækkes meget betydeligt ved en saadan Tilføjelse. Men paa den anden Side synes en saa absolut Regel, som Forf. tænker sig, ikke at være uden store juridiske Betænkeligheder. Det er en i og for sig beklagelig, men af Hensyn til Moderen og Barnet nødvendig Ulempe, at man her i Reglen maa dømme paa blotte Muligheder; det kan nu ikke være anderledes. Men at dømme en Mand som Barnefader, hvor det oplyste direkte godtgør, at han ikke kan være det, lader sig dog sikkert ikke forsvare ved de ejendommelige Bevisvanskeligheder, som disse Sager ifølge deres Natur frembyde. Videre end til at lade enhver Tvivl komme Manden til Skade, synes det uforsvarligt at gaa.

De følgende Afsnit have for Jurister bl. a. særlig den Interesse paa en Række Punkter at indskærpe, hvor overordentlig forsigtig man bør være ved mange af de Afgørelser, der frembyde sig, naar Spørgsmaalet er, om en Fødsel har fundet Sted, om Barnet var levende født, om fosterfordrivende Virksomhed, uforsvarlig Omgang ved Fødslen eller Drab af Barnet kan siges at være oplyst. Ogsaa de Undersøgelser og Betragtninger af nærmest medicinsk Natur, som udgøre Hovedparten af disse Bogens sidste Kapitler ville for enhver med strafferetlige Undersøgelser beskæftiget — Politi og Dommere — kunne yde ofte højst værdifulde Vejledninger og Fingerpeg. Jeg skal derfor slutte med endnu engang at anbefale alle i Strafferetsplejen interesserede dette ogsaa i Form af fortrinlige Arbejde til grundigt Studium.

Carl Torp.

Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1905—06.

Den i Juni Maaned d. A. af Overinspektionen for Fængselsvæsenet udgivne »Beretning om Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1905—06« slutter sig i det væsentlige

i Form og Indhold til de tilsvarende Beretninger for de nærmest foregaaende Aar. Paa enkelte Omraader er der dog udeladt nogle mindre vigtige Oplysninger, saaledes om Tjenesteboliger, Brandvæsen, Brandforsikring, Telefoner m. m. ved de forskellige Anstalter, hvilke Oplysninger just heller ikke kunne antages at være af synderlig Interesse for Offentligheden. Der er ligeledes i Beretningen foretaget nogle Forkortelser, af hvilke den væsentligste vedrører Oplysninger om Sygdomme i Vridsløselille Strafanstalt (S. 87 ff.). Disse Oplysninger, der i tidligere Beretninger ere givne i en meget kompliceret skematisk Form, ere i den her omhandlede Beretning meddelte paa samme Maade som for de andre Strafanstalter. Herved er opnaaet større Overskuelighed og Ensartethed, men Forkortelsen har samtidig medført, at forskellige hidtil givne Oplysninger ere bortfaldne, saaledes om, hvorvidt de syge Fanger led af nogen Sygdom ved Indsættelsen og om Aarsagsforholdet mellem Sygdommene i Anstalten og tidligere Sygdomme. Grunden til, at disse Oplysninger hidtil har været givne i en særlig Form for Vridsløselille Strafanstalt, er, at man, da man i sin Tid indførte Cellestraffen her i Landet, mente, at det af Hensyn til den Fare, som den Gang antoges at være forbunden med Cellestraffen, var nødvendigt at føre et meget nøjagtigt Tilsyn med Cellefangernes Sundhedstilstand i Sammenligning med Fællesfangernes. Erfaringen har imidlertid forlængst vist, at der ikke er nogen saadan Fare forbunden med Cellestraffen, naar den ikke udstrækkes over længere Tid, end det sker her i Landet, og der er derfor ikke mere Anledning til at give de omhandlede Oplysninger paa særlig Maade for Vridsløselille Strafanstalt.

Efter Beretningen har Fangeantallet været noget nedadgaaende i Aarets Løb. Medens der d. 31te Marts 1905 hensad 823 Fanger i samtlige tre Strafanstalter, var Antallet ved Slutningen af Aaret kun 785. Denne Nedgang er imidlertid ikke naturlig; den er ikke foranlediget ved en Formindskelse af Antallet af indsatte Fanger — der

indsattes i 1905—06 ialt 721 Fanger, Aaret i Forvejen 719 — men derimod ved det uforholdsmæssig store Antal Benaadninger, der har fundet Sted. Ialt er der i 1905—06 ifølge Benaadning løsladt 195 Fanger, og da der i det hele udgik 753 Personer fra Anstalterne (558 efter endt Straf og 195 som benaadede), ses det, at ikke mindre end 25,9 pCt. af de løsladte havde faaet en Del af Straffen eftergivet. Betragter man dette Forhold for Kvindefanger alene, bliver Antallet af benaadede endnu mere uforholdsmæssig. Der udgik i det hele 80 Kvindefanger, af hvilke 35 eller 43,8 pCt. vare benaadede. Præsten ved Christianshavns Strafanstalt finder da ogsaa Anledning til i sin Aarsberetning med Hensyn til de mange Benaadninger at udtale følgende: »Dette Forhold maa nødvendigvis faa sin Betydning for mig, naar jeg efter Aarets Slutning spørger mig selv, hvilke Resultater jeg kan mene at have opnaaet overfor de Mennesker, der i dette Aar har været henvist til min Paavirkning«. Det maa imidlertid erindres, at der i Aarets Løb er indtruffet to ganske særlige Begivenheder, som have foranlediget en væsentlig Del af Benaadningerne, nemlig Tronskifterne i Norge og Danmark. Ialt blev ved disse Lejligheder 73 Fanger i Strafanstalterne frigivne.

Til trods for den ekstraordinære Afgang har Vridsløselille Forbedringshus ligesom i de foregaaende Aar flere Gange været overfyldt, saaledes at der i Aarets Løb ialt har maattet overflyttes 106 Forbedringshusfanger til Horsens Strafanstalt. Aaret i Forvejen var Antallet af saadanne overflyttede Fanger 133. Angaaende disse Aar efter Aar stedfindende, i flere Henseender meget uheldige Overflytninger fra Vridsløselille til Horsens Strafanstalt finder Anmelderen Grund til at udtale, at det saavel af penitentiære som af økonomiske Hensyn sikkert vilde være ønskeligt, at Reglerne for Aflevering af Fanger til Mandsanstalterne bleve ændrede saaledes, at disse Overflytninger kunde undgaas. En saadan Ændring vilde næppe frembyde Vanskeligheder af større Betydning.

Hvad Fuldbyrddelsesmaaden angaar, har den langt overvejende Del af Fangerne ligesom i tidligere Aar været underkastet Cellestraf. Af samtlige i Aaret behandlede 1395 Mandfanger var 901 Celfanger og 494 Fællesfanger og af de 149 Kvindefanger 95 Celle- og 54 Fællesfanger. Af Fællesfangerne, der som bekendt behandles efter det progressive System, har ligesom i de foregaaende 6 Aar et mindre Antal i Horsens Strafanstalt været anvendt til Hedeopdyrkning i Sommertiden. Angaaende disse Fanger udtales det i Beretningen, at Disciplinen mellem dem har været tilfredsstillende, Arbejdet og Sundhedstilstanden fortrinlig.

Af de Forbrydelser, for hvilke de indsatte Fanger vare straffede, udgjorde Berigelsesforbrydelserne som sædvanlig den langt overvejende Del. Af samtlige indsatte 716 Fanger (636 Md. og 80 Kv.) var 573 (513 Md. og 60 Kv.) dømte for Tyveri, Ran, Hæleri, Røveri, Bedrageri og Falsk. 6 Mænd, men ingen Kvinder, indsattes for Manddrab, 12 Kvinder for Barnemord og lignende Forbrydelser, 32 (27 Md. og 5 Kv.) for Brandstiftelse og 44 (42 Md. og 2 Kv.) for forskellige Sædelighedsforbrydelser.

Med Hensyn til Alderen bemærkes, at Størstedelen af de indsatte ogsaa i dette Beretningsaar var ganske unge eller yngre Mennesker. Af de 716 indkomne Fanger var 494 (441 Md. og 53 Kv.) eller 69 pCt. under 30 Aar. Aaret i Forvejen var det forholdsvise Antal af unge Fanger dog endnu større, idet ikke mindre end 87 pCt. af de indsatte var under 30 Aar. Kun 13 eller 1,8 pCt. af de indsatte var over 60 Aar.

I Beretningen oplyses, at der i § 10 i »Midlertidig Lov af 1ste April 1905 om nogle Ændringer i Straffeloven« er givet en Bestemmelse af ikke ringe Betydning for Disciplinen i Strafanstalterne. Denne Bestemmelse gaar ud paa, at den Tid, i hvilken en Person, der udstaar Frihedsstraf, altsaa ogsaa Strafarbejde, hensættes i Straffecelle, ikke medregnes til Tiden for den ham idømte Straf.

Det er muligt, at denne Skærpelse af de hyppigst anvendte disciplinære Enkeltcellestrafte har været en medvirkende Aarsag til, at det forholdsvise Antal af disciplinære Straffe i alle tre Anstalter har været noget mindre end sædvanlig. I hvert Fald anfører Inspektøren for Christianshavns Strafanstalt, i hvilken Anstalt Straffeprocenten endog er gaaet ganske betydeligt ned, at dette sandsynligvis har været Tilfældet dér. Inspektøren for Vridsløselille Strafanstalt klager ligesom tidligere over, at den stærke Belægning af Fængslet i Beretningsaaret har medført de samme Vanskeligheder for Opretholdelsen af Disciplinen som i de foregaaende Aar. Denne Anstalt er da ogsaa den eneste, i hvilken det har været nødvendigt at anvende korporlig Straf, hvilken Straf dog kun blev ikendt i 3 Tilfælde.

Sundhedstilstanden har, navnlig i Mandsanstalterne været tilfredsstillende, Dødeligheden kun ringe. Af samtlige i alle tre Anstalter behandlede 1650 Fanger døde kun 6 Mænd og ingen Kvinder. I Beretningen oplyses, at Justitsministeriet ved Skrivelse af 27de Januar har fastsat forskellige Bestemmelser til Forhindring af Udbredelse af Tuberkulose i Strafanstalterne. Som den vigtigste af disse Bestemmelser anføres her, at Personer, der lide af smittefarlig Tuberkulose, i Anstalterne skulle holdes afsondrede fra andre, ikke af denne Sygdom lidende Personer.

Af den under Afsnit A. ligesom i de nærmest foregaaende Aarsberetninger meddelte Tilbagefaldsstatistik vedrørende Fanger, løsladte og benaadede 10 Aar før Beretningsaaret, fremgaar, at Tilbagefaldsprocenten for samtlige i 1895 efter endt Straf og ifølge Benaadning løsladte Fanger var 39,5 for Mænd og 36,8 for Kvinder. Betragter man Forholdet særskilt for deres Vedkommende, der i 1895 blev løsladt efter deres 1ste Strafarbejdsstraf, hvorved altsaa alle, der allerede ved Løsladelsen i det anførte Aar var Recidivister, udelukkes, hvilket i statistisk Henseende er mest oplysende, bliver Tilbagefaldsprocenten kun 29,8 for begge Køn, eller 30,3 for Mænd og 27,8 for

Kvinder. 70,2 pCt. af de i 1895 efter deres 1ste Straf-
arbejdsstraf løsladte Fanger faldt saaledes ikke tilbage i
Løbet af dette og de efterfølgende 10 Aar.

Den samlede Udgift ved alle tre Strafanstalter ud-
gjorde 542,824 Kr., hvoraf Statskassen tilskød 454,508 Kr.,
medens der ved Fangernes Arbejde blev indvundet 79,891
Kr. og ved forskellige mindre Indtægter 8,425 Kr. Gen-
nemsnitsudgiften pr. Fange var 687 Kr. 99 Øre, hvoraf
Statskassen udredede 576 Kr. 6 Øre.

I Beretningen er omtalt en af Justitsministeriet truffen,
meget vigtig Bestemmelse til Forhindring af Misbrug af de
oplagte Overarbejdspenge, som Strafarbejdsfangerne ere i
Besiddelse af ved deres Løsladelse. Under 8de Maj 1905
har Justitsministeriet nemlig udstedt en Anordning angaaende
disse Penge, hvis Hovedindhold er, at de i alle Tilfælde, i
hvilke det maa anses for ønskeligt, ikke som hidtil udbe-
tales til Fangerne umiddelbart ved Løsladelsen, men der-
imod enten anvendes af vedkommende Strafanstalts In-
spektor til et for de paagældende nyttigt Øjemed eller af-
gives til et af de bestaaende Fængselselskaber, der da
fører Tilsyn med, at Beløbet ikke misbruges. Der er saa-
vel fra Fængselsmyndighedernes som fra Fængselselska-
bernes Side Grund til at være Justitsministeriet taknemme-
lig for Udstedelsen af denne Anordning, der har afhjulpet
et føleligt Savn. Iøvrigt er det næppe i denne Forbindelse
uden Interesse at oplyse, at der allerede i 1839 har været
truffet en Ordning paa dette Omraade, som imidlertid i
Aarenes Løb er gaaet ganske i Glemme. I Skrivelse af
24de Maj 1839 androg nemlig Direktionen for Viborg Tugt-
og Forbedringshus Kancelliet om, at der, da de oplagte
Overarbejdspenge ikke sjælden hurtigt forødtes og i det
hele ikke anvendtes overensstemmende med Hensigten,
maatte blive etableret en Kontrol med, at de omhandlede
Penge blev anvendte til de paagældendes Gavn. Kancelliet
udtalte i den Anledning i Skrivelse af 7de December s. A.,
at Fangernes i Behold værende Overarbejdspenge ved

deres Løsladelse af Strafanstaltens Inspektør kunde tilstilles Politimesteren i den Jurisdiktion, hvori den løsladte tog Ophold, hvorhos Politimesteren skulde anmodes om at være vedkommende behjælpelig med Pengenes hensigtsmæssige Anvendelse.

V. From.

Officielle Meddelelser.

I.

Paa Justitsministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under 11te Maj d. A. behaget Hans Majestæt Kongen at approbere følgende Lempelser i kongelig Anordning af 13de Februar 1873 om Fuldbgyrdelse af Straf-arbejde i Fællesskab angaaende Behandlingen af de Fælles-fanger i Horsens Strafanstalt, der forsøgsvis anvendes til Kulturarbejder paa de jyske Heder og ved Kølseng Mergelleje.

§ 1.

Til Kulturarbejde paa de jyske Heder og ved Kølseng Mergelleje vil der indtil videre i Sommerhalvaaret kunne anvendes indtil 40 Fællesfanger i Horsens Strafanstalt, der udsendes i 2 Afdelinger, hver paa ca. 20 Mand. Valget af disse Fanger maa kun ske blandt dem, der ere dømte til en Straffetid af mindst 1½ Aar, og som ved Flid og Opførsel have gjort sig fortjente dertil. Udelukkede fra at komme i Betragtning ere derhos — foruden Fanger, der paa Grund af aandelig eller legemlig Svaghed ere uegnede — voldsomme Personer og saadanne Fanger, om hvilke det kan befrygtes, at de ville undvige. Valget foretages — paa Grundlag af Erklæringer om hver enkelt Fange af Inspektør, Præst og Læge — af Overinspektionen for Fængselsvæsenet. Fangerne udtages fortrinsvis af Overgangs-

stadiet, men naar der paa dette ikke findes et tilstrækkeligt stort Antal kvalificerede Fanger, vil Resten være at udtage af Tvangsstadiets 5te og 4de Klasse, og hvis det er uundgaaelig nødvendigt, af dettes 3die Klasse; de Fanger, der udtages, skulle have afsonet mindst $\frac{7}{12}$ af den dem idømte Straf. Dog skal det, naar særlige Grunde tale derfor, være tilladt ogsaa at medtage Fanger af de nævnte Klasser, selv om de kun have afsonet Halvdelen af Straffen. Af 3die Klasse maa kun udtages Fanger, der ikke naa højere i Straffesystemet end i Tvangsstadiets 4de Klasse.

§ 2.

Fangerne behandles, saa længe de ere beskæftigede med Kulturarbejdet, alle paa samme Maade i Overensstemmelse med de nedenstaaende Regler og Bestemmelser i kgl. Anordning af 13de Februar 1873 § 15, der ikke ere forandrede ved disse, uden Hensyn til at de høre til forskellige Klasser eller Stadier, dog ikke for saa vidt angaar Arbejdsducøren, idet denne tildeles dem efter Anordningens Regler for de Klasser, hvortil de høre. For udmærket Flid kan der derhos af Overinspektionen efter Indstilling af Strafanstaltens Inspektør tilstaaes Fangerne Ekstraducør udover den ved Anordningen hjemlede. De maa ikke komme i Forbindelse med andre frie Personer end deres Foresatte samt Plantnings- og Mergelselskabernes mandlige Funktionærer, og de skulle arbejde under stadigt Tilsyn af de med hver af Afdelingerne udsendte 3 Opsynsbetjente, hvoraf en fungerer som Overbetjent. Signal til at staa op gives Kl. $5\frac{1}{4}$. Arbejdet begynder, naar Dagslyset tillader det, og varer med Afbrydelse af de efter Forholdene afpassede Spisetider til Kl. 7 Aften om Hverdage, ogsaa om Lørdagen. Dog ophører Arbejdet i fri Luft i vedholdende Regnvejr, i tæt Taage samt ved Mørkets Frembrud, hvis dette indtræder før Kl. 7. Under saadanne Forhold sysselsættes Fangerne i Arbejdstiden med Husflidsarbejde inden Døre. Sengetiden begynder ligesom i Strafanstalten Kl. $8\frac{1}{2}$ Aften.

§ 3.

Den i Anordningens § 2 givne almindelige Regel om, at Fællesfanger skulle tilbringe Natten i Enkeltcelle, bortfalder for de udsendte Fangers Vedkommende. Af Bestemmelserne i § 15 bortfalder Reglen om Undervisning. Fangerne kunne i deres Fritid faa udleveret Skrivematerialier og enkelte Bøger af belærende Indhold til Selvstudium. Hvad iøvrigt Adgangen til Bogsamlingen angaar, da indskrænkes den til, at Fangerne om Søndagen kunne faa udleveret et begrænset Antal Bøger af underholdende Indhold. Gudstjeneste finder kun undtagelsesvis Sted, men den i Anordningens § 4 omhandlede Morgen- og Aftenbøn oplæses ligesom paa Afdelingerne i Strafanstalten, og Fangerne skulle ligesom i Anstalten være i Besiddelse af Salmebogen og det Ny Testamente.

For Opførsel og Flid ved Arbejdet gives der paa sædvanlig Maade og til sædvanlig Tid de udsendte Fanger Karakterer og Vidnesbyrd, eftersom de høre til Tvangsstadiet eller Overgangsstadiet. Halvdelen af Arbejdsduccøren kan foruden at benyttes paa sædvanlig Maade — dog først efter Tilbagekomst til Anstalten til Understøttelse af Hustru og Børn — tillige anvendes til Anskaffelse af Pibe og Røgtobak. Tobaksrygning er dog kun tilladt under Iagttagelse af særlige Forsigtighedsregler paa det dertil anviste Sted og maa kun finde Sted i ca. 1 Time om Aftenen paa Hverdage samt paa Søndag Eftermiddage. Fangerne maa ikke selv være i Besiddelse af Tændstikker o. l.

§ 4.

I Sygdomstilfælde behandles de paagældende Fanger, naar Sygdommen er af lettere Beskaffenhed og uden Smittefare, i Fangelejren. Er den af alvorligere Beskaffenhed, tilbagesendes den paagældende til Strafanstalten, hvis Forholdene tillade en saa lang Transport, i modsat Fald indlægges han paa det nærmeste Sygehus. Er Lægetilsyn nødvendigt, tilkaldes den nærmest boende Læge.

§ 5.

De almindelige for Strafanstalten gældende Regler angaaende Disciplin og Orden gælde ogsaa for de ved Kulturarbejde beskæftigede Fanger. Begaar nogen af Fangerne en disciplinær Forseelse, bliver han i Regelen snarest muligt at tilbagesende til Anstalten, hvor Straffen dikteres ham paa sædvanlig Maade. Indtil dette kan ske, interneres han i Detentionslokalet i Lejren. Er han voldsom i Optræden, kan der paalægges ham Spændetrøje, dog ikke i længere Tid end højst 12 Timer ad Gangen. For de ved en Desertion eller ved en Tilbageførsel, der skyldes urigtigt Forhold, foraarsagede Udgifter til Efterlysning, Arrestation og Tilbageførsel, hæfter Fangens opsparede Arbejds-godtgørelse.

Tilbagetransporten af Fanger, der ere syge eller som have forset sig, sker ikke ved Lejrbetjentene, men ved Strafanstaltens Foranstaltning.

§ 6.

Den fungerende Overbetjent afgiver til bestemte Tider Telefonmelding til Strafanstalten. Saadan Melding afgives iøvrigt ogsaa straks, naar der er særlig Anledning, f. Eks. ved Undvigelser eller Begaaelser af andre disciplinære Forseelser, ved Ulykkestilfælde, Sygdom, Ildløs m. m.

Til ubestemte Tider foretager Inspektøren eller paa dennes Vegne Inspektionsassistenten Tilsynsrejser til Fangelejren, ved hvilke Lejligheder Fangerne kunne begære at faa den inspicerende i Tale.

§ 7.

Efter Fangeafdelingens Tilbagekomst til Strafanstalten tilgaa de til Overgangsstadiet hørende hjemvendte Fanger atter dette Stadium og behandles sammen med de Overgangsfanger, der ere beskæftigede ved Arbejde i Anstaltens Have m. m. Af de hjemvendte til Tvangsstadiets 3die, 4de og 5te Klasse hørende Fanger, hvis tilbagestaaende

Straffetid udløber forinden næste Aars Kampagne, oprettes der 2 særlige Afdelinger, der under stadigt Tilsyn beskæftiges med Grusgravningsarbejde paa Anstaltens Mark og andet Udarbejde samt Husflidsarbejde paa Arbejdssalen, naar Vejrforholdene eller andre Omstændigheder lægge Hindringer i Vejen for det førstnævnte Arbejde. For disse Fanger ophører Arbejdet ligesom for Fangerne paa Overgangsstadiet Kl. 7 Aften. Iøvrigt sker Behandlingen efter Reglerne for 5te Klasse, dog saaledes, at de 3die og 4de Klases Fanger, der eventuelt findes paa Afdelingen, kun erholde deres sædvanlige Klaseducør. De af de hjemvendte 3die, 4de og 5te Klases Fanger, hvis tilbagestaaende Straffetid er længere end ovenfor angivet, skulle, hvis de fremdeles ved deres Forhold gøre sig fortjente dertil, og hvis Kulturarbejdet fortsættes, deltage i næste Aars Kampagne, og anvendes indtil da, saa vidt muligt uden at komme sammen med Fanger, der ikke have deltaget i dette, til Arbejde i Anstaltens Køkken, Viktualiekælder eller Vaskeri eller ved Rengøringsarbejde i Anstalten, saaledes at der saa vidt muligt sørges for, at de Fanger, der arbejde sammen, høre til samme Klasse.

II.

Adgang til Besøg i de danske Strafanstalter.

Under denne Overskrift meddeltes i 1903 *), at Justitsministeret under 6. Oktober s. A. havde foreskrevet, at Tilladelse til Besøg i Strafanstalterne fremtidig kun kunde gives af Ministeriet.

Denne Bestemmelse er nu under 4. Juli d. A. lempet derhen, at Strafanstalternes Inspektører dog paa egen Haand kan give Adgang for udenlandske Fængselsmænd.

*) Side 276.

Forskellige Meddelelser.

Trædemøllen i de engelske Fængsler. Denne Indretning spoger jævnlig i stofhungrige Journalisters Fantasi og har bl. a. under Overskrift „en Rest fra Middelalderen“ været omtalt og beskrevet, som om den endnu brugtes, i det danske Blad „Politiken“ for 2. Oktober d. A., ledsaget af et Billede, som var hentet fra den franske l'Illustration for 28. September d. A.:

For at faa en autentisk Bekræftelse paa, at Trædemøllen hører Fortiden til, har jeg fra Howard Association indhentet en Udtalelse om Sagen, der i Oversættelse lyder saaledes:

„Trædemøllen bruges ikke mere i noget engelsk Fængsel. Den er gaaet af Brug for mange Aar siden og for 5 Aar siden blev den sidste Trædemølle nedrevet.“

S. Grundtvig.

Tilregnelighedsspørgsmaalet. Paa den sidste Psykiaterkongres i Genève er de franske og schweiziske Læger komne til Resultater, der i alt væsentlig svarer til, hvad f. Ex. Dansk Kriminalistforening har hævdet paa de Møder, hvor Tilregnelighedsspørgsmaalet har været fremme.

„Archives d'antropologie criminelle“ fortæller, at Gilbert-Ballet i et stærkt applauderet Foredrag har endt med at udtale, at Retslægen har udført sit Hverv, naar han hos den sindssyge Forbryder har paavist enten Handlemotivernes sygelige Beskaffenhed eller en indtraadt Svækkelse af Dømmekraften og Hukommelsen, saa at den sindssyge er ude af Stand til at bedømme sine Handlingers Betydning i moralsk Henseende. Begrebet formindsket Tilregnelighed har for Gilbert-Ballet ingen medikal Betydning. Det har tværtimod den ubehagelige Egenskab at medføre en Strafnedsættelse, skønt de korte Frihedsstraffe hverken opfylde nogen repræsentativ eller kurativ Mission. I Virkeligheden er de ufuldstændig tilregnelige ofte fra et socialt Synspunkt farligere end mange normale Forbrydere.

I Overensstemmelse med disse Synspunkter vedtog Kongressen med $\frac{2}{3}$ Stemmer mod $\frac{1}{3}$ følgende Resolution:

„Den psykiatriske Kongres, bestaaende af Sindssyge- og Nerve-læger fra Frankrig og de fransktalende Lande, med Mødested i Genève og Lausanne, erkender:

1. At Strfl.'s § 64, i Kraft af hvilken Sagkyndige skal undersøge Forbrydere med Hensyn til mentale Forstyrrelser, blot udtaler, at der ikke foreligger nogen Forbrydelse, hvis den Tiltalte i Gerningsøjeblikket har været i sindssyg Tilstand, men ikke benytter Ordet „ansvarlig“;

2. At Ansvarlighedsspørgsmaalet, hvad enten det ses fra moralsk eller social Side, kun er et metafysisk eller juridisk, ikke et medikalt Begreb;

3. At Lægen kun er kompetent til at udtale sig om Sindsforstyrrelsernes Existens og Beskaffenhed og om den Betydning, som de kan haft for den Sigtedes Viljesliv og Handlinger, men slet ikke behøver at kende Ansvarlighedsspørgsmaalet,

og fremsætter derfor Ønsket om:

at Øvrigheder og Domstole i deres Anordninger, deres Domme og Kendelser ville holde sig til Ordene i Strfl.'s § 64 og ikke anmode Retslægen om at besvare det nævnte Spørgsmaal, der ligger udenfor hans Competence.

Archives tilføjer: Denne Resolution synes at maatte revolutionere i Bund og Grund vor juridicielle Praxis. Det er i Virkeligheden en fuldstændig Falliterklæring for den Theori, paa hvilken Strafferetten i 15 Aar har grundet sine Afgørelser.

A. G.

Forhøret angaaende Forholdene paa Pigeheimmet „Hebron“.

Udgivet ved Justitsministeriets Foranstaltning. — I Kommission
hos G. E. C. Gad. 240 Sider.

Der hersker for Tiden overalt paa vore Børnehjem og Opdragelsesanstalter og i de vide Kredse, der befatter sig med Omsorgen for den forsømte og forbryderske Ungdom, en Uro, en Følelse af Nervøsitet og Utryghed, som er en fuldstændig Modsætning til den tillidsfulde og tilfredse Stemning, der var raadende i de samme Kredse, da Børneloven af 14de April 1905 traadte i Kraft. En, i hvert Fald delvis rigtig, Forklaring paa dette Fænomen er følgende:

Det socialdemokratiske Parti, som arbejder paa en Omformning af det nuværende Samfund, — et Formaal, der i og for sig er fuldt berettiget, saavist som det saakaldte kapitalistiske System utvivlsomt rummer megen Uretfærdighed og saarende Ulighed paa mangfoldige Omraader, — maa, for at kunne bevare sin Magt over Masserne, stadigt gaa angrebsvis til Værks mod bestaaende Forhold og Institutioner, som af en eller anden Grund har vakt Partiets Mishag. Det gælder at holde Uroen vedlige, for at den let bevægelige Arbejderklasse ikke for tidligt skal faa Øjnene op for, at der i Virkeligheden er faa Lande i Verden, hvor der er bedre Kaar for de smaa i Samfundet end i det lille Danmark. Og flere af de socialdemokratiske Førere er Mestere i den Kunst at skabe Indignation og

Forbitrelse i de brede Lag. De skal nok finde den lille Tue, som kan vælte det store Læs. Og der er altid System i deres Agitation. Der skydes med skarpt, ofte langt udover Maalet, men selve Skydningen imponerer, og man gaar ikke af Vejen for nogen Effekt. Man holder heller ikke op af sentimentale Hensyn til, at der ved Angrebene gaar store, maaske uerstattelige Værdier tilspilde. Krig er Krig, det gjælder at komme i første Række. Det er ikke saa grumme længe siden, at det var Retterne, det gik ud over; der taltes da om »vort elendige Retssystem«, »de nye Retsskandaler« o. s. v., og saa var Forholdet i Virkeligheden det, at de Fejl og Misgreb, man med Rette kunde hænge sin Hat paa, var smaa og ubetydelige i Forhold til hvad der passerer i de store Kulturstater med de »moderne« Retsinstitutioner. Men »Retsskandalerne« gjorde fortrinlig Fyldest i politisk Henseende, og det var tilstrækkeligt for Angriberne. At Domstolene og Retssikkerheden tog Skade ved den systematiske Mistænkeliggørelse, som alt Retsvæsen gjordes til Gjenstand for, det vedkom ikke Angriberne. Nu er det Opdragelsesanstalterne, der maa holde for. Tiden løber hastigt, men de fleste vil dog vel kunne erindre Angrebene paa Forstanderen for Flakkebjerg Opdragelsesanstalt, Angreb, der fremkaldte en ministeriel Undersøgelse, som vel nok viste, at ikke alt var, som det burde være, men utvivlsomt ogsaa, at Angrebene for en stor Del var uberettigede. Justitsministeriets Resolution, der ikke synes dikteret af nogen overvældende Sympati for Systemskifte paa Opdragelsesanstalterne, gik da i hvert Fald ud paa kun at udtale en Misbilligelse af, at Forstanderen til Tider havde ladet det skorte paa den Besindighed og Varsomhed i Optræden, som udkrævedes af en Mand i hans Stilling, og samtidig udtaltes det, at Forstanderen vilde kunne vente kongelig Stadfæstelse i sin Stilling, en Anerkendelse der ogsaa senere indløb. Den daværende Overbestyrelse gik endog videre end Ministeriet, idet den for sit Vedkommende tog Afstand fra den skete Misbilligelse og samtidig med

selv at trække sig tilbage bevilgede Forstanderen, hvis Forbliven i Stillingen vanskeligt kunde opretholdes efter de skete Angreb, en, selv under Hensyntagen til de særlige Forhold, usædvanlig stor Pension. Angaaende Formen for de Angreb, der da var rettede mod Flakkebjerg, skrev Forstander Carl Møller, Bøgildgaard, i »Børnesagens Tidende« for Januar 1906: »Den socialistiske Presse begyndte engang i Sommeren en hensynsløs og hadefuld Agitation mod Flakkebjerg og den absolut dygtige Skolemand, som leder Anstalten; en Agitation, under hvilken man ikke vidste, hvad man mest burde forbavses over, den store Uvidenhed om vore Anstalter og deres Forhold i Almindelighed eller den store — Dristighed, der prægede Artiklerne; at en saadan Skriven og Omtalen af Anstalten, bragt til Elevernes Kundskab gennem besøgende eller mindre tilfældig Læsning af Aviser, ikke kan undlade at gjøre Fortræd, er naturligt.« Dette er, alt vel overvejet, en Opfattelse, hvis Rigtighed neppe med nogen Ret kan bestrides. Og et noget lignende Indtryk faar den, der gjør sig den ikke ringe Ulejlighed at gennemlæse Forhøret angaaende Forholdene paa Pigeheimmet »Hebron«.

Angrebene paa Forstanderinden Fru Bransholm født Frydensberg begynder i August Maaned f. A. med en Række Artikler i »Demokraten«. Opsangen er kraftig og iørefaldende: »Pigernes »Flakkebjerg«, Sult — Mørk Arrest — Ris og Kys — Mishandling i Jesu Navn o. s. v.« Den 12te August afholdes ifølge samme Blad et Møde i Skive, hvor Folkethingsmand Sabroe under »aandeløs Stilhed« og »vældig Tilslutning« taler til den lyttende Forsamling om Børnemishandlinger i Danmark, om »Flakkebjerg« og »Hebron«. Mødet ender med Vedtagelsen af en Resolution, — »under hvilken Salen syntes et Hav af oprakte Hænder«, — hvori man paa det skarpeste fordømmer »det fuldkomne Slaveri, Pigerne lever i under en Fru Brandsholms Regimente«. De fremkomne offentlige Klager foranledigede Justitsministeriet til under 12te August f. A. — samme Dag som Mødet

i Skive fandt Sted — at meddele Overretsassessor Schrøder Bemyndigelse til at foretage en politimæssig Undersøgelse af Forholdene paa det paagældende Pige hjem. Dagen efter modtog Ministeriet fra Hr. Sabroe et Andragende af 12te s. M. om Iværksættelsen af en saadan Undersøgelse. Den 20de s. M. udfærdigedes der for Overretsassessor Schrøder Kommissorium som Undersøgelsesdommer i den paagældende Sag. Med overordentlig Omhu skaffer Dommeren nu alle fornødne Oplysninger tilstede, han sætter Retten rundt omkring i Landet, udspørger, forhører og konfronterer, indtil Sagen d. 25de November f. A. sluttes til Beskrivelse. Sagen finder sin foreløbige Afslutning ved at Ministeriet efterat have gjort sig bekendt med Akterne ikke finder Anledning til at rejse Sag mod Fru Bransholm, men hendes Stilling er selvfølgelig efter alt det Støv, der er hvirvlet op om hende, ganske uholdbar, og hun maa, ligesom i sin Tid Forstander Mortensen, for bestandig trække sig tilbage fra Forstanderpladsen. Der er utvivlsomt tilføjet Fru Bransholm stor Uret, hendes Privatliv er uden Føje bleven brændemærket, hendes Hensigter, hendes Formaal ganske misforstaaede af de haardhændede Angribere, men dette udelukker selvfølgelig ikke, at man faar det Indtryk (som for Resten flere kyndige Folk have haft, inden Angrebene fremkom), at ligesom i sin Tid paa Flakkebjerg ingenlunde alt har været som det burde være paa den af hende ledede Anstalt. Men, hvor i Verden finder man fuldkomne Forhold? Uvilkaarligt kommer man til at tænke paa den bekendte Scene i Shakespeare's »Hamlet«, hvor Hamlet beder Polonius sørge godt for Skuespillerne, og hvor der derefter falder følgende Ordskifte:

„Polonius: Herre, jeg skal behandle dem efter deres Fortjeneste.

Hamlet: Guds Død og Pine, Mand, meget bedre. Hvis alle blev behandlet efter Fortjeneste, hvem slap da for Pisk? . . .“

Men naturligvis, en saadan Urbanitet kan bedre tænkes

hos en Prins af Danmark end hos en Demagog. Den sidste har aabenbart mest Sans for Pletterne. — Personlig er jeg egentlig ikke i Tvivl om, at Folkethingsmand Sabroe mener, at han ved sine Stormløb mod Flakkebjerg, Hebron og nu senest Godhavn, — hvis Forstander, den bekendte Frydensberg, er Fru Bransholms Broder, — gør en god og samfundsnyttig Gjerning; han hører om Fejl og Misbrug, han blusser op, og han slaar strax paa den store Tromme; det stemmer med hans socialdemokratiske Opdragelse, og staar han først paa en Talerstol, beruses han af sin egen flammende Veltalenhed. Men, hvor langt mere tiltalende vilde det dog være, hvis der var anvendt en mere »douce Musique«, som Holberg siger. Hvor langt bedre vilde denne utvivlsomme Børneven ikke staa overfor det intelligente Publikum, hvis han havde indprentet sig Sandheden af den gamle Sætning »suaviter in modo, fortiter in re«. Nu har det ikke kunnet undgaas, at han efter Forhandlingerne i Folkethinget om Overinspektørstillingen og særlig efter Justitsministerens udførlige og fyndige Redegørelse trods sine ihærdige Forsøg paa fuldtud at fastholde sine Angrebs Berettigelse, Angreb, som han har fortsat, medens Undersøgelsen stod paa, og efterat den var tilendebragt, er bleven belyst paa en mindre flatterende Maade. Hans Materiale har været ensidigt og upaalideligt, Pigernes Udsagn tildels løgnagtige, — nogle af dem har endog gjort sig skyldige i falsk Forklaring for Retten, — og navnlig har han ganske savnet Forstaaelse af Fru Bransholms Personlighed. Han har haft en Følelse af, at det paa Forhaand vilde tage sig besynderligt ud, om en Forstanderinde skildredes som uddelende Prygl blot af Hensyn til den Tilfredsstillelse, der kunde tænkes at ligge i at lade de svagere føle sin Styrke. Derfor forsøger han en Forklaring, som han strax derefter fastslaar som stemmende med Kendsgjerningerne, hvilken Forklaring har den Fordel, at den sætter Fantasiaen i Svingninger. Fru B. er »ikke rigtig Kvinde«, hun er »halvt Mand«, hun straffer og belønner

med Ris og Kærtegn, fordi hun i kønslig Henseende er pervers, nærmere betegnet Sadist! Men dette er efter de under Sagen fremkomne Oplysninger, derunder en embedsmæssig Erklæring fra en Psykiater, hvis Ord har Vægt, ganske urigtigt. Fru B. er fuldtud Kvinde, men paa den anden Side ganske sikkert ikke nogen almindelig Kvinde, hun er ifølge foreliggende Vidnesbyrd en meget dygtig Person, en fortrinlig Lærerinde og et Menneske, der har Ævner til at forestaa en stor og yderst vanskelig Virksomhed. Hvad der giver hende en særlig Farve er hendes nære Forhold til en ensidig religiøs Retning, den saakaldte »Indre Mission«. Samtidig med at anerkende Angriberens ideale Formaal ved Indledningen af Feltoget, vilde jeg gerne understrege den Opfattelse, at Fru B. kan tænkes at have paataget sig den yderst tornefulde Virksomhed som Opdragerinde af vanskelige Pigebørn, dels fordi hun har ment, at hun havde Evner i den Retning, men dels ogsaa fordi det for hende med det stærkt udprægede religiøse Temperament kan have staaet som noget, man ikke kunde komme udenom, dette Mesterord fra den hellige Skrift: »Hvo, som annammer et saadant Barn i mit Navn, annammer mig!« (Matth. 18, 5). Fru B. har engang til mig udtalt, at hun var voxet op med dette at leve for Børn. Dette har hun søgt at gennemføre i sit Liv. Hun har sikkert af og til — maaske ofte — grebet fejl*). Hun er streng

*) I „Børnesagens Tidende“ for Juli 1906 har Fru B. givet en Skildring af Pigehjemmet „Hebron“. Hun skriver heri bl. a.: „Hebron i sin nuværende Skikkelse som Opdragelseshjem af strengere Art er slet ikke min Idé, idet det aldrig er kommet i mine Tanker at samle de vanskeligste Børn i mit Hjem“. Hun fortæller, at hun havde Plejebørn og i 1900 af „Kristelig Forening“ blev opfordret til at tage sig af et Par unge Piger. „De 2 blev til 6, og nu er de 6 bleven til 40, uden at det har været min Hensigt; men, naar jeg saa, der var Velsignelse over Gjærningen og at der var saa mange unge, der var paa fejl Vej og trængte til Hjælp, saa har jeg stadig været glad ved at se Flokken voxe.“

baade mod sig selv og andre. »Hebron« har saavel som »Godhavn« kun ydet det nødtørftigste i Retning af Bolig, Klæder og Bispisning, maaske ogsaa af Renlighed. Princippet har været, naar der blev en Smule Penge tilovers, da ikke at gjøre Bekvemmelighederne større, men at antage flere Børn. Dette er ikke noget heldigt Princip, og det er et Forhold, som det er mig bekendt, at Overinspektøren har søgt at ændre, men — det tyder i hvert Fald ikke paa Blødgighed. Kyndige Folk har ofte været forbausede over, hvad Fru B. kunde udrette med ringe Midler. At Sabroe har manglet Forstaaelse af Fru B., bør man maaske dog ikke bebrejde ham. Saadanne stærke Naturer som han, har svært ved at forstaa anderledestænkende, samtidig med at de mangler Øre for Mellem-Tønernes store Betydning. Men, hvad der af dem, hvis Arbejde falder paa Børnesagens Omraade, med ikke ringe Føje bebrejdes ham, er det Forsøg paa at inddrage den uansvarlige Hob, Vælgerfolket, i Spørgsmaalet om Fru B.'s Kvalifikationer til at være Børnehjemsforstanderinde. Den Sejr, der vindes ved at opflamme en Folkeforsamling til at tage Parti mod en Person, som den kun kender fra Folketalerens harmdirrende Skildring, er absolut værdiløs. Romerne var jo ganske kloge Folk; var det ikke dem, der sagde: »Audiatur et altera pars?« Det er vel nok den alvorligste Indvending mod den i saa mange Henseender dygtige socialdemokratiske Propaganda, saaledes som den bl. a. fremtræder i Partiets Presse, at den næsten aldrig lader en Modstander komme til Orde, selv hvor han har et fuldt berettiget Krav derpaa, eller, naar det sker, kun gjør det med saa mange Forbehold og Kommentarer, at Virkningen af hans Argumenter ganske svækkes. Men, fordi Overinspektøren ikke er af denne Støbning, fordi han ikke lige strax lader sin Optræden bestemme af, hvad Angriberne højlydt bringer til Torvs, men først vil have Sagen undersøgt, forkættes jo nu ogsaa han, skjønt han netop gør sin Pligt, naar han følger den Sætning, som for enhver

Dommer er den vigtigste: »Lad ogsaa den anden Part blive hørt!«

Der er anvendt megen Tid og mange Penge for at faa klar Oversigt over Forholdene paa »Hebron«. De var vel anvendte, hvis Sagen derved var kommen til en endelig Afslutning, men dette er jo meget langt fra at være Tilfældet. Det er vel nok saaledes, at mange fornuftige Mennesker efter Gennemlæsningen af det trykte Forhør føler sig beroligede. Skønt, hvor mange har Evne og Taalmodighed til at faa det rette Udbytte af en saadan yderst besværlig Læsning? Men, det er vel desværre ligesaa sikkert, at den Presse, der har iværksat Angrebene, ikke holder op, fordi den stedfundne Undersøgelse kun i meget ringe Grad har bekræftet, og ialt væsentligt afkræftet, Angrebene Berettigelse. End ikke Vidernes Erkendelse af, at de i betydeligt Omfang har faret med løs Tale eller vitterlig Usandhed, imponerer dem, der har den rette Tro.

Folkethingsforhandlingerne angaaende denne Sag viser, at i hvert Fald nogle mene, at hvad der er sagt til Sabroe, det er rigtigt, hvad der er sagt til Dommeren kan man ikke stole paa, thi til Sabroe havde Vidnerne Tillid, ikke til Dommeren, de har forklaret i Retten som sket, fordi de var bange for ellers at lægge sig ud med Autoriteterne. Ja, hvad nytter saa det hele?

Ulykken er, at Bevægelsen mod Børnehjemmene nu er bleven epidemisk. Det er maaske endog tvivlsomt, om selve de socialdemokratiske Ledere kan besværges Stormen. Det gaar dem som Goethes Zauberlehrling: »Die ich rief, die Geister werd' ich nun nicht los!« Vi skal vel altsaa have flere Avisartikler, flere Folkemøder, flere Forhør og flere Rigsdagstaler herom!

Bevægelsen har jo ogsaa forplantet sig til Norge og, hvis Aviserne har Ret, har man dør indforskrevet Assistance fra Danmark for at føre Kampagnen med tilstrækkelig Fynd og Klem. Smukke Udsigter!

Paa en Maade er man imidlertid i Norge mere for-

pligtet til at staa for Skud end i Danmark, thi dér lod man ikke Tvangsopdragelsen af Børn træde i Kraft, før Staten havde sørget for Tilvejebringelsen af de fornødne Statsanstalter. En helt anden Vej er man jo gaaet i Danmark. Længe havde alt været overladt til det private Initiativ, og da Staten omsider blev klar paa sin Pligt overfor Børnene, lagde den uden videre Beslag paa det Materiale, som var tilvejebragt af Foreninger og Institutioner, der med egne Midler og egne Kræfter havde arbejdet sig frem. Foreningerne maatte stille deres Plejehjem og Optagelseshjem til Værgeraadenes Disposition. Opdragelsesanstalter som Flakkebjerg og Landerupgaard, Holsteinsminde, Udby Pigeheim o. s. v., som var rent private Foretagender, maatte være paa det rene med, at nu inddroges de under Overinspektoratet og maatte følge dets Reglementer og Bestemmelser. Dette gjælder ogsaa Hebron. Og er det da ikke meget haardt at benytte en yderst vanskelig Overgangstilstand, hvor Kravene til Modtagelse, helst i en Fart, af vanskelige og forsømte unge bliver stærkere og stærkere Dag for Dag, og hvor derfor Forstanderinden gjør sit bedste for at imødekomme disse Krav, at benytte netop dette Tidspunkt til at angribe hende og hendes Virksomhed, uden samtidig med nænsom Forstaaelse at søge udredet, hvor svært det kan være trods ringe Midler og liden Støtte at holde Orden paa en saa vanskelig Befolkning som den, der bestaar af trodsige, tyvagtige eller usædelige unge Piger, som rette vedkommende ikke har kunnet faa Bugt med? Maaske har der i denne Opdragelsesanstalt, der fik ministeriel Anerkendelse som Anstalt for særlig vanskelige Børn i Foraaret 1906, været anvendt for megen legemlig Revselse, for megen mørk Arrest, — efter Strafferegulativet i Efteraaret 1906 er udkommet, har mørk Celle dog ikke kunnet benyttes — for megen Kostindskrækning, — det synes saa —, men hvem kan egentlig tale med om det fordømmelige heri, som ikke har staaet midt i Arbejdet og set, hvor umuligt det var selv at undgaa Overlast, naar

man ikke sørgede for at sætte sig i Respekt. Saadanne Erfaringer er gjorte andensteds!

En Ting, man heller ikke bør glemme, er den, at der paa Opdragelsesanstalterne gennemgaaende kun er det aller nødvendigste Personale, hvilket naturligvis er en Følge af de indskrænkede Midler, der har været til Disposition. Det kan have sin Interesse at fremhæve, at de store Foreninger, der har taget sig af vanskelige Børn, inden Staten organiserede Værgeraadene, ogsaa har lidt under denne Vanskelighed. De ulønnede Bestyrelser har maattet trække et tungt Læs, særlig tungt, fordi de Personer, der ansaa det for deres Pligt at tage Del i Arbejdet, i Forvejen, f. Ex. som Præster eller Dommere, var meget stærkt optagne af deres Embedsvirksomhed, hvorfor de delvis maatte opgive at føre personligt Tilsyn med de Hjem, der sorterede under Foreningen, eller indskrænke sig til korte Besøg paa disse. Men, det vilde dog neppe være ganske retfærdigt, hvis man derfor vilde aabne et Felttog mod dem, der havde tilsidesat deres Bekvemmelighed for at benytte deres Fritid i humane Opgavers Tjeneste, fordi der i Hjemmene mulig forefaldt Uregelmæssigheder. Vil man gøre det, og det er maaske Mening, vil man opnaa, at efterhaanden den ene efter den anden trækker sig bort fra det frivillige Arbejde i Børnesagens Tjeneste, paa hvilket man hidtil har lagt saa megen Vægt, og det vil maaske da blive vanskeligt at faa de rette Afløsere. Hvis der derfor i Øjeblikket er en Strøm, der i al Almindelighed gaar imod Lederne af Børnesagsarbejdet herhjemme, saa ser jeg ikke rettere end at det gælder at søge at dæmme op imod denne Strøm. Det er saa grumme nemt at følge med Strømmen. En Forfatter *) har saaledes i den seneste Tid i god demokratisk Aand taget Ordet for at berøve Værgeraadene enhver Autoritet. Hvis der er Uenighed mellem Værgeraadet og Forsørgeren angaaende Anbringelsen af et Barn, da skal

*) Fru Johanne Meyer: „Det ny Aarhundrede“ for Jan. Maaned.

efter Forf.s Forslag en Voldgiftskommission, bestaaende af 4 Medlemmer, 2 valgte af Værgeraadet, 2 af Hjemmet, gøre sig bekendt med Værgeraadets »Anklage« og Moderens eller Opdragerens Forhold og derefter træffe sin Afgørelse; herved opnaas »det etiske Moment, der alene vil give Værgeraadet Levedygtighed«. Det næste Skridt vilde herefter blive, at under Strid mellem Forstander og Disciple paa en Opdragelsesanstalt en lignende Voldgiftsret tager Affære. Mon det vilde styrke den dog ikke helt uforholdne Disciplin paa Anstalten? Og tør man helt se bort fra, at her er Tale om en Virksomhed, »Tvangsopdragelse«, der ved Børneloven er sat i Stedet for Straf, ubetinget forsaa vidt der er Tale om Børn under 14 Aar og betingelsesvis for unge Personer, paa hvem man efter Omstændighederne mener at mildere Foranstaltninger kan komme til Anvendelse, men som ikke destomindre ofte er meget demoraliserede? Det gaar dog ikke an at spørge med sligt!

Det kan sikkert fastslaas, at de voldsomme Angreb paa Opdragelsesanstaltens Ledere har gjort megen Skade og navnlig flere Steder undergravet Disciplinen i en betænkelig Grad, saa at blandt andet Undvigelse, Sammenrottelse og trodsig Optræden mod Foresatte er forekommet langt hyppigere end tidligere. Det ligger derfor ogsaa nær at gøre den Opfattelse gjældende, at Angriberne, selv bortset fra den foran fremsatte Kritik af Angrebene Ensidighed og Upaalidelighed, overhovedet ikke burde have indblandet Offentligheden i Sagen, ikke indladt sig paa i Detailler at optræde de Forhold, hvorom her er Tale, i Dagbladsartikler og paa Folkemøder, men indskrænket sig til ved Henvendelse til Justitsministeriet at faa Forholdene undersøgt. Hvis man der havde mødt Uvilje, havde det maaske været forsvarligt at paakalde Offentlighedens Sympathi for det Stormløb, man agtede at foretage, men under en modsat Forudsætning, — og det er jo den Situation, der foreligger —, burde der have været Vaabenstilstand, til Undersøgelsen var tilendebragt og Resultaterne forelaa. Et

saadant Standpunkt har, hvad jeg andetsteds har haft Lejlighed til at udtale, min umiddelbare Sympati, og en Angriber, der væsentlig var filosofisk anlagt, vilde vel ogsaa have valgt det. Men enhver, der har nogen Verdenserfaring, véd ogsaa, at det sjældent er de mest filosofisk anlagte Personligheder, der, naar det kommer til Stykket, bevirker de store Reformere. Vil man være fuldt retfærdig, bør man erkende, at der kan tilgives den Mand meget — baade i Retning af Ensidighed og Haardhændethed — der drager i Leding for et virkelig ideelt Formaal, og man maa yderligere erkende, at der netop under en Kamp, hvor Masserne drages med ind i Bevægelsen, kan bringes Klarhed over mangt og meget, som under en rent saglig, nøgtern, objektiv Behandling slet ikke vilde springe i Øjnene, men faa Lov til at ligge upaaagtet hen, skjønt maaske netop det trængte til at belyses og udluftes.

Maaske er de allerfleste, der selv har med det praktiske Arbejde i den saakaldte Børnesag at gjøre, for hildede af personlige Sympatier og Antipatier til klart at overse Betydningen af den Kamp, Diskussionen om Hebronsagen er et Udtryk for. Dog kan vel de fleste se, at den stærke Stemning, Folkethingsmand Sabroe har kunnet skabe for sig og sine Angreb, ikke blot er et Bevis paa hans ualmindelige Evner som Folketaler, ikke blot et Udslag af den socialdemokratiske Førers Talent til at slaa til Lyd for, hvad Partiet ønsker at gjøre Propaganda for, men at det kun er lykkedes at faa saa mange til at lytte, fordi han søger at bane Vejen for Principper, der selv melder sig med Krav paa at blive hørte, fordi de, som fostrede af Tidsaanden og Forholdenes Udvikling, ikke i Længden med Virkning kan holdes nede, ikke mindst paa Grund af at de i sig rummer sunde og sande Tanker. Socialdemokratiske Journalister har nylig fejret Sabroe som en dansk Dickens. Sammenligningen halter, thi Sabroe taaler ikke Maal med den vidunderlige engelske Forfatter, der havde en Evne til at trænge ind i menneskelige Sjæles inderste

Kroge og finde Forstaaelsen af deres Karakter, af deres Fortrin og deres Fejl, som maaske ingen anden. Men det er rigtigt, at flere af Dickens' Romaner er blevne til i Kraft af den Horatsiske Sætning: »Facit indignatio versus«. Man er ikke berettiget til at tro andet end, at det ogsaa er en sand og ægte Indignation, der har kaldt Sabroe frem. Og Indignationen ligger tildels i hvert Fald paa det samme Felt, hvor Dickens sejrede. Det er Børnemishandlingen, Dickens saa levende har stillet os for Øje, blandt andet i »Oliver Twist«. Og han har fremkaldt en grundig Reform af Englands Skolevæsen ved sine voldsomme Angreb og sine gribende Skildringer. I Fortalen til Nicholas Nickleby, hvor han taler om »den forfærdelige Forsømmelse af Opdragelsen i England«, siger han med berettiget Selvfølelse: »Der var, da jeg begyndte mit Forfatterskab, mange billige Yorkshire Skoler . . . There are very few now!« Kan Sabroe bidrage til en virkelig Forbedring af Opdragelsen, særlig paa vore Opdragelsesanstalter, nuvel, saa bør vi være ham taknemmelig, selv om maaske nogle af de Fortællinger, hvormed han har paavirket os, har en noget mere romanagtig Karakter end strengt tilladeligt, hvor det gjælder Virkelighedsskildringer. Og til Reformen trænges der, mere vel nok paa dette Omraade end paa det Omraade, hvor Socialdemokraterne først tog fat, Retsvæsenet. Skønt ogsaa her kan Kritikken gavne, selv om den ofte er ganske ubillig; det kan vel heller ikke nægtes, at den har gjort Gavn. Det er ganske vist, at socialdemokratiske Angreb, som under større Samfundsforhold forekommer En naturlige, ligesom taber i Kraft, naar de overføres paa vore mindre komplicerede Forhold, hvor Fordelingen af Lys og Skygge ikke kan virke saa stærkt, idet Modsætningerne ikke er saa gabende store som i Udlandet — man tænke f. Ex. paa Upton Sinclairs Brændemærkning af Udbygningen af Jærnbane- og Sporvejsdriften i Amerika og vor hjemlige Strid om kommunal Sporvejsdrift — men, medens Angrebene saaledes ofte faar Karak-

teren af absolut at skyde over Maalet, kan dette ikke siges med fuld Ret i det foreliggende Tilfælde, forsaavidt her er Tale om Sagen selv, Principperne. Det Skolesystem, Dickens vilde tillivs, var et, hvor den legemlige Revselse var Alfa og Omega, og hvor de Kundskaber, som bibragtes Disciple, forsaavidt der overhovedet var Tale om virkelig Undervisning, kun saa at sige bankedes ind i dem. Den gamle Skole herhjemme var ikke fri for nogle af de samme Skavanker. De, der kan huske blot en Menneskealder tilbage, véd, hvilket Fremskridt fra dagældende Forhold herhjemme med Skolens strenge Tugt der er indtraadt nu, hvilken smuk tillidsfuld Tone mellem Lærer og Elev, der har afløst den tidligere ofte kun paa Frygt for Revselse beroende Respekt. Det gamle System er afskaffet saa at sige overalt i de almindelige Skoler, men det har sikkert holdt sig længere paa Opdragelsesanstalterne for vildfarne Børn end i de almindelige Skoler og paa de almindelige Opdragelsesanstalter. Man har overfor de vanskelige Børn ikke turdet give Slip paa de strenge Midler, man har ment her endnu at burde indpode Kundskaber, Moral eller Religion ved et Straffesystem og gennem en Straffeskala, der tog Hensyn selv til de mindste Fejl eller Forseelser. Og ligesom paa det egentlig strafferetlige Omraade, hvor det gjaldt de virkelige Forbrydere, tog man ogsaa her mere Hensyn til den foreliggende Handling end til den vedkommende Person, der i det enkelte Tilfælde stod som den skyldige. Den psykologiske Individualiseringsmetode, som er Feltraabet nu, baade hvor det gælder Opdragelse og Straf, har langsommere kunnet vinde frem til fuld Anerkendelse indenfor de Opdragelsesanstalter, hvorom her er Tale. Dette er i og for sig ikke saa mærkeligt; den Opdragelse, her skal præsteres, har jo en særlig Karakter, Materialet er meget vanskeligt, og Kontakten med andre Læreanstalter, hvor det drejer sig om »almindelige« Disciple, har aldrig været stærk. Det viste sig jo derhos ogsaa i sin Tid under Diskussionen om den saakaldte Prygle-

lov, at der i vide Kredse herskede den Opfattelse, at legemlig Straf i og for sig er en god og rationel Straf, og at man, naar man ikke anvender den (særlig overfor Voldsforbrydere) egentlig har opgivet Ævret, noget, der selvfølgelig beror paa Mangel paa Kendskab til de virkelige Forhold, idet langt bedre og mere effektive Straffe staar til Raadighed for Samfundet. Sabroe har nu gennem sine Angreb paa bestaaende Opdragelsesanstalter for vanskelige Børn vist, at der paa disse har hersket Principper, som vel i hvert Fald uden Overdrivelse kan kaldes gammeldags, han har villet fælde det System, hvor Respekten baseres, ikke paa Tillid, men paa Frygt, og han har ved sin hele Agitation — som ganske vist ingenlunde har haft noget særlig tiltalende Præg — utvivlsomt opnaaet, at det gamle System er dødsdømt. Hvor det endnu opretholdes, er dets Dage talte, og hvor man maaske allerede tidligere var bleven opmærksom paa dets Fejl, har den stærke Appel til Offentligheden bevirket, at Reformerne er indført hurtigere og lettere end det kunde ventes under almindelige Forhold.

Overgangstider er altid strenge, den Overgangstid, vi paa dette Omraade oplever, vel nok ganske særlig drøj, navnlig for de Tilhængere af det gamle System, som med redelig Vilje har gjort deres bedste for at faa gode Resultater ved dets Hjælp, og som nu let kommer til at tage sig ud som ringere Personligheder end de i Virkeligheden er; men naar Børnesygdommene, som altid følger det nye i Hælene, er overstaaede, vil man dog ganske sikkert indse, at de nye Forhold betegner et stort og vigtigt Fremskridt. Ingen vil kunne nægte, at den rolige akademiske Diskussion af gamle og nye Principper, som teoretisk vilde være at foretrække for den hidsige, hæsblæsende Agitation med Udfald til højre og venstre, som vi nylig har været Vidne til, neppe tilnærmelsesvis vilde have haft den Evne til at ruske Folk op og bringe dem til hver for sig at spørge om Ansvaret og Evnen. En Henvendelse til Myndighederne uden Indblanding af Offentlighed vilde neppe have haft saa

gennemgribende Følger, selv om alle vedkommende fuldtud vilde have gjort, hvad de formaaede til Manglernes Afhjælpning. Meget vilde være bleven liggende udenfor Diskussion, Smaaændringer vilde ske hist og her, men et Brud med det bestaaende vilde ikke være indtraadt, og dog var det maaske det, hvortil der mest trængtes. Paa Flakkebjerg Opdragelsesanstalt er det i hvert Fald Meningen at indføre ganske ændrede Forhold. Den ideelt anlagte Personlighed, som den nye Overbestyrelse har valgt til Forstander, vil søge først og fremmest at vinde Elevernes Tillid ved at træde dem saa nær som muligt. Derfor tilside sætter han Hensynet til egen Bekvemmelighed ved bl. a. at deltage i deres Maaltider og selv udenfor Skole- og Arbejdstid at vise sig som deres Vejleder og Støtte. Hans Hensigter vil sikkert ofte blive misforstaaede, Eleverne vil finde, at de paa en Maade har mindre Frihed end før, og sikkert vil det i Begyndelsen ogsaa jævnlig skorte paa Respekt, men efterhaanden vil det dog nok vise sig, at den mere aarvaagne Interesse, der vises overfor den enkelte og hans særlige Ejendommeligheder, vil bevirke, at de Evner udvikles, som har mest Værd, og at Disciplen, naar han forlader Instituttet, vil have mere Tillid til det gode, baade hos sig selv og andre Mennesker, og derfor ogsaa mindre let være udsat for at synke tilbunds, naar Fristelserne melder sig. At Resultater skulde kunne naas uden Anvendelse af Straf, vilde selvfølgelig være en urimelig Tanke; herom er der heller ikke Tale, og ogsaa legemlig Straf kan i enkelte Tilfælde, navnlig naar den kommer umiddelbart efter en slet Handling — Uforsømmethed, Mishandling af Dyr, Brutalitet mod en Kammerat, Hærværk eller lignende — være i høj Grad paakrævet overfor de unge Mennesker eller Drengene, hvorom her er Tale. Men Opdragelsen skal ikke baseres væsentlig paa Straffen eller med overvejende Hensyn til denne.

Angrebene har altsaa medført det store Gode, at alle, der virker i Børnesagens Tjeneste, har faaet deres Ansvar

indskærpet. Paa mange Punkter maa man vel, hvor det gjælder at reformere eller skabe nye Forhold, forsigtigt prøve sig frem, og nogen Usikkerhed vil der som Følge heraf sikkert kunne spores paa flere Steder. Enkelte Ting bliver man let enig om. Det skal prøves, om der ikke paa vore Opdragelsesanstalter kan lægges mere Vind paa Sløjd og Husflidsarbejde end hidtil, hvorvidt Tonen ikke kan forbedres ved en mere imødekommende og medfølede Behandling af den enkelte Elev, hvorvidt der endelig ikke ogsaa er noget i Kravet om en stærkere Hensyntagen til det pædagogiske Moment saavel i Sammensætningen af Overværgeraadet som i Anstalternes Tilsynsraad. Det er Juristernes utvivlsomme Fortjeneste, at de tidligere end andre herhjemme har set Urimeligheden i gentagne Gange at straffe Børn uden samtidig at sørge for gennem Opdragelse at bringe dem paa ret Køl, og at de derfor for en stor Del har skabt de Institutioner, der skulde raade Bod paa Manglerne (Flakkebjerg, Foreningen af 1837 m. m.), de vil sikkert ogsaa være indsigtsfulde nok til at indse, at de bør give nogen Plads for Pædagoger, selv indenfor Institutioner, som Pædagogerne ikke har været med til at føre ud i Livet. Det er vist ogsaa en ikke ualmindelig Opfattelse, at der uden Skade maatte kunne indrømmes de enkelte Værgeraad en mere selvstændig Myndighed end den, de har under de nuværende Forhold. Efterhaanden som Forholdene ere gledne mere i Ro, maa vel Overværgeraadet kunne træde noget mindre dominerende frem, og Ansvarret i større Omfang lægges i første Instans, hvilket vil give Værgeraadene mere Interesse for deres vanskelige Arbejde m. v. Samtidig bør der gives Tilsynet med Opdragelsesanstalter og Børnehjem en mere indgaaende og omfattende Karakter end hidtil, uden at der dog lægges altfor strenge Baand paa den enkelte Anstaltsleders individuelle Opdragelsesprincipper. Det kan i førstnævnte Henseende fremhæves, at man i Norge end ikke har noget Overværgeraad, og at det vel altsaa, hvor underligt det

end lyder, maa kunne undværes, selv om det naturligvis er særdeles heldigt, at der findes en Centralisation, navnlig under de nuværende Forhold, hvor der stadig maa arbejdes paa den ved det private Initiativ skabte Basis. Hvis Overværgeraadet bibeholdes i væsentlig samme Skikkelse som hidtil, turde det derhos, som ogsaa fremhævet under Forhandlingerne i Folketinget, maaske ikke være urimeligt at overveje, om ikke Stillingen som Formand i Overværgeraadet og Overinspektør for Opdragelsesanstalterne bør være paa to forskellige Hænder. Arbejdet kan ellers i Længden blive uoverkommeligt for den enkelte, han være nok saa dygtig baade i den ene og den anden Retning.

C. E. Cold.

Fanger paa Hedearbejde.

Den i 1899 paabegyndte Anvendelse af Fanger fra Horsens Strafanstalt til forskellige Kultiveringsarbejder paa den jyske Hede omtaltes senest i Aaret 1901 *) og er siden gaaet sin regelmæssige Gang, saaledes at der hvert Aar blandt de til mindst 2 Aar dømte Fanger er udvalgt 20 fra Straffens sidste Stadier, som har udstaaet det meste og mindst $7/12$ af deres Straffetid.

Efter de gjorte, for alle Parter tilfredsstillende Forsøgere de oprindelige Betingelser for Deltagelse i disse Kam-pagner ved kgl. Anordning af 14. Maj 1907 **) blevne saaledes lempede, bl. a. ved Straffetidens Nedsættelse til $1\frac{1}{2}$ Aar, at man i 1907 har kunnet udsende 40 Fanger til Hedekulturarbejder. Disse har været delte i 2 Hold paa 20 Fanger. Det ene Hold har arbejdet i Deibjerg, Gedhus og Myremalms Plantager fra 17. April til 9. Oktober ved Gravning af Render til Planter, Lyngpresning, Kulegravning til Pilekultur, Gravning af Grøfter m. m., medens det andet Hold har arbejdet fra 4. Juni til 9. Oktober i Kølseng Mergelleje ved Gravning af Mergel, som derefter læssedes paa Jernbanevogne for ad et Sidespor at føres til de mergelfattige Egne mellem Viborg og Herning og anvendes til Hedens Opdyrkning dør.

*) Bd. 24, S. 66 ff.

**) Meddelt i Bd. 30, S. 142 ff.

Da den gamle primitive Fangebolig i Gedhus trængte stærkt til Fornyelse, er der nu opført en ny grundmuret Bygning, beliggende midt i Plantagerne, hvorved tillige er naaet en betydelig Forkortelse af Vejen til Arbejdspladserne, saaledes at ingen af disse nu ligger mere end 1 Kilometer fra Boligen, medens de fjerneste Arbejdspladser laa 3 Gange saa langt borte fra det gamle Gedhus; at dette er en betydelig Fordel, er indlysende, naar det betænkes, at Afstanden skal tilbagelægges 2 Gange hver For- og Eftermiddag.

Ogsaa ved Kølseng Mergelleje har en Fangebolig maattet opføres.

Saavel Fangernes Arbejde som deres Sundhedstilstand har trods det i begge Henseender særdeles ugunstige Vejr været tilfredsstillende, hvorimod Disciplinen denne Gang har voldt nogle Vanskeligheder. 2 Fanger har saaledes maattet hjemsendes til Strafanstalten paa Grund af Trods og Opsætsighed, og 2 andre har under Arbejdet forsøgt at undvige; de blev dog indhentede af en Betjent efter at være forfulgte i Løb ca. 1½ Mil gennem Lyngen, opgav derefter Forsøget, transporteredes samme Dag tilbage til Strafanstalten, og straffedes disciplinært — Begivenheder, som naturligvis ikke kan andet end mane til den yderste Forsigtighed i Valget af de Fanger, der udsendes til Hede-arbejde, og fremme Arbejdet paa Studiet af deres Karakter ved at give dette et nærliggende, praktisk Maal; de ere selvfølgelig anderledes, naar de føle Luft under Vingerne, end naar de sidde bag Murene.

S. Grundtvig.

Nogle nye bestemmelser om tvangsarbeids- væsenet i Norge.

(Meddelt ved sekretær *Hartvig Nissen*).

I tilknytning til den oversigt over det norske tvangsarbeidsvæsens omordning, som findes indtaget i tidsskriftets B. XXX. s. 16 ff., kan det meddeles, at den der omhandlede midlertidige ordning traadte i kraft 1ste august 1907.

Af de fra denne tid gjældende bestemmelser kan muligvis reglerne om arbejdspenge, klasser og løsladelse interessere ogsaa andre end dem, som til daglig beskæftiger sig med tvangsarbeidshusene i Norge.

Fængselsloven av 12te december 1903, jfr. loven af 26de mars 1907, har bl. a. følgende bestemmelser om de nævnte forhold:

»Viser en tvangsarbejder flid og god opførsel, kan der tilstaaes ham et mindre beløb som arbejdspenge. Disse kan anvendes til understøttelse af hans paarørende eller til erstatning til den ved den strafbare handling fornærmede, saafremt vedkommende tvangsarbejder samtykker heri, eller de befinder sig i nødlidende tilstand. Volder en tvangsarbejder forsætlig eller ved grov uagtsomhed skade, kan hans arbejdspenge anvendes til dækkelse heraf. Foruden som revselse — — — kan inddragning af ikke udbetalte arbejdspenge finde sted, naar en tvangsarbejder efter sin

løsladelse har misbrugt det ham udbetalte eller forøvrigt vist slet opførsel. De her omhandlede beslutninger fattes af bestyreren. Sidder tvangsarbeideren endnu i anstalten, bør der før afgjørelsen gives ham anledning til at udtale sig. En tvangsarbeider har intet retskrav paa de arbejdspenge, som ikke er overgivet ham til fri raadighed.«

»Tvangsarbejderne kan inddeles i klasser efter udvist flid og forhold. I høiere klasser kan tilstaaes større arbejdspenge, en mere udstrakt adgang til brevveksling og modtagelse af besøg, større frihed med hensyn til fritidens anvendelse samt andre begunstigelser.«

»Har en tvangsarbeider, der ikke tidligere i henhold til loven om løsgjængeri, betleri og drukkenskab af 31te mai 1900 har været indsat i tvangsarbejdsanstalt, før udløbet af den tid, for hvilken han er indsat, som arbejdspenge optjent et beløb, hvis størrelse ved reglement bliver nærmere at bestemme, bliver han i regelen paa begjæring at løslade paa prøve. Ogsaa ellers bliver en tvangsarbeider at løslade paa prøve, naar hans opførsel lader forvente, at øiemedet med indsættelsen er opnaaet, navnlig at han vil modtage arbeide, som der maatte være anledning til at skaffe ham, eller naar hans helbreds-, familie- eller erhvervsforhold maatte gjøre løsladelsen særlig ønskelig. Naar paa grund af anbringelse i tvangsarbejdsanstalt idømt fængselsstraf ikke fuldbyrdes, bliver dog vedkommende tvangsarbeider, om han ikke benaades, at beholde i anstalten i saa lang tid, som svarer til den ufuldbyrdede fængselsstraf. Herved regnes en dags tvangsarbeide lig en dags sedvanligt fængsel. Hvis det paa grund af vedkommende tvangsarbeiders drikfældighed findes paakrævet, kan han i ethvert tilfælde beholdes i anstalten saa længe, som i loven om løsgjængeri, betleri og drukkenskab af 31te mai 1900 § 18 er bestemt.«

Til disse lovbestemmelser knytter sig følgende

Regler for Tvangsarbeidshusene om Arbeidspenge, Klasser og Losladelse.

Arbeidspenge.

§ 1. Udbyttet af Arbeidet tilfalder Anstalten, og en Tvangsarbejder har ingen Ret til nogen Godtgjørelse for sit Arbeide.

Viser han Flid og god Opførsel, kan der imidlertid til Opmuntring og Hjælp for ham tilstaaes ham et mindre Beløb som Arbeidspenge.

§ 2. Om der skal tilstaaes en Tvangsarbejder Arbeidspenge, og i Tilfælde hvilket Beløb han skal faa (se Reglerne om Klasser), bestemmes af Bestyreren efter Forslag fra vedkommende underordnede Tjenestemænd.

Ved Bestemmelsen af Størrelsen tages der ogsaa Hensyn til Dygtighed i Arbeidet. De høiere af de for Klasserne fastsatte Beløb maa ikke tilstaaes nogen, som ikke udmærker sig ved Flid og god Villie. Naar en Arbejder i særlig Grad udmærker sig saavel ved Flid som ved Dygtighed, kan Bestyreren forhøie Arbeidspengene med indtil en Halvpart udover de sædvanlige høieste Beløb.

Istedetfor Arbeidspenge pr. Dag kan der, hvor det findes tjenligt, tilstaaes et bestemt Beløb for et vist Arbeidspensum. Men det maa paasees, at ingen paa denne Maade faar større Arbeidspenge, end han efter Dagberegning kunde faact.

Bestemmelse om høiere Arbeidspenge for en Arbejder gjælder fra næste 1ste eller 15de i Maaneden.

§ 3. Med en Tvangsarbejders Samtykke kan Bestyreren bestemme, at ialt indtil Halvdelen af de Vedkommende godskrevne Arbeidspenge udbetales hans trængende Ægtefælle, Børn eller Forældre. Er nogen af disse i nødlidende Tilstand, kan Bestyreren ogsaa uden Samtykke anvende indtil Halvdelen af Arbeidspengene paa saadan Maade.

§ 4. Tvangsarbejdere, som i rimelig Udstrækning har

samtykket i den i § 3 omhandlede Anvendelse af Arbeidspengene, eller som ikke har nogen at understøtte, kan Bestyreren ogsaa tillade at anvende Arbeidspenge paa anden Maade, f. Eks. til Indkjøb af Ting, som det tillades dem at skaffe sig, Tandreparationer o. l. Hvis ialt mere end Fjerdedel eller 20 Kr. af de godskrevne Arbeidspenge agtes anvendt saaledes, udkræves Fængselsstyrelsens Samtykke.

§ 5. Volder en Tvangsarbejder forsætlig eller ved grov Uagtsomhed Skade, kan de ham godskrevne Arbeidspenge anvendes til Dækkelse deraf. Beslutning herom fattes af Bestyreren, efterat Arbejderen har faaet Adgang til at udtale sig.

Viser en Arbejder slet Opførsel, kan godskrevne Arbeidspenge inddrages efter Reglerne om Revselse. Saadan Inddragning bør navnlig ogsaa bringes under Overveielse, naar en Tvangsarbejder rømmer eller findes i Besiddelse af Gjenstande, frembragt ved Fuskearbejde.

§ 6. De Tvangsarbejderne godskrevne Arbeidspenge bliver hver Maaned at indsætte underet i en Sparebank. Af denne udtages igjen de fornødne Beløb eftersom det behøves, en Gang om Maaneden eller med kortere Mellemlum. Renterne af alle i Banken indestaaende Arbeidspenge bliver hvert Aar at overføre til en særlig Konto i Banken. De paa denne indestaaende Beløb kan efter Bestyrerens Bestemmelse anvendes til at yde Tilskud til Beløb, som Tvangsarbejderne af Arbeidspengene frivillig sender sine nærmeste.

§ 7. Ved Løsladelsen bestemmer Bestyreren, hvorledes de en Tvangsarbejder godskrevne Arbeidspenge, som ikke benyttes til hans Opklædning eller i Tilfælde til Reisepenge, skal anvendes til hans Bedste. Bestyreren kan overlade Pengenes Forvaltning til Understøttelsesselskaber, Politiet eller paalidelige Privatfolk. Ved Pengenes Anvendelse maa det saavidt muligt søges undgaaet, at noget større Beløb udbetales den løsladte kontant. I Regelen maa der ikke anvendes mere end 15 Kr. maanedlig.

§ 8. Arbejdspenge, som er godskrevet en Tvangsarbejder, men endnu ikke udbetalt ham, kan inddrages, hvis han efter Løsladelsen har misbrugt nogen ham udbetalt Del deraf eller hvad derfor er anskaffet, eller hvis han forøvrigt viser slet Opførsel. Beslutning herom fattes af Bestyreren.

Den, hvem Pengenes Forvaltning er overdraget, tilbage-sender i Tilfælde de ikke anvendte Penge til Bestyreren og meddeler samtidig de fornødne Oplysninger.

§ 9. Arbejdspenge, som inddrages (§§ 5 og 8); tilfalder det i § 6 omhandlede Fond.

Har en løsladt Tvangsarbejder ikke inden en rimelig Frist søgt de ham godskrevne Arbejdspenge udbetalt eller anvendt for sig, bliver ligeledes disse at overføre til samme Fond. Melder han sig senere, kan dog Bestyreren tillade Pengene udbetalt eller anvendt.

§ 10. En Tvangsarbejder har intet Retskrav paa de Arbejdspenge, som ikke er overgivet ham til fri Raadighed. I saadanne Beløb kan der ikke gjøres Udlæg eller Afsætning for Gjæld.

§ 11. Dør en Tvangsarbejder under Opholdet i Anstalten eller efter Løsladelsen, men før Arbejdspengene er anvendt for ham, tilfalder de indestaaende Penge efter Fra-drag af Begravelsesomkostninger, som Anstalten har maattet udrede, det i § 6 omhandlede Fond. Dog kan Fængselsstyrelsen tillade, at det udbetales Tvangsarbejderens Ægtefælle, Børn eller Forældre, saafremt disse er i nødlidende Tilstand.

Klasser.

§ 1. Tvangsarbejderne inddeles i 3 Klasser, hvorat 1ste er den laveste.

Tvangsarbejdere, som komme ind fra nyt af, sættes i 1ste Klasse.

Det samme gjælder Personer, som har været løsladt paa Prøve fra Tvangsarbejdshus, men sættes ind igjen for

Resten af den bestemte Tvangsarbeidstid. Er Vedkommende besluttet indsat i Henhold til ny Dom, regnes Resttiden og den sidst fastsatte Tid sammen.

Personer, som kommer ind, efterat Tvangsarbeidet har været afbrudt, eller som overflyttes fra et Tvangsarbeidshus til et andet, fortsætter i den Klasse, som de var i ved Afbrydelsen eller Overflyttelsen.

§ 2. En Tvangsarbeider har ingen Ret til at opflyttes i høiere Klasse. Opflytning sker ikke, medmindre han ved god Opførsel har gjort sig fortjent dertil. Ved Bedømmelsen heraf tages ikke alene Hensyn til, om han har paa-draget sig Revselse eller Irettesættelse, men i det hele til den Maade, hvorpaa han har opfyldt sine Pligter.

Til høiere Klasse maa i Regelen ingen Mand opflyttes, før han har optjent følgende Beløb:

hvis han er indsat for:	i 1ste Klasse	i 2den Klasse
6 Maaneder.....	Kr. 4,00	Kr. 5,00
9 —	- 6,00	- 7,50
12 —	- 8,00	- 10,00
15 —	- 10,00	- 12,50
18 —	- 12,00	- 15,00
24 —	- 16,00	- 20,00
30 —	- 20,00	- 25,00
36 —	- 24,00	- 30,00
42 —	- 28,00	- 35,00
48 —	- 32,00	- 40,00
54 —	- 36,00	- 45,00
60 —	- 40,00	- 50,00
66 —	- 44,00	- 55,00
72 —	- 48,00	- 60,00

Paa samme Maade maa i Regelen ingen Kvinde opflyttes, før hun har optjent:

hvis hun er indsat for:	i 1ste Klasse	i 2den Klasse
6 Maaneder.....	Kr. 3,00	Kr. 4,00
9 —	- 4,50	- 6,00

hvis hun er indsat for:	i 1ste Klasse	i 2den Klasse
12 Maaneder.....	Kr. 6,00	Kr. 8,00
15 —	- 7,50	- 10,00
18 —	- 9,00	- 12,00
24 —	- 12,00	- 16,00
30 —	- 15,00	- 20,00
36 —	- 18,00	- 24,00
42 —	- 21,00	- 28,00
48 —	- 24,00	- 32,00
54 —	- 27,00	- 36,00
60 —	- 30,00	- 40,00
66 —	- 33,00	- 44,00
72 —	- 36,00	- 48,00

Dog kan en Tvangsarbejder, som i særlig Grad udmærker sig i ovennævnte Henseender, undtagelsesvis opflyttes til høiere Klasse ogsaa før de angivne Beløb er optjent.

Personer, som er sat ind efter Løsgjængerlovens §§ 18 og 19, ansees som indsat for 12 Maaneder, eller om de tidligere har været anbragt efter disse Bestemmelser, for 2 Aar.

§ 3. Naar en Tvangsarbejder revses med Nedsættelse i lavere Klasse, kan han efter mindst 1 Maanedes Ophold i denne, eller om han er nedsat fra 3die til 1ste Klasse, efter mindst 1 Maanedes Ophold i 1ste og 2 Maaneder i 2den Klasse, opflyttes til den Klasse, hvor han var før Nedsættelsen, hvis han ved god Opførsel gjør sig fortjent dertil. Ved Beregningen af Opholdet i denne Klasse medregnes i saa Fald ikke den Tid, han har tilbragt der før Nedsættelsen.

§ 4. En Tvangsarbejder, som er revset for Forseelse uden at nedsættes i lavere Klasse, kan ikke opflyttes i høiere Klasse før mindst 1 Maaned efter, at Revselsen er udstaet.

§ 5. Beslutning om Opflytning til høiere Klasse fattes

af Bestyreren, efterat Spørgsmaalet har været forelagt Funktionærraadet til Udtalelse.

§ 6. Opflytning finder alene Sted fra 1ste eller 15de i Maaneden.

§ 8. Om de forskjellige Klasser gjælder følgende Bestemmelser:

1ste Klasse.

- a. Som Arbejdspenge kan i Almindelighed tilstaaes Mænd indtil Kr. 2,00 pr. Maaned, Kr. 1,00 pr. halv Maaned, 8 Øre pr. Arbejdsdag, Kvinder Kr. 1,50 pr. Maaned, Kr. 0,75 pr. halv Maaned, 6 Øre pr. Arbejdsdag.
- b. Modtagelse af Breve og Afsendelse af et Brev samt Modtagelse af Besøg tillades efter 2 Maaneder og senere hver anden Maaned. Tvangsarbejdere, som ikke modtager Besøg, kan Brevveksling efter de første 2 Maaneders Forløb tillades hver Maaned.
- c. Tvangsarbejderne kan faa Skrivebøger og Skrivesager til Brug i Fritider.
- d. Der kan tilstaaes mandlige Tvangsarbejdere 1,5 cm. Tobak hver anden Dag.

2den Klasse.

- a. Som Arbejdspenge kan i Almindelighed tilstaaes Mænd indtil Kr. 2,50 pr. Maaned, Kr. 1,25 pr. halv Maaned, 10 Øre pr. Arbejdsdag, Kvinder indtil Kr. 2,00 pr. Maaned, Kr. 1,00 pr. halv Maaned, 8 Øre pr. Arbejdsdag.
- b. Modtagelse af Breve og Afsendelse af et Brev samt Modtagelse af Besøg tillades hver sjette Uge. Tvangsarbejdere, som ikke modtager Besøg, kan Brevveksling tillades hver Maaned.
- c. Tvangsarbejderne kan faa Tegnebøger og Tegnesager til Brug i Fritiderne.
- d. Det kan tillades Tvangsarbejderne at bære Ur.
- e. Tvangsarbejderne kan faa udleveret Billeder af sine Paarørende.

- f. Der kan tilstaaes mandlige Tvangsarbeidere 1,5 cm. Tobak daglig.

3die Klasse.

- a. Som Arbeidspenge kan i Almindelighed tilstaaes Mænd indtil Kr. 3,00 pr. Maaned, Kr. 1,50 pr. halv Maaned, 12 Øre pr. Arbeidsdag, Kvinder indtil Kr. 2,50 pr. Maaned, Kr. 1,25 pr. halv Maaned, 10 Øre pr. Arbeidsdag.
- b. Modtagelse af Breve og Afsendelse af et Brev samt Modtagelse af Besøg tillades hver Maaned.
- c. Der kan overlades Tvangsarbeiderne Salmodikon til Brug i Hviletiderne.
- d. Det kan tillades Tvangsarbeiderne at faa udleveret visse nyttige Ting udenfor de reglementerede.
- e. Der kan tilstaaes mandlige Tvangsarbeidere 2 cm. Tobak daglig.
- f. Foruden de øvrige i denne og foregaaende Klasser indrømmede Begunstigelser kan Bestyreren tilstede Tvangsarbeidere, som har været i 3die Klasse i mindst Halvdelen af Tiden fra Opflyttelsen til Tvangsarbeidstidens Udløb, og som særlig har udmærket sig ved en i alle Henseender god Opførsel, andre og større Friheder, som er forenelige med tilbørlig Orden i Anstalten.

Løsladelse.

§ 1. En mandlig Tvangsarbeider, som ikke tidligere har været indsat i Tvangsarbeidshus i Henhold til Løsgjængerloven, skal, hvis han beder derom og særlige Grunde ikke taler mod det, løslades paa Prøve, naar han som Arbeidspenge har optjent:

Kr. 7,00,	hvis han er indsat for	6	Maaneder,	
- 10,00,	- - - - -	9	—	
- 13,00,	- - - - -	12	—	
- 16,00,	- - - - -	15	—	

Kr. 20,00,	-	-	-	-	-	18	Maaneder,
- 26,00,	-	-	-	-	-	24	—
- 33,00,	-	-	-	-	-	30	—
- 40,00,	-	-	-	-	-	36	—

Under samme Betingelser kan en kvindelig Tvangsarbejder løslades paa Prøve, naar hun har optjent:

Kr. 5,00,	hvis hun er indsat for	6	Maaneder,	
- 8,00,	-	-	8	—
- 10,00,	-	-	12	—
- 13,00,	-	-	15	—
- 15,00,	-	-	18	—
- 20,00,	-	-	24	—
- 25,00,	-	-	30	—
- 30,00,	-	-	36	—

Naar den en Tvangsarbejder idømte Fængselsstraf ikke er fuldbyrdet eller ikke helt fuldbyrdet, fordi han er indsat i Tvangsarbeidshus, skal han dog, hvis han ikke er be-naadet for Fængselsstraffen, beholdes i Tvangsarbeidshuset i saa lang Tid, som svarer til den ufuldbyrdede Fængselsstraf. Herved regnes en Dags Tvangsarbeide lig en Dags sædvanligt Fængsel.

Hvis det paa Grund af vedkommende Tvangsarbeiders Driksfældighed behøves, beholdes han i ethvert Tilfælde i Anstalten saalænge, som det findes paakrævet til hans Helbredelse. Dog maa han ikke holdes over 18 Maaneder, medmindre han tidligere efter Løsgjængerlovens § 18 har været indsat i Tvangsarbeidshus eller Kuranstalt. Da kan han beholdes indtil 3 Aar.

Omlakkende Personer løslades ikke paa Prøve, medmindre de skaffer sig fast Bopæl, eller saadan paa anden Maade sikres dem.

§ 2. Ogsaa ellers skal en Tvangsarbejder løslades paa Prøve, naar der efter hans Opførsel er Grund til at tro, at Øiemedet med Indsættelsen er opnaaet, navnlig at han vil modtage Arbeide, som der maatte være Anledning til at

skaffe ham, eller naar hans Helbreds- Familie- eller Erhvervsforhold maatte gjøre Løsladelsen særlig ønskelig. Bestemmelserne i de tre sidste Led af § 1 kommer dog ogsaa her til Anvendelse.

§ 3. Naar der bliver Spørgsmaal, om en Tvangsarbejder kan løslades paa Prøve, skal Sagen forelægges Funktionærraadet. Dette har ogsaa at forhandle om hans fremtidige Stilling og om, hvad der bør gjøres for at skaffe ham passende Opholdssted og Arbeide. Til Fremme heraf bør Bestyreren træde i Forbindelse med Selskaber, som virker i dette Øjemed, med offentlige eller kommunale Myndigheder eller private Personer.

§ 4. Beslutning om Løsladelse paa Prøve fattes i de i § 1 omhandlede Tilfælde af Bestyreren.

Ellers træffes Afgjørelsen af Fængselsstyrelsen efter Indstilling af Bestyreren. Indstillingen maa ledsages af vedkommende Retsakter, Udskrift af Funktionærraadets Forhandlinger efter § 3 og af de iøvrigt fornødne Oplysninger om Fangens Person og Forhold. Har Spørgsmaalet om en Tvangsarbejders Løsladelse paa Prøve tidligere været forelagt Styrelsen, bliver Sagen, selv om vedkommende Tvangsarbejder indgiver Andragende derom, ikke paany at indsende før 1 Aar efter sidste Afgjørelses Datum, medmindre Bestyreren finder, at der nu er Grund til at løslade Vedkommende.

§ 5. Enhver Løsladelse paa Prøve tilstaaes paa den Betingelse, at den løsladte fører et ordentligt Liv.

De øvrige Betingelser, hvorpaa Løsladelsen sker, bestemmes for hvert enkelt Tilfælde.

§ 6. Beslutning om Løsladelse paa Prøve bringes ikke til Udførelse, hvis Tvangsarbejderen inden Løsladelsen viser slet Forhold. Heller ikke, hvis senere Begivenheder eller senere fremkomne Oplysninger viser, at Forudsætningerne for Løsladelsen ikke holder Stik. Er Beslutningen ikke fattet af Fængselsstyrelsen, forelægger Bestyreren i saadanne Tilfælde paany Sagen for denne.

§ 7. Ogsaa med Hensyn til Tvangsarbeidere, som ikke løslades paa Prøve, bliver der i betimelig Tid før Løsladelsen at forholde efter § 3.

§ 8. Udgaende Tvangsarbeidere skal forinden Løsladelsen gives passende Formaninger af Bestyreren og Præsten. Arbeidere, som skal løslades paa Prøve, skal særlig gjøres nøie bekjendt med Vilkaarene for Løsladelsen. Der skal medgives dem et Aftryk af Forskrifterne vedkommende deres Forhold efter Løsladelsen. Personer, som er paagrebet udenfor sin Bopæl og nu sendes tilbage til denne, samt omflakkende Personer uden fast Bopæl, som skaffer sig eller faar sig anvist fast Bopæl, skal ogsaa særlig gjøres bekjendt med, at de, hvis de uden paaviseligt lovligt Erhverv flakker om fra Sted til Sted, vil blive dømt til Straf og indsat paa Tvangsarbeide efter Løsgjængerilovens § 4.

Hvis ikke Bestyreren bestemmer noget andet, skal Arbeiderne før Løsladelsen undersøges af Lægen og veies.

§ 9. Paa Løsladelsesdagen faar Tvangsarbeideren igjen sine Klæder, om disse er opbevaret, samt sine øvrige Egenheder. Han har at meddele Erkjendelse for Modtagelsen. Videre gives der ham Besked med Hensyn til Arbeidspengenes Størrelse og deres Anvendelse.

§ 10. Mangler en Tvangsarbeider, som skal løslades, fornødne Klæder eller Sko, skal han forsynes med saadanne af tarveligt og billigt Slags, helst brugte. Har han over 20 Kroner i Behold af Arbeidspenge, benyttes i fornøden Udstrækning det overskydende til Anskaffelsen.

§ 11. Hvis Tvangsarbeideren ikke har fast Bopæl paa det Sted, hvor Tvangsarbeidshuset ligger, og han heller ikke som fremmed udvises af Riget, skal han i Regelen paa den Maade, som findes hensigtsmæssigst, sendes til det Sted, hvor han har eller faar anvist fast Bopæl, eller til et, hvor der er sikret ham varigt Arbeide, eller i Mangel af saadant Sted til den Kommune, hvor han har sin Hjemstavn. Indtil Afsendelsen kan foregaa, kan Tvangsarbeideren holdes i Varetægt i Tvangsarbeidshuset.

Hvis det findes særlig ønskeligt, kan ogsaa en Tvangsarbejder, som har fast Bolig paa det Sted, hvor Tvangsarbeidshuset ligger, sendes til et andet Sted, hvor han kan faa Arbeide.

Paa Personer, som udstaar Tvangsarbeide i kortere Tid end 6 Maaneder, kommer foranstaaende Bestemmelser alene til Anvendelse, hvor dertil findes særlig Grund.

Naar en Tvangsarbejder ved Løsladelsen sendes til en anden Fattigkommune end den, hvor han før Domfældelsen var bosat, bør der medgives ham Flytningsattest fra vedkommende Politimyndighed paa hans Hjemsted til Forevisning for Politimesteren eller Lensmanden paa Bestemmesstedet.

Udgifter ved Hjemsendelse til Bostedet eller Hjemstavnskommunen udredes af Tvangsarbeidshuset. Hvis Forsendelse til et andet Sted medfører øget Udgift, kan denne helt eller delvis afholdes af Arbeidspengene efter Bestyrerens nærmere Bestemmelse. Saavidt muligt bør Reisebillet kjøbes af Tvangsarbeidshuset til billigste Plads paa Dampskib eller Jernbane.

§ 12. Tvangsarbejder, som ikke skal sendes bort, skal i Regelen løslades om Formiddagen. Skal flere Arbeidere gaa ud samme Dag, løslades de enkeltvis med passende Mellemlum. Arbejder, hvis Løsladelse falder paa en Søn- eller Helligdag, kan løslades Dagen før.

§ 13. Enhver Løsladelse bliver at indføre i vedkommende Bøger.

§ 14. Om enhver Løsladelse skal der, om muligt en Uge forud, meddeles Polititidenden Underretning efter saadant Schema:

Navn.	Fødselsdato.	Opholdssted.	Naar indkommet.	Naar løsladt.	Fra hvilken Anstalt.	Senest omhandlet.

Sidstnævnte Rubrik udfyldes dog ikke af Anstalten. Alle Navne og Tal skrives tydelig.

§ 15. Naar en Tvangsarbejder skal løslades paa Prøve gives Politiet paa det Sted, hvor han skal opholde sig, en efter medfølgende Schema affattet Meddelelse om hans Person og Forhold, hans Signalement, hos hvem han agter at tage Tilhold, den ham overgaaede Dom og Indsættelsesbeslutningen, samt de Betingelser, paa hvilke Løsladelsen er sket.

Afsendes han fra Tvangsarbeidshuset i Henhold til § 11, bliver Politiet paa Bestemmelsesstedet tillige at meddele Underretning om Reisemaaden og Tiden for Afreisen samt den antagelige Ankomsttid.

Er Løsladelsen betinget af, at Tvangsarbejderen for kortere eller længere Tid ikke tager Ophold eller indfinder sig paa et bestemt Sted (By eller Landdistrikt), bliver saadan Meddelelse som i 1ste Led foreskrevet ogsaa at tilstille dette Steds Politi.

§ 16. Lider en Tvangsarbejder, som skal løslades endelig, af saadan Sygdom, at han ikke kan sendes bort overensstemmende med § 11, men dog taaler at flyttes, bliver han, hvis der ikke paa anden Maade sørges for ham, ved Politiets Foranstaltning at indlægge i et Sygehus. Er Sygdommen af den Beskaffenhed, at han paa Løsladelsesdagen ikke uden Fare for Helbreden kan flyttes, forpleies han i Tvangsarbeidshuset, indtil han kan indlægges.

Om Indlægningen gives der Fattigstyret fornøden Underretning og ligesaa hans Slægtninge, naar disse kjendes.

Hvis en Tvangsarbejder paa den Tid, hans Løsladelse skal foregaa, ligger i Sygehus (Sindssygeasyl), bliver dettes Bestyrelse samt Fattigstyret og i Tilfælde de forsørgelsespligtige betimelig at underrette om, fra hvilken Dag han er løst fra sit Forhold til Tvangsarbeidshuset.

Er Tvangsarbejder, som skal løslades paa Prøve, syg, bliver Løsladelsen i Regelen at udsætte, indtil han kan sendes til sit Hjem eller det for ham bestemte Opholdssted.

Udløber Indsættelsestiden, før han bliver frisk, forholdes efter de ovenfor givne Regler.

§ 17. Den paa Prøve løsladte har inden en saadan Frist, som af Bestyreren bestemmes, at fremstille sig for Politiet paa det Sted, hvor han skal tage Ophold, paa Landet for Lensmanden.

Hvis han ikke fremstiller sig til fastsat Tid, har vedkommende Politimyndighed at beordre ham paagrebet og, om hans Opholdssted ikke kjendes, at efterlyse ham gennem Polititidenden.

I Ordren og Efterlysningen begjæres den løsladte snarest muligt fremstillet for nærmeste overordnede Polititjenestemand eller Lensmand. Denne optager hans Forklaring om Grunden til Udeblivelsen og erhverver de øvrige Oplysninger, som maatte findes paakrævet.

Hvis Udeblivelsen ikke skyldes den løsladte utilregnelige Omstændigheder, bliver han efter Politiets Beslutning foreløbig at indsætte i Fængsel, hvorefter der uden Ophold gjøres Indberetning til Fængselsstyrelsen. Indberetningen skal ledsages af Udskrift af de optagne Forklaringer og af de øvrige Oplysninger, som maatte være erhvervet.

Dersom den løsladte ikke beslattes indsat i Fængsel, har han uden Ophold at begive sig til det for ham bestemte Opholdssted, om dette er et andet end Paagribelsesstedet.

Om Paagribelsen og de trufne Forføininger underrettes den Myndighed, som har beordret Paagribelsen.

§ 18. Uden Tilladelse af Politiet (Lensmanden) maa den løsladte ikke i Prøveaaret (jfr. § 25) flytte ud af vedkommende By eller Landdistrikt. Derimod kan han uden særskilt Tilladelse rent midlertidig bytte Opholdssted, naar hans Beskæftigelse eller andre særlige Grunde kræver det.

Tilladelse til at flytte maa ikke gives, medmindre der er særlig Grund dertil, og der er sikret den løsladte Arbejde paa det Sted, som han vil flytte til.

Tillades det den paa Prøve løsladte at flytte, har han,

forsaavidt han ikke skal gaa tilsjøs eller forlade Landet, inden den Tid, som af vedkommende Politimyndighed bestemmes, at fremstille sig for Politiet (Lensmanden) paa det Sted, hvor han fremtidig skal opholde sig. Politiet paa det tidligere Opholdssted har betimelig at meddele Politiet paa det nye Underretning om den løsladtes Flytning, ledsaget af saadanne Oplysninger om ham, som i § 15, 1ste Led omhandlet, og Oplysning om hans Forhold efter Løsladelsen.

§ 19. Hvis en paa Prøve løsladt, som har faaet Tilladelse til at tage Ophold paa et nyt Sted, ikke fremstiller sig for dettes Politi til fastsat Tid, har dette at meddele Underretning herom til Politiet paa hans tidligere Opholdssted, som i fornødent Fald beordrer den løsladte paagrebet eller bevirker ham efterlyst.

Hvis den løsladte udenfor det i § 18, 2det Punktum omhandlede Tilfælde uden Tilladelse forlader anvist Opholdssted, beordrer Politiet ham ligeledes paagrebet eller bevirker ham efterlyst.

I begge Tilfælde finder Bestemmelserne i § 17 om Paagribelse og Efterlysning tilsvarende Anvendelse. Dog afgiver Paagribelsesstedets Politi ikke Indberetning til Fængselsstyrelsen, men sender Udskrift af Forklaringerne m. v. til den Myndighed, som har beordret Paagribelsen. Denne har derefter snarest muligt at sende Indberetning til Fængselsstyrelsen, ledsaget af Udskrift af de optagne Forklaringer m. v. samt af Udtalelse om, hvorvidt den løsladte bør gjenindsættes i Tvangsarbeidshuset.

§ 20. I Tilfælde, hvor det ikke ansees hensigtsmæssigt, at Reglerne i § 15 og §§ 17—19 kommer til Anvendelse, kan Bestyreren bestemme, at saa ikke skal ske.

Saadan Bestemmelse kan ogsaa afgives efter Løsladelsen.

§ 21. Hvis nogen paa Prøve løsladt i Prøveaaret (§ 25) henfalder til Lediggang og ikke kan paavise lovligt Erhverv, eller til Drik eller andet daarligt Forhold,

eller hvis han søger Selskab med eller tager Bolig hos berygtede Personer, der ikke er hans Slægtninge,

eller hvis han forøvrigt — udenfor de i §§ 17—19 omhandlede Tilfælde — undlader at efterkomme nogen af de for hans Forhold givne Forskrifter,

optager Politiet Forklaring, hvorunder ogsaa den løsladte selv maa gives Anledning til at udtale sig.

Hvis den løsladte ikke paany sættes under Tiltale efter Løsgjængerloven, bliver Udskrift af Forklaringen tilligemed de øvrige Oplysninger, som maatte findes fornødne til Bedømmelse af Spørgsmaalet om hans fornyede Indsættelse i Tvangsarbeidshuset, samt Politiets Udtalelse herom snarest muligt at indsende til Fængselsstyrelsen. Det samme sker, hvis den nye Forfølgning ikke leder til Vedkommendes Indsættelse paa Tvangsarbeide.

Indtil endelig Beslutning er fattet om fornyet Indsættelse, kan Politiet lade den løsladte paagribe og foreløbig indsætte i Fængsel, hvis det findes fornødent for at hindre ham fra at undvige eller af Hensyn til den offentlige Sikkerhed.

§ 22. Kommer den løsladte i Prøveaaret (§ 25) under Forfølgning for nogen anden Handling, som kan medføre Frihedsstraf, bliver Indberetning — ledsaget af Retsakterne og mulige yderligere Oplysninger — at indsende til Fængselsstyrelsen, saasnart Sagen er afsluttet ved Indstilling af Forfølgningen, Vedtagelse af Forelæg eller endelig Dom.

Er den løsladte ikke underkastet Varetægtsfængsling i Anledning af den nye Strafforfølgning, og har han heller ikke paabegyndt Afsoningen af ilagt ny Straf, finder § 21, sidste Led tilsvarende Anvendelse.

§ 23. Beslutning om fornyet Indsættelse af Tvangsarbeidere, som er løsladt paa Prøve. fattes af Justitsdepartementet.

Naar en paa Prøve løsladt Tvangsarbeider indkommer efter ny Dom, har Bestyreren dog uden særskilt Beslutning af Departementet at lade Resten af Tvangsarbeidet fuld-

byrde, forsaavidt der efter § 25 er Adgang dertil. I Tvilstilfælde, saavel som naar Tvangsarbeideren forlanger det, har Bestyreren at forelægge Sagen for Departementet.

§ 24. Naar en paa Prøve løsladt Tvangsarbeider gjenindsættes, kan han beholdes i Anstalten indtil Udløbet af den oprindelig fastsatte Tid, hvorved den Tid, han har været i Frihed, ikke medregnes.

§ 25 Hvis en paa Prøve løsladt Tvangsarbeider ikke inden et Aar efter Løsladelsen er besluttet gjenindsat paa Tvangsarbeide eller paagrebet, ansees Tvangsarbeidet udstaaet.

Fængselsstyrelsens Aarbog 1903—04.

Kristiania 1907.

Aarbogen, der er udgivet af Expeditionschefen for Fængselsvæsenet, og som udgør et Led i Norges officielle Statistik, omhandler ligesom sine nærmeste to Forgængere ikke alene Landsfængslerne, men ogsaa Distriktsfængslerne, Hjælpefængslerne, Tinglagsarresterne, Tvangsarbejdshusene og Kriminalasylet. Desuden indeholder den Oplysninger om Fængselsvæsenet i Almindelighed, om Fangetransport og om Omsorgen for løsladte Fanger og giver saaledes en fuldstændig statistisk Oversigt over hele det norske Fængselsvæsen.

Stoffet er ordnet efter moderne Principper, saaledes at Aarbogen indeholder dels en Forvaltningsstatistik, dels en udførlig, paa Grundlag af Tællekort udarbejdet Fangestatistik.

En væsentlig Del af Beretningen omhandler Landsfængslerne, hvor der som bekendt udelukkende udstaas Strafarbejde, og som altsaa svarer til Strafanstalterne i Danmark, og denne Del af Aarbogen er ubetinget af størst Interesse.

I Landsfængslerne indsattes i Aaret 1903—04 600 Fanger, hvoraf dog kun 522 indkom efter Dom. Af de øvrige genindsattes 55 efter Løsladelse paa Prøve, medens 12 overførtes fra et Landsfængsel til et andet.

Fangernes Forhold har efter samtlige Direktørers Udtalelser i det hele været godt. Der indtraf ikke noget saa grovt Brud paa Disciplinen, at det havde strafferetlig Tiltale til Følge, og der fandt ikke fra selve Fængslerne nogen Undvigelse Sted. 5 Mandfanger, 1 i Bods-fængslet og 4 i Akershus Landsfængsel, har været belagt med Jern, dels for Undvigelsesforsøg og dels for voldsom Adfærd mod Opsynet. Det største Antal disciplinære Forseelser skete i Bods-fængslet, hvor ikke mindre end 14.7 pCt. af Aarets samlede Fangeantal blev straffet. I Akershus og Trondhjems Landsfængsler vare de tilsvarende Procenter 9.5 og 7.9. I Kvindefængslet var der derimod i Modsætning til, hvad der i Almindelighed finder Sted, meget faa disciplinære Overtrædelser, idet kun 4.1 pCt. af de i Aaret behandlede Fanger bleve straffede for saadanne. Korporlig Straf exekveredes kun i 4 Tilfælde, alle paa Mandfanger. — I Tabellen over disciplinære Forseelser og Revselsler findes en ret betydelig Uoverensstemmelse mellem Tallene paa begaaede Forseelser og ikendte Revselsler. I Bods-fængslet skete der saaledes 122 Forseelser, medens der blev dikteret 196 Revselsler. Det staar ikke Anmelderen klart, hvorpaa denne Forskel beror; maaske kan Grunden være den, at der er givet flere Revselsler for den samme Forseelse, men en forklarende Bemærkning herom kunde formentlig være ønskelig.

Angaaende Arbejdsvæsenet oplyses det, at Forsvarsdepartementet ved et Cirkulære har henledet en Række militære Myndigheders Opmærksomhed paa Arbejdsdriften i Akershus Landsfængsel. Hensigten hermed har formentlig været at gøre Skridt til i større Udstrækning end hidtil at benytte Fangearbejds-kraft til Udførelse af Arbejde efter Bestilling for forskellige Statsinstitutioner. Dette vil sikkert, hvis det gennemføres i større Omfang, blive en betydningsfuld Reform; thi det er uden Tvivl det hensigtsmæssigste og fordelagtigste at ordne Statsarbejdet i Fængsler paa denne Maade, da Statsdrift indrettet paa almindeligt

Salg paa Markedet, saaledes som det for en væsentlig Del finder Sted i Norge, har meget vanskeligt ved at konkurrere med den private Arbejdsdrift. Det ses da ogsaa af Aarbogen, at man, uagtet Anstalterne i Aarets Løb har bestræbt sig paa at formindske Beholdningerne af færdige Varer, ligger inde med meget store Partier af Fabrikata, der næppe ere lette at realisere. Værdien af disse beløb sig d. 31. Marts 1904 til ikke mindre end 273,599 Kr.

Sundhedstilstanden har i alle Landsfængslerne været god, i Bods-fængslet og i Landsfængslet for Kvinder endog ualmindelig god. Sygeprocenten var for Mænd 1.7 og for Kvinder 4.3. Til Sammenligning anføres, at de tilsvarende Procenter i de danske Strafanstalter i 1903—04 var for Mænd 1.9 og for Kvinder 5.9. Der døde i Aarets Løb kun to Fanger, begge Mænd.

Hvad Bygningsvæsenet angaar, er der ikke i det her omhandlede Aar foretaget videre omfattende Istandsættelser udover de sædvanlige aarlige Vedligeholdelsesarbejder. Det bør dog fremhæves, at der er bleven indlagt elektrisk Lys i Trondhjems Landsfængsel.

Det planlagte nye Landsfængsel er endnu ikke opført, uagtet Trangen til dette formentlig er meget stor. Dette faar man navnlig Indtrykket af ved den Omstændighed, at man i Akershus Landsfængsel ikke endnu er videre, end at Fangerne tilbringe Natten i fælles Sovelokaler. Præsten ved dette Fængsel betoner da ogsaa i sine Bemærkninger om Fangernes moralske og religiøse Tilstand det højst uheldige i dette Forhold.

Af den i Beretningen givne udførlige Tilbagefaldsstatistik skal her kun henpeges paa den Del, der omhandles i Tabel 26, idet denne er af størst Interesse. De andre Tilbagefaldstabeller omhandle de i Aaret fra 1ste April 1900 til 31te Marts 1901 løsladte Strafarbejdsfanger og disses Tilbagefald i de følgende 3 Aar. I et saa forholdsvis kort Aaremaal ske imidlertid ikke alle Tilbagefald, der ville finde Sted, og de meddelte Recidivprocenter ere der-

for for smaa. Tabel Nr. 26 omhandler derimod Tilbagefaldet af de fra Landsfængslerne i 1892—93 løsladte i de efterfølgende 10 Aar, en Periode, der er tilstrækkelig lang til at give en, i hvert Fald tilnærmelsesvis rigtig Tilbagefaldsprocent. Af de i det nævnte Aar løsladte 311 Mænd faldt tilbage 142 eller 47.7 pCt. og af 66 løsladte Kvinder 12 eller 18.2 pCt. De tilsvarende Tal for den samme Periode i Danmark var efter den danske Beretning for 1903—04 36.4 pCt. for Mænd og 30.6 for Kvinder.

Antallet af Fanger, der i Aarets Løb blev løsladt paa Prøve, var 273, nemlig 256 Mænd og 17 Kvinder, men en meget betydelig Del af de Fanger, der havde afsonet $\frac{2}{3}$ og mindst 6 Maaneder af Straffen, nemlig 151 eller 123 Mænd og 28 Kvinder, blev holdt tilbage til Afsoning af den fulde Straffetid. De forskellige Aarsager til, at der blev taget Beslutning om ikke at løslade disse Fanger paa Prøve, fremgaar af følgende:

12	Md.	»	Kv.	ønskede at forblive hele Straffetiden i Fængslet,
9	»	»	»	kunde der ikke skaffes Arbejde,
12	»	27	»	vilde sandsynligvis ikke ernære sig paa redelig Vis,
10	»	1	»	havde udvist daarligt Forhold i Fængslet,
73	»	»	»	havde tidligere været løsladt paa Prøve uden at bestaa denne,
4	»	»	»	antoges at have opholdt sig for kort Tid i Strafanstalten,
3	»	»	»	kunde ikke løslades paa Grund af Sygdom.

Ialt 123 Md. 28 Kv.

De tilsvarende Tal for de nærmest forudgaaende 10 Aar vare følgende:

for 1901—02..... 32 Md. 17 Kv.

» 1902—03..... 102 » 24 »

Det synes herefter, som om Tilbøjeligheden til at anvende Løsladelse paa Prøve, efterhaanden som Resul-

taterne af denne viser sig, bliver mindre og mindre, hvilket formentlig ogsaa er ganske berettiget. Det fremgaar ikke af Aarbogen, hvormange Fanger der nu i det hele er genindsat efter Løsladelse paa Prøve, efter at denne Straffelømpelse er indført i Norge, men derimod udviser Aarbogen, at der i Aaret 1903—04 efter saadan Løsladelse genindsattes 52 Md. og 3 Kv. til Afsoning af Resten af Straffetiden, medens der af Personer, der tidligere havde været løsladte paa Prøve, efter ny Dom indsattes 98 Md. og 1 Kv. Herefter er det næppe usandsynligt, at man i Norge, saaledes som det er sket i andre Lande, vil komme til det Resultat, at Løsladelse paa Prøve overfor et stort Antal Ejendomsforbrydere er ganske uden Virkning.

Udgiften til Driften af Landsfængslerne udgjorde i det hele 680,411 Kr. Af denne dækkedes 353,843 Kr. ved Tilskud af Statskassen, 313,345 Kr. ved Indtægt af Arbejdsdriften og Resten ved forskellige mindre Indtægter. For én Fange var den aarlige Udgift 781 Kr. 52 Øre, hvoraf Statskassen udrede 536 Kr. 30 Øre. I de danske Strafanstalter var i det her omhandlede Aar Gennemsnitsudgiften pr. Fange 693 Kr. 1 Øre og Statens Tilskud pr. Fange 583 Kr. 95 Øre.

Med Hensyn til Distriktsfængsler og Hjælpefængsler oplyser Aarbogen, at der i Aarets Løb er foretaget forberedende Arbejder til Iværksættelse af Lovens Bestemmelse om Statens Overtagelse af disse Fængslers Forvaltning, hvilken Overtagelse i Følge Resolution af 9de Marts 1904 skulde ske fra 1ste April s. A. Paa Grund af denne Omordning omfatter Aarbogen for Distrikts- og Hjælpefængslernes Vedkommende 5 Kvartaler, nemlig Kalenderaaret 1903 og 1ste Kvartal 1904.

Angaaende Fangeantallet i Distriktsfængslerne hedder det i Aarbogen, at der ikke haves Materiale til en nøjagtig Beregning af det virkelige Antal fængslede Personer, og at en og samme Person, forsaavidt han er overgaaet fra Varetægtsfængsel til Strafafsoning, eller hvis han flere Gange

i Driftsaaret har hensiddet i Fængsel, ved Optællingen er medregnet 2 eller flere Gange. En Reform paa dette Omraade kunde — som tidligere berørt her i Tidsskriftet — formentlig være ønskelig.

Hvad Fangernes Forhold angaar, oplyses det fra Kristiania Distriktsfængsel, at der paa et samlet Antal af 7,854 Fanger kun er anvendt 6 disciplinære Straffe i Løbet af Aaret, hvilke Straffe endda vare meget lemfældige, idet de bestod i mørk Celle fra 6 til 8 Timer. Trods dette mærkelig ringe Antal Revselsers har der dog fundet ret alvorlige Forseelser Sted, idet det ses, at 7 Fanger for Voldsomhed eller Anfald paa Opsynet i Beretningsperioden har været belagt med Jern eller Tvangstrøje. I de øvrige Distriktsfængsler blev der tildelt ialt 7 Fanger Revselsers, hvoraf, saavidt det kan ses, 2 bestod i korporlig Straf.

I 39 Distriktsfængsler har Fangerne været sysselsatte med Arbejde, medens der i de øvrige 15 Fængsler ikke i nævneværdig Udstrækning har været Anledning dertil.

I samtlige 5 Tvangsarbejdshuse var det daglige Gennemsnitsantal af Tvangsarbejdere i Kalenderaaret 1903 243.7 Md. og 81.4 Kv. Størstedelen af de indsatte, nemlig 72.9 pCt. Md. og 98.4 pCt. Kv., var ørkesløse og drikkfældige.

Kriminalasylet har i 1903—04 haft en Belægning af 32 syge, idet der d. 1ste April 1903 var 29 og i Aarets Løb indkom 3. I Driftsaaret udskreves 4, 1 som helbredet, 2 i Bedring og 1 uhelbredet, saaledes at der ved Aarets Slutning var 28 syge. I Modsætning til, hvad man efter Beskaffenheden af de i Asylet behandlede Individier skulde antage, synes Forholdene i dette at have været meget rolige, idet der ikke i Aaret har været anvendt Tvangsmidler, ligesom der heller ikke i Beretningen findes nogen Udtalelse om, at Hævdelsen af den fornødne Orden blandt de indlagte har medført særlige Vanskeligheder. —

V. From.

Stor-Britanniens Kriminalitet.

Uddrag af Fængselskommissionens Betænkning for 1906—1907.

Det hele Antal Fanger, der indsattes i Englands Distriktsfængsler, dømte til Strafarbejde eller Fængsel, var 178,888, hvoraf 545 Soldater og Matroser, dømte af Krigsretterne. 19,230 Debitorer blev indsatte i Gælds fængsel, 1,164 Personer paa Grund af Mangel paa Evne til at stille Sikkerhed for deres Tilstedeblivelse under en kriminel Sag. I det hele indsattes saaledes 199,282 Personer i Englands Fængsler.

De tilsvarende Tal vare i det foregaaende Aar: dømte af de almindelige Domstole 195,056; Militærpersoner 648, ialt 195,704. Debitorer 20,414. Bristende Evne til at stille Sikkerhed: 1,208, ialt 217,326, Der var altsaa i 1906—07 en Nedgang paa 18,044 Personer, sammenlignet med Aaret 1905—06.

Gennemsnitsbestanden var i 1906—07 17,911 pr. Dag (15,161 Md. og 2,750 Kv.). I det foregaaende Aar var Gennemsnittet 18,288 (15,377 Md. og 2,911 Kv.).

I de egentlige Strafanstalter hensad d. 31te Marts 1907 3,038 Md. mod 3,048 det foregaaende Aar. Gennemsnitsbestanden var i 1906—07 pr. Dag 3,032 (2,890 Md. og 134 Kv.). De tilsvarende Tal var i 1905—06: 3,135 — 2,994 — 141.

Gennemsnitstiden for Fængselsstraffe var 36 Dage for Md., 24 Dage for Kv. (i det foregaaende Aar henholdsvis 35 og 23). 39 % Md. og 41 % Kv. dømtes til Fængselsstraf under 1 Uge, 63 % Md. og 68 % Kv. under 2 Uger, 94 % Md. og 97 % Kv. under 3 Maaneder. Kun 0,88 % Md. og 0,10 % Kv. vare dømte til Fængselsstraf over 1 Aar.

Gennemsnitstiden for nyankomne Straffefanger var 4,38 Aar for Md., 4,99 for Kv. (mod 4,67 Aar for Md. og 5,15 Aar for Kv. det foregaaende Aar).

Kriminaliteten er i de 2 Aar gaaet ned fra 571,1 % pr. 100,000 Indb. i 1905—06 1,06 til 516,2 % i 1906—07. For de enkelte Forbrydelser stiller Forholdet sig saaledes i Tiden fra 1903—07.

Dømte ved Kvartalsretterne.

Forbrydelser mod Person:

1903—04	1904—05	1905—06	1906—07
1,495	1,340	1,364	1,442

Forbrydelser mod Ejendom:

1903—04	1904—05	1905—06	1906—07
6,797	7,150	7,357	7,332

Andre Forbrydelser:

1903—04	1904—05	1905—06	1906—07
348	271	251	192

Summarisk behandlede egentlige Forbrydelser:

1903—04	1904—05	1905—06	1906—07
21,730	21,784	21,890	20,272

Andre summarisk behandlede Overtrædelser:

1903—04	1904—05	1905—06	1906—07
159,518	167,396	164,194	149,105

Ialt 189,888 197,941 195,056 178,343

Ogsaa Overtrædelser af Politiforskrifterne er gaaede ned i Tal. Saaledes er Antallet af de for Drukkenskab

dømte Personer aftaget med 5,202, for Prostitution med 1,835, for Betleri og Løsgængereri med 2,379 Tilfælde.

Antallet af unge Personer (under 16 Aar) der dømmes til Fængselsstraf er ved at gaa ned med rivende Fart. Siden 1897 er Antallet sunket fra 1,541 Dreng. 89 Piger til 704 Dreng, 20 Piger. Denne Nedgang er naturligvis ikke bevisende for den ungdommelige Kriminalitet som saadan, men kun for det stadig stigende Omfang, hvori man i England anvender Tvangsopdragelse i Stedet for Straf. Derimod er det unægtelig højst paafaldende, at ogsaa Antallet af unge Forbrydere fra 16—21 Aar i de to sidste Aar er sunket med 14.7 %, medens det hele Antal mandlige Forbrydere kun er aftaget med 8.2 %. Beretningen tilskriver Borstal-Systemet *) denne Nedgang, navnlig efterat dette System er blevet udvidet til ikke blot at gælde unge Personer, der dømmes til Strafarbejde fra 1—3 Aar, men ogsaa til de til Fængselsstraf dømte unge Personer fra 16—21 Aar.

Om Fængselsdisciplinen oplyses, at der er en Nedgang paa 3,157 Md. og 410 Kv. i Antallet af disciplinært straffede Personer fra 1905—06 til 1906—07. I det sidste Aar har 91 % af Md. og 98 % af Kv. ikke været disciplinært straffede, mod 89 % og 96 % i det foregaaende Aar. Legemsstraffe som Disciplinærstraffe ere fuldbyrdede paa kun 26 Personer.

Om Undervisningen oplyses, at den indtil for kort Tid siden foregik saaledes, at Skolelæreren gik fra Celle til Celle og saaledes underviste Fangerne enkeltvis. Erfaringen har imidlertid vist, at Klasseundervisning frembringer langt bedre Resultater. Man er derfor nu definitivt gaaet over til dette System, saaledes at det beror paa Diriktørens Skøn, hvor mange Fanger der kan undervises under ét, og paa hvilket Sted den kan gives under Hensyn baade til Undervisningens Virkning og Disciplinens Fordringer.

*) Se Tidsskrift 1907, p. 69.

Om Helbredstilstanden berettes, at der i samtlige engelske Fængsler og Strafanstalter i det sidste Aar er bleven gennemført psykiatriske Undersøgelser af samtlige nyankomne Domfældte. Resultatet har været, at 3 % af de nyankomne, ialt ca. 6000 Fanger, ere fundne behæftede med psykiske Abnormiteter, der ikke tidligere har været konstaterede, og det bemærkes, at Antallet utvivlsomt vilde være blevet betydelig højere, hvis ikke saa mange af Observaterne havde været dømt til saa korte Straffe, at mere detaillerede Undersøgelser ikke lod sig foretage. Beretningen udtaler, at dette forbavsende Resultat maa føre til paa det kraftigste at anbefale en Lovbestemmelse, der berettiger Fængselsmyndighederne til at befri sig fra den store Byrde og det tunge Ansvar, det betyder at skulle anvende Straffesystemet paa et saa stort Antal Mænd og Kvinder, der i mental Henseende slet ikke ere egnede Strafobjekter. Det viser sig da ogsaa, at mange af disse psykisk defekte Personer netop hørte til de mest inkarmerede Recidivister, dømt fra 6—113 (!) Gange. En af de hyppigst straffede var en decideret aandssvag Person, der absolut hørte hjemme paa et Aandssvageasyl, men som ikke desto mindre blot i det løbende Aar havde tilbragt $7\frac{1}{2}$ Maaned i Fængsel og nu var dømt til en Straf af 3 Maaneder. Og han havde aldrig nogensinde før været under psykiatrisk Observation.

I Henseende til Sundhedsvæsenet iøvrigt er nogle Udtalelser om Hyppigheden af Delirium tremens i Fængslerne af Interesse. Der er i Aarets Løb kun forefaldet et Dødsfald paa Grund af den nævnte Sygdom, og Fængselskommissionen finder heri et afgørende Bevis paa, hvor uberetigede de Angreb ere, der gaa ud paa, at Fængselsbehandlingen med den absolute Afholdenhed fra Spirituosa er skæbnesvanger for kroniske Alkoholister. Der oplyses i saa Henseende, at skønt der alene for Drukkenskab sendtes 41,986 Md. og 21,005 Kv. til Fængslerne, og skønt ogsaa disses øvrige Indhold for en meget stor Del er

Alkoholister, forefaldt der i hele Aaret kun 246 Tilfælde af Delirium tremens (180 Md. 66 Kv.) med — som nævnt — et Dødsfald. Af de øvrige befandtes 5 at være sindssyge og sendtes efter Løsladelsen til Sindssygeanstalt, 218 blev fuldstændig helbredte, 22, der paa Grund af deres kortvarige Straffe ikke var fuldstændig helbredte, sendtes til Fattighospitaler eller til deres Paarørende. »Det kan her- efter ikke fastholdes« — siges der — »at de, som pludselig berøves Adgang til at drikke Spiritus, i Tilfælde af kronisk Alkoholisme ere særlig udsatte for Delirium. Tværtimod er det Fængselslægenes almindelige Erfaring, at et meget stort Antal Fanger, der ved Ankomsten til Fængslet staa saa at sige paa Randen af et Udbrud, ved den fuldstændige Afholdenhed i Forbindelse med passende Diæt og ved Brugen af eliminerende Lægemedler, saa langt fra at faa Udbruddet fremskyndet, netop overmaade hyppig helt und- gaar det. Og jeg vil tilføje, at den Paastand, der ogsaa er bleven fremsat, at korte Frihedsstraffe overfor kroniske Alkoholister ved den pludselige Afholdenhed fra Spiritus skulde fremkalde Sindsforvirring, Apoplexi eller moralsk Degradation, er akkurat ligesaa uholdbar. Tværtimod kan de Velgærninger, som endog blot en kort Tids tvungen Afholdenhed fremkalder, slet ikke nægtes. Den Forbedring, der indtræder i de kroniske Alkoholisters fysiske og psy- kiske Tilstand, endog blot efter 8—14 Dages Afholdenhed, er vel kendt af alle Fængselslæger.«

En ikke uinteressant lille Statistik over 107 »ufuld- stændig tilregnelige« Personer, der findes samlede i Krimi- nalasylet i Parkhurst slutter denne Del af Kommissionens Beretning. Deres psykiske Defekts Beskaffenhed angives saaledes:

a.	Aandssvaghed:	
	1. Med Epilepsi.....	4
	2. Uden Epilepsi.....	35
b.	Ufuldkommen udviklet Sindssyge	18
c.	Debilitet efter Anfald af Sindssyge ...	8

d. Senilitet	10
e. Alkoholisme	9
f. Ubestemt	23
	<hr/>
	107

De Forbrydelser, for hvilke de ere domfældte, er følgende:

Bedrageri	3
Hæleri	1
Tyveri	35
Falskmøntneri	1
Pengeafpresning	2
Røveri	2
Hærværk	1
Besiddelse af Sprængstoffer	1
Mord	5
Drab	15
Almindelig Vold	13
Grov Legemsbeskadigelse	1
Ran	2
Uterlighed mod smaa Piger	7
Brandstiftelse	16
Hensigtsløs Nedslagting af Kvæg eller Faar	2
	<hr/>
	107

26 vare ikke tidligere straffede, de øvrige 81 vare tidligere domfældte fra 1—78 Gange; ialt havde disse 81 Personer undergaaet 1032 Domfældelser (!).

Beretningen indeholder endvidere en Del Oplysninger om de engelske Tvangsopdragelsesskoler, hvoraf følgende skal meddeles.

Som bekendt falde de nævnte Skoler i 2 Grupper: Reformskolerne for unge Mennesker, der før deres 16 Aar har begaaet en Forbrydelse, som vilde medføre Straf af Strafarbejde eller Fængsel, hvis den var begaaet af en voxen Person, og Haandværksskolerne for Børn under 14 Aar, der endnu ikke har begaaet en Forbrydelse, men hvis Forhold er saaledes, at de, overladte til sig selv og deres Omgivelser, kan ventes at ville blive Forbrydere. Dog modtage de sidstnævnte Skoler ogsaa Børn, der alt har begaaet en Forbrydelse, nemlig hvis Barnet er under 12 Aar og ikke før har været dømt.

Antallet af Reformskoler var ved Udgangen af 1906 44 i England og Skotland, hvoraf dog kun de 7 i Skotland. Disse Skoler rummede 4,048 Drengene og 564 Piger. Der indkom i Skolerne 1,297 Drengene, 171 Piger, ialt 1,468, hvilket udgør 21 Drengene og 35 Piger flere end i det foregaaende Aar. Udgifterne var £ 120,962, hvoraf Staten betalte £ 72,790, Kommunen 31,347, Forældre 7,820 og Velgørenhedsselskaber 3,569 £.

Der udgik fra Skolerne 1,407 unge Personer (1,222 Drengene, 185 Piger). De anbragtes paa følgende Maade:

	Drengene	Piger	Ialt
I privat Beskæftigelse eller Tjeneste	531	129	660
Anbragte gennem Paarørende	348	45	393
Udvandrede	48	5	53
Til Søs	128	»	128
Indtraadte i Hæren	116	»	116
Løsladte paa Grund af Sygdom	12	5	17
Løsladte som uforbederlige ..	»	»	»
Døde	17	1	18
Flygtede og ikke atter paa-grebne	22	»	22
	Ialt 1,222	185	1,407

I de 3 foregaaende Aar, 1903—1905 løslodes ialt 3,875,

hvoraf 3,400 Drengene og 475 Piger. Af disse ere 68 døde; om Resten, 3,346 Drengene og 461 Piger berettes følgende:

Af Drengene er

2,522	eller ca.	75 %	i fast Beskæftigelse,
190	- -	6 %	i løst Arbejde,
439	- -	13 %	dømte for Forbrydelser,
195	- -	6 %	ukendte.

Af Pigerne er

349	eller ca.	76 %	i fast Beskæftigelse,
50	- -	11 %	i løst Arbejde,
14	- -	3 %	dømte for Forbrydelser,
48	- -	10 %	ukendte.

Ogsaa i Reformskolerne har psykiatriske Undersøgelser af Eleverne fundet Sted med det Resultat, at 84 strax ere bleven fjærnedede fra Skolerne og anbragte paa Specialanstalter. Selvfølgelig viste det sig, at det for den allerstørste Del netop var saadanne, der var til Skoleledernes største Fortvivlelse som »haabløse« eller »uforbederlige«. Resultatet er af Interesse ogsaa hos os, hvor netop lignende psykiatriske Undersøgelser i Børnehjem og Opdragelsesanstalter er under Ventilation.

I Reformskolernes hele Existentid er ialt 75,002 unge Personer, 62,742 Drengene og 12,260 Piger passerede gennem Skolerne.

Af Haandværksskoler findes i England 102, i Skotland 31. Antallet af Elever var ved Beretningsaarets Slutning 12,484 Drengene og 4,244 Piger, ialt 16,728. Heraf var løsladt paa Prøve 623 Drengene og 280 Piger; 16 Drengene og 6 Piger var undvegne og ikke paany paagrebne, 148 Drengene og 1 Pige var anbragte i Specialanstalter, saaledes at 11,697 Drengene og 3,957 Piger vare de virkelige Beboere af Haandværksskolerne — 60 Drengene færre og 57 Piger flere end det foregaaende Aar. I Aarets Løb indkom 2,877 Drengene og 890 Piger, og udgik 2,918 Drengene og 809 Piger. De fordeltes paa følgende Maade:

	Dreng	Piger	Ialt
I privat Beskæftigelse eller Tjeneste.....	1,389	653	2,042
Anbragte gennem Paarørende	644	84	728
Udvandrede.....	163	34	197
Til Søs.....	403	»	403
Indtraadte i Hæren.....	232	»	232
Løsladte paa Grund af Sygdom	28	15	43
Overgaaede til Reformskolerne	12	4	16
Døde.....	40	17	57
Flygtede og ikke atter paa-grebne.....	7	2	9
	<hr/>		
Ialt	2,918	809	3,727

I de 3 foregaaende Aar 1903—05 løslodes ialt 11,390, nemlig 8,921 Dreng og 2,469 Piger. Af Drengene er 115 senere afgaaede ved Døden. De resterende 8,806 fordeler sig saaledes:

7,567 eller ca. 86 % i fast Beskæftigelse,
 440 - - 5 % i løst Arbejde,
 392 - - 4 % dømte for Forbrydelser,
 407 - - 5 % ukendte.

Af Pigerne er 47 senere døde. Af de resterende 2,422 er:

2,177 eller ca. 90 % i fast Beskæftigelse,
 88 - - 4 % i løst Arbejde,
 21 - - 1 % dømte for Forbrydelser,
 136 - - 5 % ukendte.

Udgifterne til Haandværksskolerne i 1906—07 var i England £ 342,406, hvoraf Staten betalte £ 114,284; Resten udrededes af Kommuner, Skolekommissioner, Velgørenheds-selskaber og Forældre. I Skotland var Udgifterne £ 86,107, hvoraf Staten udredede £ 52,906.

I Haandværksskolernes hele Existentid har de modtaget 118,110 Dreng og 32,078 Piger, ialt 150,178 unge Personer.

Naar det betænkes, at disse Skolers Opgave er at redde Børn, der staa paa Randen af Forbrydelsen, fra at komme i Ulykke, og at dette lykkes for ikke mindre end 86—90 %, spørger man med Forfærdelse sig selv, hvad Resultatet var bleven, hvis hele denne Hær af 150,000 Individier, hvortil endog kan lægges Reformskolernes Tusinder, ikke i Tide var taget under Armene af den offentlige Opdragelses System, og man undres ikke saa meget over den Nedgang i Englands hele Kriminalitet, som Beretningen ifølge foranstaaende signaliserer.

Sluttelig indeholder Beretningen nogle Oplysninger om de offentlige Drankerasyler, hvori habituelle Drankere ved Dom kan tvinges til at tage Ophold. Antallet af anbragte har fra 1899, da Loven traadte i Kraft været følgende:

	Personer:
1899.....	88
1900.....	144
1901.....	204
1902.....	278
1903.....	298
1904.....	418
1905.....	443
1906.....	404

2,277

Det her omhandlede Beretningsaar er altsaa det første, der betegner en Nedgang i Antallet. Paafaldende er det, at af det hele Antal er kun 375 Mænd, Resten eller 1902 Kvinder. Dette er ganske sikkert et for England ret enestaaende Fænomen. Imidlertid viser en anden Statistik, hvor lidet værdifuldt dette Billede er, taget som Maalestok for Drukkenskab i Befolkningen, taget under et. Ca. $\frac{2}{3}$ eller 63 % af samtlige anbragte Personer er

nemlig decideret psykisk abnorme, deraf de 16 % fuldkom-
men sindssyge, Resten defekte, imbecile, degenererede,
epileptiske eller senile. Beretningen klager ikke uden Grund
over Domstolenes Praxis, der gaar ud paa i det væsentlige
kun at dømme slige ganske haabløse Drankere til Ophold
i Asylerne, medens Personer, hvis Drikkelast ikke beror
paa sjælelige Abnormiteter, og hvis Depravation ikke er
værre, end at de muligvis kunde helbredes i Asylerne og
saaledes reddes for Samfundet, kun undtagelsesvis anbringes
deri. Da Loven af 1898 tillader Domstolene at anbringe
enhver Person, der 4 Gange i Løbet af 1 Aar indbringes
for Drukkenskab til Politistationerne, eller som har begaaet
en egentlig Forbrydelse, forbunden med Drukkenskab (f. Ex.
Vold mod Politiet), eller som efter at være dømt for en
egentlig Forbrydelse viser sig at være Vanedranker, i et
Drankerasyl, er der Adgang nok til ogsaa at bringe Loven
til Anvendelse overfor mindre vidtkomne Drankere, men,
som Forholdene har udviklet sig, er det faktisk for den
allerstørste Del »gale og voldsomme Fruentimmer fra Ga-
derne i de største Byer, hvis hele Liv har været en lang
Række Skandaler, som har sat enhver Rest af Skamfølelse
til, og hvis fortsatte og uophørlige Fængselsstraffe ere
blevne baade for kostbare og for latterlige«, der fylder op
i Drankerasylerne. Saadanne Individuer bør efter Beret-
ningens Mening slet ikke anbringes i de egentlige paa
Helbredelse beregnede Drankerasyler, men anbringes i sær-
lige Tvangsarbejdsanstalter paa ubestemt Tid, forsaavidt
de ikke simpelthen hører hjemme i Sindssyge- eller Aands-
svageanstalter.

Heri har Beretningen vistnok ganske Ret, men —
Praxis gaar sin Gang trods Lovens og Lovgivernes og
Totalafholdsselskabernes velmenende Varselsraab. Og heri
støttes Praxis ganske sikkert af den almindelige Opinion.
Thi at behandle den blotte Dranker som en farlig For-
bryder — det er ganske vist god Theori, men bliver vist
aldrig god Praxis, hverken i England eller andet Steds.

A. G.

Tidsskriftet.

Vi naa alle, forsaavidt vi leve længe nok, det Tidspunkt i Livet, da vi kaste Blikket tilbage og spørge: Hvad har Du villet, hvad har Du naaet, og hvad har Du fejlet? Alt — intet — meget! lyder Svaret altfor ofte.

Dette Tidspunkt indtræder for en Redaktion, naar den udsender Register, og jo mere den føler Trang til Selvprøvelse, desto hyppigere udsender den Register — derfor er det for nærværende Tidsskrifts Vedkommende sket alt efter 10 Aars Forløb.

Naar vi da skue hen over Emnernes brogede Mangfoldighed og blive opmærksomme paa, at Sagregistret begynder med »Alkohol« og ender med »Værgeraadsinstitutionen«, fristes vi til at betragte dette ikke som et Tilfælde, men som et Bevis paa, at vi virkelig har ført vore Læsere fra Alfa til Omega i de penitentiære Studier og Bestræbelser.

Dette gunstige Udfald af vor Selvprøvelse lider imidlertid et Skaar, naar vi betragte Forfatterregistret. Vel se vi med Tak og Glæde, at dette rummer mange ansete Navne, men vi se med Ængstelse, at vore egne Navne spille en dominerende Rolle, og vor Beskedenhed tillader os ikke at tilregne os dette som en Fortjeneste. Tværtimod! Det leder os til at spørge, hvorfor det ikke er lykkedes os at knytte flere faste Medarbejdere til Tidsskriftet, og vi kan ikke

nægte for os selv, at dette er en Fejl. Skal Tidsskriftet svare til sin Bestemmelse, maa det være det Sted, hvor hele Kredsen af Interesserede gaar hen og nedlægger deres Tanker og søger Svar paa alle de Spørgsmaal, som ligge indenfor dets Omraade. Eller er der maaske ingen Interesserede, ingen Tanker og ingen Spørgsmaal? Jo sikkerlig! Men de komme kun saa sparsomt til Tidsskriftet, maaske paa Grund af Overlegenhed, maaske paa Grund af Beskedenhed, maaske kun paa Grund af Tidens almindelige Travlhed.

Denne Fejl vilde vi imidlertid gerne rette i det kommende Tiaar, men det maa jo indrømmes, at vi ikke kan det uden andres og navnlig Ungdommens Hjælp, og denne tillade vi os da indtrængende at paakalde, idet vi aabne vore Ører og vore Spalter for alle Forslag, som kunde tænkes at virke fremmende i denne Retning.

Redaktionen.

Sveriges fångvård 1906.

Af fångvårdsstyrelsens officiella berättelse för år 1906 framgår, att antalet *straffanstalter* i riket äfven under nämnda år utgjorde 54. Af dessa voro 45 enrumsfängelser (med sammanlagdt 2,596 ljusa och 98 mörka celler), 3 centralfängelser för män, 1 centralfängelse för kvinnor, 3 centrala arbetsanstalter för män och 2 centrala arbetsanstalter för kvinnor.

Antalet fångar utgjorde vid årets början 3,036 och vid dess slut 2,895; tillkomne under året voro 26,217 och afgångne 26,388. Af de vid årets slut kvarvarande voro 249 tilltalade för brott, 1,304 voro straffarbetsfångar, 216 dömde till urbota fängelsestraff, 343 till fängelsestraff i saknad af tillgång till böter, 44 häktade för lösdrifveri och 709 hållne till tvångsarbete.

Bland *straffarbetsfångarne* voro vid årets slut kvarvarande 85 lifstidsfångar, och af de återstående voro 464 dömde öfver två år och 755 till två år och därunder. De senaste tio åren förete fortfarande en ej obetydlig minskning i straffarbetsfångarnes antal. Under senaste tioårsperioden 1897—1906 minskades antalet fångar af nämnde slag med 201, däraf 80 på lifstiden och 121 på viss tid dömde.

Procenten af *återfall* i förhållande till antalet nykomne

straffarbetsfångar utgjorde för berättelseåret 35.93 samt för tioårsperioden 1897—1906 34.31. Särskildt af dem, som undergått straffarbete för stöld, återfölla år 1906 40.2 % män och 26.7 % kvinnor.

Tidslängden af de straff, som blefvo ådömda de år 1906 *nykomna straffarbetsfångarne* på viss tid, voro: från 2 månader till och med två år 1808 (1,639 män, 169 kvinnor), från 2 till och med 4 år 148 (128 m., 20 kv.) från 4 till och med 10 år 31 (29 m., 2 kv.) och öfver 10 år 1 man.

Af *liftidsfångarne* var under året nykommen 1 man, och vid årets slut kvarvarande 85 (71 m., 14 kv.). Under tioårsperioden 1897--1906 frigåfvos af nåd 69 män och 34 kvinnor från dem ådömdt straffarbete på lifstiden; hvarjämte en kvinna, som under berättelseåret börjat undergå dylikt straff, af nåd fick det samma förvandlat till straffarbete på viss tid.

Hela antalet *gemensamhetsfångar* i rikets straffängelser utgjorde vid 1906 års utgång 177 (157 m., 20 kv.). Antalet fångar af detta slag ökades under året med 4 män och minskades med 3 kvinnor, således en ökning af 1 fånge. Under tioårsperioden har totalsiffran nedgått med 113 eller till 61 procent.

Enligt framställningar från Konungens befallningshafvande eller vederbörande fängelseföreståndare lät styrelsen öfverflytta till gemensamhetsfängelse sex enrumsfångar, som enligt läkarnes utlåtande befunnos icke utan skada för sin helsa kunna utstå cellstraffet, och i flera fall medgåfvos till straffarbete dömda fångar att i enrum aftjäna den del af återstående strafftiden, som enligt gällande bestämmelser skolat verkställas i gemensamhetsfängelse enligt gällande lag.

Antalet *fängelsefångar* utgjorde under år 1906 17,756 (16,886 m., 870 kv.), däraf 1,345 (1,275 m., 70 kv.) undergingo urbota bestraffning och 16,411 (15,611 m., 800 kv.) förvandlingsstraff i saknad af tillgång till gäldande af ådömda böter. Nykomne urbota fängelsefångar voro 1,099 (1,041 m.,

58 kv.) och bötesfångar 16,036 (15,250 m., 786 kv.). Den förstnämnda kategorien har således sedan 1905 minskats med 99 och den sistnämnda med 1,170.

För *sysslolöst kringstrykande och bettlande* häktades under året 2,652 personer, af hvilka 1,535 kommo på Stockholms stad och 1,117 på rikets öfriga delar.

Antalet *tvångsarbetsfångar* uppgick vid 1906 års slut till 709 (510 m., 199 kv.). Under året nykomne voro 1,074 (711 m., 363 kv.), af hvilka 1,061 (699 m., 362 kv.) voro dömda enligt lösdrifverilagen och 13 (12 m., 1 kv.) enligt fattigvårdsförordningen.

Af nykomna straffarbetsfångar i förhållande till folk- mängden kommo 1897 35 på 100,000 inv., och år 1906 36 på 100,000 inv. Beträffande nykomne tvångsarbets- fångar var samma förhållande år 1897 23 på 100,000 inv. och år 1906 20 på 100,000 inv. Af de under året ny- komne straffarbetsfångar voro 10 (7 m., 3 kv.) ådömde förlust af medborgerligt förtroende för alltid och 621 (580 m., 41 kv.) på viss tid. Bland de brott, för hvilka de under året intagne personer blifvit dömda till straffarbete, märkas 1,349 fall af stöld, 90 af mened och förfalsknings- brott, 32 af barnamord, 18 af dråp, 19 af eldskada och annan skadegörelse å egendom, 91 af äktenskaps- och sedlighetsbrott och 2 af mord. De för undergående af urbota fängelsestraff insatte personer voro bland annat dömda för misshandel (274 fall), brott mot offentlig myn- dighet (170), snatteri (121), stöld (87) samt bedrägeri och annan oredlighet (89). Af yngre ålder än 20 år voro vid årets slut kvarvarande 102 (90 m., 12 kv.) straffarbets- fångar och 29 (17 m., 12 kv.) tvångsarbetsfångar.

Under året indrogs kronohäktet i Kungsbacka, och häktesbyggnaden, som uppförts å stadens mark, försålles.

Beträffande *ordningen och disciplinen* vid straffanstalt- erna uppgick antalet extra judiciella bestraffningar, som ålades fångpersonalen vid läns- och kronocellfängelserna, till 65, af hvilka 8 bestodo uti inneslutning uti mörk cell

och 57 uti mistning af sängkläder. De flesta af dessa bestraffningar voro ålagda för trots, våldsamt och oskickligt uppförande (11), skadegörelse å eller missvård af fängelsets tillhörigheter (19), brevväxling, knackning och olofligt meddelande med medfånge (29). De straffades antal utgjorde 4.2 % af det i dessa fängelser förvarade medeltalet fångar. Något brott af den svåra art, att åtal vid domstol därpå föranleddes, förekom icke vid dessa fängelser.

Rymning verkställdes från länsfängelset i Jönköping af en till två års straffarbete för sjätte resan stöld dömd manlig fånge. Denne hade medelst en syl bearbetat en järnstång i cellfönstergallret, tills densamma blifvit nog svag att kunna afbrytas. Sedan detta verkstälts, hade han iklädd allenast skjorta och byxor krupit genom den sålunda bildade öppningen i gallret och därefter firat sig ned på fängelsegården med till hjälp af ett lakan. Härifrån hade han lyckats öfverhoppa fängelsemuren. Han blef emellertid efter tre veckor gripen och återförd till fängelset. *Själfmord* föröfvades vid kronohäktet i Norrköping af en för hemfridsbrott och misshandel häktad manlig fånge, hvilken härvid begagnade sig af ett segelgarn, som han hårdt åtdragit om halsen.

Vid straffängelserna för män ålades fångpersonalen 35 bestraffningar, hvaraf 3 bestodo uti prygel, 2 i mörk cell i förening med ljus cell, 4 i ljus cell utan arbete och 26 i ljus cell i förening med mistning af sängkläder. De vanligaste anledningarne till bestraffningarne voro lättja i arbete (3), opassande uppförande mot bevakning (9), oskickligt uppförande, trots och olydnad (5), kommunikation med medfånge (8). Procenten af antalet straffade i förhållande till medeltalet fångar utgjorde 6.4. Någon förseelse af den svåra art, att åtal vid domstol därpå påkallades, förekom under året icke vid dessa fängelser. Ej heller inträffade rymning eller försök därtill, själfmord eller själfmordsförsök.

Vid straffängelset för kvinnor i Göteborg blefve 2 extra judiciella bestraffningar ålagda, den ena för vägran att

åtlyda tillsägelse rörande arbetet, den andra för försök att skriftligen meddela sig med utomstående personer. I öfrigt ägde rymning eller självmord eller försök därtill icke rum vid ifrågavarande fängelse.

Antalet bestraffningar vid arbetsanstalterna för män var 82 eller 13.9 % af medeltalet fångar. Bland dessa märkas prygel (14), ljus cell med arbete (2), ljus cell i förening med mistning af sängkläder (66). Bestraffningarna voro bland annat ålagda för lättja (8), förseelser mot bevakning eller befäl (24), trots och olydnad eller oskickligt uppförande (25) samt våldsamt uppförande, kif och slagsmål med medfånge (7). Ej heller vid dessa anstalter ägde någon förbrytelse af svårare beskaffenhet, rymning, rymningsförsök, självmord eller försök därtill rum.

Vid arbetsanstalterna för kvinnor fingo under året 79 personer eller 42 % af medeltalet fångar vidkännas 93 bestraffningar, hvaraf 5 bestodo uti ljus cell med arbete, 1 i mörk cell i förening med ljus cell, 21 i ljus cell utan arbete och 65 i ljus cell i förening med mistning af sängkläder. Förseelserna voro bland andra: störande af ordningen (11), gräl med och våld å medfånge (31), lättja och arbetsvägran (13), förseelser mot bevakning (32). Förbrytelse af svårare beskaffenhet, rymning, rymningsförsök, självmord eller försök därtill ägde icke rum.

Vid de centrala straffanstalterna utgjordes under året sammanlagdt 428,150 *dagsverken*, däraf med inkomst 243,847 och utan inkomst 174,303. Hindrade voro 90,479 *dagsverken*. De manliga fångarne sysselsattes förnämligast med stenhuggeri, skrädderi, skomakeri, snickeri, förfärdigande af papperspåsar, smidesarbeten, bokbinderi; de kvinnliga med sömnad, strumpstickning och tvätt.

Vid läns- och kronohäktena utgjordes under berättelseåret tillsammans 364,082 *dagsverken*; icke utgjorda *dagsverken* uppgingo till 185,181. De flesta utgjorda *dagsverken* kommo på förfärdigande af tändstickslådor, skrädderi- och sömnadsarbeten, skomakeriarbeten, sadelnakeriarbeten,

korgmakeriarbeten, fjäder- och dunspritning, rensning af säd, bönor m. m., strumpstickning, borstbinderi, drefredning samt förfärdigande af papperspåsar.

Beträffande *religions-* och *skolundervisningen* vid rikets fängelser gjordes från ett håll anmälan därom, att två fångar saknat all kunskap såväl i kristendomsläran som i innanläsning. Tvenne å kronohäktet i Sundsvall intagna bröder, båda dömda till straffarbete för första resan stöld med inbrott, hade nämligen med föräldrarne, som ej voro gifta, flyttat från ort till annan, så att deras hemvist ej var för vederbörande pastorsämbete känt och någon skolgång ej kommit till stånd. Efter domkapitlets hörande fann styrelsen vidare åtgärd icke vara att i saken iakttaga.

Under predikanternas inseende pågick vid sidan af deras eget arbete för fångarnes andliga vård *frivillig religiös verksamhet* vid en del fängelser i likhet med hvad förut ägt rum.

Fångpredikanternas berättelser handla bland annat om olägenheterna med de kortvariga frihetsstraffen, om den roll nöjes- och njutningslystnaden spelar vid de förbrytelser, som begås af yngre individer. Många predikanter uttala också som sin åsikt, att förlusten af medborgerligt förtroende är det svåraste hindret för den frigifne att få arbete till ärlig försörjning, att tidningarne genom att utsetta den straffades namn ofta göra den frigifne lika stort men som nyssnämnda straffpåföljd, att dryckenskapen är en icke ringa orsak till allehanda brott och att en bidragande orsak till många förbrytelser är den lätthet, hvarmed man i pantbanken kan få nästan allt möjligt omsatt i penningar.

Af de vid årets slut kvarvarande fångar hade enligt inkomna uppgifter 64.8 % manliga och 19.9 % kvinnliga straffarbetsfångar samt 68.9 % manliga och 22.4 % kvinnliga fängelsefångar begått sitt brott i rusigt tillstånd eller före begäendet varit begifna på dryckenskap.

Under året erhöles 1,447 från fångvårdsanstalterna

frigifna personer *understöd* af fångvårdsföreningar, fängelseförvaltningen och kommuner eller enskilde.

Besparingskassornas behållningar vid rikets samtliga fångvårdsanstalter utgjorde vid 1906 års utgång 394,224 kronor 11 öre. Af dessa medel utgick till åkerbrukskolonien Hall ett bidrag af 50 öre för dag för hvar och en gosse till ett antal af 175. Antalet underhållsdagar för dessa barn uppgick till 18,224, utvisande ett medeltal af 50, och utgjorde beloppet af de från besparingskassorna utgående bidraget sålunda 9,112 kronor.

Sammanlagda beloppet af de under året frigifnes vid frigifningen i *postsparbanken* innestående premiemedel utgjorde 17,631 kronor 27 öre. Af dessa medel förverkades genom återfall 712 kronor 68 öre, som tillföllu anslaget till fångars vård och underhåll.

Beträffande *helsotillståndet* var sjukligheten något större än föregående år och visade år 1906 en sjukprocent af 3.47 mot 3.46 under tioårsperioden 1896—1905. Med undantag af influensa förekommo infektionssjukdomar endast i spridda fall. För sinnessjukdomar vårdades 56 individer. Dödlighetsprocenten af fångarnes medeltal var 0.90. År 1905 uppgick den till 0.78 och under tioårsperioden 1896—1905 till 0.92.

Fångvårdens *utgifter* belöpte sig år 1906 till 1,948,151 kronor 85 öre, hvilken summa öfverstiger den från föregående år med 45,261 kronor 82 öre.

Arbetsinkomsten uppgick år 1906 till 259,904 kronor 17 öre (mot 137,074 kronor 90 öre år 1905), sålunda en tillökning i inkomsten af icke mindre än 122,829 kronor 27 öre, ett synnerligen gynnsamt resultat af reformen med arbetenas drifvande vid fängelserna i möjligaste mån för statsförvaltningarnes räkning, särdeles då man tager i betraktande, att detta är reformens första verksamhetsår.

Dagportionskostnaden vid rikets fängelser uppgick under berättelseåret i medeltal till 34.99 öre mot 34.30 öre år 1905. Nämnas kostnad, beräknad särskildt för central-

fängelserna och tvångsarbetsanstalterna, uppgår till 32.1 öre, hvaremot densamma för läns- och kronohäkterna samt Stockholms stads rannsakningsfängelse belöper sig till 37.1 öre.

Albert Montgomery.

Love, Resolutioner, Reglementer, Instruxer, Skrivelser m. v. vedkommende Fængselsvæsenet 1898 — 1904, udgivet af Expeditionschefen for Fængselsvæsenet. — Kristiania.

Af dette fortjenstfulde Værk, hvis første Del for Aarene 1814—97 har været Genstand for en udførlig Anmeldelse i Tidsskriftet *), er nu udkommet 4 ny Hefter, hvormed det har fundet sin foreløbige Afslutning. I sidste Hefte findes et udførligt Sagregister, hvor man ikke forgæves vil søge Oplysning om noget Punkt af Fængselsadministrationens forskellige Grene i Fortid og Nutid; ikke blot for den praktiske Fængselsmand, men ogsaa for Historikeren er det derfor en saare nyttig Haandbog, hvortil man desværre i Danmark endnu ikke har noget Sidestykke. Her maa man søge sligt spredt paa mangfoldige Steder i Lovsamlinger og i ofte sjældne og lidet tilgængelige Samlinger af administrative Afgørelser, ja adskilligt vil man overhovedet end ikke kunne finde trykt, men maa søge oplyst gennem Fængselsmyndighedernes Arkiver.

Med den stærke Udvikling i det norske Fængselsvæsen er det iøvrigt at vente, at det ikke vil vare længe, inden der vil være Trang til et nyt Hefte.

S. Grundtvig.

*) Bind 22, Side 230 ff.

Oskar Franz Leopold Wirth.

21. August 1832 — 12. Maj 1907.

For den yngre Generation er det Navn, som staar over disse Linier, nærmest knyttet til Plötzensee, det store, altfor store Fængsel ved Berlin: 2000 Fanger under én Overledelse, deraf 300 i Enkeltcelle foruden en særskilt Ynglingeafdeling paa 120 Fanger, ligeledes i Celle, Resten i Fællesskab, arbejdende i store Afdelinger i uhyre Barakker ved Masser af Maskiner og frembringende et Utal af forskelligartede Genstande, alle idømte Gefängniss fra 3 Maaneder til 5 Aar.

Det vil forstaas, at der til Ledelsen af en saadan Anstalt kræves Forudsætninger, som ikke kan erhverves alene i Studerekammeret, og Wirth havde da ogsaa, da han i 1872 overtog denne, i 14 Aar, efter at han havde taget den afsluttende juridiske Examen, arbejdet i forskellige Stillinger ved Tugthuset i Bayreuth, Centralfængslet i Kaiserslautern. Strafanstalten i Zweibrücken og som Direktør ved Cellefængslet i Nürnberg. Han havde derfor det Kendskab til Enkelthederne, som betinger det virkelige Overblik, og var vel udrustet til ogsaa at forestaa selve Opførelsen af det Fængsel, hvortil han i saa mange Aar skulde vie sine rige Kræfter.

Trods sin store, daglige Virksomhed fik han dog Tid til at tage levende Del ogsaa i de videre gaaende Bestræ-

belsker for at reformere det tyske Fængselsvæsen. Da »Verein deutscher Strafanstaltsbeamter« stiftedes i 1864, sluttede han sig saaledes strax til denne og offrede den ikke blot sin Begejstring, men ogsaa sin utrættelige Arbejdsiver, saa længe han levede, og optraadte navnlig dér som den ubetingede Tilhænger af Cellesystemet, han var, for dettes Indførelse i størst mulig Omfang, og som Medlem af Justitsministeriets faste Kommission for Fængselsvæsenet har han øvet en betydelig Indflydelse paa Bygningen og Organisationen af adskillige Fængsler, senest af det store Central-fængsel Tegel ved Berlin. Ogsaa udenfor Preussen paa kaldtes hans Raad og Hjælp, saaledes ved Bygningen af Hamburger-Fængslerne i Fuhlsbüttel og af det store Celle-fængsel i St. Petersborg, som opførtes i 1873.

Fra Litteraturen vil han være mest kendt som Redaktør af »Blätter für Gefängnisskunde« fra 1893—1899, hvori han ogsaa selv ofte nedlagde sine modne Tanker om adskillige penitentiære og kriminalistiske Spørgsmaal. Som Leder af Plötzensee øvede han derhos en betydelig Indflydelse paa den store Mængde Fængselsmænd, som dér søgte Uddannelse, ligesom han overfor Udlændinge var en altid imødekommende og interesseret Vejleder. Han hædredes da ogsaa baade i sit Fædreland og i Udlandet med Titler og Ordener og af Berliner-Universitetet med Udnævnelse til Æresdoktor.

Hans harmoniske, mandige Skikkelse, hans skønne Hoved med det kloge, udtryksfulde Ansigt vil sent glemmes af dem, der har set ham, og hans aabne, rettænkende Sind og varme Hjerte vil mindes længe af dem, der kendte ham nøjere, ikke mindst af de tusinder af Fanger af den forskellige Art, med hvem han var kommen i Berøring.

S. Grundtvig.

Officielle Meddelelser.

Tiltaleformen til Fanger.

Dette i Tidsskriftets Bind XVI, Side 57 ff. omhandlede Spørgsmaal har nu for Danmarks Vedkommende fundet sin Afgørelse, idet Justitsministeriet under 6te Maj 1907 har bestemt, at alle Fanger i de danske Strafanstalter, som ere over 18 Aar, fremtidig skal tiltales med »De« i Stedet for det hidtil brugte »Du«.

Forskellige Meddelelser.

Lombroso og „Soleillands Hænder“. En Gang i Februar Maaned fik Bertillon Anmodning fra en Journalist om at faa overladt nogle Fotografier af Forbryderhænder til Brug som Illustration i en Feuilleton. Bertillon gav ham et Par gamle Billeder af en højre og en venstre Haand af to hæderlige Arbejdere, som han for 10 Aar siden havde taget til en Samling Fotografier af „professionelle Legemsfojl“.

Næste Dag gengav en Avis Billederne af de to Hænder under Navnet „Soleillands Hænder“. Soleilland er, som det vil erindres, den fornylig i Paris dødsdømte Morder, hvis Benaadning har givet Anledning til en uhyre Folkebevægelse til Fordel for Dødsstraffen. Bertillon offentliggjorde en Protest mod denne Benyttelse af Fotografierne, men denne maa ikke være kommen Lombroso for Øje, thi han underkastede disse et grundigt Studium og tilstillede Bladet *Le Temps* (30. Juli) Resultatet af dette. Herefter svarer den højre Haand nøjagtig til det, man i Neuropathologien kalder en „Abelhaand“, og havde kun en eneste horisontal Linie, hvorimod den venstre Haand var længere end den højre og fuldstændig normal. „Altsaa“, fortsætter han „i det eneste Lem af Soleilland, som jeg har kunnet undersøge, slutter der sig til Atavismen en Asymetri foruden den alt tidligere iagttagne, kromatiske Asymetri i hans Regnbuehinde (iris), hvilket tillader at fornøde andre Asymetrier i Brystkassen og i Hovedet etc. For at forstaa Vigtigheden af disse Anomalier, bør man erindre, at jeg hos den fødte Forbryder og Epileptikeren, af hvilke han er en Varietet, har fundet ikke blot et atavistisk, men ogsaa et patologisk Grundpræg, der særlig giver sig tilkende ved en overordentlig Asymetri. Det er, som om der — til Menneskehedens Ulykke — i det enkelte Individ oprindelig var lagt Grunden til flere“.

Binet, som er Direktør for det psycho-fysiologiske Laboratorium ved Sorbonnen, har i den Anledning (i *Le Temps* for 10de August) taget Lombroso ret alvorlig i Skole for hans for en Videnskabsmand meget farlige Suggestibilitet, naar det gælder at finde Støttestrukturer for hans Hypoteser.

(*Revue pénitentiaire*).

S. G.

B I L A G

TIL

NORDISK TIDSSKRIFT FOR FÆNGSELSVÆSEN

OG PRAKTISK STRAFFERET

DE CENTRALE
STRAFANSTALTER I NORDEN

VED

AAR 1900

KØBENHAVN

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKJÆR)

Tukthuset i Helsingfors.

Denna straffanstalt är anlagd å Gumtäckts säteri, hvilket tidigare hänförts till Helsing socken men under år 1896 införlivats med Helsingfors stads område. Derför har straffanstalten hvars officiela namn tidigare var Tukthuset invid Helsingfors, från och med sagda år benämnts Tukthuset i Helsingfors. Byggnadsarbetena vidtogo år 1875 samt afslutades år 1881, då inrättningen jemväl emottog sina första interner. Uti straffanstalten förvaras män, som äro dömda till tukthusstraff på kortare tid än tre år. Egentligen är densamma afsedd för ca 350 fångar, men genom att anlita en del gemensamhetsrum, har ett vida större antal derstädes kunnat inrymmas. Fångantalet är för närvarande öfver 500.

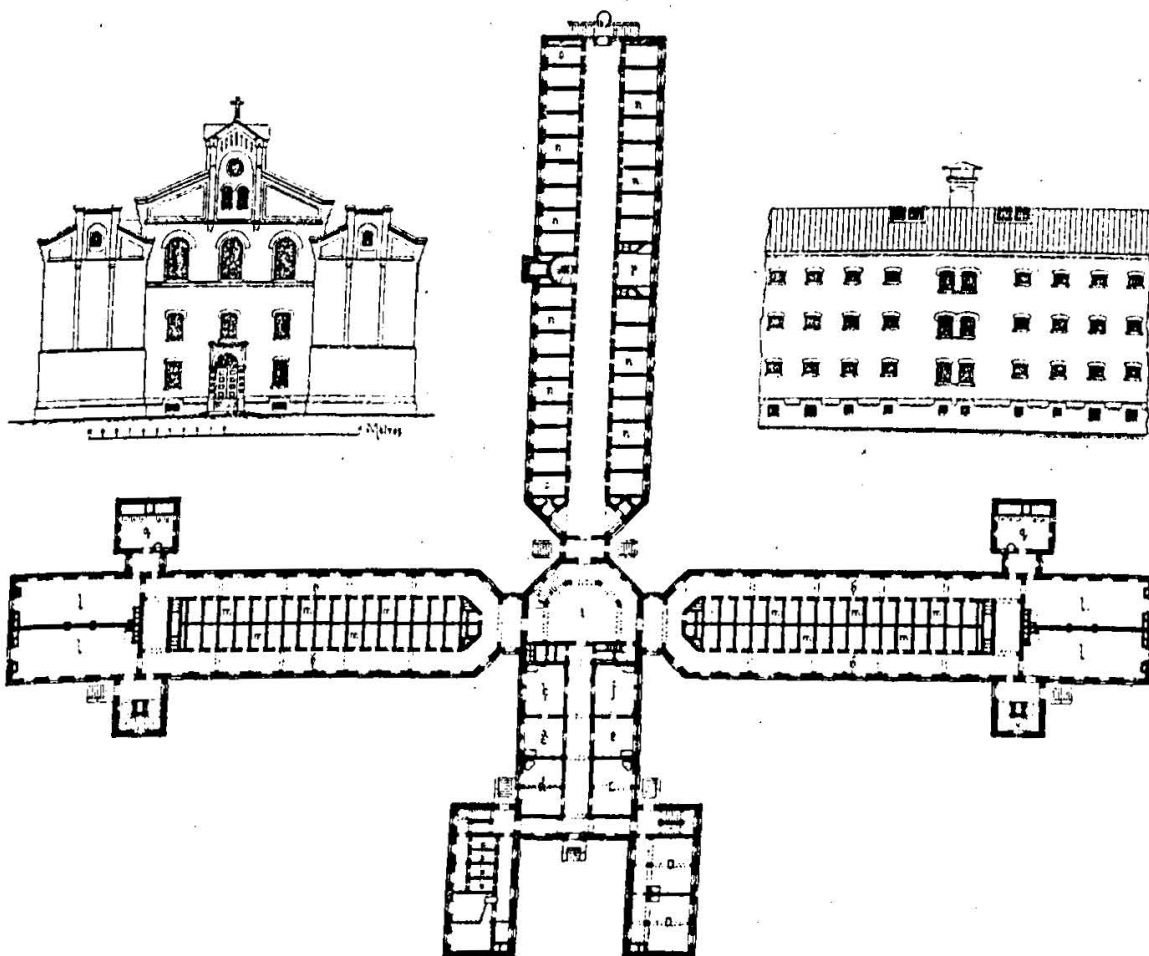
Fängelseområdet, som utgöres af ett aflångt jordområde och omfattar en areal af ca 25 ha., gränsar intill en hafsvik samt omgifves på landssidan af Helsingfors stads yttersta nordöstra delar och af förstaden Hermanstad. Grunden utgöres dels af berg, dels af lösa jordlager. Å mellersta delen af området, hvilket delvis är bevuxet med löf och barrträd, äro uppförda sjelfva fängelsebyggnaden samt tvättstuga och smedjebyggnad, alla af tegel och belägna inom en ringmur af samma material. Utom ringmuren, bildande en halfkrets kring fängelset, ligga befälsbostaden jemväl den af tegel, predikantbostaden och tre knektbostäder, desse af trä, hvarutom må nämnas särskilda liderbyggnader, stallsbyggnad, uthus och svinhus.

Fängelsebyggnaden är uppförd i korsform i tre våningar förutom subasementet, och utgöres af en dagcellsflygel, två nattcellsflyglar och en administrationsflygel förbundna med hvarandra medelst ett centralparti, såsom närmare framgår af bilagda planteckning. Efter att hafva

passerat en i sammanhang med ringmuren uppförd portbyggnad, inträder man å fängelsets borggård och har då framför sig administrationsflygeln med fängelsets hufvudingång. Från denna leder en korridor till centralpartiet. På hvardera sidan om korridoren i första våningen ligga rum afsedda för fängelsets kansli- och kontorsafdelningar samt för arbetsledningen äfvensom mottagningsrum. Ofvan desamma befinna sig rum för fängelsedirektionen, predikantens mottagningsrum, skolrum samt fängelsets kyrka. Tvenne utsprång innehålla rum för vaktknektar, äfvensom lasarettet, läkarens mottagningsrum, m. m. I subasementet finnas badrum och lokaliteter för ekonomin.

I samma linie som administrationsflygeln, men på motsatt sida om centralpartiet ligger dagcellsflygeln 58,7 meter lång, 14 m. bred och 11,25 m. hög, genomskuren på längden af ett genom alla tre våningarna gående 4,5 m. bredt galleri, som får sitt ljus ur ett stort i galleriets ända befintligt mot norr vettande fönster, upptagande nästan hela väggen, genom tvänne lanterniner i taket samt några fönster anbragda i flygelns södra del. På ömse sidor om galleriet ligga inalles 102 celler, samt dessutom i hvarje våning ett dejurum. Kring de två öfre våningarna löpa järnbalkonger, till hvilka man kommer genom tvenne uti muren på hvar sin sida af galleriet inrättade stentrappor, hvarförutom dörrar från centralpartiet leda till hvarje våning af dagcellsflygeln. Golfvet såväl i galleriet som cellerna utgöres af bonad asfalt och väggarna äro oljemålade i ljusgrå färgton, den nedre delen till närmare två meters höjd något mörkare. Utrymmet i cellerna är 25 å 26 m.³, några celler innehålla ända till 28 m.³ luft. Cellfönstrens dimensioner äro 73 × 109 cm., i 6 celler dock större 112 × 147 cm. Midtersta rutan kan fällas inåt för erhållande af frisk luft och liksom samtliga fönster i de lokaliteter, som äro afsedda för fångar, äro jemväl cellfönstren försedda med starka järngaller af fyrkantigt smidjárn. Dörren, i mått 66 × 188 cm., på inre sidan plåtbeslagen, öppnas inåt. I densamma är anbragdt ett

rundt observationshål samt en lucka för inlemnande af maten. Denna liksom dörren är försedd med lås, den sistnämnda tillbommas dessutom utifrån med stadiga järnhakar. Uppvärmningen sker genom ett varmvattenledningssystem och luftvexlingen förmedlas, utom genom fönstret, af tvenne ventiler i väggen, som stå i förbindelse med ett särskildt ventilationssystem. I hvarje cell finnes en luftklosett.

Tukthuset i Helsingfors.

I rät vinkel mot dagcellsflygeln, på hvar sin sida om centralpartiet sträcka sig tvenne ca. 50 m. långa flyglar, hvilka till största delen upptagas af nattceller samt i ändarna innehålla gemensamhetsrum, två i hvarje flygel och våning, egentligen afsedda till arbetssalar, men för när-

varande delvis använda som soflogement. I motsats mot dagcellerna befinna sig nattcellerna uti flyglarnas midt, äro vida mindre i afseende å utrymmet än de förstnämnda och innehålla endast ca 12 m.³. De få sitt ljus genom en gallerförsedd öppning i dörren, hvilken vettar mot en rundt cellkomplexerna löpande, ljus korridor. Antalet sådana celler är inalles 252, inrättade dels uti de tre våningarna ofvan jord dels uti subasementet, hvilket till något mera än dess halfva höjd befinner sig under den omgifvande markens yta. Beträffande anordningen af dessa celler hänvisas i öfrigt till planteckningen. De i flyglarnas ändar två och två jemsides med hvarandra belägna gemensamhetsrummen hafva en yta af ungefär 5 × 13 m. samt ett luftutrymme af ca 200 m³. Fönstren uti nattcells-korridorerna äro till antalet 24 i hvarje våning samt i gemensamhetsrummen 5 i hvarje, 114 × 175 cm. Från rummen leda dörrar till den kring nattcellerna befintliga korridoren och från den sistnämnda för ett särskildt trapphus ned till fängelsets borggård. Midtemot trapphuset på den motsatta sidan af flygeln finnes en utbyggnad innehållande afträden, såsom af planteckningen närmare framgår. Samtliga flyglar stå genom dörrar i hvarje våning i förbindelse med centralpartiet, hvilket jemväl bildar ett trapphus och hufvudsakligen användes för att förmedla kommunikationen emellan fängelsets olika afdelningar. 4 stora förster i hvarje våning insläppa dagsljuset, Å vinden öfver centralen har inrättats en sadelmakareverkstad, uti andra våningen har en del af rummet afslängts medelst ett galler och här sker emottagning af orena och utdelning af rena linnekläder och underst befinner sig fängelsets kök, hvilket sålunda är förlagdt till subasementet. Köket är försedt med ångkokningsapparater.

Såsom redan nämndes upptages den del af subasementet, som är belägen under administrationsflygeln, hufvudsakligen af ekonomirum och de under nattcellsafdelningarna befintliga delarna af nattceller samt i yttre än-

darna af såsom verkstäder använda gemensambetsrum, brygghus m. m. Under dagcellsflygeln befinna sig jemväl verkstäder, förrådsrum för arbetsverksamheten äfvensom de till flygeln hörande värmelednings- och ventilationsapparaterna liksom ock eldningen af kalorifererna uti nattcellafdelningen försiggår uti subasementet. I administrationsflygeln sker uppvärmningen förmedelst vanliga kakelugnar.

För belysningen användas petroleumlampor dels med vanliga dels med s. k. strumpbrännare.

För vattenbehofvet finnas å fängelseområdet särskilda brunnar. Från en under fängelsets kök belägen brunn pumpas vattnet upp till en cistern, belägen å centralpartiets vind, derifrån vattnet medels rörledningar föres till fängelsets olika afdelningar. Jemväl står fängelset genom en särskild rörledning i förbindelse med Helsingfors stads vattenledning, men detta vatten användes egentligen blott vid matkokning och som dricksvatten.

En kloakledning upptar flytande affall och annan orenlighet, som medelst densamma ledes ut i hafvet.

Rätt framför dagcellsflygelns gafvel i norr finnes en byggnad innehållande tvättstuga och torkrum för kläder samt tvenne badstugor, i hvilka fångarna hvarje vecka erhålla bad på finskt vis, ett slags ångbad. Tvätten sker för hand. Dock finnes en med ångkraft drifven centrifug för aflägsnande af vattnet ur byket, innan detsamma insättes i torkinrättningen. Byggnaden innehåller jemväl ett verkstadsrum för skräddare samt en torkinrättning för virke och en del af vinden användes som målareverkstad.

Å fängelsets borggård i nordost står smedjebyggnaden, uppförd i tvenne våningar och inrymmande jemväl filareverkstad; nära densamma finnes skjul för verkställande af stenhuggningsarbeten, ett mindre växthus, ett stycke derifrån i nordvest ett vedlider samt invid dagcellsflygeln ett skjul innehållande ångmaskin, qvarnverk och cirkelsåg.

Utom ringmuren rätt framför tukthusets hufvudingång åt söder står bostaden för fängelsebefälet, en tvåvåningsbyggnad, inrymmande lokaler för fängelsets direktör, bokhållare, arbetsledare och vaktmästare. Bostadsbyggnaden för tukthusets predikant befinner sig österom fängelset och af de tre knektkostäderna äro tvenne belägna på hvar sin sida om befälsbostaden samt en norr om fängelset icke långt från predikantbostaden. Knektbostäderna äro uppförda i två våningar och innehålla lokaler för tukthusets maskinist, andre vaktmästare samt 26 af dess vaktknektar. Lokalerna för de sistnämnda bestå dels af rum och kök, dels af endast ett rum.

Till befäls- och pastorsbostaden höra trädgårdsanläggningar, för bevakningspersonalen finnas mindre trädgårdstäppor och jemväl invid själfva fängelseinrättningen, såväl inom som utom ringmuren, hafva blomsterrabatter anordnats.

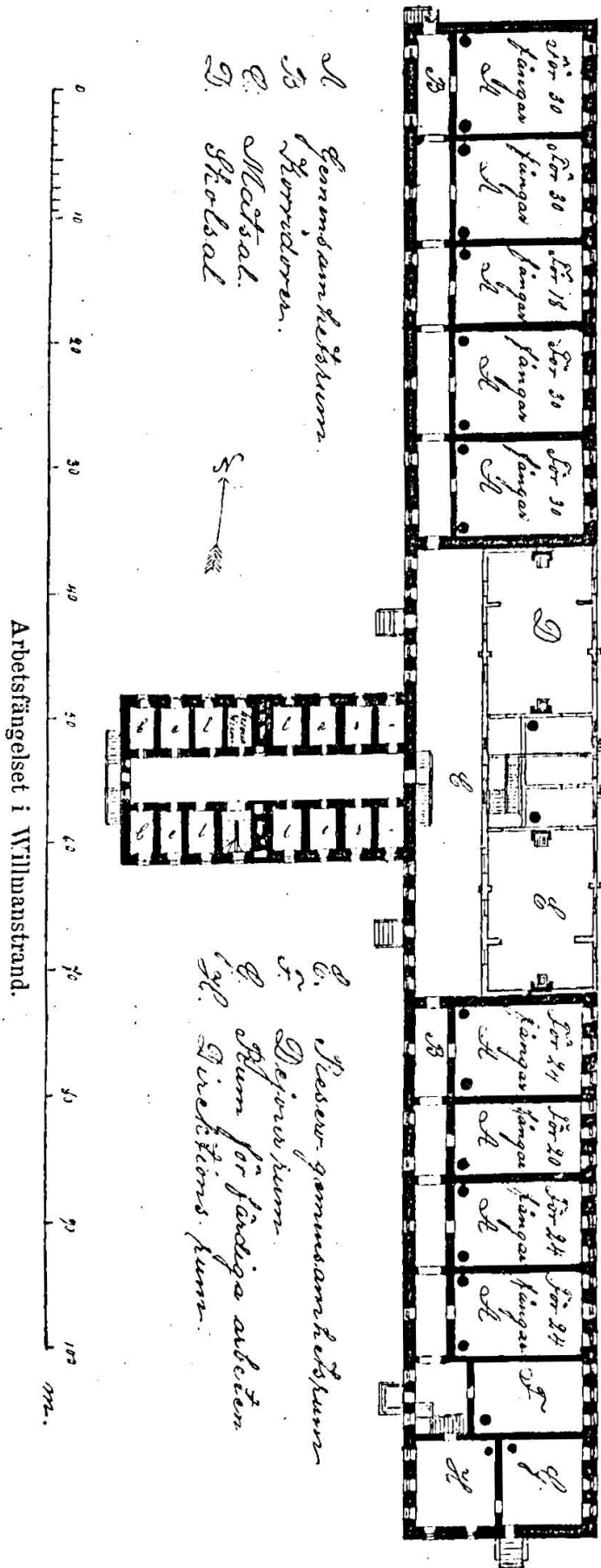
Arbetsfängelset i Willmanstrand.

I nordvästra delen af Willmanstrands före detta fästning, belägen på en i nordlig riktning från Willmanstrands stad utskjutande hög sandås, ligger Arbetsfängelset i Willmanstrand med dess sydväst derom på slutningen mot Saima insjö belägna tjänstemannaboställe.

Förrän detta fängelseområde uppläts till fångvårdsändamål, var det upptaget af byggnader, hörande till sagda fästning, men redan på 1820 talet öfvergick det jämte dertill hörande tvenne stenbyggnader till fångvården; och inrättades här det under namn af »Spinnhuset i Willmanstrand« kända fängelset, ursprungligen afsedt för qvinliga straff- och arbetsfångar. Särskilda om- och tillbyggnader hafva sedan dess verkstälts och numera användes fängelset för sådana manliga individer, som för lösdrifveri ålagts allmänt arbete. Fängelset kan inrymma ca 250 fångar.

Bilagda planritning utvisar fängelsebyggnaderna i deras nuvarande skick.

När man genom den i söder belägna porten träder inom fängelsets stockpallisad, som 4,5 meter hög till en längd af 522 meter omsluter fängelseområdet, möter man här främst den från spinnhusets tider kvarvarande, men invändigt ombygda södra stenflygeln, innehållande i ändan närmast porten arbetskontoret med skild ingång samt kansliet och dejourrummet med sin gemensamma förstuga. Ifrån denna förstuga utgår längs västra sidan af byggnaden en lång korridor, på hvars östra sida 4 soflogement äro belägna, hvilka för underlättande af bevakningen och luftomsättningen äro försedda med gallerdörrar mot korridoren. Ifrån dennas norra ända kommer man til en nybygd matsal af sten i en våning och från norra ändan af denna matsal åter till den äfven från äldre tider kvarvarande norra stenflygeln, som blifvit ombygd till det inre i likhet med södra stenflygeln, men innehållande 1 soflogement mera eller 5 sofrum. Matsalen står jemväl i förbindelse med den nyuppförda cellfängelsebyggnaden, som i subasementsvåningen innehåller kök, bagarstuga och förvaringsrum för bröd, två badrum för cellfångar, hvalf för intagning af ren yttre luft och för dess uppvärmning och uppdrifning i cellerna äfvensom varmvattenvärmeledningsapparaten för cellflygeln och matsalsbyggnaden, samt i de tre öfriga våningarna 42 dagceller, 14 celler i hvarje våning. Österom matsalsbyggnaden och i omedelbar förening med denna ligger den sedan gammalt kvarvarande, men delvis utvidgade, delvis ombygda så kallade kyrkoflygeln, ett trähus i två våningar, som i nedra våningen på ena sidan om en korridor innehåller skolsal jämte biblioteksrum, på andra sidan ett reservrum, användt efter behof än till soflogement än till arbetsal, i öfre våningen åter kyrka med sakristia och lasarett med läkarrum. Öster om kyrkoflygeln på ett afstånd af omkring 20 meter från denna är fängelsets verkstads-

byggnad belägen, uppförd af trä redan före arbetsfängelsets flyttning och som på hvardera sidan om en rymlig förstuga innehåller två större arbets-salar, inalles således fyra. I föening med verkstadsbyggnaden, med utgång ifrån dess förstuga, finnes för verkstädernas behof dessutom en ny, af sten uppförd latrin, hvars uppvärmning och luftvexling åstadkommes genom härför inrättade ugnar. Utom förenämnde hufvudbyggnader finnes ännu norr om den norra stenflygeln ett nybygdt stenhus, innehållande tvättinrättning med sköljningsreservoir, tork-

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
AA
AB
AC
AD
AE
AF
AG
AH
AI
AJ
AK
AL
AM
AN
AO
AP
AQ
AR
AS
AT
AU
AV
AW
AX
AY
AZ
BA
BB
BC
BD
BE
BF
BG
BH
BI
BJ
BK
BL
BM
BN
BO
BP
BQ
BR
BS
BT
BU
BV
BW
BX
BY
BZ
CA
CB
CC
CD
CE
CF
CG
CH
CI
CJ
CK
CL
CM
CN
CO
CP
CQ
CR
CS
CT
CU
CV
CW
CX
CY
CZ
DA
DB
DC
DD
DE
DF
DG
DH
DI
DJ
DK
DL
DM
DN
DO
DP
DQ
DR
DS
DT
DU
DV
DW
DX
DY
DZ
EA
EB
EC
ED
EE
EF
EG
EH
EI
EJ
EK
EL
EM
EN
EO
EP
EQ
ER
ES
ET
EU
EV
EW
EX
EY
EZ
FA
FB
FC
FD
FE
FF
FG
FH
FI
FJ
FK
FL
FM
FN
FO
FP
FQ
FR
FS
FT
FU
FV
FW
FX
FY
FZ
GA
GB
GC
GD
GE
GF
GG
GH
GI
GJ
GK
GL
GM
GN
GO
GP
GQ
GR
GS
GT
GU
GV
GW
GX
GY
GZ
HA
HB
HC
HD
HE
HF
HG
HH
HI
HJ
HK
HL
HM
HN
HO
HP
HQ
HR
HS
HT
HU
HV
HW
HX
HY
HZ
IA
IB
IC
ID
IE
IF
IG
IH
II
IJ
IK
IL
IM
IN
IO
IP
IQ
IR
IS
IT
IU
IV
IW
IX
IY
IZ
JA
JB
JC
JD
JE
JF
JG
JH
JI
JJ
JK
JL
JM
JN
JO
JP
JQ
JR
JS
JT
JU
JV
JW
JX
JY
JZ
KA
KB
KC
KD
KE
KF
KG
KH
KI
KJ
KK
KL
KM
KN
KO
KP
KQ
KR
KS
KT
KU
KV
KW
KX
KY
KZ
LA
LB
LC
LD
LE
LF
LG
LH
LI
LJ
LK
LL
LM
LN
LO
LP
LQ
LR
LS
LT
LU
LV
LW
LX
LY
LZ
MA
MB
MC
MD
ME
MF
MG
MH
MI
MJ
MK
ML
MN
MO
MP
MQ
MR
MS
MT
MU
MV
MW
MX
MY
MZ
NA
NB
NC
ND
NE
NF
NG
NH
NI
NJ
NK
NL
NM
NN
NO
NP
NQ
NR
NS
NT
NU
NV
NW
NX
NY
NZ
OA
OB
OC
OD
OE
OF
OG
OH
OI
OJ
OK
OL
OM
ON
OO
OP
OQ
OR
OS
OT
OU
OV
OW
OX
OY
OZ
PA
PB
PC
PD
PE
PF
PG
PH
PI
PJ
PK
PL
PM
PN
PO
PP
PQ
PR
PS
PT
PU
PV
PW
PX
PY
PZ
QA
QB
QC
QD
QE
QF
QG
QH
QI
QJ
QK
QL
QM
QN
QO
QP
QQ
QR
QS
QT
QU
QV
QW
QX
QY
QZ
RA
RB
RC
RD
RE
RF
RG
RH
RI
RJ
RK
RL
RM
RN
RO
RP
RQ
RR
RS
RT
RU
RV
RW
RX
RY
RZ
SA
SB
SC
SD
SE
SF
SG
SH
SI
SJ
SK
SL
SM
SN
SO
SP
SQ
SR
SS
ST
SU
SV
SW
SX
SY
SZ
TA
TB
TC
TD
TE
TF
TG
TH
TI
TJ
TK
TL
TM
TN
TO
TP
TQ
TR
TS
TT
TU
TV
TW
TX
TY
TZ
UA
UB
UC
UD
UE
UF
UG
UH
UI
UJ
UK
UL
UM
UN
UO
UP
UQ
UR
US
UT
UU
UV
UW
UX
UY
UZ
VA
VB
VC
VD
VE
VF
VG
VH
VI
VJ
VK
VL
VM
VN
VO
VP
VQ
VR
VS
VT
VU
VV
VW
VX
VY
VZ
WA
WB
WC
WD
WE
WF
WG
WH
WI
WJ
WK
WL
WM
WN
WO
WP
WQ
WR
WS
WT
WU
WV
WW
WX
WY
WZ
XA
XB
XC
XD
XE
XF
XG
XH
XI
XJ
XK
XL
XM
XN
XO
XP
XQ
XR
XS
XT
XU
XV
XW
XX
XY
XZ
YA
YB
YC
YD
YE
YF
YG
YH
YI
YJ
YK
YL
YM
YN
YO
YP
YQ
YR
YS
YT
YU
YV
YW
YX
YY
YZ
ZA
ZB
ZC
ZD
ZE
ZF
ZG
ZH
ZI
ZJ
ZK
ZL
ZM
ZN
ZO
ZP
ZQ
ZR
ZS
ZT
ZU
ZV
ZW
ZX
ZY
ZZ

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
AA
AB
AC
AD
AE
AF
AG
AH
AI
AJ
AK
AL
AM
AN
AO
AP
AQ
AR
AS
AT
AU
AV
AW
AX
AY
AZ
BA
BB
BC
BD
BE
BF
BG
BH
BI
BJ
BK
BL
BM
BN
BO
BP
BQ
BR
BS
BT
BU
BV
BW
BX
BY
BZ
CA
CB
CC
CD
CE
CF
CG
CH
CI
CJ
CK
CL
CM
CN
CO
CP
CQ
CR
CS
CT
CU
CV
CW
CX
CY
CZ
DA
DB
DC
DD
DE
DF
DG
DH
DI
DJ
DK
DL
DM
DN
DO
DP
DQ
DR
DS
DT
DU
DV
DW
DX
DY
DZ
EA
EB
EC
ED
EE
EF
EG
EH
EI
EJ
EK
EL
EM
EN
EO
EP
EQ
ER
ES
ET
EU
EV
EW
EX
EY
EZ
FA
FB
FC
FD
FE
FF
FG
FH
FI
FJ
FK
FL
FM
FN
FO
FP
FQ
FR
FS
FT
FU
FV
FW
FX
FY
FZ
GA
GB
GC
GD
GE
GF
GG
GH
GI
GJ
GK
GL
GM
GN
GO
GP
GQ
GR
GS
GT
GU
GV
GW
GX
GY
GZ
HA
HB
HC
HD
HE
HF
HG
HH
HI
HJ
HK
HL
HM
HN
HO
HP
HQ
HR
HS
HT
HU
HV
HW
HX
HY
HZ
IA
IB
IC
ID
IE
IF
IG
IH
II
IJ
IK
IL
IM
IN
IO
IP
IQ
IR
IS
IT
IU
IV
IW
IX
IY
IZ
JA
JB
JC
JD
JE
JF
JG
JH
JI
JJ
JK
JL
JM
JN
JO
JP
JQ
JR
JS
JT
JU
JV
JW
JX
JY
JZ
KA
KB
KC
KD
KE
KF
KG
KH
KI
KJ
KK
KL
KM
KN
KO
KP
KQ
KR
KS
KT
KU
KV
KW
KX
KY
KZ
LA
LB
LC
LD
LE
LF
LG
LH
LI
LJ
LK
LL
LM
LN
LO
LP
LQ
LR
LS
LT
LU
LV
LW
LX
LY
LZ
MA
MB
MC
MD
ME
MF
MG
MH
MI
MJ
MK
ML
MN
MO
MP
MQ
MR
MS
MT
MU
MV
MW
MX
MY
MZ
NA
NB
NC
ND
NE
NF
NG
NH
NI
NJ
NK
NL
NM
NN
NO
NP
NQ
NR
NS
NT
NU
NV
NW
NX
NY
NZ
OA
OB
OC
OD
OE
OF
OG
OH
OI
OJ
OK
OL
OM
ON
OO
OP
OQ
OR
OS
OT
OU
OV
OW
OX
OY
OZ
PA
PB
PC
PD
PE
PF
PG
PH
PI
PJ
PK
PL
PM
PN
PO
PP
PQ
PR
PS
PT
PU
PV
PW
PX
PY
PZ
QA
QB
QC
QD
QE
QF
QG
QH
QI
QJ
QK
QL
QM
QN
QO
QP
QQ
QR
QS
QT
QU
QV
QW
QX
QY
QZ
RA
RB
RC
RD
RE
RF
RG
RH
RI
RJ
RK
RL
RM
RN
RO
RP
RQ
RR
RS
RT
RU
RV
RW
RX
RY
RZ
SA
SB
SC
SD
SE
SF
SG
SH
SI
SJ
SK
SL
SM
SN
SO
SP
SQ
SR
SS
ST
SU
SV
SW
SX
SY
SZ
TA
TB
TC
TD
TE
TF
TG
TH
TI
TJ
TK
TL
TM
TN
TO
TP
TQ
TR
TS
TT
TU
TV
TW
TX
TY
TZ
UA
UB
UC
UD
UE
UF
UG
UH
UI
UJ
UK
UL
UM
UN
UO
UP
UQ
UR
US
UT
UU
UV
UW
UX
UY
UZ
VA
VB
VC
VD
VE
VF
VG
VH
VI
VJ
VK
VL
VM
VN
VO
VP
VQ
VR
VS
VT
VU
VV
VW
VX
VY
VZ
WA
WB
WC
WD
WE
WF
WG
WH
WI
WJ
WK
WL
WM
WN
WO
WP
WQ
WR
WS
WT
WU
WV
WW
WX
WY
WZ
XA
XB
XC
XD
XE
XF
XG
XH
XI
XJ
XK
XL
XM
XN
XO
XP
XQ
XR
XS
XT
XU
XV
XW
XX
XY
XZ
YA
YB
YC
YD
YE
YF
YG
YH
YI
YJ
YK
YL
YM
YN
YO
YP
YQ
YR
YS
YT
YU
YV
YW
YX
YY
YZ
ZA
ZB
ZC
ZD
ZE
ZF
ZG
ZH
ZI
ZJ
ZK
ZL
ZM
ZN
ZO
ZP
ZQ
ZR
ZS
ZT
ZU
ZV
ZW
ZX
ZY
ZZ

rum, mangelrum, 2 såkallade finska badstugor för gemensamhetsfångar, smedja och bleckslagareverkstad. På spridda ställen af det inom palissaden befiutliga området finner man ytterligare i nordost: en nybygd latrin af sten, i västnordväst ett äldra magasin af sten och ett annat af trä, använda det förra til matboda, det senare till rustkammare, i väster utanför cellbyggnaden, promenadgårdar, i sydväst lagerrum och mottagningsrum för vaktmästaren, i söder invid porten vaktstuga och i sydost en mindre latrin.

Med undantag af de i cellflygeln befintliga cellerna utgöras de för fångarna afsedda lokalerna af gemensamhetsrum. Gemensamhetsrum och celler hafva följande dimensioner:

Soflogementen:

4 st.	10,80 m. l.	8,25 m. b.	3,17 m. h.
1 »	10,80 m. l.	6,3 m. b.	3,17 m. h.
3 »	10,35 m. l.	6,7 m. b.	3,17 m. h.
1 »	10,35 m. l.	5,6 m. b.	3,17 m. h.

Arbetsalarna:

4 st.	17,55 m. l.	7,84 m. b.	4,10 m. h.
1 »	13,11 m. l.	8,58 m. b.	3,26 m. h.
1 »	7,9 m. l.	5,8 m. b.	3,42 m. h.
1 »	4,71 m. l.	3,10 m. b.	3,24 m. h.
1 »	4,71 m. l.	2,85 m. b.	3,24 m. h.

Cellerna:

39 st.	3,55 m. l.	2,27 m. b.	2,88 m. h.
3 »	3,55 m. l.	2,58 m. b.	2,88 m. h.

Dessa 42 celler befinner sig på ömse sidor om ett genom cellflygeln gående galleri och tillrädet till de två öfre cellvåningarna förmedlas af jernbalkonger. Cellerna äro af vanlig typ med invändigt plåtbeslagna dörrar och ett mindre under taket af cellen beläget gallerfönster. Inredningen i hvarje cell utgöres af en mot väggen lyftbar jernsäng, ett väggfast bord, två hörnhyllor, en taburett, ett tvättfat och ett i en ventilerbar nisch i väggen befintligt nattkärl, som kan uttagas äfven från galleriet.

Vatten- och afloppsledning. Utom dricksvattnet, hvilket forslas från en brunn i staden, uppfordras det för fängelsets behof erforderliga vattnet medels ett för ändamålet inrättadt och af fångar med handkraft drifvet pumpverk till cisterner, uppställda, en å vinden till cellflygeln samt en annan å bad- och tvättinrättningens vind samt ledes derifrån till särskilda ställen inom fängelset. Det förorenade vattnet ledes åter genom särskild afloppsledning utanför fängelsepalisaden, där det uppsamlas i en brunn.

Uppvärmningen af fängelserummen sker genom vanliga med ved eldade kakelugnar, hvarifrån dock cellflygeln och den samtidigt för gemensamhetsfångar uppförda matsalen göra undantag. De sistnämndas uppvärmning försigår genom den förut berörda värmeledningsinrättningen, hvars rör, der de ledas genom cellerna och öfriga till uppvärmning bestämda rum, äro försedda med värmebatterier.

Ventilationen. I gemensamhetsrummen möjliggöres ventilationen genom ventiler i eldstäderna, luckor i fönstren och ventiler i själfva väggarna. I cellerna däremot omsättes luften sålunda, att den rena luften på förut antydt sätt, uppvärmd, inkommer genom en i cellen utmynnande kanal, medan den förskämda luften utströmmar från cellen likaledes genom en kanal till en för alla celler gemensam sugskorsten, hvars luftmassa kan uppvärmas genom en å cellflygelvinden befintlig kamin och sålunda fås att utströmma.

Tjänstemannabostället. Det till Arbetsfängelset hörande tjänstemannabostället, hvilket såsom ofvan antydts ligger på en sluttning mot sjön sydväst om fängelset och på ett afstånd af omkring 60 meter från detta, är uppfördt af trä och innehåller bostad jämte nödiga uthus ej allenast för fängelsets direktör utan ock för dess arbetsledare och vaktmästare. Den förstnämndes bostad består af 6 rum och kök, de sistnämndes däremot hvardera af 2 rum och kök.

Tukthuset och Arbetsfängelset i Tavastehus.

Kronborgs slott, beläget i Tavastehus stad vid Wanjavesi sjö. eller den såkallade Slotts fjärden, anses vara uppfördt af Birger Jarl år 1249 samt inreddes till fängelse 1836, enligt remontreringar af arkitekten Engel. Dock har slottet inhyst fångar redan sedan år 1827, då från Sveaborg och Svartholms fästningar i brist på utrymme ett antal korrektionsfångar öfverflyttades till detsamma. De norrom slottet belägna natt- och dagcellsflygtarna äro senare uppförda, nämligen i början af åttiotalet.

Uti fängelset förvaras qvinliga fångar, som äro dömda till tukthusstraff eller ålagts allmänt arbete för lösdrifveri.

Fängelset är afsedt för 420 fångar och innehåller 77 dagceller, 138 nattceller samt 85 boxes af plåt; öfriga fångar förvaras i gemensamma soffrum.

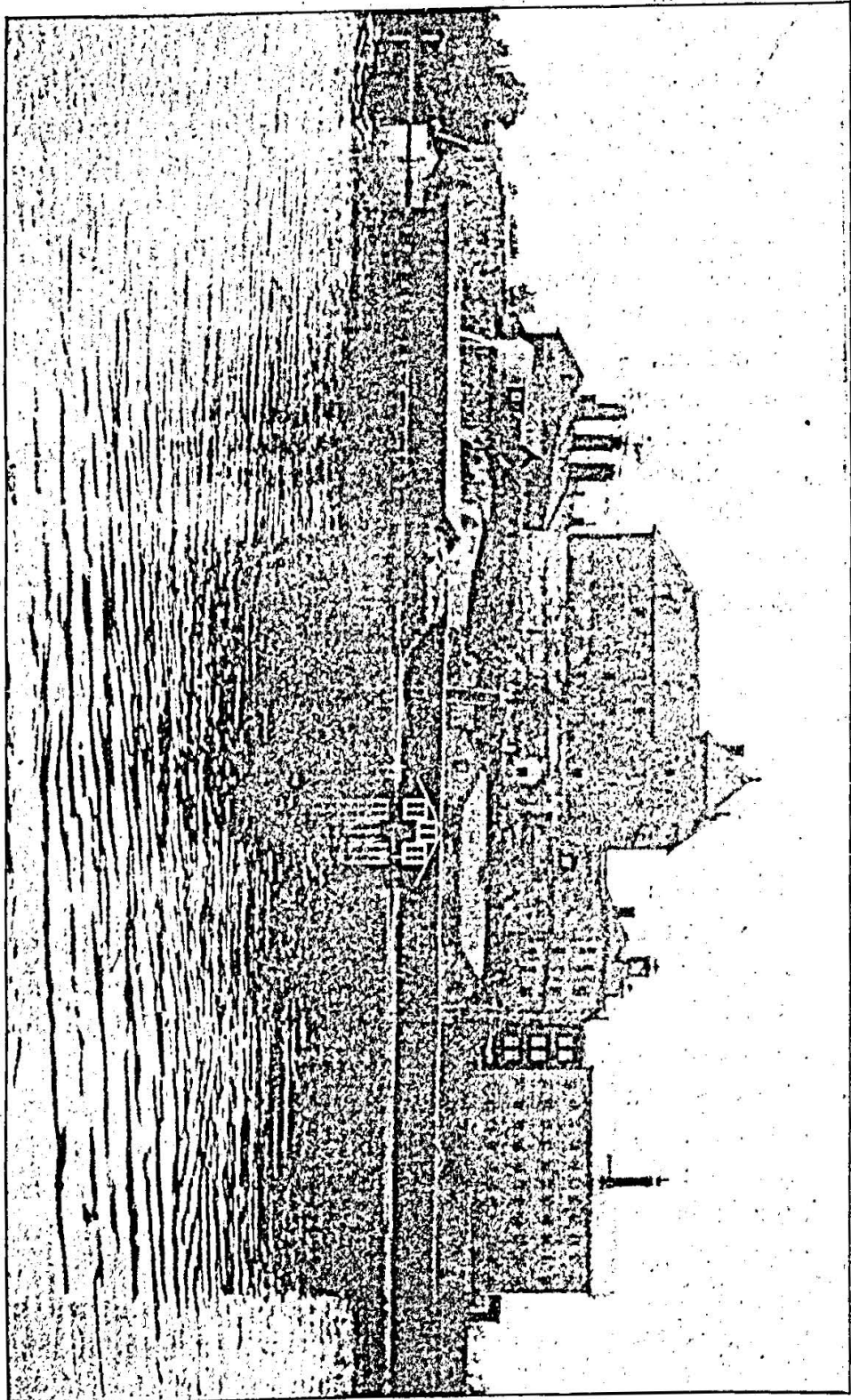
Det ursprungliga slottet, sex våningar högt, inrymmer sju sofsalar, tvenne rum för barn, ett dejourrum för den qvinliga vaktpersonalen, kyrka, sex afdelningar för boxes samt i bottenvåningen fyra magasin, en källare och tvenne arbetssalar. Slottet är på trenne sidor tätt omgifvet af en byggnadskomplex, benämnd efter dess läge: södra- västra- och norra-ringmuren.

Södra ringmuren, hvilken är uppförd i två våningar, omfattar: i första våningen dejourrum för manliga vakter, en arbetssal, bageri och kök, samt i andra våningen inrättningens sjukhus.

I västra ringmurens nedersta våning finnas tvenne matsalar, ett förrådsrum och en arbetssal, i andra våningen fyra administrationsrum och tvenne arbetssalar, i tredje åter tvenne skol- och ett biblioteksrum samt tvenne arbetssalar.

Likasom den västra består den norra ringmuren af trenne våningar. I denna äro 138 nattceller inrättade.

Dagcelflygeln är uppförd i fem våningar. Jordvåningen inrymmer fem straffceller, två badrum, tre rum för smed-

Tukthuset och arbetsfängelset i Tavastehus.

arbeten samt pannrum för värmeledningen. De öfriga våningarna innehålle sammanlagdt 77 dagceller samt i fjerde våningen dessutom ett dejourrum.

Ekonomiebyggnaderna bestå af bad- och tvättstuga torknings- och mangelrum, pumphus samt en byggnads-komplex för fyra magasiner, en byggnad för garnkokning och torkning, byskölningshus ute i sjön samt båthus.

Westra ändan af södra ringmuren omfattar bostäder för direktören och vaktmästaren. Bostäderna för vaktfrun och maskinisten äro åter inrymda uti yttre sidan af vestra ringmuren.

Wattenledning är införd i samtliga fängeslokaliteter. Wattnet uppfordras medelst tvenne med ånga drifna pumpverk, det ena för uppfordring af sjøvatten, det andra för vattnet i fängelsets brunn, belägen 21 meter under sjöns yta. Lokomobilen, som drifver pumpverken, försågar äfven inrättningens vedförråd. I köket finnes tvenne ånggrytor.

Dagcellerna äro: längd 3,3 meter, bredd 2,1 m. och höjd 3,05 m.

Nattcellerna: längd 2,3 m., bredd 1,37 m. och höjd 2,9 m.

Boxes: längd 2,05 m., bredd 1,3 m. och höjd 2,23 m.

Kyrkan: längd 22 m., bredd 8,2 m. och höjd 5,35 m.

Genemsamhetsrummen i slottsbyggnaden äro i medeltal: längd 8,5 m., bredd 5,2 m. och höjd 3,1 m.

Arbetsalarna: Nr. 1 längd 15,40 m., bredd 8,90 m. och höjd 3,60 m.

Nr. 2 längd 13,10 m., bredd 9,90 m. och höjd 3,60 m.

Nr. 3 längd 15,40 m., bredd 8,90 m. och höjd 3,60 m.

Nr. 4 längd 13,20 m., bredd 9,90 m. och höjd 3,60 m.

Nr. 5 längd 13,20 m., bredd 9,90 m. och höjd 3,60 m.

Sedan slutet af December månad år 1881 har uti detta fängelse förvarats landets alla qvinliga tukthusfångar och de qvinliga arbetsfångar, hvilkas strafftid är ett år längre.

Hermed følger Afslutningen af det fra 1900 som Bilag til Tidsskriftet fulgte Værk »De centrale Strafanstalter i Norden ved Aar 1900«. Desværre har de politiske Forhold i Finland ikke gjort det muligt at slutte Værket tidligere.

Red.

INDHOLD.

	Side
Fortale	1.
Centralfängelset å Långholmen	3.
Centralfängelset i Malmö	17.
Centralfängelset å Nya Varfvet	29.
Centralfängelset i Göteborg	43.
Beskrivelse af Norges Strafanstalter	51.
Christianshavns Strafanstalt	63.
Vridsløselille Forbedringshus	83.
Horsens Strafanstalt	95.
Tukthuset i Åbo	109.
Tukthuset i Helsingfors	129.
Arbetsfängelset i Willmannstrand	134.
Tukthuset och Arbetsfängelset i Tavastehus	139.

GENERAL-REGISTER
TIL
NORDISK TIDSSKRIFT
FOR
FÆNGSELSVÆSEN
OG
PRAKTISK STRAFFERET
FOR
1898—1907
(AARGANG XXI—XXX)

G. E. C. GADS FORLAG — KØBENHAVN

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKJÆR)

FORFATTER-REGISTER

Forfatterregister.

	Bind.	Side.
A. og F.: Från Finland	29	213.
A. D.: Ny engelsk Fængselslov	21	294.
Almqvist, Viktor: Svenska lagar om strafs-kärpning, vilkorlig frigifning och vilkorlig dom.....	30	1.
Ammitzbøll, F.: Disciplinære Straffe i Vridsløschille Forbedringshus, embedsmæssig Udtalelse til Overinspektionen for Fængselsvæsenet	21	86.
— og Petersen, Carl: Har den indtil nu vundne Erfaring med Hensyn til Cellestraf, den være anvendt enten som eneste Fuldbyrdelsesmaade af alle Frihedsstraffe eller alene af visse af disse Straffe, enten under hele Straffens Forløb eller kun i en vis Del af Straffetiden, givet Resultater, som tillade at bedømme denne Straffemaades Værdi i Almindelighed og af de enkelte Anvendelsesformer i Særlighed, særlig fra følgende Synspunkter: a) med Hensyn til dens Indflydelse paa Forbrydelse og Tilbagefald i de Lande, hvor den helt eller delvis er bleven anvendt;		

	Bind.	Side.
b) med Hensyn til dens Følger for de Fangers legemlige og sjælelige Hel- bred, der i kortere eller længere Tid have udstaaet den? (Besvarelse af Spørgsmaal 3 i Sektion II ved Fængselskongressen i Bryssel 1900)	23	128.
A m m i t z b ø l l, F.: Hvilke ere de hyppigste Forbrydelser og Forseelser i deres Land? Hvilke ere deres væsentligste Aarsager? (Besvarelse af Spørgsmaal VII ved Fæng- selskongressen i Bryssel 1900)	23	192.
— Nogle Bemærkninger i Anledning af Sta- tistiske Oplysninger om Fanger indsatte i de danske Strafanstalter i Tiaaret $\frac{1}{1}$ 1891— $\frac{31}{12}$ 1900	26	120.
— Et Tilbageblik	29	3.
— Dr. phil. Alexander Kraft (Nekrolog)	29	148.
B a c k e, N.: Strafarbejdskolonien i Gedhus Plantage	23	202.
— Strafarbejdskolonien i Gedhus Plantage	24	66.
B é r e n g e r: De internationale Fængselskon- gresser	24	255.
B l o m q u i s t, K n u t: Förslag till ändrad or- ganisation af provinsfängelseförvaltnin- gen i Sverige	25	129.
— Beslutade fängelsenbyggnader i Sverige	26	71.
— Lönreglering för den svenska fångvård- staten	26	73.
— Carl Ludvig Palm (Nekrolog)	26	79.
B o r g e n, A x e l: Prof., Dr. jur. Munch-Peter- sen: Retsreformen med Hensyn til Straffe- retsplejen. (Anmeldelse)	25	232.
B r u n, C h r.: Forslaget til Lov om offentlig Forsorg for vanrøgtede, vanartede og for- bryderske Børns Opdragelse	24	83.

	Bind.	Side.
Brun, Chr.: Nogle Sammenligninger mellem Norge og Danmark med Hensyn til Forsorgen for vanrøgtede og vanartede Børn	26	11.
Calcker, v.: Om Gengældelsesidé og Formaals-tanke i Frihedsstraffenes System (Over-sættelse)	23	75.
Christiansen, Viggo: Fr. Lange: Slæg-ter, Iagttagelser fra en Sindssygeanstalt. (Anmeldelse)	27	171.
C. L.: Howard Association 1897.....	21	114.
Cold. C. E.: Forbrydelsens Efterforskning og Opdagelse, forkortet Gengivelse af Dr. Hanns Gross »Handbuch für Unter-suchungsrichter« ved Vitus Ingerslev. (Anmeldelse)	23	94.
— Nogle Bemærkninger i Anledning af det Rigsdagen forelagte private Lovforslag om Forhøjelse af den kriminelle Lavalder	23	213.
— Egen Tilstaaelse, Bemærkninger i Anled-ning af »En Tilstaaelse«, Skuespil i 4 Akter af Palle Rosenkrantz.....	23	272.
— Forhandlingerne paa Dansk Kriminalist-forenings Aarsmøde d. 24.—26. Septem-ber 1900. (Anmeldelse)	24	123.
— Dansk Kriminalistforenings 2det Aars-møde. (Anmeldelse).....	25	57.
— Jesuiterne og de engelske Domstole.....	25	224.
— Børneloven	28	217.
— Révue pénitentiaire 1905 (Uddrag)	28	281.
— Axel Petersen: Samfundet og Børnene. (Anmeldelse)	28	301.
— Om Vanskelighederne ved den straffende Retshaandhævelse, af Prof. Prins. (Refere-rat)	29	54

	Bind.	Side.
Cold, C. E.: Prostitutionsforhold i København og i Køln.....	29	166.
— Borstal-Systemet	30	69.
— Hvad Nævningeinstitutionen er og hvad den burde være	30	81.
— Forhøret angaaende Forholdene paa Pigeheimmet »Hebron«.....	30	149.
Daae, A. og Madsen, Henrik: Portrait parlé (efter Alphonse Bertillon).....	22	101.
Dalgas, Chr.: Om Anvendelse af Straffanger til Hedearbejde	24	77.
Dalhoff, N.: Hvilken Indflydelse har erfaringsmæssig Alkoholisme i Henseende til Forbrydelser i de forskellige Lande? Hvilke særlige Midler kan der, lige over for straffede Personer i Almindelighed, gribes til for at bekæmpe Alkoholismen? (Besvarelse af Spørgsmaal 2 i Sektion III ved Fængselskongressen i Bryssel 1900)..	23	160.
Eg: Lönreglering för den svenska fångvårdsstaten	30	40.
— Svensk Fångvårdstidsskrift	30	66.
E. O.: Hans Bittl: Die Delikte wider Leib und Leben nach dänischen Recht (Anmeldelse)	23	103.
Fange Nr. 239: En Røst fra Afgrunden. (Oversættelse)	23	66.
Friedenreich, A.: Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler	25	173.
— Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler .	26	1.
— Overlæge C. Geill: Kriminalantropologiske Studier over danske Forbrydere. (Anmeldelse)	30	57.
From, V.: Om Anvendelse af Straffanger til Friluftsarbejde i Danmark	22	201.
— Efter hvilke Principer bør Sundheds- og		

Lægevæsenet i Strafanstalterne organiseres?

Hvorledes bør det regelmæssige Lægetilsyn med Fangernes legemlige og sjælelige Helbred sikres?

Hvor langt bør Lægens Kompetence udstrække sig ved Løsningen af Spørgsmaal angaaende Fangernes Ernæring, Beklædning, Arbejde, disciplinære Straffe m. m.?

(Besvarelse af Spørgsmaal 1 i Sektion II ved Fængselskongressen i Bryssel 1900)	23	119.
From, V.: De store Fængsler i Fresnes ved Paris	24	105.
— Fuldbyrdelse af Frihedsstraffe i de for- cenede Stater	25	4.
— Arne Omsted: Om Tvangsarbejdsvæsenet i forskellige fremmede Lande. (Anmel- delse)	26	110.
— De danske Fængselsskaber 1893—1903. Beretning om Selskabernes Fællesmøde i Odense d. 29. og 30. Septbr. 1903	27	50.
— Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1901—02	27	55.
— Opsyngerningen ved Strafanstalter og Fængsler, forkortet Gengivelse af C. Flie- genschmidts »Der Beruf des Aufsehers in den Strafanstalten und Gefängnissen«	27	Bilag
— Meddelelser om det norske Fængselsvæsen i det 19. Aarhundrede. (Anmeldelse)	28	98.
— Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1902—03	28	107.
— Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1904—05	29	242.
— Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1905—06	30	135.

	Bind.	Side.
From, V.: Fængselsbestyrelsens Aarbog 1903		
—04	30	187.
Frankel, Louis: Den jødiske Kriminalretts- pleje	22	179.
Fussing, Thorkil: Dr. phil. Alex. Kraft: Kriminalogiske Studier over mandlige Straffanger i Vridsløselille Straffeanstalt. (Anmeldelse)	25	156.
Færdén, A. n. d.: Om Prostitutionen i Paris..	23	1.
— Hvad der lader sig gøre til Bekæmpelse af Løsgænger og Betleri	24	196.
— Den hvide Slavehandel og dens Bekæmpelse	25	138.
— Den nye norske Straffelov af 22. Maj 1902	27	1&89.
Geill, Chr.: De retsmedicinske Sagkyndiges Tjenestegøring under strafferetlige Under- søgelser (norsk Kommissionsbetænkning). (Anmeldelse)	21	71.
— Georg Schuldheis: Om sinnessjuka fångar i Sverige under åren 1865—94. (Anmel- delse)	21	306.
— Processen Czynski, Bidrag til Bedømmel- sen af Hypnosens og Suggestionens ret- lige Betydning	22	1.
— Charles Perrier: Les criminels. (Anmel- delse)	23	223.
— Carl Georg Gædecken (Nekrolog).....	24	116.
— Dr. Paul Winge: Den norske Sindssyge- lovgivning (Anmeldelse)	24	223.
— Den kriminal-antropologiske Kongres i Amsterdam	24	250.
— Fra den IX. internationale kriminalisti- ske Kongres, St. Petersborg 17.—21. Septbr. 1902	25	188.
— Forel et Mahaine: Crime et anomalies mentales constitutionnelles. (Anmeldelse).	25	240.

	Bind.	Side.
Geill, Chr.: Alkohol og Forbrydelse.....	26	155.
— Spørgsmaalet om sindssyge Forbryderes Anbringelse i Holland.....	28	164.
— Fra den VI. internationale Kongres for Kriminalantropologi i Turin 28. April— 3. Maj 1906.....	29	175.
— P. Penta: Die Simulation von Geistes- krankheit. (Anmeldelse).....	29	198.
Goll, Aug.: Bertillons Signalementssystem og dets Internationalisering.....	21	31.
— Centralforeningen till stöd för frigifne..	21	111.
— New York Fængselselskab 1897.....	21	116.
— Unge Forbrydere i England.....	21	148.
— Frankrigs Kriminalstatistik 1895.....	21	240.
— Børn af forbryderske Forældre.....	21	242.
— En Debat i Folketinget om vanrøgtede Børn.....	22	86.
— Ny filantropiske Foreninger.....	22	89.
— Centralforeningen till stöd för frigifne..	22	94.
— Vagabonder i Frankrig.....	22	95.
— Foreningen til Forsorg og Beskyttelse for de fra Kristiania Strafarbejdsanstalter løsladte Forbrydere. 1849—1899.....	22	308.
— Betleri i Algier.....	22	315.
— Foreningen af 1837.....	23	244.
— Alkohol og Forbrydelse.....	23	249.
— Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler.	24	225.
— Replik til Hr. Professor Pontoppidan....	24	243.
— Bidrag til Vidneudsagnets Psykologi af William Stern.....	25	18.
— Teilmanns Opfostringshjem.....	25	209.
— Den internationale Kongres for sammen- lignende Retsvidenskab af 1900, Straffe- rets-Afdelingen.....	26	67.
— »Fængselshjælpen«.....	26	108.

	Bind.	Side.
G o l l, A u g.: Bidrag til Vidneudsagnets Psyko-		
logi af Dr. S. Jaffa.....	26	179.
— Garotting og Pryglestraf	27	75.
— Unge Forbrydere i Belgien	28	139.
— Et Tilbageblik. Nogle Bemærkninger til		
Hr. Fængselsinspektør Ammitzbøll.....	29	151.
— Amerikansk Kriminalpolitik, Foredrag af		
Prof. Freudenthal. (Résumé).....	29	256.
— Lovforslaget om Børn, fødte udenfor		
Ægteskab, og deres Forældre.....	30	104.
— Tilregnelighedsspørgsmaalet	30	147.
— Storbritaniens Kriminalitet.....	30	193.
G o o s, A d o l f: Nogle Oplysninger fra et Besøg		
i svejtsiske Strafanstalter.....	23	40.
— I hvilket Omfang og under hvilke		
Betingelser kan Fængselsselskabernes		
Virksomhed støttes af Bureauer, som		
paatage sig uden Vederlag at yde Oplys-		
ninger eller at hjælpe til Anbringelse.		
(Besvarelse af Spørgsmaal 3 i Sektion III		
ved Fængselskongressen i Bryssel 1900)..	23	175.
— Resultater af den betingede Domfældelse	26	95.
— Spørgsmaal, fremsatte og besvarede paa		
Fængselskongressen i Buda-Pest i Som-		
meren 1905. (Oversættelse).....	29	182.
G o o s, C.: Fængselskongressen i Bryssel 1900..	21	2.
— Rigsadvokat Bernhard Getz. (Nekrolog)..	24	233.
G o o s, K.: Bemærkninger om Pladsforholdene i		
Øjeblikket i de danske Strafanstalter....	25	71.
— Om Arrestvæsenet i Danmark siden 1793	26	47.
— Tvangsarbejdsstraf og Tvangsarbejdsan-		
stalter i Danmark	27	152.
G r o v e, J o h a n: Love, Resolutioner m. v. ved-		
kommende Fængselsvæsenet 1813—1897,		

	Bind.	Side.
udgivet af Expeditionschefen for Fængselsvæsenet, Kristiania, 1898. (Anmeld.)	22	230.
G r u n d t v i g, S.: Dansk Kriminalstatistik....	21	54.
— Fælles nordisk Fængselsstatistik.....	21	200.
— Strafanstalterne i Danmark 1895—96 ..	21	202.
— Straffen for Presseforseelser.....	21	238.
— Nyt engelsk Fængselselskab.....	21	243.
— Jean Stevens. (Nekrolog).....	21	245.
— Varetøtsfængslets Indretning her og i Udlandet	21	281.
— Den norske Kriminalistforenings Forhandlinger, 5te Møde.....	21	305.
— Beretning om Strafanstalterne i Danmark $\frac{1}{4}$ 1886— $\frac{31}{3}$ 1891.....	22	62.
— Kriminalbakterien	22	100.
— En Recidivist	22	224.
— Fångvårdmannaföreningen i Finland, Aarsmøde 1899	22	291.
— Kriminalasylet i Trondhjem.....	23	54.
— Den kriminelle Retspleje i Danmark 1891—1896	23	105.
— Kristelig Forening til vildfarende Børns Redning	23	110.
— Nulla poena sine lege.....	23	247.
— Varetægtsfængslets Længde i København	23	284.
— Varetægtsfængslets Længde i København	24	1.
— M. Hafstrøm: Fra Horsens Tugthus. (Anmeldelse)	24	143.
— Bemærkninger til Hr. Kriminalretsassessor, Dr. jur. Ussing.....	24	177.
— Peter Herman Emil Soelberg. (Nekrolog)	24	216.
— Om Forsorg for Straffangers Familje....	24	231.
— William Tallaek.....	25	16.
— Den hvide Slavehandel	25	81.
— Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler	25	85.

	Bind.	Side.
Grundtvig, S.: De deporterede i Australien og deres Efterslagt	25	94.
— Fliegenschmidt: Der Beruf des Aufsehers in den Strafanstalten und Gefängnissen. (Anmeldelse)	25	169.
— Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler	25	180.
— Fængselspraxis	25	230.
— Virkningen af de korte Frihedsstraffe....	26	2.
— De Vejfarendes Forplejningsstation i Vor- dingborg	26	38.
— Japans Fængselsvæsen	26	87.
— Hvem bør træffe Afgørelsen om betinget Strafudsættelse	26	103.
— Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler.	26	105.
— Adgang til Besøg i de danske Strafan- stalter	26	276.
— Strafferetsplejen i Danmark 1897—1900.	27	64.
— Dienstordnung für die dem Ministerium des Innern unterstellten Strafanstalten und grösseren Gefängnisse vom 14. No- vember 1902.	27	182.
— Juristers Uddannelse i Fængselsvæsen....	28	94.
— Fængselsbestyrelsens Aarbog 1901—02..	28	182.
— Midlertidig Lov af 1. April 1905 om nogle Ændringer i Straffelovgivningen.....	28	255.
— Beretning om Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1903—04.	28	307.
— En Undvigelse fra Horsens Tugthus....	29	211.
— Kampen mod de internationale Forbrydere	29	230.
— Krohne & Uber: Die Strafanstalten und Gefängnisse in Preussen. (Anmeldelse)..	29	316.
— Hvorfor stjæler man?	30	30.
— Græske Fængsler.....	30	67.
— Tyske Fængsler	30	67.
— Belgiens Fængselsvæsen.....	30	94.

	Bind.	Side.
Grundtvig, S.: Trædemøllen i de engelske Fængsler	30	147.
— Fanger paa Hedearbejde.	30	167.
— Oskar Franz Leopold Wirth, Nekrolog..	30	214.
— Lombroso og »Soleillands Hænder«	30	216.
Grønning: Bør Recidivister undergives en strengere Disciplin end de Fanger, som udstaa en første Straf, og hvori bør Disciplinens Skærpelse bestaa?		
(Besvarelse af Spørgsmaal 4 i Sektion II ved Fængselskongressen i Bryssel 1900)	23	149.
Gullstrand, Edvin: Om skærpt frihedsstraff såsom förvandlingsstraff för böter	25	97.
Haaek, OIaf: Finlands Fængselsstatistik....	21	108.
— Norges Strafarbejdsanstalter fra $\frac{1}{7}$ 1894		
— ^{30/6} 1895	21	206.
— Norges Distriktsfængsler 1895.	21	208.
— Notes sur le système pénal des villes Flamandes du XV au XVII siècle, par Louis Stroobant. (Anmeldelse).....	21	222.
— Professor, Dr. C. Torp: Straffrihedsgrunde og Strafophørsgrunde. (Anmeldelse)	21	309.
— Dr. phil. Alex. Kraft: Statens Behandling af forsømte Børn og unge Forbrydere. (Anmeldelse)	22	54.
— Strafanstalterne i Danmark 1896—1897.	22	70.
— Norges Strafarbejdsanstalter 1. Juli 1896 til 30. Juni 1897.....	22	238.
— Norges Distriktsfængsler i 1897.....	22	240.
— Om Resultaterne af Deportationsstraffen.	22	243.
— Arbejdshjem i Paris	22	245.
— Preussiske Strafanstalter 1897—98.	22	246.
— Ubestemte Straffedomme.	23	21.

	Bind.	Side.
H a a c k, O l a f: Lidt om Strafferet og Straffe- retspleje i den fri Rigsstad Hamburg Aar 1603	23	89.
— Strafanstalterne i Danmark 1897—98..	23	294.
— Preussiske Strafanstalter 1. April 1898-99	23	298.
— Kriminalvidenskabens Terminologier....	24	205.
— Strafanstalterne i Danmark 1898—99..	24	284.
— Studier over den personlige Tilregnelig- hed, af C. H. Würtzen. (Anmeldelse)....	25	65.
— Nogle Oplysninger om Odense Tugthus i Begyndelsen af forrige Aarhundrede....	25	218.
— 1ste Aarsberetning fra Fængselshjælpen ³ / ₁₁ 1902— ³¹ / ₁₀ 1905.....	27	83.
H a n s e n, C a r l: Et nyt Identificeringssystem	28	60.
H v a l, A.: Direktør Peter Soelberg	22	295.
K a m p m a n n: Til Spørgsmaalet om Betleri og Løsgængerer	26	27.
K r a f t, A l e x.: Vilde det ikke være rigtigt for at sikre en god Opdragelse af unge For- brydere eller af Børn, der ere fordærvede eller blot moralsk forsømte, at forbinde det System at anbringe dem i Anstalter med det, at sætte dem i Lære eller an- bringe dem i Familjer? (Besvarelse af Spørgsmaal 4 i Sektion IV ved Fængselskongressen i Bryssel 1900)	23	181.
— Fængselskongressen i Bryssel 1900.....	23	258.
L a n g: Hvorvidt bør det tillades Straffanger selv at sørge for Beskæftigelse i Fængslet. (Oversættelse)	24	151.
L a n g e, F r.: Sindssyge Forbrydere og Krimi- nalasyler	25	175.
L i n d e n a u: Foreningen til Straffangers For- bedring i Berlin.....	25	184.

	Bind.	Side.
Liszt, Franz v.: Strafferetsvidenskabens Op- gave og Metode. (Oversættelse).....	23	234.
Lundquist, Ammiel: Centralfängelset å Långholmen	23	Bilag
— Centralfängelset i Malmö.....	23	Bilag
Lundsgaard, K.: En Forbryders Selvbio- grafi	29	89.
Madssen, Henrik og A. Danae: Portrait parlé (efter Alphonse Bertillon).....	22	101.
Marer, Johs.: Grafologien i Retsplejens Tje- neste	21	12.
Meijer, L. S.: Om Aanbringelse af sindssyge Forbrydere. (Oversættelse)	24	260.
Montgomery, Alb.: Sveriges fångvård 1896	21	210.
— Die Hygiejne des Gefängniswesens von Dr. A. Baer. (Anmeldelse)	21	215.
— Sveriges fångvård 1897.....	22	249.
— Sveriges fångvård 1898.....	23	225.
— Sveriges fångvård 1899.....	24	218
— Sveriges fångvård 1900.....	25	51.
— Sveriges fångvård 1901.....	26	40.
— Sveriges fångvård 1902.....	27	68.
— Sveriges fångvård 1903.....	28	193.
— Sveriges fångvård 1904.....	29	80.
— Sveriges fångvård 1905.....	30	49.
— Sveriges fångvård 1906.....	30	206.
Mortensen, Brøchner, G.: Om Forholdet mellem Betaling og Afsoning af Bøder før og efter Lov 1. April 1905.....	30	75.
Nissen, Hartvig: Strafarbejdsfanger i Dan- mark og i Norge.....	28	37
— Fængselsstyrelsens Aarbog 1902—03....	29	247.
— Tvangsarbejdsvæsenets omordning i Norge	30	16.

	Bind.	Side.
Nissen, Hartvig: Nogle ny Bestemmelser om Tvangsarbejdsvæsenet i Norge.....	30	169.
Omsted, Arne: Den nye norske Lov om Løsgængeri, Betleri og Drukkenskab.	24	237.
Petersen, Axel: Værgeraadsinstitutionen og de private Foreninger for Børnesagen....	28	237.
Petersen, Carl og Ammitzbøll, F.: Har den indtil nu vundne Erfaring med Hensyn til Cellestraf, den være anvendt enten som eneste Fuldbyrdelesmaade af alle Frihedsstraffe eller alene af visse af disse Straffe, enten under hele Straffens Forløb eller kun i en vis Del af Straffetiden, givet Resultater, som tillade at bedømme denne Straffemaades Værd i Almindelighed og af de enkelte Anvendelsesformer i Særdeleshed, særlig fra følgende Synspunkter:		
a) med Hensyn til dens Indflydelse paa Forbrydelse og Tilbagefald i de Lande, hvor den helt eller delvis er bleven anvendt;		
b) med Hensyn til dens Følger for de Fangers legemlige og sjælelige Helbred, der i en kortere eller længere Tid have udstaaet den?		
(Besvarelse af Spørgsmaal 3 i Sektion II ved Fængselskongressen i Bryssel 1900)	23	128.
Pontoppidan, Knud: I Anledning af Hr. Aug. Golls Artikel »Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler«	24	241.
— Eyvind Olrik: Lægens Tavshedspligt. (Apmeldelse)	28	293.
Proal, Louis: Var Napoleon I. Epileptiker? (Oversættelse)	25	171.

	Bind.	Side.
P. V.: Dr. Knud Pontoppidan: Kliniske Forelæsninger over Nervesygdomme (Anmeldelse)	21	226.
Redaktionen: Tidsskriftet.	21	1.
— Alexis Gripenberg	25	1.
— Tidsskriftet	30	204.
Rosenkrantz, Palle: En Kriminalist paa Reformationstiden	28	171.
Ryberg, C.: Strafferetsplejen i Grønland	21	167.
Rüdinger, F.: En interessant Mordsag.	21	59.
— Eyvind Olrik: Studier over Tilregnelighedsspørgsmaalet i Strafferetten. (Anmeldelse)	21	78.
— Om Betingelserne for Tvangsindlæggelse af sindssyge.	21	121.
— Dr. Knud Pontoppidan: Retspsykiatriske Erklæringer. (Anmeldelse)	24	282.
— Prof., Dr. jur. Carl Torp: Om den saakaldte formindskede Tilregnelighed. (Anmeldelse)	29	301.
Schou, A.: Varetægtsstatistik for Københavns Jurisdiktion for Aaret 1903.	28	1.
Selboe, O. I.: Om Arbejdet i de norske Strafanstalter	23	251.
Seyfarth: Straffede Personers Udvandring. (Oversættelse)	28	277.
Smedal, Harald: Frederik Henrik Stuckenberg. (Nekrolog)	22	mellem 100 & 101*).
Stern, W.: Vidneudsagnets Psykologi. Ledende Grundsætninger for Domstolenes Praksis. (Oversættelse)	28	268.
Thrap, Segelke: Tilfredsstillert vort Straffesystem med dets angivelige Lighed for Loven Retfærdighedens Krav.	21	247.

*) Artiklen fremkom først, efter at Hæftet var færdigtrykt.

	Bind.	Side.
Thrap, Segelke: Om Mangler ved vor Kriminal- og Penitentierstatistik's Opgaver over Livsstilling.....	22	40.
— Direktør Gløersen. (Nekrolog).....	26	83.
— Om Varetægtsfangers Behandling.....	29	31.
Thyrén, V.: C. Torp: De subjektive Strafbarehedsbetingelser. (Anmeldelse).....	24	145.
T. M.: Lino Ferriani: Delinquenti scaltri è fortunati. (Anmeldelse).....	28	187.
Torp, C.: Axel Herrlin: Tillräknelighet och Sjalssjukdom. (Anmeldelse).....	29	76.
— Knud Pontoppidan: Retsmedicinske Forelæsninger og Studier. (Anmeldelse).....	30	128.
Ussing, C.: Om Varetægtsfangslets Anvendelse i København.....	24	161.
— Varetægts-Statistik for Københavns Jurisdiktion for Aaret 1902.....	26	197.
Westergaard, H.: Vånd- og Brødstraffens Indflydelse paa Legemsvægten.....	27	227.
Wier, P. M.: Forsøg paa Forhindring af Bankesystemet.....	29	271.
Wieselgren, Sigfr.: Om enrumstraffets indflytelse inom svenska fångvården, utlåtande afgifven til fångvårdskongressen i Bryssel 1900.....	22	253.
— Några drag ur 1902 års barnavårdslagar	27	211.
Willard, J. F.: Tramping with tramps. (Oversættelse).....	26	222.
Worms, Renée: Skolen og Forbryderne. (Oversættelse).....	21	297.
Woxen, Fr.: Den nye norske Fængselslov....	24	39.
— Norsk Fængselslovgivning.....	28	82.

SAG-REGISTER.

Under »Litteraturanmeldelser« omhandles kun Værker af fri, litterær Virksomhed, som da tillige ere opførte under vedkommende Æmne, hvorimod Redegørelser for Indholdet af Love, Reglementer og trykte Beretninger fra Autoriteter og Foreninger eller desl. kun findes under vedkommende Æmne.

Nekrologer findes saavel under dette Rubrum som under den Afdødes Navn.

Under »Officielle Aktstykker«, der iøvrigt tillige findes under vedkommende Æmne, er kun optaget Gengivelser uden Kommentar.

Sagregister.

	Bind.	Side.
Alkohol og Forbrydelse: Alkoholismens Indflydelse paa Forbrydelser og Midler derimod, af N. Dalhoff:.....	23	160.
— Undersøgelse fra Finland, meddelt af Aug. Goll.....	23	249.
— En Jurys Ønske.....	24	290.
— , af Chr. Geill.....	26	155.
—	28	215.
»Animérknepper« i Bajern.....	28	214.
Arbejde: i de norske Strafanstalter, af O. I. Selboe	23	251.
— Hvorvidt bør det tillades Straffanger selv at sørge for deres Beskæftigelse i Fængslet, ved S. Grundtvig. (Oversættelse)....	24	151.
Arbejdende Kvinder og Prostitution, Anhang til Norges Socialstatistik	29	215.
Arbejdshjem i Paris, af Olaf Haack.....	22	245.
Arrestvæsenet i Danmark siden 1793, af K. Goos.....	26	47.
Arvelighed og Forbrydelse: De deporterede i Australien og deres Efterkommere, af S. Grundtvig.....	25	94.
— En Forbryderfamilje.....	25	245.

	Bind.	Side
Arvelighed og Sindssyge: Slægter, lagttagelser fra en Sindssygeanstalt, af Fr. Lange, anmeldt af Viggo Christiansen	27	171.
Avis, udgivet af Fanger: »en Røst fra Afgrunden« af Fange Nr. 239. (Oversættelse)..	23	66.
Backe, Niels Julius, Nekrolog.....	29	1.
Bankesystemet, Forsøg paa Forhindring af dette, af P. M. Wier.....	29	271.
Barnemord: En Conveuse.....	24	158.
Bertillons Signalementssystem og dets Internationalisering, af Aug. Goll.....	21	31.
Beskæftigelse, se Arbejde.		
Besøge de danske Strafanstalter, Adgang dertil, af S. Grundtvig.....	26	276.
— i de danske Strafanstalter, Adgangen dertil	30	146.
Betinget Løsladelse: Lag angående vilkorlig frigifning af 22. Juni 1906.....	29	293.
Betinget Straffedom: i Belgien.....	21	314.
— i Hamburg	22	84.
— i Rusland.....	22	316.
— Resultater, af Adolf Goos.....	26	95.
— Lag angående vilkorlig straffdom af 22. Juni 1906.....	29	298.
Betinget Straffudsættelse: Hvem bør træffe Afgørelsen derom? af S. Grundtvig	26	103.
— i Tyskland.....	28	118.
Betleri: i Algier, af Aug. Goll.....	22	315.
— Løsgænger og Drukkenskab, norsk Lov derom af 31. Maj 1900.....	24	2.
— Løsgænger og Drukkenskab, norsk Lov derom, af Arne Omsted.....	24	181.
— og Løsgænger: Hvad lader sig gøre til Bekæmpelse deraf? af And. Færden.....	24	196.

	Bind.	Side.
Betleri og Løsgænger: Til Spørgsmaalet derom, af Kampmann.....	26	27.
Børstals-Systemet, af C. E. Cold.....	30	69.
Bugsprættøren Jack & Billington.....	25	82.
Bødeforfsoning: Om skærpt frihedsstraff såsom förvandlingsstraff för böter, af Edvin Gullstrand	25	97.
— Om Forholdet mellem Betaling og Afsoning af Bøder før og efter Lov 1. April 1905, af G. Brøchner Mortensen.....	30	75.
Bøddler, engelske.....	25	82.
Børn: af forbryderske Forældre, af Aug. Goll..	21	242.
— Børnebeskyttelse i Italien.....	21	244.
— Forsømte Børn og unge Forbrydere, Statens Behandling af saadanne, af Alex. Kraft, anmeldt af Olaf Haack.....	22	54.
— vanrøgtede, en Debat i Folketinget derom, af Aug. Goll	22	86.
— Børneforbrydelser i England.....	22	314.
— Kristelig Forening til vildfarende Børns Redning, Aarsberetning 1898—99, af S. Grundtvig	23	110.
— og unge Forbrydere, om deres Anbringelse i Anstalter eller i Lære og i Familjer, af Alex. Kraft.....	23	181.
— Bemærkninger i Anledning af Lovforslaget om Forhøjelse af den kriminelle Lovalder, af C. E. Cold	23	213.
— Foreningen af 1837, Beretning, af Aug. Goll	23	244.
— Forslag til Lov om offentlig Forsorg for vanrøgtede, vanartede og forbryderske Børns Opdragelse, af Chr. Brun.....	24	83.
— forsømte, omtalte under Finanslovsdebatten i det danske Folketing	24	267.

	Bind.	Side.
Børn, vanrøgtede: Sammenligning mellem Norge og Danmark med Hensyn til Forsorgen for disse, af Chr. Brun.....	26	11.
— Landbrugskolonierne for disse.....	26	239.
— Lag om ændrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen, af 27. Juni 1907..	27	189.
— Lag innefattande visse bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige af 27. Juni 1902.....	27	191.
— Lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvangsuppfostran af 27. Juni 1902.....	27	192.
— Lag angående uppfostran åt vanartede och i sedligt afseende försummade barn af 13. Juni 1902.....	27	196.
— kgl. Maj:ts nådiga kungörelse angående statsbidrag til uppfostringsanstalter för vanartede och i sedligt afseende försummade barn af 13. Juni 1903.....	27	209.
— Några drag ur 1902 års barnavårdslagar, af Sigfrid Wieselgren.....	27	211.
— Juvenile Court i New York.....	28	119.
— Lov af 14. April 1905 om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer, af C. E. Cold.....	28	217.
— Værgeraadsinstitutionen og de private Foreninger for Børnesagen, af Axel Petersen	28	237.
— Børnene og Samfundet, af Axel Petersen, anmeldt af C. E. Cold.....	28	301.
— fødte udenfor Ægteskab, Lovforslaget om disse og deres Forældre, af Aug. Goll....	30	104.
Børnehjem: Teilmanns Opfostringshjem, af Aug. Goll.....	25	209.

	Bind.	Side.
Børnehjem: Forhøret angaaende Forholdene paa Pigeheimmet »Hebron«, af C. E. Cold-	30	149.
Cellesystemet: Enrumstraffets indflytelse inom svenska fångvården, af Sigfr. Wieselgren	22	253.
— Indflydelse paa Forbrydelse og Tilbagefald og paa Fangernes legemlige og sjælelige Helbred, af F. Ammitzbøll og Carl Petersen	23	128.
— Lag angående strafarbejdet och fængelsestraffs verkställande i enrum af 22. Juni 1906	29	289.
Czynski-Processen, Bidrag til Hypnosens og Suggestionens retlige Betydning, af Chr. Geill	22	1.
Daktyloskopi, se Fingeraftryk.		
Deportation: i Tyskland.....	21	244.
— om Resultaterne deraf, af Olaf Haack....	22	243.
— i Rusland.....	22	316.
— til Sibirien, Forslag til dens Afskaffelse..	24	157
Deporterede i Australien og deres Efterkommere, af S. Grundtvig	25	94.
Direktørstillingerne ved tyske Fængsler, af S. Grundtvig.....	30	67.
Disciplin: Disciplinære Straffe i Vridsløselille Forbedringshus, af F. Ammitzbøll..	21	86.
— strengere for Recidivister? af Grønning..	23	149.
— Disciplinærstraffe: Norsk Reglement for Strafarbejdsfanger	24	35.
Drab, se ogsaa Mord og Mordere.		
Drabs Antal i forskellige Lande.....	23	117.
Dreyfus, Omkostningerne ved hans Internering paa Djævløen.	21	119.
Drukkenskab, Løsgænger og Betleri, norsk Lov derom af 31. Maj 1900.....	24	2.

	Bind.	Side.
Druk k e n s k a b, Løsgængereri og Betleri, norsk Lov derom af 31. 1900, af Arne Omsted	24	181.
D ø d s s t r a f f e n, se ogsaa Henrettelser.		
— i Grækenland	23	248.
— nogle franske Øvrighedspersoners Mening	24	158.
— Bør den fuldbyrdes offentlig? Fransk Ud- talelse ved C. E. Cold.....	29	71.
E m b e d s m æ n d og Funktionærer ved de cen- trale Strafanstalter i Norden 1. Januar 1901	24	118.
— Forandringer i 1901.....	25	79.
— — i 1902—03.....	27	85.
E p i l e p s i: Var Napoleon I. Epileptiker? af Louis Proal. (Oversættelse).....	25	171.
F i n g e r a f t r y k: deres Anvendelse til Identi- ficering	25	78.
— som Bevis i en Mordsag.....	26	281.
— et nyt Identificeringssystem, af Carl Han- sen	28	60.
F o l k e m æ n g d e n i Frankrig 1901	24	290.
F o r b r y d e r e og F o r b r y d e l s e r.		
— Forbrydelsens Efterforskning og Opda- gelse af Hans Gross, forkortet Gengivelse ved Vitus Ingerslev, anmeldt af C. E. Cold	23	94.
— Forbrydelser og Forseelser i Danmark, de hyppigste og deres væsentligste Aarsager, af F. Ammitzbøll	23	192.
— Les criminels, af Charles Perrier, anmeldt af Chr. Geill	23	223.
— Fra Horsens Tugthus, af M. Hafstrøm, anmeldt af S. Grundtvig.....	24	143.
— En Forbryderfamilie	25	245.
— Politiet og Kampen mod Forbrydelserne	26	151.
— Delinquenti scaltri è fortunati, af Lino Ferriani, anmeldt af T. M.....	28	187.

	Bind.	Side.
F o r b r y d e r e o g F o r b r y d e l s e r .		
— Et Tilbageblik, af F. Ammitzbøll.....	29	3.
— — Bemærkninger til denne Artikel, af Aug. Goll.....	29	151.
— En Forbryders Selvbiografi, ved K. Lundsgaard	29	89.
— Kampen mod de internationale Forbry- dere, af S. Grundtvig.....	29	230.
F o r e n i n g e r , s e K o n g r e s s e r o g M ø d e r .		
F o r p l e j n i n g e n a f F a n g e r i A r r e s t h u s e n e udenfor København, Justitsministeriets Cirkulære derom af 8. Novbr. 1899....	23	107.
F r i h e d s s t r a f f e , A d g . o m d i s s e s F u l d b y r - delse for det tyske Rige af 8. Novbr. 1897	21	229.
— deres Fuldbyrdelse i de forenede Stater, ved V. From	25	4.
— de korte, Virkningen af disse, af S. Grundtvig	26	2.
F r i l u f t s a r b e j d e , S t r a f f a n g e r s A n v e n d e l s e dertil i Danmark, af V. From.....	22	201.
F æ n g s e l s b e r e t n i n g e r .		
— D a n m a r k . S t r a f a n s t a l t e r n e 1895—96, af S. Grundtvig.....	21	202.
— — — $\frac{1}{4}$ 1886— $\frac{31}{3}$ 1891, af S. Grundt- vig	22	62.
— — — 1896—97, af Olaf Haack.....	22	70.
— — — 1897—98, af Olaf Haack.....	23	294.
— — — 1898—99, af Olaf Haack.....	24	284.
— — Statistiske Oplysninger om Fanger indsatte i de danske Strafanstalter i Ti- aaret fra $\frac{1}{1}$ 1891 til $\frac{31}{12}$ 1900, af F. Am- mitzbøll	26	120.
— — Strafanstalterne 1901—02, af V. From	27	55.
— — — 1902—03, af V. From.....	28	107.

	Bind.	Side.
Fængselsberetninger.		
— Danmark. Strafanstalterne 1903—04, af S. Grundtvig.....	28	307.
— — — 1904—05, af V. From.....	29	242.
— — — 1905—06, af V. From.....	30	135.
— Finland 1895, af Olaf Haack.....	21	108.
— Norge. Distriktsfængsler 1895, af Olaf Haack	21	208.
— — — i 1897, af Olaf Haack.....	22	240.
— — Strafanstalter fra $\frac{1}{7}$ 1894— $\frac{30}{6}$ 1895, af Olaf Haack.....	21	206.
— — — 1. Juli 1896—30. Juni 1897, af Olaf Haack	22	238.
— — Fængselsstyrelsens Aarbog 1901—02, af S. Grundtvig.....	28	182.
— — — 1902—03, af Hartvig Nissen..	29	247.
— — — 1903—04, af V. From.....	30	187.
— Preussen. Strafanstalter 1897—98, af Olaf Haack.....	22	246.
— — — 1. April 1898—99, af Olaf Haack	23	298.
— Sverige. Fångvården 1896, af Alb. Montgomery	21	210.
— — — 1897, af Alb. Montgomery....	22	249.
— — — 1898, af Alb. Montgomery....	23	225.
— — — 1899, af Alb. Montgomery....	24	218.
— — — 1900, af Alb. Montgomery....	25	51.
— — — 1901, af Alb. Montgomery....	26	40.
— — — 1902, af Alb. Montgomery....	27	68.
— — — 1903, af Alb. Montgomery....	28	193.
— — — 1904, af Alb. Montgomery....	29	80.
— — — 1905, af Alb. Montgomery....	30	49.
— — — 1906, af Alb. Montgomery....	30	206.
Fængselsbeskrivelser.		
— Danmark. Christianshavns Strafan- stalt, af V. From.....	25	Bilag

	Bind.	Side.
Fængselsbeskrivelser.		
— Danmark. Vridsløselille Forbedringshus, af Adolf Goos.....	25	Bilag
— Horsens Strafanstalt, af V. From.....	25	Bilag
— Finland. Tukthuset i Åbo, af Viktor Nybergh	26	Bilag
— — Tukthuset i Helsingfors.....	30	Bilag
— — Arbeidsfängelset i Willmanstrand....	30	Bilag
— — Tukthuset og Arbeidsfängelset i Tavastehus	30	Bilag
— Frankrig. De store Fængsler i Fresnes ved Paris, af V. From.....	24	105.
— Japan. Tokios Fængsler, et Besøg dér	28	211.
— Norge. Norges Strafanstalter (meddelt af den norske Fængselsstyrelse).....	24	Bilag
— Preussen. Die Strafanstalten und Gefängnisse in Preussen, af Krohne & Uber, anmeldt af S. Grundtvig.....	29	316.
— Sverige. Centralfängelset å Långholmen, af Ammiel Lundqvist.	23	Bilag
— — Centralfängelset i Malmö, af Ammiel Lundqvist	23	Bilag
— — Centralfängelset å Nya Varfvet, af Ammiel Lundqvist.....	24	Bilag
— — Centralfängelset i Göteborg, af Ammiel Lundqvist	24	Bilag
Fængselskongresser, se Kongresser og Møder.		
Fængselselskaber.		
— Om Støtte af Bureauer med Oplysninger og Anbringelser, af Adolf Goos.....	23	175.
— Forsorg for Straffangers Familie, af S. Grundtvig	24	231.
— Amerika. New York Fængselselskab 1897, af Aug. Goll.....	21	116.
— Danmark. Kristelig Forening for of-		

	Bind.	Side.
Fængselselskaber.		
fentlig tiltalte og straffede Børns Redning, af Aug. Goll.....	22	89.
— Danmark. De danske Fængselselska- bers Anvisningskontor.	22	248.
— — »Fængselshjælpen«s Stiftelse, af Aug. Goll	26	108.
— — De danske Fængselselskaber 1893— 1903. Beretning om Selskabernes Fælles- møde i Odense 29.—30. Septbr. 1903, af V. From.	27	50.
— — »Fængselshjælpen« ³ / ₁₁ 1902— ³¹ / ₁₀ 1905 af Olaf Haack.....	27	83.
— England. Howard Association 1897, af C. L.	21	114.
— — Nyt engelsk Fængselselskab, af S. Grundtvig	21	243.
— Norge. Foreningen til Forsorg og Be- skyttelse for de fra Kristiania Strafar- bejdsanstalter løsladte Forbrydere 1849— 99, af Aug. Goll	22	308.
— Preussen. Foreningen til Straffangers Forbedring i Berlin, af Lindenau.....	25	184.
— Sverige. Centralforeningen till stöd för frigifne 1896, af Aug. Goll.....	21	111.
— — Centralforeningen till stöd för fri- gifne 1897, af Aug. Goll.....	22	94.
Fængselsstatistik, fælles nordisk, af S. Grundtvig	21	200.
Fængselstidsskrifter: Svensk Fång- vårdstidsskrift, anmeldt af Eg.....	30	66.
Fængselsvæsen i Almindelighed.		
— Lovgivning. Ny engelsk Fængsels- lov, af A. D.....	21	294.

	Bind.	Side.
Fængselsvæsen i Almindelighed.		
— Lovgivning. Love, Resolutioner m. v. vedkommende Fængselsvæsenet i Norge 1813—97, udg. af Expeditionschefen for Fængselsvæsenet, Kristiania, 1898, af Johan Grove.....	22	230.
— — Samme Værk, 1898—1904, af S. Grundtvig	30	213.
— — Norsk Lov om Fængselsvæsenet og Tvangsarbejde af 31. Maj 1900....	24	11.
— — Den ny norske Fængselslov, af Fr. Woxen	24	39.
— — Dienstordnung für die dem Ministerium des Inneren unterstellten Strafanstalten und grösseren Gefängnisse vom 14. November 1902, af S. Grundtvig	27	182.
— — Norsk Fængselslovgivning, af Fr. Woxen	28	82.
— — Norsk Lov om Fængselsvæsenet og om Tvangsarbejde af 12. Decbr. 1903..	28	121.
— Afdelingen paa Verdensudstillingen i Paris 1900	22	316.
— Fængselsvæsenet i Tyrkiet og Grækenland	23	111.
— — i Europa, en fransk Udtalelse.....	23	248.
— — i Marokko.	24	156.
— Fængselspraxis, af S. Grundtvig.....	25	230.
— Beslutade fängelsenbyggnader i Sverige, af Knut Blomquist.....	26	71.
— i Japan, af S. Grundtvig.....	26	87.
— Juristers Uddannelse deri, af S. Grundtvig	28	94.
— det norske i det 19. Aarhundrede, udgivet af Expeditionschefen for Fængselsvæsenet, anmeldt af V. From.....	28	98.
— i Grækenland, af S. Grundtvig.....	30	67.

	Bind.	Side.
Fængselsvæsen i Almindelighed.		
— Borstal-Systemet, af C. E. Cold.....	30	69.
— i Belgien, af S. Grundtvig.....	30	94.
— Tiltaleformen til Fanger.....	30	215.
Fångvårdmannaförening, se Kongresser og Møder.		
Garotting og Pryglestraf, af Aug. Goll	27	75.
Gedhus Plantage, Strafarbejdskolonien dér, af N. Backe.....	23	202.
Gengældelsesidé og Formaalstanke i Frihedsstraffens System af van Calker. (Oversættelse)	23	75.
Getz, Bernhard, Nekrolog ved C. Goos.....	24	233.
Gløersen, Hans August, Nekrolog, af Seigelke Thrap.....	26	83.
Grafologien i Retsplejens Tjeneste, af Johs. Marer	21	12.
Gripenberg, Alexis, Afskedigelse, af Redaktionen	25	1.
— Genindsættelse, ved A. af F.....	29	213.
Grønland, Strafferetsplejen dér, af C. Ryberg	21	167.
Gædecken, Carl Georg, Nekrolog, af Chr. Geill	24	117.
Hedecopdyrkning: Om Anvendelse af Straffanger til Friluftsarbejde i Danmark, af V. From.....	22	201.
— Strafarbejdskolonien i Gedhus Plantage, af N. Backe.....	23	202.
— Strafarbejdskolonien i Gedhus Plantage, af N. Backe.....	24	66.
— Straffangers Anvendelse dertil, af Chr. Dalgas	24	77.
— Fanger paa Hedearbejde, af S. Grundtvig	30	167.
Henrettelser, se ogsaa Dødsstraf.		
Henrettelse: i Bangkok	21	119.

	Bind.	Side.
Henrettelse: i England; de engelske Bødlers Videnskab.	25	82.
— ved Elektricitet, Lombrosos Mening derom	28	118.
— i 1588.	29	320.
Holtzendorff-Stiftelsens Prisopgave for 1899	21	313.
Hukommelse, de forskellige Racers.....	24	159.
Hygiejne: Die Hygiene des Gefängniswesens, af A. Baer, anmeldt af Alb. Montgomery.	21	215.
— Sundheds- og Lægevæsenets Ordning i Strafanstalter, af V. From.....	23	119.
Hypnosens og Suggestionens retlige Betydning, Bidrag til Bedømmelsen deraf, Processen Czynski, af Chr. Geill.....	22	1.
Hædersbevisning mod Fr. Stuckenberg..	21	118.
Identificering, se ogsaa Signalementssystem:		
— En Arving med Svømmehud	24	290.
— Fingeraftryks Anvendelse dertil	25	78.
— Et nyt System, af Carl Hansen.....	28	60.
Internationale Forbrydere, Kampen mod disse, af S. Grundtvig.....	29	230.
Jack Bugsprætter & Billington.....	25	82.
Jesuiterne og de engelske Domstole, af C. E. Cold.....	25	224.
Juristers Uddannelse i Fængselsvæsen, af S. Grundtvig.....	28	94.
Jødisk Kriminalretspleje, af Louis Fränkel..	22	179
Kongresser og Møder.		
— De internationale Fængselskongresser, af Bérenger	24	255.
— Fængselskongressen i Bryssel 1900, Spørgsmaal og Kommentar til disse, af C. Goos.....	21	2.
— — Repræsentanter fra Norden.....	23	250.
— — Beretning, af Alex. Kraft.....	23	258.

	Bind.	Side.
Kongresser og Møder.		
— Fængselskongressen i Bryssel 1900, Enrumstraffets inflytelser inom svenska fångvården, utlåtande afgifven till fångvårdskongressen i Bryssel, af Sigfr. Wieselgren	22	253.
— — Besvarelse af Spørgsmaalet: Hvilke ere de hyppigste Forseelser og Forbrydelser i Deres Land og hvilke ere deres væsentligste Aarsager? af F. Ammitzbøll..	23	192.
— Bryssel 1900: Besvarelse af Spørgsmaal 1 i Sektion II om Sundheds- og Lægevæsenets Ordning i Strafanstalter, af V. From.....	23	119.
— — Besvarelse af Spørgsmaal 3 i Sektion II om Cellesystemets Indflydelse paa Forbrydelse og Tilbagefald og paa Fangernes legemlige og sjælelige Helbred, af F. Ammitzbøll og Carl Petersen.....	23	128.
— — Besvarelse af Spørgsmaal 4 i Sektion II om strengere Disciplin for Recidivister, af Grønning.....	23	149.
— — Besvarelse af Spørgsmaal 2 i Sektion III om Alkoholismens Indflydelse paa Forbrydelser og Midler derimod, af N. Dalhoff	23	160.
— — Besvarelse af Spørgsmaal 3 i Sektion III om Fængselselskabers Støtte af Bureauer med Oplysninger og Anbringelse, af Adolf Goos.....	23	175.
— — Besvarelse af Spørgsmaal 4 i Sektion IV om Børns og unge Forbryderes Anbringelse i Anstalter eller i Lære og i Familier, af Alex. Kraft.....	23	181.
— 1900: Den internationale Kongres for		

	Bind.	Side.
Kongresser og Møder.		
sammenlignende Retsvidenskab. Straffe- retsafdelingen. Meddelelse og Spørgsmaal, af Aug. Goll.	26	67.
— Amsterdam 1901: Den kriminal- anthropologiske Kongres, af Chr. Geill..	24	250.
— St. Petersburg 1902: Fra den IX. internationale kriminalistiske Kongres, af Chr. Geill.	25	188.
— Buda-Pesth 1905: Spørgsmaal....	26	277.
— — Den 7. internationale Fængselskon- gres, om Danmarks Ikke-Deltagelse deri	28	208.
— — Spørgsmaal og Resolutioner, ved Adolf Goos.	29	182.
— Liège 1905: International Fængsels- selskabs Kongres, Program.	28	115.
— Hamburg 1905: International Kri- minalistforenings 10. Forsamling, Pro- gram	28	117.
— Turin 1906: VI. internationale Kon- gres for Kriminalanthropologi, ved Chr. Geill	29	175.
— Danmark. Dansk Kriminalistforening, dens Stiftelse	22	304.
— — Dansk Kriminalistforening, 1. Aars- møde	23	232 og 300.
— — — 1. Aarsmøde 1900, af C. E. Cold	24	123.
— — — 2. Aarsmøde, af C. E. Cold....	25	57.
— — — Diskussionsmøde i Anledning af det af Regeringen forelagte Lovforslag om Anvendelse af Legemsstraf m. m.	26	251.
— — — 5. Aarsmøde, anmeldt af C. E. Cold	29	307.
— Finland. Fångvårdmannaföreningen, Aarsmøde 1899.	22	291.

	Bind.	Side.
Kongresser og Møder.		
— Finland. Fångvårdmannaföreningen, Aarsmøde 1900.	24	158.
— Norge. Norsk Kriminalistforening, 5. Møde, af S. Grundtvig.	21	305.
— Frankrig. 1. nationale Kongres i Bor- deaux mod Pornografien, af C. E. Cold..	28	286.
— Tyskland. De tyske Strafanstalts- Funktionærers Forsamling i Nürnberg 29. Maj—1. Juni 1901.	24	246.
Korrespondance mellem Fanger: Fængselspraxis, af S. Grundtvig.	25	230.
Kraft, Alexander, Nekrolog ved F. Ammitzbøll	29	148.
Kriminal-Anthropologi, se Kongres- ser og Møder.		
Kriminalanthropologiske Studier over danske Forbrydere, af C. Geill, an- meldt af A. Friedenreich.	30	57.
Kriminalasyler.		
— Kriminalasylet i Trondhjem, af S. Grundt- vig.	23	54.
— Kriminalasyler og sindssyge Forbrydere, af Aug. Goll.	24	225.
— I Anledning af Hr. Aug. Golls Artikel, af Knud Pontoppidan.	24	241.
— Kriminalasyler og sindssyge Forbrydere, Replik til Hr. Professor Pontoppidan, af Aug. Goll.	24	243.
— Om Anbringelse af sindssyge Forbrydere, af L. S. Meijer. (Oversættelse).	24	260.
— Kriminalasyler og sindssyge Forbrydere, af S. Grundtvig.	25	85.
— — af A. Friedenreich.	25	173.
— — af Fr. Lange.	25	175.
— — af S. Grundtvig.	25	180.

	Bind.	Side.
Kriminalasyster.		
— Kriminalasyster og sindssyge Forbrydere, af A. Friedenreich.....	26	1.
— — af S. Grundtvig.....	26	105.
— Sindssyge Forbryderes Anbringelse i Holland, af Chr. Geill.....	28	164.
— Franske Udtalelser, af C. E. Cold.....	28	291.
Kriminalbakterien, af S. Grundtvig..	22	100.
Kriminalist, en, paa Reformationstiden, af Palle Rosenkrantz.....	28	171.
Kriminalistforeninger, se Kongresser og Møder.		
Kriminaliteten i England.....	22	314.
— hos tyske Studenter.....	28	315.
— i Storbritannien, af Aug. Goll.....	30	193.
Kriminalogiske Studier over mandlige Straffanger i Vridsløselille Strafanstalt, af Alex. Kraft, anmeldt af Thorkil Fussing.....	25	156.
Kriminal- og Penitentiærstatistik's Opgaver om Livsstilling, om Mangler derved, af Segelke Thrap.....	22	40.
Kriminalpolitik, amerikansk, Foredrag af Freudenthal, Referat ved Aug. Goll..	29	256.
Kriminalretspleje, den jødiske, af Louis Frænkel.....	22	179.
Kriminalstatistik, Dansk, af S. Grundtvig.....	21	54.
— Danmark 1891—96, af S. Grundtvig....	23	105.
— — 1897—1900, af S. Grundtvig.....	27	64.
— Frankrig, 1891, af Aug. Goll.....	21	240.
— — 1896.....	23	116.
Kriminalvidenskabens Terminologier, af Olaf Haack.....	24	205.
Kriminal Lavaldet, Bemærkninger i An-		

	Bind.	Side.
ledning af Lovforslaget om dens Forhøjelse, af C. E. Cold.....	23	213.
Kriminal Overtro, Oversættelse.....	29	207.
Kønssygdomme: Love om Indgaaelse af Ægteskab	24	159.
Landbrugskolonier for fattige Børn..	26	239.
Legemsstraf: Dansk Forslag til Lov om Anvendelse deraf i visse Tilfælde m. m...	26	242.
— Diskussionsmøde i Dansk Kriminalistforening i Anledning af det af Regeringen forelagte Lovforslag om Anvendelsen af Legemsstraf m. m.....	26	251.
Legemsstraf: Pryglestraf og Garotting, af Aug. Goll.....	27	75.
Lighed for Loven, Straffesystemets Forhold dertil, af Segelke Thrap.....	21	247.
Litteraturanmeldelser.		
— Baer, A.: Die Hygiene des Gefängniswesens, anmeldt af Alb. Montgomery....	21	215.
— Bittl, Hans: Die Delikte wider Leib und Leben nach dänischem Recht, anmeldt af E. O.....	23	103.
— Ferriani, Lino: Delinquenti scaltri è fortunati, anmeldt af T. M.....	28	187.
— Fliegenschmidt: Der Beruf des Aufsehers in den Strafanstalten und Gefängnissen, anmeldt af S. Grundtvig.....	25	169.
— Forel & Mahaine: Crimes et anomalies mentales constitutionelles, anmeldt af Chr. Geill	25	240.
— Geill, C.: Kriminalanthropologiske Studier over danske Forbrydere, anmeldt af A. Friedenreich	30	57.
— Hafstrøm, M.: Fra Horsens Tugthus, anmeldt af S. Grundtvig.....	24	143.

	Bind.	Side.
Litteraturanmeldelser.		
— Herrlin, Axel: Tillräknelighet och Själs- sjukdom, anmeldt af C. Torp.....	29	76.
— Ingerslev, Vitus: Forbrydelsens Efter- forskning og Opdagelse af Hans Gross, forkortet Gengivelse, anmeldt af C. E. Cold	23	94.
— Kraft, Alex.: Statens Behandling af for- sømte Børn og unge Forbrydere, anmeldt af Olaf Haack.....	22	54.
— — Kriminalogiske Studier over mand- lige Straffanger i Vridsløselille Strafan- stalt, anmeldt af Thorkil Fussing.....	25	156.
— Krohne & Uber: Die Strafanstalten und Gefängnisse in Preussen, anmeldt af S. Grundtvig	29	316.
— Lange, Fr.: Slægter, Iagttagelser fra en Sindssygeanstalt, anmeldt af Viggo Chri- stiansen	27	171.
— Meddelelser om det norske Fængselsvæsen i det 19. Aarhundrede, udgivet af Expedi- tionschefen for Fængselsvæsenet, anmeldt af V. From.....	28	98.
— Munch-Petersen: Retsreformen med Hen- syn til Strafferetsplejen, anmeldt af Axel Borgen	25	232.
— Olrik, Eyvind: Studier over Tilregnelig- hedsspørgsmaalet i Strafferetten, anmeldt af Fr. Rüdinger.....	21	78.
— — Lægens Tavshedspligt, anmeldt af Knud Pontoppidan.....	28	293.
— Omsted, Arne: Om Tvangsarbejdsvæsenet i forskellige fremmede Lande, anmeldt af V. From	26	110.

	Bind.	Side.
L i t t e r a t u r a n m e l d e l s e r.		
— Penta, P.: Die Simulation von Geistes- krankheit, anmeldt af Chr. Geill.....	29	198.
— Perrier, Charles: Les criminels, anmeldt af Chr. Geill.....	23	223.
— Petersen, Axel: Samfundet og Børnene, anmeldt af C. E. Cold.....	28	301.
— Pontoppidan, Knud: Kliniske Forelæsning- er over Nervesygdomme, anmeldt af P. V.	21	226.
— — Retspsykiatriske Erklæringer, an- meldt af F. Rüdinger.....	24	282.
— Pontoppidan, Knud: Retsmedicinske Fore- læsninger og Studier, anmeldt af C. Torp	30	128.
— Rosenkrantz, Palle: »En Tilstaaelse«, Skuespil i 4 Akter, anmeldt af C. E. Cold	23	272.
— Schuldheis, Georg: Om sinnessjuka fångar i Sverige under åren 1865—94, anmeldt af Chr. Geill.....	21	306.
— Stroobant, Louis: Notes sur le système pénal des villes Flamandes du XV au XVII siècle, anmeldt af Olaf Haack....	21	222.
— Svensk Fångvårdstidsskrift, anmeldt af Eg	30	66.
— Torp, C.: Straffrihedsgrunde og Straf- ophørsgrunde, anmeldt af Olaf Haack....	21	309.
— — De subjektive Strafbarhedsbetingel- ser, anmeldt af V. Thyrén.....	24	145.
— — Om den saakaldte formindskede Til- regnelighed, anmeldt af F. Rüdinger....	29	301.
— Winge, Paul: Den norske Sindssygelovgiv- ning, anmeldt af Chr. Geill.....	24	223.
— Würtzen, C. H.: Studier over den person- lige Tilregnelighed, anmeldt af Olaf Haack.....	25	65.
L o m b r o s o o g T o l s t o i	25	83.
— og »Soleillands Hænder«, af S. Grundtvig	30	216.

	Bind.	Side.
Lømmetyve, Tric for.....	24	160.
Luchenis Straf.....	21	312.
Lynchning i Amerika.....	22	316.
—	25	83.
Lægens Tavshedspligt, af Eyvind Olrik, anmeldt af Knud Pontoppidan.....	28	293.
Lönreglering för den svenska fångvårdsstaten, af Knut Blomquist.....	26	73.
— — — af Eg.....	30	40.
Løsgængeri, Betleri og Drukkenskab, norsk Lov derom af 31. Maj 1900.....	24	2.
Løsgængeri, Betleri og Drukkenskab, den ny norske Lov derom, af Arne Omsted..	24	181.
— Hvad lader sig gøre til Bekæmpelse deraf? af And. Færden.....	24	196.
— til Spørgsmaalet derom, af Kampmann..	26	27.
Løsladelse, betinget: Lag angående vilkorlig frigifning af 22. Juni 1906.....	29	293.
— paa Prøve, norsk Reglement.....	24	35.
Moralen og Vejrforholdene.....	26	150.
Mord og Mordere, se ogsaa Drab.		
— En interessant Mordsag, af F. Rüdinger..	21	59.
— Kejserinden af Østerrigs Død.....	23	249.
— Musolinos Hævn.....	24	156.
— Et uhyggeligt Mord.....	24	290.
— Musolinos Psykologi.....	25	246.
— En amerikansk Rolf Blaaskæg.....	26	153.
— Efter Forbrydelsen.....	29	319.
Møder, se Kongresser og Møder.		
Napoleon I, var han Epileptiker? af Louis Proal. (Oversættelse).....	25	171.
Negerspørgsmaalet, fransk Udtalelse, ved C. E. Cold.....	29	66.
Nekrologer.		
— Backe, Niels Julius.....	29	1.

	Bind.	Side.
N e k r o l o g e r.		
— Getz, Bernhard, af C. Goos.....	24	233.
— Gløersen, Hans August, af Segelke Thrap	26	83.
— Gædecken, Carl Georg, af Chr. Geill.....	24	116.
— Kraft, Alexander, af F. Ammitzbøll....	29	148.
— Palm, Carl Ludvig, af Knut Blomquist..	26	79.
— Peek, Francis.....	23	117.
— Soelberg, Peter Herman Emil, af S. Grundtvig	24	266.
— Stevens, Jean, af S. Grundtvig.....	21	245.
— Stuckenberg, Frederik Henrik, af Harald Smedal.....	22 mellem 100	& 101*).
— Wirth, Oskar Franz Leopold, af S. Grundt- vig	30	214.
N e r v e s y g d o m m e , kliniske Forelæsninger over saadanne af Knud Pontoppidan, an- meldt af P. V.....	21	226.
N e r v ø s e S y m p t o m e r , ny Navne paa saa- danne	26	281.
N æ v n i n g e i n s t i t u t i o n e n : Hvad den er og hvad den burde være, af Henri Berr, Referat ved C. E. Cold.....	30	81.
N ø d v æ r g e r e t t e n , Dansk Forslag til Lov om en Udvidelse deraf m. m.....	26	242.
O d e n s e T u g t h u s , nogle Oplysninger om dette i Begyndelsen af forrige Aarhun- drede, af Olaf Haack.....	25	218.
O f f i c i e l l e A k t s t y k k e r.		
— I n t e r n a t i o n a l O v e r e n s k o m s t. Den hvide Slavehandel.....	28	200.
— B e l g i e n. Oplivningsforsøg ved Stran- gulation, Instrux derom.....	21	106.
— D a n m a r k. Disciplinære Straffe i Vrids- løselille Forbedringshus, embedsmæssig		

*) Artiklen fremkom først, efter at Heftet var færdigtrykt.

	Bind.	Side.
O f f i c i e l l e A k t s t y k k e r .		
Udtalelse til Overinspektøren for Fængselsvæsenet, af F. Ammitzbøll.....	21	86.
— D a n m a r k. Forslag til Lov angaaende Opførelse af en Strafanstalt for kvindelige Forbrydere m. m.	22	76.
— — Justitsministeriets Cirkulære af 8. Novbr. 1899 angaaende Fangebespisningen i Arresthusene udenfor København..	23	107.
— — De forsømte Børn omtalte under Finanslovdebatten i Folketinget.....	24	267.
— — Forslag til Lov om Anvendelse af Legemsstraf i visse Tilfælde og om en Udvidelse af Nødværgeretten, med Motiver....	26	242.
— — Anordning om Straffangers oplagte Overarbejdspenge	28	203.
— — Anordning af 11. Maj 1907 om Behandlingen af de Fællesfanger, der anvendes til Kulturarbejder paa de jydskes Heder	30	142.
— N o r g e. Norsk Lov af 31. Maj 1900 om Løsgængeri, Betleri og Drukkenskab..	24	2.
— — Norsk Lov af 31. Maj 1900 om Fængselsvæsenet og om Tvangsarbejde..	24	11.
— — Reglementsbestemmelser om Løsladelse paa Prøve.....	24	27.
— — Reglementsbestemmelser om Revselse af Strafarbejdsfanger.	24	35.
— — Lov om Fængselsvæsenet og om Tvangsarbejde af 12. Decbr. 1903.....	28	121.
— S v e r i g e. Lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen, af 27. Juni 1902.....	27	189.
— — Lag innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige af 27. Juni 1902.....	27	191.

	Bind.	Side.
Officielle Aktstykker.		
— Sverige. Lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran af 27. Juni 1902.....	27	192.
— — Lag angående uppfostran åt vanartede och i sedligt afseende försummade barn af 13. Juni 1903.....	27	196.
— — Kgl. Maj:ts nådiga kungörelse angående statsbidrag till uppfostringsanstalter för vanartede och i sedligt afseende försummade barn af 13. Juni 1903.....	27	209.
— Sverige. Lag angående ändring i vissa delar af strafflagen af 22. Juni 1906....	29	283.
— — Lag angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum af 22. Juni 1906.....	29	289.
— — Lag angående vilkorlig frigifning af 22. Juni 1906.....	29	293.
— — Lag angående villkorlig straffdom af 22. Juni 1906.....	29	298.
— Tyskland. Adg. af 8. Novbr. 1897 angående Fulldbyrdelse af Frihedsstraffe	21	229.
— — Indførelse af betingede Straffedomme i Hamborg.....	22	84.
— Østerrig. Kejserinden af Østerrigs Død.....	23	249.
Oplivningsforsøg ved Strangulation....	21	106.
Opsynsgerningen: Fliegenschmidt: Der Beruf des Aufsehers in den Strafanstalten und Gefängnissen, anmeldt af S. Grundtvig.....	25	169.
— ved Strafanstalter og Fængsler, forkortet Gengivelse af C. Fliegenschmidts »Der Beruf des Aufsehers in den Strafanstalten und Gefängnissen« ved V. From.....	27	Bilag

	Bind.	Side.
Ordportrættet (efter Bertillon) af A. Daae & Henrik Madsen.....	22	101.
— ved C. E. Cold.....	29	64.
Overarbejdspenge, Straffangers, dansk Anordning derom	28	203.
Overfald i Vridsløselille Forbedringshus....	22	100.
— i Vridsløselille Forbedringshus.....	28	312.
Overtro, kriminel, Oversættelse.....	29	207.
Palm, Carl Ludvig, Nekrolog, af Knut Blomquist	26	79.
Patronage, se Børn og Fængselselskaber.		
Pavernes Død.....	26	282.
Peek, Francis, Nekrolog.....	23	117.
Politiet og Kampen mod Forbrydelserne....	26	151.
Pornografi, se Kongresser og Møder.		
Portraitparlé (efter Bertillon) af A. Daae & Henrik Madsen.....	22	101.
— ved C. E. Cold.....	29	64.
Presseforsøelser, Straffen derfor, af S. Grundtvig	21	238.
Processen Czynski, Bidrag til Hypnosens og Suggestionens retlige Betydning, af Chr. Geill.....	22	1.
Prostitutionen i Paris, af A. Færden....	23	1.
— i København og Köln, af C. E. Cold....	29	166.
— og arbejdende Kvinder, Anhang til Norges Socialstatistik	29	215.
Provinsfængsler: Förslag till ändrad organisation af provinsfängelseförvaltningen i Sverige, af Knut Blomquist.....	25	129.
Pryglestraf, se Legemsstraf.		
Psykiatri, se Sindssyge.		
Psyko-fysisk Laboratorium i Washington	25	80.
Psykologi, Musolinos.....	25	246.

	Bind.	Side.
Psykologi, Vidneudsagnet, af William Stern ved Aug. Goll. (Oversættelse).....	25	18.
— — Bidrag dertil, af S. Jaffa, ved Aug. Goll	26	179.
— — af William Stern, ved Aug. Goll....	28	268.
Recidivism: Virkningerne af de korte Fri- hedsstraffe, af S. Grundtvig.....	26	2.
Recidivist, en, af S. Grundtvig.....	22	224.
Recidivister, om strengere Disciplin for saadanne, af Grønning.....	23	149.
Recidivistloven i Frankrig.....	25	83.
Retsmedicinske Forelæsninger og Studier af Knud Pontoppidan, anmeldt af Carl Torp.....	30	120.
Retsmedicinske Sagkyndiges Tjene- stegøring ved strafferetlige Undersøgelser, norsk Kommissionsbetænkning, anmeldt af C. Geill	21	71.
Retsreformen med Hensyn til Strafferets- plejen, af Munch-Petersen, anmeldt af Axel Borgen	25	232.
Retsvidenskab, sammenlignende, se Kon- gresser og Møder.		
Signalementssystem: Bertillons og dets Internationalisering, af Aug. Goll.....	21	31.
— Portrait parlé (efter Bertillon), af A. Daae og Henrik Madsen	22	101.
— Fingeraftryks Anvendelse til Identifice- ring	25	78.
— et nyt Identificeringssystem, af Carl Han- sen	28	60.
Simulation: Die Simulation von Geistes- krankheit, af P. Penta, anmeldt af Chr. Geill	29	198.

	Bind.	Side.
Sindssyge.		
— Om Betingelserne for deres Tvangsindlæggelse, af F. Rüdinger.....	21	121.
— Om sinnessjuka fångar i Sverige under åren 1865—94, af Georg Schuldheis, anmeldt af Chr. Geill.....	21	306.
— Den norske Sindssygelovgivning, af Paul Winge, anmeldt af Chr. Geill.....	24	223.
— Retspsykiatriske Erklæringer af Knud Pontoppidan, anmeldt af F. Rüdinger..	24	282.
— Forel & Mohaine: Crime et anomalies mentales constitutionelles, anmeldt af Chr. Geill	25	240.
— Slægter, Iagttagelser fra en Sindssygeanstalt af Fr. Lange, anmeldt af Viggo Christiansen	27	171.
— Tillräknelighet og själssjukdom, af Axel Herrlin, anmeldt af C. Torp.....	29	76.
— Die Simulation von Geisteskrankheit, anmeldt af Chr. Geill.....	29	198.
Sindssyge Forbrydere og Kriminalasylar.		
— af Aug. Goll.....	24	225.
— I Anledning af Hr. Aug. Golls Artikel derom, af Knud Pontoppidan.....	24	241.
— Replik til Hr. Knud Pontoppidan af Aug. Goll	24	243.
— Om Anbringelse af sindssyge Forbrydere, af L. S. Meijer. (Oversættelse).....	24	260.
— af S. Grundtvig.....	25	85.
— af A. Friedenreich.....	25	173.
— af Fr. Lange	25	175.
— af S. Grundtvig.....	25	180.
— af A. Friedenreich.....	26	1.
— af S. Grundtvig.....	26	105.

	Bind.	Side.
Sindssyge Forbrydere og Kriminalasylter.		
— Sindssyge Forbryderes Anbringelse i Holland, af Chr. Geill.....	28	164.
— Franske Udtalelser, af C. E. Cold.....	28	291.
Skolen og Forbryderne, oversat af A. Goos	21	297.
Slavehandel, den hvide.....	25	81.
— den hvide og dens Bekæmpelse, af And. Færden	25	138.
— den hvide, international Overenskomst. . .	28	200.
Soelberg, Peter, Jubilæum.....	22	295.
— Peter Herman Emil, Nekrolog af S. Grundtvig	24	216.
Soutenører, Straf for saadanne, af C. E. Cold	28	288.
Spidsrodsstraf i Rusland: SotschinisStraf	25	245.
Statistik, se under de specielle Æmner.		
Stevens, Jean, Nekrolog, af S. Grundtvig....	21	245.
Strafanstalter, se ogsaa Fængselsberetninger og Fængselsbeskrivelser.		
— for kvindelige Forbrydere (i Danmark), Lovforslag om Opførelse af en saadan m. m.	22	76.
— schweiziske, nogle Oplysninger fra Besøg i saadanne, af Adolf Goos	23	40.
— de centrale i Norden, Embedsmænd og Funktionærer ved disse 1. Januar 1901..	24	118.
— — — Forandringer i 1901.....	25	79.
— — — i 1902—03	27	85.
— danske, Pladsforholdene, af K. Goos....	25	71.
— Nogle Oplysninger om Odense Tughus i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, af Olaf Haack.....	25	218.
— danske, Adgang til Besøg, af S. Grundtvig	26	276.

	Bind.	Side.
Strafanstalter, se ogsaa Fængselsberetninger og Fængselsbeskrivelser.		
— Die Strafanstalten und Gefängnisse in Preussen, af Krohne og Uber, anmeldt af S. Grundtvig.....	29	316.
Straffarbejdskolonien i Gedhus Plantage, af N. Backe.....	23	202.
— — —	24	66.
Strafbarhedsbetingelser, de subjektive, af C. Torp, anmeldt af V. Thyren..	24	145.
Straffanger, se ogsaa Fængselsberetninger.		
— deres Anvendelse til Friluftsarbejde i Danmark, af V. From.....	22	201.
Straffangers Anvendelse til Hedarbejde, af Chr. Dalgas.....	24	77.
— Om Forsorg for deres Familie, af S. Grundtvig	24	231.
Straffarbejdsfanger i Danmark og Norge, af Hartvig Nissen.....	28	37.
Straffedom, betinget, i Belgien.....	21	314.
— — i Hamborg	22	84.
— — i Rusland.....	22	316.
— — Resultater	26	95.
— — i Sverige, Lag angående villkorlig straffdom af 22. Juni 1906.....	29	298.
— ubestemt, af Olaf Haack.....	23	21.
Straffelovgivning, se selve Lovene under Officielle Aktstykker.		
— Den ny norske Straffelov af 22. Maj 1902, af A. Færden.....	27	1&89.
— i Amerika.....	28	118.
— i Danmark, Kommission til Revision af denne	28	210.
— Midlertidig Lov af 1. April 1905 om nogle		

	Bind.	Side.
Straffelovgivning, se selve Lovene under Officielle Aktstykker.		
Ændringer i Straffelovgivningen, af S. Grundtvig	28	255.
— Svenska lagar om straffskärpning, villkorlig frigifning och villkorlig dom, af Viktor Alnquist	30	1.
Straffende Retsaandhævelses Vanskeligheder, af Prins, Referat ved C. E. Cold	29	54.
Strafferet og Strafferetspleje i den fri Rigsstad Hamburg Aar 1603, af Olaf Haack	23	89.
Strafferetsplejen i Grønland, af C. Ryberg	21	167.
Strafferetsplejen: den jødiske Kriminalretspleje, af Louis Fränkel	22	179.
— Retsreformen med Hensyn til denne, af Munch-Petersen, anmeldt af Axel Borgen	25	232.
Strafferetsvidenskabens Opgave og Methode, af Franz v. Liszt. (Oversættelse)	23	234.
Straffesystem: Notes sur le système pénal des villes Flamandes du XV au XVII siècle, anmeldt af Olaf Haack	21	222.
Straffesystemets angivelige Lighed for Loven og dets Forhold til Retfærdighedens Krav, af Segelke Thrap	21	247.
Straffrihedsgrunde og Strafophørsgrunde, af C. Torp, anmeldt af Olaf Haack	21	309.
Strafs Idømmelse uden Lov, et Tilfælde fra Schweiz, meddelt af S. Grundtvig	23	247.
Strafudsættelse i de forenede Stater i Nordamerika, af C. E. Cold	28	281.

	Bind.	Side.
Strafudsættelse, betinget, hvem bør træffe		
Afgørelsen derom? af S. Grundtvig.....	26	103.
— — i Tyskland.....	28	118.
Stucken berg, Fr.: Hædersbevisning imod		
ham	21	118.
— Frederik Henrik, Nekrolog, af Harald		
Smedal.....	22	mellem 100 & 101*).
Suggestionens og Hypnosens retlige Be-		
tydning, Bidrag til Bedømmelse deraf,		
Processen Czynski, af Chr. Geill.....	22	1.
Sundhedsvæsen, se Hygiejne.		
Tallack, William, Tilbagetræden, af S.		
Grundtvig	25	16.
Teilmanns Opfostringshjem, af		
Aug. Goll.....	25	209.
Terminologier, Kriminalvidenskabens, af		
Olaf Haack.....	24	205.
Tidsskriftet, Redaktionsskifte	21	1.
—	30	204.
Tilbageblik, af F. Ammitzbøll.....	29	3.
— Bemærkninger til denne Artikel, af Aug.		
Goll	29	151.
Tilbagefald, se Recidiv.		
Tilregnelighed.		
— Tilregnelighedsspørgsmaalet i Strafferet-		
ten, Studier derover, af Eyvind Olrik, an-		
meldt af Fr. Rüdinger.....	21	78.
— den personlige, Studier derover, af C. H.		
Würtzen, anmeldt af Olaf Haack.....	25	65.
— Tillräknelighet og själssjukdom, af Axel		
Herrlin, anmeldt af C. Torp.....	29	76.
— om den saakaldte formindskede, af Carl		
Torp, anmeldt af F. Rüdinger.....	29	301.
— Tilregnelighedsspørgsmaalets Behandling		

*) Artiklen fremkom først, efter at Heftet var færdigtrykt.

	Bind.	Side.
paa Psykiaterkongressen i Genève, af Aug. Goll	30	147.
Tilstaaelse, egen: Bemærkninger i Anledning af »En Tilstaaelse«, Skuespil i 4 Akter af Palle Rosenkrantz, anmeldt af C. E. Cold.	23	272.
Tiltaleformen til Fanger.....	30	216.
Tolstoi og Lombroso.....	25	83.
Tramping with tramps, af Josiah Flynt Willard. (Oversættelse).....	26	222.
Trædemøllen i de engelske Fængsler, af S. Grundtvig	30	147.
Tugthuset i Odense, nogle Oplysninger om samme i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, af Olaf Haack.....	25	218.
Tvangsindlæggelse af sindssyge, af F. Rüdinger	21	121.
Tvangsarbejde.		
— og Fængselsvæsenet, norsk Lov derom af 31. Maj 1900.....	24	11.
— Tvangsarbejdsvæsenet i forskellige Lande, af Arne Omsted, anmeldt af V. From....	26	110.
— Tvangsarbejdsstraf og Tvangsarbejdsanstalter i Danmark, af K. Goos.....	27	152.
— norsk Lov derom og om Fængselsvæsenet af 12. Decbr. 1903.....	28	121.
— Tvangsarbejdsvæsenets Omordning i Norge, af Hartvig Nissen.....	30	16.
— Nogle ny Bestemmelser i Norge, af Hartvig Nissen	30	169.
Tvangsopdragelse: Lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvangsuppfostran af 27. Juni 1902.....	27	192.
Tyveri: Hvorfor stjæler man? af S. Grundtvig	30	30.
Ubestemte Straffedomme, af Olaf Haack	23	21.

	Bind.	Side
U d v a n d r i n g, straffede Personers, af Seyfarth. (Oversættelse).....	28	277.
U n d v i g e l s e fra Fængsel i Schlesien.....	21	119.
— fra Horsens Tugthus, af S. Grundtvig..	29	211.
U n g d o m, faderløs, Selskabet af 7. Septbr. 1898 til Støtte for saadan, af Aug. Goll..	22	89.
U n g e F o r b r y d e r e.		
— i England, af Aug. Goll.....	21	148.
— og forsømte Børn, Statens Behandling af saadanne, af Alex. Kraft, anmeldt af Olaf Haack.....	22	54.
— og Børn, om deres Anbringelse i Anstalter eller i Lære og i Familier, af Alex. Kraft	23	181.
— Lag om ændrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen, af 27. Juni 1902..	27	189.
— Lag innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige af 27. Juni 1902.....	27	191.
U n g e F o r b r y d e r e.		
— Lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvangsuppfostran af 27. Juni 1902.....	27	192.
— Juvenile Court i New York.....	28	119.
— i Belgien, af Aug. Goll.....	28	139.
— Lov af 14. April 1905 om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer, af C. E. Cold.....	28	217.
U s æ d e l i g h e d e n i Varitéerne i Paris, af C. E. Cold.....	28	292.
V a g a b o n d e r i n g i Frankrig, af Aug. Goll	22	95.
— Til Spørgsmaalet om Løsgængerer og Bøtteri, af Kampmann.....	26	27.
— De Vejfarendes Forplejningsstation i Vordingborg, af S. Grundtvig.....	26	38.
— Tramping with tramps, af Josiah Flynt Willard. (Oversættelse).....	26	222.

	Bind.	Side.
Vand- og Brødstraffens Indflydelse paa Legemsvægten, af H. Westergaard.....	27	227.
Varetægtsfængsel.		
— Dets Indretning her og i Udlandet, af S. Grundtvig	21	281.
— Dets Længde i København, af S. Grundt- vig	23	284.
— — — af S. Grundtvig.....	24	1.
— Dets Anvendelse i København, af C. Us- sing	24	161.
— Bemærkninger til foranstaaende Artikel, af S. Grundtvig.....	24	177.
— Statistik for Københavns Jurisdiktion for Aaret 1902, af C. Ussing.....	26	197.
— Statistik for Københavns Jurisdiktion for Aaret 1903, af A. Schou.....	28	1.
— Varetægtsfangers Behandling, af Segelke Thrap	29	31.
Varietéerne og Usædeligheden i Paris, af C. E. Cold	28	292.
Vejrforholdene og Moralen.....	26	150.
Vidneudsagnets Psykologi, af Wil- liam Stern, ved Aug. Goll. (Oversættelse)	25	18.
— Bidrag dertil, af S. Jaffa, ved Aug. Goll	26	179.
— af William Stern, ved Aug. Goll.....	28	268.
Wirth, Oskar Franz Leopold, Nekrolog, af S. Grundtvig	30	214.
Voldsforbrydelser: Die Delikte wider Leib und Leben nach dänischem Recht, af Hans Bittl, anmeldt af E. O.....	23	103.
Værgeraad, se Børn.		
Værgeraadsinstitutionen og de pri- vate Foreninger for Børnesagen, af Axel Petersen	28	237.